A HAPPY NEW YEAR!

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

ראש השנה נומער

BIALYSTOKER STIMME

ביאַליסטאָקער שטימע

אָפּיציעלער אָרגאַן פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

נומער 303 • ערב ראש השנה, תשכ״ט — ניו־יאָרק, סעפטעמבער, 1968 • 48סטער יאָרגאַנג

אינהאַלט

אין גאַנג פון צייט	אהרן חיות	3
מאַלמעד, ביאַליסטאָקער געטאָ־העלד (ליד)	געניא קריסטאל (ישראל)	5
אַרוועם? (ליד)	יעקב כהן	5
ביי דער וויגעלע פון אונזער מושב זקנים	דוד סאַהן ע״ה	6
א ריז איז געפאַלען	בנימין שטופלער (ארגענטינע)	7
דוד סאַהן ע״ה	ווידעל כאבאַצקי	8
ביאַליסטאָק: וווינע בילדער	י. יערוזאַלימסקי	9
די שוהל ברענט (עלעגיע)	ב. אבעלסקי	11
ניי און גרוים ישראל	אהרן חיים	12
ביאַליסטאָקער קובענס (פעליעטאָן)	מאַטעל דאַבעס	14
די ירושה פאַר דורות	פסח בורשטיין (ישראל)	15
מיט ביאַליסטאָקער אויף דער וועסט־קאָוסט	איסאַק ריבאַלאָווסקי	17
שרייבער און ביכער		19
נייעס פון מדינת ישראל	א. שייקעוויטש	20
לידער	ראָזא נעווואַדאָווסקאַ	22
ביי אונזערע לאַנדסלייט אין ארגענטינע	בנציון כרוקער	23
ביי אונזערע לאַנדסלייט אין אויסטראַליע	א. זבאר	24
ביאַליסטאָקער אין מעקסיקע און אין אפריקע		25
ביי אונזערע לאַנדסלייט איבער אַמעריקע:		
ראָזע רובין, ראָזע צוקערמאַן, בען טראָש		26
די ערשטע אידישע צייטונג אין ביאַליסטאָק	א. טירסקי (ארגענטינע)	29
מיט ביאַליסטאָקער אין אונזער היים און איבער דער וועלט	איסאַק ריבאַלאָווסקי	30
אונזערע מיטינגען און אונטערנעמונגען		32
אונזער אינסטיטוציע		33
בנימין טאבאטשינסקי ע״ה		40
אונזערע פאַרלוסטן		41
דוד סאַהן מעמאָריאַל־בלאַט		43
לשנה טובה אפטיילונגען		44—67
ענגלישע אנטיילונג: רעי סיידערמאַן, עמעל אינגבערג, א. חיות		3—33

אַרויסגעגעבן פון ביאַליסטאָקער צענטער, 228 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק

דוד סאַהן ע״ה, גרינדער

Published by the Bialystoker Center, 228 East Broadway, N. Y. City

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

"How godly are thy tents, O Jacob,
thy tabernacles, O Israel!"

Gala Event Sacred Occasion

Dear Friends:

You are heartily requested to attend our

FESTIVE CELEBRATION

of the

IMPRESSIVE
DEDICATION RITUAL

of our newly

RECONSTRUCTED SYNAGOGUE

■

on SUNDAY MORNING, NOVEMBER 3, 1968

11:00 o'clock

AT OUR HOME

■

A fitting Program of Fervent Prayer and Vocal Liturgical Selections, marking the happy occasion, through a Religious Concert will be featured with the cooperation of our own cantorial talents.

■

The Affair will be highlighted by the Festive Ceremonial of Dedicating the Synagogue to our Honorary President, Jacob Cohen, as Public Tribute to his generosity over the years.

■

SMORGESBOARD

on the premises

■

Join us in tribute to G-d and to the Jewish People on our premises.

■

All Invited! ***All Welcome!***

■

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED
and INFIRMARY

Editorial Board

- LOUIS SILVER
- IZAAK RYBALOWSKI-RYBAL
- ETHEL INGBERG
- AARON CHAIT

Editorial Secretary

„מה טבו אהליך יעקב משכנותיך ישראל!"

גרויסאַרטיקע הייליגע שמחת מצווה

★

חשובע פריינט:

איר ווערט הארציג געלאַדען צו דער גרויסער פייערונג פון דעם

חנוכת הבית

פון אונזער פראַכטפולער

איבערגעבויטער שוהל

וואָס וועט פאָרקומען אי"ה

זונטאָג דעם 3טען נאָוועמבער, 1968

11 אַזייגער פרי, אין אונזער האָוּם

◓

א פאַסיגער פראַגראַם פון **תפילה** און **נגינה** מיט א רעליגיעזען קאָנצערט וועט דורכגעפירט ווערען, מיט דער באַטייליגונג פון אונזערע אייגענע חזנישע און מוזיקאַלישע טאַלאַנטען.

דער הויפּטפונקט פון דער שמחה וועט זיין די צערעמאָניאַלע דעדיקאַציע פון דער שוהל צו אונזער עהרן־פּרעזידענט, דזשייקאָב קאָהען, אין אָנערקענונג פון זיין ארבעט און צדקה דורך די אַלע יאָרן.

עס וועט אויך סערווירט ווערן א געשמאַקער צוביס, און דער עולם וועט קענען מאַכען א ברכה און טרינקען „לחיים לכבוד דר גרויסער שמחה.

◓

קומט מיט אונז פייערן דעם יום־טוב
פון אונזער שוהל, די שמחה צו ג־ט
און צו לייט.

◓

אַלע געלאַדען! אַלע ווילקאָמען!

ביאַליסטאָקער מושב זקנים
און שפּיטאָל

רעדאַקציע־קאָלעגיום:

- לואיס סילווער
- איסאַק ריבאַלאָווסקי
- עטעל אינגבערג

רעדאַקציע־סעקרעטאַר:

אהרן חייט

ביאַליסטאָקער שטימע

אפיציעלער אָרגאַן פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט אין אַמעריקע

נומער 303 • ערב ראש השנה, תשכ"ט — נויי־יאָרק, סעפטעמבער, 1968 • 48סטער יאָרגאַנג

אין גאַנג פון צייט

געדאַנקען און נאָטיצען

פון אהרן חיים

אויף דער שוועל פון נייעם יאָר

שיידט זיך אָפּ פון אינז דער אַלטער יאָר תשכ"ח; טיף־געבויגען, צעקנייטשט, געזונקען פון זאָרג, פאַרשווינדט ער אין אָפּגרונט פון צייט, אין אַנטקעגען שפּאַט פרישׂ אין האָפּערדיג דער נייער, יונגער אידישער יאָר, מיט מוט אין האָפּענונג אין זיין שוים.

וועלט דערציילט אין תלמוד, אז פיר גרויסע אידישע געלערנטע, איינשליסענדיג רבי עקיבא, זיינען געגאַנגען שפּאַצירן אין דערזעגן אַ פוקס, וואָס האָט זיך אַרויסגעשליכט פון דעם הייליגסטען פלאַץ אין חרובֿ'ן בית המקדש. האָבען זיי געוויינט אין רבי עקיבא האָט געלאַכט, וועגן זיי האָבען אים אַזפּערעגט אויף דער אורזאַך פון זיין אָפּטימיזם, הען מען זעט פאר זיך אַז טרייערייַ בילד פון חורבן, האָט ער געענטפערט: אויב די נבֿיאה וועגען חורבן איז צושטאַנד געקומען, דאַן וועט אייך פאַרווירקליכט ווערען אַ צווייטע נבואה, וואָס זאָגט פאַראויס, אז „זיצען וועלען נאָך זקנים אין זקנית אין די גאַסען פון ירושלים, אַנגעשפּאַרט אויף זייערע שטעקנס אין אַלטקייט און פיל טעג".

וועגן די גאַנצע וועלט איז אין גרויסע פולווער־פאס; וועגן תּורהדיגע אויף פאַרשידענע שלאַכטפעלדער שרעקען דאָס נעמיט — דאָן דאַרף מען בלויז וועגדען דעם בליק צו אונזער אינסטיטוציע, דעם נעסט פון פרידען, וואו זקנים אין זקנים ענינסען פון אַ טיצער אין גליקליכער עלטער. בייַ אונז קען מען זיך אַנזאַפען מיט בריסיען מיט און גלויבען אין אַ בעסערן מאָרגען.

מיר האָבען פאַר דעם פאַרגאַנגענעם יאָר נעטאָן וואונדער־באַרע אַרבעט, אויסגענוצט אַלע מיטלען אין מעטאָדען צו פאַר־זיכטן די נעשענקטע יאָרען פון אונזערע אַלטע לייט, צו נעבעז זיי נחת־רוח אין באקוועמליכקייט דורך צערטליכער באַהאַנדלונג אין מאָדערנסטע אינריכטונגען אין אַ פראַכטפולען אויבערגרע־בויטען בילדינג.

אינזער מושב זקנים איז דער אַדרעס פון עלענטע מענער אין פרויען, וועלכע האָבען געזוכט אין בייַ אונז נעפונען אַ טעם אין לעבען, האַרציגע באַדינונג, פולע באקוועמליכקייט אין זיי דערציען דאָ די יאָרן אין צעמיטליכקייט און אין פרידען.

אונזער שפּיטאָל איז די מיטערליכע שוים, וואו דער קראַנ־קער זקן און זקנה נעפינט פאַרשטענדניש אין מיטגעפיל; וואו ער האָט אַ באקוועמען גלעזגער, נאַרהאַפּטע באַשפּיזונג, צארטע אויפּפּאַסונג טאָג און נאכט און פאכמענישע באַהאַנדלונג פון אַ גענעטען סטאַף דאָקטוירים און נוירסעס מיט דער הילף פון דער מאָדערנסטער מעדיצינישער אויסשטאַטונג.

מערקווירדיק איז דער פאקט, אז כאָטש מיר האָבען נעמאכט פאַרשריט אָלס איינע פון די בעסטע אין פראַגרעסיווסטע אַמע־ריקאַנער היימען אין שפּיטאָלען, זיינען מיר אָבער אין אונזער באַנעמונג נעבליבען טראַדיציאָנעל־אידיש, אינטים־היימיש, איינ־געוואַרצעלט אין די נאַבעלע ביאליסטאקער אידאַלען פון פריינטשאפט אין מענטשען־ליבע. מיר זיינען נעווען און פאר־בליבען אַ „היים מיט אַ נשמה" לויט אונזער לאַזונג, וואָס מיר פרעדיגען און פראַקטיצירען אלע יאָרען.

עס וועלען איך נעזאָרגט פאַר דעם גייסטיגען וואוילזיין פון די איינוואוינער דורך פאַרווירקלונגס־פראַגראַמען אין קולטורעלע אונטערנעמונגען וווּ איך דורך אויפּהאַלטען דעם אידישען גלוי־בען און גייסט, ווי אין דער אַמאַליגער ביאליסטאַק.

אויך אונזער ביאליסטאקער צענטער האָט דורכגעפירט וויכטיגע נעזעלשאַפטליכע פונקציעס שטיצענדיג לאַנדסלויט אין שטאָט, איבערן לאַנד און אין דער גאַנצער וועלט, פאַרבינדענדיג צעזייטע אין צעשפרייטע קרובים, געבענדיג אונזערע לאַנדס־לייט און פריינט גייסטיגן חיות דורך דעם עדדרוקטען וואָרט פון אונזער „ביאליסטאַקער שטימע" אא"וו. א גאָר באַזונדער חשוב'ן פלאַץ אין אונזער „צענטער" האָט פארנומען די הילף פאר אונזערע לאַנדסלייט אין מדינת ישראל.

צום נייעם יאָר קיקען מיר ארויף מיט מוט אין מיט האָפּע־נונג. מיר קומען מיט שטאָלץ אין מיר גייען דער צוקונפט אנט־קעגען מיט אויפגעוועבענע קעפ און דרייסטע טרעט, זוי אויך מיט טיפער אנטשלאָסענקייט פאַרצויצען אינזער הייליגע אי־דיש־מענטשליכע ארבעט.

פון טיפען האַרצען דאַנקען מיר אינזערע באַאַמטע, דירעק־טאָרען, טויער און מיטגלידער, אינטערעסיצער אין פרויענט פאר דער ביז־אַצטיגער הילף אין מיר האָבען אויך אויף זייער וויי־טערדיגער קאָאָפּעראַציע.

צו אלע אונזערע לאַנדסלייט, פריינט און צו כלל ישראל אימעטום שיקען מיר איבער אונזער וואַרעמען יאונטש פאר א גוזונטען אין פרידליכען נייעם יאָר.

די אומשטערבליכקייט פון דוד סאָהן ע"ה

פאַראן אַ באַאַקנט תלמודיש וואָרט, אז „דעם קריעת־ריס פילט מען ערשט שפעטער". שוין באַלד 8 מאָנאַטען זינט יענעם „וואַרצען שבת", דעם 10טען פעברואר 1968, ווען אונזער אומ־פאַרגעסליכער גרינדער, פירער, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר און רע־דאַקטאָר, דער פאַלקס־טריבון פון דעם ביאליסטאַקער וועלט־אידעניטעט אין צעשפרייטע קרובים, געבענדיג אונזערע לאַנדס־לייט און פריינט גייסטיגן חיות דורך דעם עדדרוקטען וואָרט פון אונזער „ביאליסטאַקער שטימע" אא"וו. א גאָר באַזונדער חשוב'ן פלאַץ אין אונזער „צענטער" האָט פארנומען די הילף פאר אונזערע לאַנדסלייט אין מדינת ישראל.

צום נייעם יאָר קיקען מיר ארויף מיט מוט אין מיט האָפּע־נונג. מיר קומען מיט שטאָלץ אין מיר גייען דער צוקונפט אנט־קעגען מיט אויפגעוועבענע קעפ און דרייסטע טרעט, זוי אויך מיט טיפער אנטשלאָסענקייט פאַרצויצען אינזער הייליגע אי־דיש־מענטשליכע ארבעט.

פון טיפען האַרצען דאַנקען מיר אינזערע באַאַמטע, דירעק־טאָרען, טויער און מיטגלידער, אינטערעסיצער אין פרויענט פאר דער ביז־אַצטיגער הילף אין מיר האָבען אויך אויף זייער וויי־טערדיגער קאָאָפּעראַציע.

צו אלע אונזערע לאַנדסלייט, פריינט און צו כלל ישראל אימעטום שיקען מיר איבער אונזער וואַרעמען יאונטש פאר א גוזונטען אין פרידליכען נייעם יאָר.

Digitized by Project Zikaron
Touro University-NY Libraries
www.zikaron.tourolib.org
2023

מיר אָבער אַ טרייסט דערין, וואָס מיר פירען אויס פּינקטליך זיין צוואה און טראָגען שטאָלץ און ווירדיג זיין ירושה.

פיזיש איז דוד סאָהן מער נישטאָ, אָבער גייסטיג לעבט ער צווישען אונז, שוועבט איבער אונז, פירט אונז, ווירקט און באַ־ווירקט. פון די הויכע הימלען פילען מיר זיין אָטעם אויף יעדען טריט.

ווייל דוד סאָהן האָט אונז איבערגעלאָזט די מתנה פון אומ־שטערבלעכקייט און אונז הייליג באַשוואָרען מיט דעם געבאָט פון לעבען, פון ביאַליסטאָקער אייביגקייט.

אין גסיסה־מאָמענטען, ביי זיין קראַנקען בעט, האָט ער אונז אָנגעצייכענט די ריכטליניע, וועלכע מיר פאָלגען נאָך געטריי און פּינקטליך, און אַוועק איז ער אין דער אייביגקייט מיט דעם רו און גלויבען, אַז ער לאָזט איבער די אינסטיטוציע און לאַנדס־מאַנשאַפט אין פאַרלעסליכע און געניטע הענט, און אַז זיין וואונטש וועט דערפילט ווערען.

עס איז געווען דוד סאָהנ׳ס לעבענס־באַגער און אַמביציע אויפצוהיטען די ביאַליסטאָקער גייסטיגע אוצרות, די ביבליאָ־טעק און אַרכיוו, אַלס דאָקומענטען פון אונזער גרויסען יחוס, אַלס פונדאַמענטען פון אידיש ביאַליסטאָק, און מיר האָבען דאָס אים צוגעזאָגט און דערפילט.

דוד סאָהן האָט געשאַפען דעם פּלאַן פון אַ פאַלקס־הלוואה פאַר אונזער איבערבוי־אַרבעט אין דעם בילדינג און פאַרלאַנגט, אַז דער פּראָיעקט זאָל דורכגעפירט ווערען סאָליד און אָנשטענ־דיג פאַר דעם גוטען נאָמען פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר דעם כבוד פון אונזער לאַנדסמאַנשאַפט. מיר דערליידיגען דעם ענין אויף דעם פיינסטען און ראַיעלסטען אופן.

דוד סאָהן האָט אונז געבעטען אָנצוהאַלטען דעם טראַדיציאָ־נעל־אידישען כאַראַקטער פון אונזער אינסטיטוציע, אַלס וועלט־אַדרעס פון ביאַליסטאָקער דורך אונזער „צענטער" און אַלס „היים מיט אַ נשמה" דורך אונעזר מושב זקנים און שפּיטאָל, מיט מאַמע־לשון אַלס שפּראַך פון טעגליכען געברויך. און מיר בלייבען טריי זיין וואונטש;

אונזער אומפאַרגעסליכער פירער האָט אונז אָנגעזאָגט, אַז מיר זאָלען פאָרזעצען רעדאַגירען און אַרויסגעבען די „ביאַליס־טאָקער שטימע" לויט זיין מוסטער, אַלס די פאָלקס־טריבונע פון דעם געדרוקטען ביאַליסטאָקער וואָרט, און מיר טוען עס מיט אַ געפיל פון פאַראַנטוואָרטליכקייט און ערנסט.

די איצטיגע פירערשאַפט פון אונזער אינסטיטוציע באַ־האַנדעלט פלענער און פּראָיעקטען צו פאַראייביגען דוד סאָהנ׳ס געבענטשטען נאָמען און ליכטיגען אָנדענק אויף אַ ווירדיגען אופן אין אונזער בילדינג, אין אונזער אַרבעט, אין אונזער פרע־סע־אַרגאַן, און מיר זיינען זיכער, אַז דער פאַסיגסטער מאָנומענט וועט געשטעלט ווערען צו פאַרזיגלען אונזער גרויסען גרינדער, לערער און וועג־ווייזער אין דעם זכרון און אין די הערצער פון ביאַליסטאָקער אידען לדור־דורות.

דער ווירקזאַמסטער דענקמאָל אָבער איז די געטרייע פאָר־זעצונג פון זיין לעבענס־ווערק אין אונזערע טאָג־טעגליכע טע־טיגקייטען. מיט אונז, דורך אונז, צווישען אונז, וועט דוד סאָהן אויף אייביג בלייבען די לעבעדיגע טרייבקראַפט און דער די־נאַמישער כוח פאַר ווייטערדיגע לייסטונגען, פאַר דערגרייכונג און פאַרשריט.

אונזער שבועה, אונזער לאָזונג, אונזער טאָג־טעגליכע פראַק־טיק;

מיט דעם אומשטערבליכען גייסט פון דוד סאָהן ע״ה דורך „המשך ביאַליסטאָק" צו „נצח ביאַליסטאָק" און „נצח ישראל".

ערע זיין אָנדענק!

דער נייער פנים פון אונזער אַלטער היים

מיר נעמען אויף דעם נייעם יאָר ניט בלויז מיט אַ פרישען און מונטערן געמיט, נאָר אויך מיט אַ נייעם, ליכטיגען פנים פון אונזער איבערגעבויטען בילדינג, היים און שפּיטאָל.

נאָך עטליכע יאָר פון גרינטליכען רעמאָנט איז אונז גע־לונגען צו „פאַראינגערן" אונזער בילדינג, געבען אים אַ פרישען אויסזען און איינפירען די מאָדערנסטע איינריכטונגען און אויס־שטאָטונג אין אונזער אינסטיטוציע.

דער 10־שטאָקיגער ביאַליסטאָקער בילדינג אויף 228 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק, שיינט אַרויס אַלס קרוין פון דער געגנט מיט דעם גלאַנץ און פראַכט פון שיינקייט, באַקוועמליכקייט און קונסט. די היים און דער שפּיטאָל, די צימערן, די דייניגג־רומס, די קיך, די פאַרווייילונגס־לאָונזשעס, דאָס נייע מעבעל, די ליכ־טיגע קאָלירן פון דעקאָראַטיוועטער פאַכמענישקייט, די מאָדערנסטע מעדיצינישע אָפּיסעס, אויסגעשטאָט מיט די נייעסטע אַפּאַראַטען און אייניריכטונגען, די פאַרשיידענע דעפּאַרטמענטס פאַר פיזיאָ־טעראַפּי, אָקופּיישאָנעל טעראַפּי, רעהאַביליטאַציע, די ספּעציעלע פאָדייעטרי און דענטאַל קליניקס, דער ביוטי פאַרלאָר אאַ״וו, דער „דאָרע קאָהען מעמאָריאַל פאַרק" — פאַראַפּען דאָס אויג.

מיר האָבען אויך פאַרגרעסערט אונזער פערסאָנאַל צו געבען אונזערע זקנים און זקנות בעסערע באַדינונג, ספּעציעל דעם מעדיצינישען סטעף און די נוירסעס, וועלכע פאָסען אויף איבער די פאַציענטען טאָג און נאַכט. מיר האָבען צוגעזויגען גרויסע ספּעציאַליסטען אין פאַרשיידענע געביטען פון מעדיצין, כדי צו געבען אונזערע זקנים אַלזייטיגע באַהאַנדלונג. מיר שטייען אויך אין פאַרבינדונג מיט די גרעסטע שטאָטישע שפּיטאָלען, וועלכע נעמען אויף אונזערע פאַציענטען אין נויט־פאַלען.

פאַרשטענדליך, אַז די אַלע אויסבעסערונגען האָבען אַרויפ־געשרויפט אונזער בודזשעט. אָבער די האַרציגע גוטווילליגקייט פון אונזערע מיטגלידער, טוער און אונטערשטיצער האָט אונז אַרויסגעהאָלפען און מיר האָפען, אַז זיי וועלען אונז ווייטער שטיצען מיט אַ ברייטער און אָפענער האַנט.

מיר לאָדען אונזערע לעזער, פריינט און דעם ברייטען אידי־שען עולם צו קומען באַזוכען, אָנקוקען און זיך פערזענליך אי־בערצייגען אין אונזערע זעלטענע דערגרייכונגען. וויזיטאָרס זיי־נען זייער ווילקאָמען און מיר וועלען זיי גערן אַרומפירען איבער דעם איבערגעבויטען בילדינג און אַלץ געניי דערקלערען.

מיט מונטערע געמיטער אין אַ נייַ־איבערגעבויטען בנין, אין אַן אָטמאָספערע פון פריינטשאַפט, זיינען מיר אייך גרייט צו יעדער צייט צו באַגעגענען און האַרציג אויפנעמען איבער איבער די שוועלען פון אונזער אינסטיטוציע.

25טער יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק

היינטיגען זומער איז, אין דער וואָך פון דעם 16טען ביז דעם 23טען אויגוסט, פאַרצייכענט געוואָרען ביי די ביאַליסטאָ־קער איבער דער גאָרער וועלט דער 25טער יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק, וועו עס איז דערשטיקט געוואָרען דער אויפשטאַנד אין ביאַליסטאָקער געטאָ אין דעם בלוט פון די לעצטע 60 טוי־זענט אידען און אין דעם אַש און שטויב פון אונזער חרוב׳ער היימשטאָט.

דער ביאַליסטאָקער אויפשטאַנד איז דער צווייטער היסטאָ־רישער און הערואישער געראַנגעל פאַר אידיש לעבען און כבוד פון דעם פוילישען אידענטום נאָך דעם אויפשטאַנד אין וואַר־שעווער געטאָ.

ביאַליסטאָקער אידען האָבען מיט זייערע אויסגעלאָשענע לעבענס איבערגע׳חזר׳ט דעם העלדישען עפּיזאָד פון שמשון

מאַלמעד, דער ביאַליסטאָקער געטאָ־העלד

פון **געניא קריסטאל**
(דגניה, ישראל)

דעם אָנדענק פון אומפאַרגעסליכען קעמפער און מאַרטירער, יצחק מאַלמעד ע״ה, צום 25סטן יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק — געווידמעט.

האָסט מוטיג געוויגט זיך אויף מערדערשער תליה,
ווי לייב זיך געראַנגעלט אין ווילדען געפאַנג.
אין אונז האָסט געפלאַנצט די ווידערשטאַנדס־זריעה,
דעם גייסט פון אַ אידען, וואָס שטאָלץ אין פאַרגאַנג.

מיט מיין אייגען בלוט כ׳וואָלט געהיילט דיינע וואונדען,
מיט פלייש פון מיין פלייש כ׳וואָלט געגערט דיין באַשטאַנד;
ביסט אין העכערע וועלטן אַוועק און פאַרשוואונדען,
און זיי, די תליינים, זיינען אייביג צום שאַנד.

נאָך דיר ניט געשפילט האָט מען טרויער־מאַרש־טענער,
קיין צערטליכע האַנט האָט דיין גוף ניט געגלעט;
ניט פאַרווויגט האָט צום שלאָף דיך דער פלאַטער פון פענער,
נאָר פאַרבלוטיגטע שטיינער דיין האַרט גסיסה־בעט.

וועסט בלייבן לעגענדע פאַר צענדליגער יאָרען,
מיט וויטריאָל־סם אין די העלדישע הענט.
דער גואל־הדם פון דיר וועט געבאָרען,
כאָטש דו ביסט נישטאָ, פאַרשניטען, פאַרלענדט.

כאָטש דו ביסט ניטאָ, איז דיין גייסט ניט פאַרלאָרען,
דער מלאך וואָס שטענדיג וועט קעמפען מיט שד;
אויף אייביג פאַרזיגעלט אין אונזער זכרון
דו העלד און מאַרטירער, דו י צ ח ק מ א ל מ ע ד!

הגבור, וועלכער האָט געוואָרפען דעם לאָזונג „תמות נפשי עם פלשתים״ און איז טאַקע געפאַלען צוזאַמען מיט זיינע בלוטיג־סטע פיינט.

אונזערע קדושים האָבען געוויזען, אַז אידיש בלוט איז ניט הפקר און טאַקע געמומען אַ גאָר הויכען פרייז. זיי זיינען ניט אומגעקומען ווי שוצלאָזע שאָף ביי דער שחיטה, נאָר געפאַלען מיט שטאָלץ איבער די הויפענס הרוגים פון זייערע פאַרביסענע פאַרפאָלגער און מערדער.

און איבערגעלאָזען האָבען זיי אונז די צוואה און ירושה פון לעבען און קאַמף און טויט מיט ווירדע. זיי האָבען באַנייט דעם אידישען פרינציפ פון „בדמיך חיי״, געלערנט אונז דעם געבאָט און די שבועה „אין דיין בלוט זאָלסט דו לעבען״, און אונז גע־געבען דעם ווילען און אויסדויער וווייטער צו ציען די גאָלדענע קייט פון יחוס ביאַליסטאָק.

צו דעם 25טען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק, פון קדושה און גבורה, בויגען מיר די קעפ פאַר די העלדען און מאַרטירער און מיר דריקען אויס אונזער אַנטשלאָסענהייט וווייטער צו טראָ־גען די הייליגע פאָן פון אידיש ביאַליסטאָק אין דעם גייסט און טראַדיציע פון די מאַלמעדס, די טענענבוים־טאַמאַראָפס א. אַ. וו., וועלכע האָבען מיט זייערע טויטע קערפערס געפלאַסטערט דעם וועג צו ביאַליסטאָקער אייביגקייט.

פאַרוואָס?

פון **יעקב כהן**

צום 25טען יאָרצייט פון
דעם חורבן ביאַליסטאָק

אַ פאַרוואָס זיך נישט באַוויזען האָסט
אין דער ענגעניש פון דער שעה?
פאַרוואָס האָסטו ניט געזאָגט
„הנני״, איך בין גרייט, כ׳בין דאָ.
פאַרוואָס האָט מיין מאַמע
אין דיין הויז געברענט?
ווען געשטרעקט צו דיר זיי האָט
אירע אַלטע, בעטנדיקע הענט.
פאַרוואָס האָט הימעל ניט געפלאַקערט?
מיט פייער רעגען ניט געפלייצט?
ווען ערד געוואָרען איז צעאַקערט
און מיט אידיש בלוט פאַרפלייצט?

לוח פון אונטערנעמונגען צום נייעם סעזאָן

פאַר דער אינפאָרמאַציע פון אונזערע לעזער און מיטן צוועק צו דערמעגליכען זיי די פלאַנירונג פון אָנטיילּ אין אונזערע טעטיגקייטען, גיבען מיר דאָ אָן דעם קאַלענדאַר פון אונזערע צוקונפטיגע אונטערנעמונגען:

זונטאָג, 3 נאָוועמבער 1968 — 11 פרי — חנוכת הבית פון אונזער איבערגעבויטער שוהל

מיטוואָך, 13 נאָוועמבער — 12 בייטאָג — דער איידע אייי־דאק לאָנטשאָן

זונטאָג, 20 נאָוועמבער — 2 בייטאָג — אונזער יערליכער טעאַטער־בענעפיט

שבת אָוונט, 30 נאָוועמבער — דערעפענונג פון אונזער יערליכען באַזאַר ביז דינסטאָג דעם 3 דעצעמבער)

שבת אָוונט, 7 דעצעמבער — ווידער־דערעפענונג פון באַזאַר

זונטאָג אָוונט, 8 דעצעמבער — שלוס פון באַזאַר

זונטאָג, 15 דעצעמבער — 3 בייטאָג — אונזער יערליכער חנוכה־מיטינג, פייערונג און קאָנצערט

אָנהויב פעברואַר 1969 — דער יערליכער נעטי וואָגמאַן לאָנטשאָן (געניוע דאָטע ווערט געמאַלדען שפעטער)

זונטאָג, 9 פעברואַר — דוד סאָהנ׳ס ע״ה ערשטער יאָרצייט

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער יערליכער טרויער־אַקאַ־דעמיע צום 26טען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק

זונטאָג, 2 מאַרטש — די יערליכע פורים־פייערונג און קאָנצערט

מיר בעטען אייך צו פאַרצייכענען די דאַטעס און מאַ־כען די נויטיגע אָרענדזשמענטס, אַז איר זאָלט קענען זיך באַטיילּיגען אין אונזערע אונטערנעמונגען.

ביי דער וויגעלע פון אונזער מושב־זקנים

פון דוד סאָהן ע״ה

היינטיגען אויגוסט 1968 ווערט פונקט 40 יאָר זינט די קאָנפערענץ פון אַלע ביאַליסטאָקער אָר־גאַניזאַציעס האָט גוטגעהייסען די אַרבעט פון דעם מושב זקנים קאָמיטעט און באַשלאָסען צו שטי־צען דעם פּראָיעקט.

אין מאָנאַט דעצעמבער 1968 פאַלט אויך אויס די היסטאָרישע דאַטע, ווען אונזער אָריגינעלער ערשטער מושב זקנים איז באַשטעטיגט און אינ־קאָרפּאָרירט געוואָרען פון ניו־יאָרק סטייט באָארד אָף טשאַריטיס.

דאָס איז אַ היסטאָרישער 40־יאָריגער יובי־לעאום, 1968—1928, וואָס איז באַזונדערס וויכ־טיג אין דעם איצטיגען מאָמענט, ווען אונזער היים איז אויפסניי איבערגעבויט געוואָרען פאַר בעסע־רער באַדינונג און גרעסערער באַקוועמליכקייט.

אונזער אומפאַרגעסליכער און אומפאַרגלייכ־ליכער גרינדער און פירער, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל און רעדאַקטאָר פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע״ פאַר אַ האַלבען יאָרהונדערט, דוד סאָהן ע״ה, איז געווען דער פאָטער פון דער מושב זקנים־אידייע און דער פאַקטישער דורכפירער פון פּראָ־יעקט. אים האָבען מיר צו פאַרדאַנקען וואָס אויף 228 איסט בראָדווי אין ניו־יאָרק שטייט היינט אונזער 10־שטאָקיגער בנין, אַלס איינער פון די שענסטע אידיש־אַמעריקאַנער היימען און שפּיטע־לער פאַר דעם עלטערן דור.

עס איז דעריבער אין צייט און אין פּלאַץ צו ברענגען אויסצוגען פון דוד סאָהנ׳ס אַרטיקלען, עדיטאָריעלס און אויפרופען פון דער „ביאַליסטאָ־קער שטימע״ אין יאָר 1928, וואו ער האָט בא־האַנדלט דעם פּראָבלעם.

פאַר אונז זיינען עס ביאַליסטאָקער כתבי־הקודש און מיר ציטירען עס ווי פּסוקים פון קא־פּיטלען תנ״ך, אויסצוגען פון אַ גרויסער נבואה, וועלכע איז מקויים געוואָרען, אַלס ווירדיגע מצבה צו זיין ליכטיגען אָנדענק.

רעדאַקציע

די באַוועגונג וואָס האָט אַרומגעכאַפּט אונזערע ביא־ליסטאָקער צו בויען אַ היים פאַר אונזערע אַלטע עלנ־טע לאַנדסלייט, ווערט שטאַרקער פון טאָג צו טאָג און האָט שוין דערגרייכט אַ שטופע וואָס קען איבערצייגען אפילו דעם שטאַרקסטען צווייפלער, אַז דער געדאַנק פון אַזאַ מושב זקנים איז שוין ניט מער קיין טרוים נאָר אַ ווירקליכקייט.

דוד סאָהן ע״ה

עס איז אַ שיינע, גראַנדיעזע אידייע צו באַאָרגען אונזערע אַלטע לייט מיט אַ רואיגער היים צווישען זייערע אייגענע לאַנדסלייט.

די היים פאַר אונזערע אַלטע און עלענטע לאַנדסלייט איז און מוז זיין אַן אַלגעמיינע פאָלקסזאַך. עס וועט אָן צווייפעל זיין אַ מאָדעל פון אַ היים פאַר דעם על־טערען דור, מיט וועלכער אונזערע לאַנדסלייט וועלען קענען שטאָלצירען.

איך וואָלט די ביאַליסטאָקער היים פאַר אַלטע לייט ניט געוואָלט אָנרופען מיטן סקאַראַבאָווע נאָמען: מושב זקנים, ווייל עס וועט זיין עפּעס גאָר אַנדערש, פּיל פּיל בעסערס ווי אַ געווײַנליכער מושב זקנים. עס וועט זיין אַ „היים מיט אַ נשמה״.

אין דער סאַמע האַרץ פון דער אידישער ניו־יאָרק וועט שטיין אַ הייליגער אייביגער בנין, וואָס וועט זיין אַ לעבעדיגער עדות און דערציילען פון דער איבערמענש־ליכער אַרבעט און אידעאַליסטישער אָפּפערוויליגקייט פון אונזערע לאַנדסלייט און טוער.

מיר בעטען אייך: העלפט אונז אין דער הייליגער, אידיש־מענשליכער אַרבעט. ווי גליקליך דאַרפען מיר זיך פילען, וואָס מיר האָבען זוכה געווען צו לעבען אין אַזאַ דור צו קענען בויען אַזאַ מאָנומענטאַל ווערק פאַר די קומענדיגע דורות.

עס זיינען פאַר אונז אַלעמען צו גוט באַקאַנט די טראַגעדיעס פון אַ סך פון אונזערע עלטערע לאַנדסלייט, וועלכע האָבען זיך ניט וואו אַהינצוטאָן אויף די עלטע־רע יאָרען. עס איז טרויעריג צו דערציילען, אַז זיי גייען אַרום פאַרצווייפעלט און פאַרזאָרגט מיט דער טראַגי־שער פראַגע אויף זייערע ליפּען: „וואו וועל איך אַהינ־קומען?״

מיר דאַרפען איצט האָבען די הילף פון יעדער מאַן און פרוי פון אונזער לאַנדסמאַנשאַפט, פון ביאַליסטאָק אומגעגענט. אַלע מוזען ווערען טעטיג אין דעם אויפבוי פון דעם מושב זקנים, ווייל די האָום וועט אפשר זיין די היים פאַר אַ סך פון אונז אין די שפּעטערדיגע יאָרען פון אונזער לעבען. ווער ווייסט?

לייגט צו אַ האַנט צו אונזער און אייער היים און זייט געבענטשט!

א ריז איז געפאלען

(צום ערשטען יאָרצייט פון דוד סאָהן ע"ה)

פון **בנימין שטופלער**
(בוענאס איירעס, אַרגענטינע)

די רייען פון אידישע פערזענליכקייטען, וואָס זיינען נאָך אונזער גרעסטער נאַציאָנאַלער קאַטאַסטראָפע פאַרבליבען אַזוי שיטער — וועלען וואָס וווייטער, צום באַדויערן, אַלץ קלענער און קלענער.

איצט שטייען מיר שוין מיט צער געבויגען די קעפ ביי דער הזכרה צום ערשטען יאָרצייט פון דעם אַוועקגעגאַנגענעם אין דער אייביגקייט גרויסען קולטור- און לאַנדסמאַנשאַפטוער דוד סאָהן ז"ל.

דוד סאָהן — אַ מענטש פון גרויסען גייסט און שענסטע מידות — איז געווען באמת אַ גרויסער איד פון וועלט-מאָסשטאָב און אייגנער פון די שענסטע זין פון ביאַליסטאָק.

ער שטאַמט פון אַ רעליגיעזער פאַרמעגליכער משפחה. נאָך אין די יונגע יאָרען איז ער שוין געווען באַשאַנקען מיט אַ חוש צו כלל-אַרבעט און אַ נויגונג צום שרייבען, מיט וואָס ער האָט זיך שוין ניט געשיידט דעם גאַנצען לעבען.

אפשר האָט ער גאָר געדאַרפט זיין ביי אידען אַן אַנגעזעענער פאַרטיי-טוער, אַ שרייבער אַדער גאָר אַ פאָלקס-טריבון? אָבער די השגחה האָט אים געפירט צו אַ העכערער מיסיע: צו לייסטען מיט הארץ און נשמה ערנסטע הילף פאַר זיינע נויט-באַדערפטיגע אומגליקליכע ברידער, סיי פאַר יחידים און סיי אַזוי פאַר גאַנצע עדה'ס אין די קריטישסטע פאַר זיי צייטען.

אָבער פאַר זיך זעלבסט האָט דוד סאָהן צו עשירות און לוקסוס אין זיין לעבען ניט געשטרעבט.

∴

קיין אַמעריקע קומט דוד סאָהן באַלד נאָך דער ערשטער וועלט-מלחמה, ווען דער געשפּענסט פון מלחמה מיט אירע שוי-דערליכע פאָלגען איז נאָך ניט געווען פאַריבער און ווען די לאַגע פון די אידען אין ביאַליסטאָק און אין אַרומיגע שטעט און שטעטלעך, נאָכן איבערגאַנג צו פוילען — איז געווען קאַטאַסטראָפאַל.

דוד סאָהן קען ניט רוען. מיטן גאַנצען יוגענטליכען ברען וואַרפט ער זיך אַריין אין דער אַרבעט אויף צו העלפען זיינע ברידער מעבר-לים.

אים געלינגט צו דעם צוועק באַווירקען די גוטהאַרציגע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין אַמעריקע צו אַרגאַניזירען אין אַ צענטראַלער קערפערשאַפט און זאָפארט אַנהויבען די באַקאַנטע גרויסע הילפס-אַקציע פון יענער טראַגישער צייט פאַר ביאַליס-טאָק.

מיט אַ טיף-מענטשליכען צוגאַנג, מיט אַ סך האַרץ און ליבע איז ער געשטאַנען כמעט 50 יאָר ביים רודער פון „ביאַליסטאָקער צענטער", וועלכער איז אויסגעוואַקסען אַ דאַנק אים זייער גרויס און נעמט אַרום אַ גאַנצע נעץ פאַרצווייגטע אינסטיטוציעס, איינ-שליסליך דעם וואונדערבאַרען מושב זקנים אין ניו יאָרק. גלייכ-צייטיג רעדאַקטירט ער אויך די „ביאַליסטאָקער שטימע" און נאָך אַנדערע וויכטיגע אויסגאַבעס, און פאַרבלייבט די נשמה פון דעם גרויסען וועלט-ווייטען אָטעם פון זיין מערקווירדיקען לעבען.

עס איז ניט מעגליך אין די ראַמען פון אַ קורצער אַפּהאַנד-לונג אויסצורעכענען אַפילו אַ טייל פון דער ברייטער הילפס-אַרבעט דורך דוד סאָהן. אָבער עס איז כדאי אונטערצושטרייכען אייניגע קאַליר־פולע מאָמענטען, פאַרבונדען מיט זיין אָפּפערהאַפ-טער אַרבעט פון וואָס דער שרייבער פון די שורות איז אַליין געווען אַן עדות.

∴

געווען איז עס אין יאָר 1920. פינצטערע כמאַרעס האָבען זיך בכלל אין יענער צייט אָנגעזרוקט אויפן אידישען לעבען אין פוילען און רוסלאַנד. באַזונדערס אומדערטרעגליך איז געווען דאַן אונזער לאַגע אין ביאַליסטאָק און אין די אַרומיקע שטעט, פון וועלכער מען האָט ניט געזעהן קיין אויסגאַנג.

די שטאָט איז געווען אָפּגעריסען פון דער גאַנצער וועלט. הונגער און נויט האָבען געהערשט איבעראַל און עס איז ניט געווען קיין אויסזיכט צו וועמען מען זאָל אויסשטרעקען אַ האַנט נאָך הילף.

אין אָט-דער אַטמאָספערע פון הילפלאָזיגקייט, אין אַזאַ צייט פון טויט-שרעק און פאַרצווייפלונג, האָט זיך פלוצלונג באַוויזען אין די גאַסען פון ביאַליסטאָק (ווי אליהו הנביא אין די פאָלקס-לעגענדעס) דער דאַן נאָך אומבאַקאַנטער שליח פון אַמעריקע — דוד סאָהן מיט אַ סך מיטגעבראַכטער מאַטעריעלער הילף פאַר אינסטיטוציעס און פאַר פריוואַטע מענטשן.

דער עלעגאַנט-געקליידעטער, ענערגישער פון אויסזען דוד סאָהן איז באַלד טאַקע געקומען אין קאָנטאַקט מיט דער קהילה און זיך אויך פאַרבונדען מיט פאַרשטייער פון אינטעלעקטועלע, רעליגיעזע און אַנדערע קרייזען פון דער אידישער באַפעלקערונג. אין וואוינונג פון דער באַקאַנטער פילאַנטראָפין העלענא טרילינג זיינען פאַרגעקומען אָפּטע באַראַטונגען, וועו אייגענטליך מיר האָבען געהאַט די גלעלעגענהייט זיך צו באַקענען מיט דעם כמעט-לעגענדאַרען שליח פון אַמעריקע.

ניט נאָר די גרויסע מאַטעריעלע הילף וועלכע ער האָט גע-בראַכט, נאָר אויך זיין אינטערוועניץ ביי דער פּוילישער מאַכט איז געקומען אין דער ריכטיגער שעה.

עס האָבען באַלד אָנגעהויבען פונקציאָנירען די ביליגע און אומזיסטע קיכען פאַר טויזענטער באַזוכער, עס האָבען זיך ווי-דער געעפענט די רעליגיעזע און וועלטליכע שולען. אין די קראַמען האָבען זיך באַווייזען שפּייז-אַרטיקלען און אַנדערע סחו-רות. ווידער האָט געמומען דערשיינען פסח קאַפלאַנ'ס טעגליכע אידישע צייטונג און עס האָט גענומען בכלל פולסירען דאָס לע-בען.

מיט עטליכע און צוואַנציג יאָר שפּעטער האָבען מיר זיך ווידער אָנגעשטויסען אויף אַ גרויסער הילפס-אַקציע מצד דוד סאָהן, אָבער דאָס מאָל שוין אויף די קברים פון אונזער חרובער היים אויף צו פאַרלייכטערן די ליידען פאַר דער שארית הפליטה נאָך די אַזוי בעסטיאַליש אומגעברענטע אונזערע טייערסטע און נאָענסטע אין דער נאַצי-שחיטה.

אין דעם פאַל איז אויך געקומען די אויסגעשטרעקטע האַנט דורך אים מיט הילף זאָפּאָרט די ערשטע, וועו זי איז געווען אומשאַצבאַר-וויכטיג זיך צו שטעלען אויף די פיס פאַר די הייפעלעך לעבען-גאַבליבענע פון די טויט-פאַבריקען, וועלדער און פון די סאָוועטישע קאַטאָרגעס — צו אַ ניי לעבען.

זייער שווער איז נאָך איצט שלום-מאַכען מיטן געדאַנק אַז דוד סאָהן איז שוין ניט מער מיט אונז.

אייגענהילטע אין טרויער און אָפּגעבענדיג כבוד דעם אָנדענק פון גרויסען נפטר, דאַרף מען אָנערקענען, אַז עס איז אויסגע-לאָשען געווארען דאָס לעבען פון אַ גרויסען מענטשען-פריינד און עס האָט אויפגעהערט צו קלאַפען דאָס הארץ, וואָס האָט פאַרמאָגט אזויפיל גוטסקייט און ליבע צום מיט-מענטש, וואָס איז געווייס אייגענפלאַנצט געווארען אין אים פון זיינע לומדישע אָבות דורך דעם טיף-אידישען געבאָט: ואהבת לרעך כמוך.

דוד סאָהן ע״ה

(עטליכע ווערטער ערב זיין ערשטען יאָרצייט)

פון זיידל כאַבאַצקי

מיר שאַצען הויך די געפילען פון דעם שרייבער פון די שורות פאַר אונזער גרויסען גפטר, דוד סאָהן ע״ה, און מיר דרוקען דעם אַרטיקעל מיט טיפער אַנערקענונג.

למען האמת, באַוואַרענען מיר אָבער, אז דער שרייבער איז אין אַ געוויסען זין ניט געווען געניג אינפאָרמירט. די היינטיגע פירער פון דער אינסטיטוציע האָבען העכער 20 יאָר מיטגעאַרבעט מיט דוד סאָהן ע״ה און ער האָט זיי דווקא יאָ צוגעגרייט צו זייערע צוקונפטיגע פונקציעס.

וואָס אָנבאַלאַנגט דער רעקאָמענדאַציע פאַרצוזוצען די ירושה פון נפטר ניט בלויז אין אונזער מושב זקנים, נאָר אויך אין „ביאַליסטאָקער צענטער״ און דורך דער „ביאַליסטאָקער שטימע״ זייענען מיר מיט דעם שרייבער פולשטענדיג איינפאַרשטאַנען און מיר טוען עס טאַקע אין דער וויכקייט.

רעדאַקציע

פאַראַן אַ אידישע לעגענדע: אויבן, אויפן זיבעטען הימעל געפינט זיך אַ גרויסער ספר הזכרונות (אַ „לעדזשער״ אין ענגליש), אין וועלכען ס׳איז פאַראַן אַ באַזונדער בלאַט פאַר יעדען איד. אויף דער רעכטער זייט פון בלאַט ווערען פאַרשריבען אַלע גוטע טאַטען וואָס דער איד האָט אָפּגעטאָן זיין גאַנצען לעבען. אויף דער לינקער זייט פון בלאַט ווערען פאַרשריבען אַלע עבירות, אַלע שלעכטע טאַטען וואָס ער האָט געטאָן אין לויף פון זיין לעבען. ווען אַ איד שטאַרבט און קומט אויף יענער וועלט פרעגט מען אים מה שמך, וואָס איז דיין נאָמען. ווען ער זאָגט זיין אמת׳ן אידישען נאָמען, נעמט מען אַרויס זיין בלאַט און מ׳קוקט אַריין. אויב די רעכטע זייט איז גרעסער פון דער לינקער זייט, דאָס הייסט, אויב די מצוות זיינען מערער פון די עבירות, שיקט מען אים אין גן־עדן. אויב חס־וחלילה די לינקע זייט איז גרעסער, ד. ה. אַז די עבירות זיינען געווען מערער ווי זיינע מצוות, מוז ער גיין אין גיהנום... אין פאַל וועלען בלויז איין זייט פון בלאַט איז פאַרשריבען, ד. ה. וועלען אַ איד קומט אויף יענער וועלט מיט בלויז מצוות אָדער חו״ח מיט בלויז עבירות, מוז ער גיין צוריק אויף דער זינדיקער וועלט און ברענגען כאָטש איין עבירה אין ערשטען פאַל, אָדער כאָטש איין מצוה אין צווייטען פאַל.

אין איינקלאַנג מיט דער דאָזיגער לעגענדע איז פאַראַן אַ גרויס געפאַר אַז אַלע מספּידים, סיי די מינדליכע און סיי די שריפטליכע, האָבען דעם נפטר דוד סאָהן ע״ה קיין גרויסע טובה ניט געטאָן. די געפאַר באַשטייט אין דעם וואָס די גאָלע שבחים וואָס זיינען געזאָגט געוואָרען וועגען נפטר האָבען בלויז פאַרגרעסערט די רעכטע זייט פון זיין בלאַט אין ספר הזכרונות. דאָס קען מיינען אַז דאָס קומען אויף יענער וועלט אַן איין איינציגער עבירה האָט פאַראורזאַכט אַז דער גורל פון דעם נפטר איז נאָך ניט באַשלאָסען געוואָרען און מען וואַרט אויף אַ תיקון. ס׳איז דעריבער אונזער מאַראַלישער חוב אויסצומיידען די קלענסטע געפאַר, דערמאָנען איין עבירה וואָס דוד סאָהן ע״ה האָט געטאָן און מאַכען מעגליך אַז ער זאָל קענען פאַרנעמען זיין פּלאַץ אין גן־עדן, וואָס ער האָט כשר פאַרדינט.

וועגען דער עבירה, אַנדערש געזאָגט, דעם טעות אָדער פאַר־זען וואָס דוד סאָהן ע״ה איז באַגאַנגען האָבען געוואוסט כמעט אַלע דענקענדע ביאַליסטאָקער, וועלכע האָבען אָנטייל גענומען אין די טעטיגקייטען פון ביאַליסטאָקער צענטער. ליידער איז גאָרניט געטאָן געוואָרען וועגען דעם וועז ד. סאָהן האָט געלעבט און ניט דערמאָנט געוואָרען נאָך זיין טויט.

אין די גאַנצע פופציג יאָר, פון 1918 ביז 1968, וואָס דוד סאָהן ע״ה האָט אָפּגעגעבען פאַר דער ביאַליסטאָקער לאַנדס־מאַנשאַפט האָט ער קיינמאָל ניט געטראַכט אַז ס׳וועט קומען אַ צייט ווען ער וועט מוזען פאַרלאָזען זיין פאָסטען און מען דאַרף באַצייטענס צוגרייטען דעם פאַסיגען מענטש, וועלכער זאָל קענען איבערנעמען די אַרבעט און ווייטער שמידען די גאָלדענע קייט. מיט יאָרען צוריק זיינען געווען קאַנדידאַטען און בעלנים פאַר דעם אָמט. אויב איך מאַך ניט קיין טעות, זיינען אַ פּאָר פאַר־זוכען אויף דעם דאָזיגען געביט געמאַכט געוואָרען, אָבער זיי זיינען ניט געקרוינט געוואָרען מיט דערפאָלג...

אמת, אַז די סיבה איז געווען דאָס וואָס דוד סאָהן האָט באַ־טראַכט יעדען טייל פון זיין פאַרצוויגטער טעטיגקייט ווי זיין אייגען קינד און ווי אַ געטרייער פאָטער האָט ער מורא געהאַט אַז „פרעמדע הענט״ וועלען חס וחלילה דאָס קינד איבערפירען. אמת, אַז דוד סאָהן איז געבענטשט געוואָרען מיט דער פעאיגקייט פון קענען זיך אַרומרינגלען מיט אַלע שיכטען פון דער לאַנדס־מאַנשאַפט און זיי אַקטיוויזירען פאַר זיינע פּלענער, אַ זאַך וואָס ער האָט אָנגעהאַלטען ממש ביז דער לעצטער מינוט פון זיין לעבען. ס׳איז אָבער אויך אמת, אַז דער שטול אויף וועלכען דוד סאָהן איז געזעסען גאָנצע פופציג יאָר, איז געבליבען אומבאַ־זעצט. די אַרבעט וואָס איז געטאָן געוואָרען פון איין איינציגען פירער, האָט געמעגט פאַרטיילט ווערען צווישען אַ צאָל נאָענטע מיטאַרבעטער.

מיר גלויבען אַז די נייע פירער וועלען גיין אין די פוסטריט פון פאַרשטאַרבענעם דוד סאָהן, דעם אַרכיטעקט און בויער פון ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים.

כאָטש די גרינדונג און אָנפירונג פון דעם ביאַליסטאָקער מושב זקנים און שפּיטאָל איז אַ וויכטיגער אויפטו; כאָטש די אינ־סטיטוציע איז היינט־צו־טאָג איינע פון די שענסטע און מאָדערנ־סטע אידישע היימען פאַר דעם עלטערן דור אין אַמעריקע און איז אַ שטאָלץ פאַר די ביאַליסטאָקער אידען דאָ אין לאַנד און אין דער גאָרער וועלט, דאָך מוז מען צוגעבען, אַז דער יחוס פון דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט איז אָבער הויפטזעכליך געלעגען אין דער גייסטיגער טעטיגקייט פון „ביאַליסטאָקער צענטער״. אויף דעם דאָזיגען געביט זיינען מיר געווען אַ־ציגע אַרגאַניזירטע לאַנדסמאַנשאַפט. דערפאַר גלויבען מיר, אַז ווי וויכטיג דער „ביאַליסטאָקער מושב זקנים און שפּיטאָל״ זאָל ניט זיין, דאַרף די גרעסטע אויפמערקזאַמקייט געווידמעט ווערען דער קולטור־אַרבעט פון „ביאַליסטאָקער צענטער״. אויב מיר קענען איצט ניט שאַפען קיין נייע גרויסע פּלענער פאַר קולטור־אַרבעט צווישען די לאַנדסלייט, לאָמיר כאָטש זעען אָנהאַלטען די אַלטע פאָזיציעס. די „ביאַליסטאָקער שטימע״, וואָס האָט פאַר־אייניגט די ביאַליסטאָקער אין דער גאָרער גרויסער וועלט, מוז ווייטער דערשיינען און מ׳מוז אָנווענדען אַלע כוחות אַז דער זשורנאַל זאָל ווייטער שטיין אויף דער זעלבער קולטורעלער ניוואָ ווי ביז איצט.

בלויז דאָס דערשיינען פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע״ וועט דינען אַלס די שענסטע מצבה נאָך דעם גרינדער און רע־דאַקטאָר פון זשורנאַל דוד סאָהן. דאָס וועט אויך זיין אַ גרויסער כבוד פאַר דער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט, וועלכע נעמט אָן אַלע מיטלען אַז דער נאָמען „ביאַליסטאָק״ זאָל ניט פאַרגרע־סען וועלען.

ביאַליסטאָק: זוניגע בילדער פון מיין יוגענט...

(דרימער טייל)

ליטעראַטור, טעאַטער, קונסט און ראַמאַנטיק אין ביאַליסטאָק

פון יעקב יערוזאַלימסקי

קונסט און אידיש טעאַטער אין ביאַליסטאָק

סעפטעמבער 1919. אַ נייע וועלט איז געשטאַנען פאַר מיר, מיט אַזויפיל נייקייט, נייגעריגקייט און האַרצקלאָפענדע איבער־לעבענישען. יעדער טייל פון וועלט־שיינקייט האָט מיך געצויגען צו זיך. די ראָמאַנטישע יוגענט־געפילען האָבען נישט געקענט זיך זעטיגען, און ליטעראַטור און קונסט איז געווען דער גרעס־טער קוואַל פון געפילען און שיינקייט ניט אויסצושעפּען; און איך בין געשפּרונגען פון איין פעלד פון קונסט צום צווייטען, ווי אַ יונגער שמעטערלינג וואָס איז פאַר'שיכור'ט פון זיין יוגענט און שפּרינגט פריילעך פון איין פילפאַרביגען בלום צום צווייטען...

פון דער שיינקייט פון קונסט־מאָלעריי, אַרייַנגעזאַפּטע אין זיך פון די פיר יאָר פון „רעמעסלענאַיע" שולע, און שפּעטער פאַרברענגענדיג אָפּט מיט מיין פריינט אברהמ'ל בערד (ניט בערק, נאָר בערד), דעם זון פון מ. בערד, לערער און מיטאַר־בעטער פון „דאָס נייע לעבען".

שפּאַצירענדיג איבער די ביאַליסטאָקער גאַסען און זעענ־דיג מענטשען פאַרבייגיין, האָב איך שטענדיג געמאָסטען מיטן מאָלערישען בליק און געזען: קאָנטורען, שאָטענס, פערספּעק־טיוו, ניואַנסען פון פאַרבען, פראָפאָרציע, שטריכען און ליניעס פון הייזער, בוימער, פלאַנצונגען, הימעל; און אָפּט בין איך פאַר־כאַפּט געוואָרען פון די קאָנטורען פון קערפּערליכער פרויען־שיינקייט, זיך אָפּשטעלענדיג אויף אַ לאַנגע צייט און נאָכקוקענ־דיג אַ מיידעל מיט אירע שיין געשניצטע געזיכט־פאַרמען, גרי־כיש נעזעל, צוציענדע שיינע מאַגנעטישע אויגען מיט פינקלענ־דיגע שוואַרצאָפּלען; געדיכטע צעפּ האָר פאַרפלאָכטענע פון הינטען — לויט דער דאַמאָלסטיגער ביאַליסטאָקער מאָדע — געטאָקט גראַציעזער קערפּער זיך וויגענדיג אין גאַנג אויף הויכע קאַמאַשען פאַרשפּילעט אויף צוועלף קנעפּלעך; מיט אַזוי־פיל זעלבסטווירדע, אַז עס האָט זיך געדאַכט אַז נאָך איין מינוט, וועט זי מיר בייַ אַ וואַרף טאָן די ווערטער פון די דאַמאָלסטיגע שטאָלצע ביאַליסטאָקער „באַרישנעס", וועו מען האָט געפּרו־בירט זיי „פאַרטשעפּען" און שאָפען קאָנטשאָפּט, און מאַכען אַ „ראַנדקע" (טרעפען זיך, פון פראַנצויזישען וואָרט ראַנדע־וואו) און זי פלעגט שטאָלץ מיט אַ פאַריסענע קאָפּ אָפּענטפערן: — נאַכאָל! יאָ אוליטשניך זנאָקאָמסטוו ניע זאַוויאַזיוואָיו (חוצפּה־ניק, איך פאַרבינד נישט קיין גאַסען קאָנטשאָפּט)... זיך אויס־דרייען און אַוועקגיין... און דאַמאָלסט קענסטו נאָר ריידען צום לאָמפּ, ווי מען פלעגט זיך אויסדריקען אין ביאַליסטאָק.

אָבער אַ ניי פּעלד פון קונסט האָט מיך צוגעצויגען, און דאָס איז געווען: טעאַטער־קונסט. אידיש טעאַטער איז מיר וויניג געווען באַקאַנט. איך האָב געוואוסט פון טעאַטער־שטיק פון וועלט באַרימטע שרייבער פון אַנדערע שפּראַכען ווי: טשע־כאָוו׳ס „דער קאַרשען־גאַרטען", לעאָניד אַנדרעיעוו׳ס „אַנא־טעמא", סטרינדבערג׳ס „דער פאָטער", אַרציבאַשעוו׳ס „אייפּער־זוכט", שעקספּיר׳ס „שיילאָק" (דער סוחר פון ווענעציע), וואָס האָט אַרויסגערופען אַ שארפע דיסקוסיע, צי איז דאָס אַן אַנטי־סעמיטיש ווערק, שילער׳ס „די רויבער", מאָליער׳ס „דער קאַר־גער", און אַנדערע... אָבער אידיש טעאַטער איז מיר געווען וויניג באַקאַנט, און עס האָט מיר מיט אַ גוואַלדיגער קראַפט אַ צי געטאָן צום קוואַל פון אידישען טעאַטער, וואָס איז אַזוי ענג פאַרבונדען מיט אידישער ליטעראַטור, און איך האָב זיך מיט מיין שטענדיגען ענטוזיאַזם פאַראינטערעסירט מיט אַ ניי פּעלד פון קונסט: אידישע טעאַטער קונסט. איך האָב אָנגעהויבען באַ־זוכען אידיש טעאַטער, נאָכגעפאָלגט פון אידיש טעאַטער אין ביאַליסטאָק, וואָס האָט באַקומען אַ גוואַלדיגען שטויס פאַראויס אין די יאָרען פון דער דייטשער אָקופּאַציע; וועו יונגע ביאַלי־סטאָקער בחורים און מיידלעך האָבען זיך מיטאַמאָל פאַראינטע־רעסירט מיט דער אידישער ליטעראַטור און אידיש טעאַטער, איבערריסענדיג מיטן אינפלוס פון רוסישער ליטעראַטור און רוסישען טעאַטער.

עס האָבען זיך אָנגעהויבען אויסצופּיקען היימישע טאָלאָג־טען פאַר טעאַטער קונסט, וואָס אָנהויבענדיג אָלס „ליוביטעלס" (אַמאַטאָרען) האָבען זיי פאַרענדיגט אָלס פראָפעסיאָנאַלען; און אַ טייל פון זיי האָבען געשוועבט צווישען אַמאַטאָרען און פראָפע־סיאָנאַלען, נישט האָבענדיג נאָך קיין רעפּוטאַציע אָלס טאָלאָג־טירטע אָקטיאָרען. אַ גרויסען טייל פון זיי האָב איך געקענט, פון אַן אַנדער טייל האָב איך מיט אינטערעס נאָכגעפאָלגט זייער קאַריערע, זייענדיג ווי שטענדיג אַ „רואה ואינו נראה" (אַ זעעוו־דיגער, אָבער נישט זייענדיג געזען).

איינער פון זיי וואָס איז געווען אַ גוטער אימיטאַטאָר און אַ טאָלאָנטירטער אָקטיאָר איז געווען אברהם פיילעט, אַ געווע־זענער וועבער. ער איז געווען גוט אין קאָמישע ראָלען וויי אויך אין לעבענסבילדער, אָבער זיין קרוין־ראָלע איז געווען די באָבע יאָנטע, די ראָל פון דער מכשפה אין דער אָפּערעטע, די כשוף־מאַכערין פון אברהם גאָלדפאַדען. וועו פיילעט פלעגט אַרויפקומען אויף דער סצענע, איינגעבויגען אין דרייען, מיטן שטעקען אין זיין האַנט, פאַרקליידעט אָלס אַן אָלטע אָפּשטוי־סענדע מכשפה, מיט אַ שופר׳דיגען נאָז און ווילדע אויגען, אין אַ קאָלירפולער ספּאָדניצע, אימיטירענדיג אַן אָלטע מיאוס׳ע פרוי, מיט אַ ווילדען טייוועלשען בליק, צוהינקענדיג און זינ־גענדיג פאַרפירערישׂ, מיט אַ קוויטשיגער פרויען־שטימע צו דער פאַרבלאָנדזשעטער יתומה „קום, קום, קום צו מיר, קום צו מיר אַהיים"... פלעגט דער גאַנצער זאַל פון „פאָלאָס טעא־טער" ווערען אַ פאַרציטערטער. אַזויפיל רעאַלעס פון אַן אָלטער בלוטיגער מכשפה איז געלעגען אין דער אָפּשטויסענדער פי־גור, וואָס קיינער וואָלט ניט געקענט זאָגען, אַז אין די קליידער מיט דעם פנים שטעקט דער פריילעכער, לוסטיגער אברהם פיי־לעט... גאַנץ ביאַליסטאָק, פלעגט זינגען דאָס ליד פון באָבע יאָנטע: „קום, קום, קום צו מיר, קום צו מיר אַהיים...".

אַ טאָלאָנטירטער בחור, וואָס איך האָב געקענט נאָך פון „רעמעסלענאַיע", איז געווען י. גלאָגאָווסקי. אַ שלאָנקער מא־גערער בחור, פיל באַלעזען אין רוסיש און אידיש ליטעראַטור. מיין ברודער דוד פלעגט זיך בייטען מיט אים מיט לעזע־ביכער; וועלכער פלעגט רעזשיסירען, מיטשפּילען און דעקלאָמירען צווי־מאָל אַ יאָר אויף די פורים און חנוכה־אָוונטען אייגענאָרדנט אין „רעמעסלענאַיע". ער איז געווען פילזייטיג באַגאַבט, וואָס

האָט אָבער שפּעטער נישט געמאכט דערפון קיין פּראָפּעסיע; און עס איז געווען אַ גרויס שאָד, ווייל מיט זיינע פּאָרשטעלונגען וואָס ער האָט פלעגט רעזשיסירען ווי אויך מיטשפּילען, האָט ער געוויזען אַז ער האָט טאַלאַנט. איך האָב אים געזען אין די פּאָר־שטעלונגען פון שלום־עליכם „דער גט", „אַ דאָקטאָר אַ סוחר", „מזל טוב", און אַנדערע. ער האָט זיך אַרויסגעוויזען ווי אַ קע־נער פון שלום־עליכמ׳ס טיפּען, און זיי פלעגען זיין אַ גרויס דערפאָלג אין די פּאָרשטעלונגען וואָס זיינען געווען שטאַרק באַזוכט.

מיט צוויי טעאַטער אַמאַטאָרען — מיט וועלכע איך האָב געלערנט אין תלמוד־תורה אויפן נאָמען פון באָרימטען טיי־מאָגנאַט זאב ווייסאָצקי, וואו פּסח קאַפּלאַן איז געווען מיין לע־רער פון העברעאיש; אויפן זעלבען הויף און דער זעלבער אַדמיניסטראַציע ווי פון „רעמעסלענאיע" זיינען געווען: י. קאַמען און שלום שוואַרץ, איך האָב שפּעטער אָפט געזען שפּילען שלום שוואַרצ׳ן, וועלכער איז געווארען אַ פּראָפּעסיאָנעלער אַקטיאָר אין ביאַליסטאָק. ער איז געווען אַ באַגאַבטער אַקטיאָר. עס שטייט נאָך מיר פאָר מיינע אויגען זיין שפּילען אלס „כאַצקעל דראַכמע" אין איינע פון יעקב גאָרדינ׳ס פיעסען, מיט זיין קינסטלערישען טיפּ אלס וויצעלדיגער איד, וואָס ווייקט זיינע פאָר׳חלש׳טע פיס אין וואַסער, קרעכצט פון תענוג, פילענדיג דעם טעם ווי ער וואָלט געווייקט די פיס אין סמעטענע... זיינע טיפּען וואָס ער האָט געשפּילט, זיינען געווען טיפּען פון אידען מיט אלע פּיטשיווקעס און קנייטשלעך... אמת׳ע פאָר־קערפּערונג פון אידן.

עס האָבען זיך אָבער אויך אויסגעפּיקט טאַלאַנטירטע טעא־טראַלען אויפן געביט פון קינסטלערישער רעציטאַציע און טעא־טער־קריטיק. איינער פון זיי איז געווען מענדעל גאָלדמאַן. ער איז געווען אַ פילזייטיגער טאַלאַנט, אין דעקלאַמירען, רעציטי־רען, ווי אויך אַ גרויס ליטעראַריש טאַלאַנט, און שפּעטער גע־וואָרען דער מיטרעדאַקטאָר פון „דאָס נייע לעבען" אונטער דער רעדאַקציע פון פּסח קאַפּלאַן, ווי אויך טעאַטער־קריטיקער און פּאָעט, אונטערן נאָמען: מנחם ג־ן, וואָס זיין פּאָעזיע איז איניגע מאָל פּרעמירט געוואָרען.

צווייטער באַגאַבטער דראַמאַטורג איז געווען: מאיר שווארץ, וואָס האָט געהאַט גרויס דערפאָלג מיט זיינע לעבעדיגע רירענדע קאָמישע איינאַקטערס, וואָס ער האָט געשריבען און אָפטמאָל אויך מיטגעשפּילט.

אויך דער פילזייטיג טאַלאַנטירטער פּסח קאַפּלאַן האָט גע־האַט אַ שייכות צו קונסט, אלס דיריגענט פון „אידישער קונסט" געזעלשאַפט, געשריבען מוזיק און גוט פּאָרשטאַנען טעאַטער, און זיינע טעאַטער רעצענזיעס אין „דאָס נייע לעבען" געשריבען אונ־טערן נאָמען „ארגוס" זיינען געווען אינטערעסאַנט, ריכטיג אָפּגע־שאַצט און באַלערענד, און געווען רעספּעקטירט אין דער ביאַלי־סטאָקער טעאַטראַלער וועלט.

און אָט איז אסתר זעווקינא, וואָס איז געווען אַ פּראָפּעסיאָ־נעלע אַקטריסע. אַ מיידל מיט אַ שיין עלאַסטישען קערפּער און שיין באַ׳חנ׳טען פּנים, מיט פּעאיגקייטען צום זינגען און אויס־געצייכענט אין סוברעטען־ראָלען, און גוט אין לעבענסבילדער, און אָנגעהויבען האָט זי אלס אַמאַטאָרין. אַ מיידל אַ ברען, פול מיט לעבען, זע איך איר איצט שפּילענדיג אין „פאַלאַס טעאַטער" אַ סוברעטין־ראָל; אַרויפשפּרינגענדיג אויף דער סצענע אין רייט־הויזען, מיט אַ שפּיצרוט אין האַנט, און מיט אַ פּריליכען גע־זאַנג „איך בין כאַנטשע פון אַמעריקע". עס האָט געברענט אונ־טער אירע פיס, און אין ביאַליסטאָק האָט מען נישט אָפט געזען אַקטריסעס פרויען גייענדיג אין הויזען, ספּעציעל אידישע; דאָ־מאָלסט זיינען נאָר מענער געגאַנגען אין הויזען... און געווען מענער... אסתר זעווקינא האָט געהאַט פיל קוואַליטעטען וואָס איז נויטיג צו זיין אַ גוטע אַקטריסע: אַ שיינעם שלאַנקען קער־פּער, שיין געשניצט, איידעל פּאַרמירטען פּנים, אַ סך לעבען, און אַ שיינע שטימע — אין אַ געגוגענדער מאָס צו קענען זינגען. זי איז אַוועקגעריטען מיט אירע רייטהויזען... אַזש קיין אַמעריקע.

איר שפּעטערדיגער מאַן, ישראל באַרענבוים, וואָס האָט אויך אָנגעהויבען אלס אַמאַטאָר אין ביאַליסטאָק, איז אויך געווארען אַ פּראָפּעסיאָנעלער אַקטיאָר, האָט געשטאַמט פון דער יחסנ׳דיגער הויז פון קאדעל באַרענבוים; מיט אַ גרויס טאָפּעטען געשעפט, מיט גרויסע קאָלאָנען אין פּראָנט פון געשעפט אין ראָג פון ניקא־לייעווסקע און ליפאָווע, געגענאיבער דאָס „שיסעל". באַרענבוימ׳ס משפּחה זיינען נישט געווען צופרידען וואָס זייער שיינער גע־לערנטער ישראל איז געוואָרען אַן „אַקטיאָרשטשיק", אָבער צום שבח פון ישראל באַרענבוים מוז מען זאָגען, אַז ער איז געווען אַן אינטעליגענטער שוישפּילער, מיט בילדונג און פּאָרשטענדע־ניש פאַר ליטעראַרישע פּיעסען, פון בעסערען רעפּערטואַר, און אויך געהאַט אַ גוטע שטימע צום זינגען. אַ הויכער, אַ שיינער, מיט אַ מענליכען אויסזען, מיט אַ קאָפּ געדיכטע האָר, שיינער פּיגור און פּיינעם האַלטען זיך אויף דער סצענע, מיט זעלבסט־וירדע און אַן ביליגע וויצען, איז ער געווען פּאַררעכענט פאַר אַ שוישפּילער פון בעסערען קלאַס טעאַטער, און מיט מזל שפּעטער חתונה געהאַט מיט דער שיינער אסתר זעווקינא. (איך האָב זיי, אין די שפּעטערדיגע יאָרען, געזען שפּילען אין אַנטוווערפּען, אין אמעגאנג טעאַטער, וועו איך בין געווען טעאַטער־קריטיקער און שרייבער אין בעלגיע).

אין זומער פון 1917 האָב איך צופעליג געטראָפּען אין סו־פּראָסלע דעם אַמאַטאָר אַקטיאָר אביגדור פּעקער, וואָס איז שפּע־טער געוואָרען אַ פּראָפּעסיאָנעלער אַקטיאָר, און געשטאַמט פון דער אינטעליגענטער משפּחה פון די פּעקערס, די אָפּטייקערס, וואָס האָבען געהאַט זייער אָפּטייק אויף יאַטקע גאַס, אין ראָג פון ליפאָווע.

אביגדור פּעקער איז געווען אַ „מאַן" אין פולען זין פון וואָרט. מיטעלוואוקסיג, ברייטבייניג, מיט קרעפּטיגע אָקסלען פון אַ „פריייז־פייטער", מיט אַ געדיכטע קאָפּ האָר, שטענדיג לאַנגע, מיט אַ שארף אָקצענטירענדע באַריטאָן־שטימע, ריידענדיג קלאָר, דייטליך, מיט אַ שאַרפער דיקציע, איז ער ווי געבוירען פאַרן טעאַטער, און טאָקע שנעל געוואָרען אַן אָנגעזעוודיגער אַקטיאָר; שטענדיג אַ פּרייליכער, אַ וויצעלדיגער, מיט אַ פּערפעקטען אי־דיש, איז ער געווען אַ גוטער אַקטיאָר, אַ גאָר פּאָפּולערער רעצי־טאַטאָר און דעקלאַמאַטאָר; אַ פייערדיגער דאָן־זשואָן, מיט שוואַכ־קייט צום שיינעם געשלעכט — אָבער מיט גוטע מאָניערען — האָט ער טאָקע געהאַט גרויס דערפאָלג ביי פרויען; און שפּעטער מגולגל געוואָרען אין אַמעריקע, אלס אַקטיאָר, ראַדיאָ קאָמענטא־טאָר, און אויך אויפגעטראָטען אויף געזעלשאַפּטליכע פּאַרווויי־לונגען, אונטערן נאָמען: ווויקטאָר פּעקער.

אין נעקסטען אַרטיקעל וועל איך אויפוויקלען די ווייטער־דיגע סעריע פון ביאַליסטאָקער טעאַטער אַמאַטאָרען און אַקטיאָ־רען, וואָס האָבען פיל בייגעטראָגען צום טעאַטער לעבען פון ביאַליסטאָק, און אַ טייל זיינען געוואָרען גוט באַקאַנטע אַקטיאָ־רען און אַקטריסעס און זינגערס פון גרויס פאָפולאַריטעט, אָבער איך מוז פאַרענדיגען מיטן אַרויספירען אויף דער ביינע פון מיינע טעאַטער־פּערסאָנאַזשען איינעם פון די באַדייטענסטע טא־לאַנטירטע אַקטיאָרען און זינגער וואָס ביאַליסטאָק האָט פאַר־מאָגט, און דאָס איז: יודעל גרינהויז!

די נאַטור האָט דעם מאַן באַשאַנקען מיט אַלץ, וואָס אזא באַ־דייטענדער טאַלאַנט האָט געדאַרפט האָבען: שיינעם וואוקס, שלאַנקען קערפּער, איידעל פּאַרטראַכטען אויסדרוק פון פּנים,

די שול ברענט

(עלעגיע)

פון **בנימין אבעלסקי**

דעם אָנדענק פון אונזערע קדושים צום 25סטען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק — געווידמעט.

א טויטע שטילקייט באַהערשט די שטאָט,
פאַרשטומט, פאַרבאָרגען ווי אַ סוד;
אַרומגערינגעלט פון דער נאַצי־אַרמיי,
אויף הפקר איבערגעלאָזען פאַר זיי.

געהילט אין אומעט די ליידיגע גאַסען,
וואו ס׳האָט געווירבעלט מיט אידישע מאַסען;
ווי טריבע מצבות עס שטייען די מויערן,
פינסטערע שאָטענס איצט אויף זיי לויערן.

טיר און טויער פאַרמאַכט פאַרשלאָסען,
שווייגענדיג־בלאַס און מיט אָנגסטען באַגאָסען;
פאַרגייט דאָס האַרץ אין באַנגען געווויין,
טיף־פאַרבאָרגען אין זיך אַליין.

מיט רוצח׳ישע אויגען און חיה׳שען ברום,
פול מיט נאַציס איז דער אָרום;
מיט זידעל־וועריטער און ווילדע געשרייען,
מאָרד און טויט זיי שפּרייטען און זייען.

עס פליען קוילען, אַ קנאַל נאָך אַ קנאַל,
פון אומעטום און איבעראַל;
גענוּאָלט מאַמע מיט איר קערפּער אַ קינד פאַרהיטען,
האָט זיי דער מערדער ביידען פאַרשניטען.

צו דער גרויסער שול אַ דערשראָקענע עדה,
געפּירט האָבען רוצחים, ווי צו דער עקידה;
פאַרגאָסען מיט ברענשטאָף, ווי אַ וויסטער מבול,
אונטערגעצונדען האָט זיי דער מחבל.

ברענט די שול אין פלאַמען פייער,
קומט אום דאָרט אַלץ, וואָס ליב און טייער;
על קידוש השם דאָ אידען געבראַכט,
און ס׳האָבען די ווילדע טייוולאָנים געלאַכט.

אַרויס פון טויטען־רינג וועך ס׳מאַכט אַ פּרואוו,
מיט האָגעל פון קויל‌ען צעזיפּט ווערט דער גוף;
הרוגים אויף גליענדער ערד צעלייגט,
פאַרברענטע קערפּערס צעזייט און צעשפּרייט.

„שמע ישראל" אויף פאַר׳שרפ׳עטע ליפּען,
טרערען פון טויזענטער אויגען דאָ טריפען;
די גרויסע שול דאָ שטייט אין פלאַמען,
טויזענטער אידען קומען אום צוזאַמען.

אַוועק איז ביאַליסטאָק מיט אַש און מיט שטויב,
אין איר אייביגקייט איך אָבער גלויב;
צום איצטיגען יאָרצייט מיר זאָגען, מיט שוועריען:
זי וועט פון אונז קיינמאָל פאַרגעסען ניט וועלען.

מיט אַ שיינע געדיכטע קוטשמענע גלאַנציג־שוואַרצע האָר, גרויס טאַלאַנט, זיכערען האַלטען זיך אויף דער בינע, ווירדיגען האַל־טען זיך, און אַ כאַראַקטער שוישפּילער מיט אַ שיינער דייטליכער רירענדער שטימע. יודעל גרינהויז איז געווען אַ זעלטענע קאָמ־בינאַציע פון פיל טאַלאַנטען; דערצו נאָך אַ באַאַבטער רעזשי־סאָר, וואָס האָט פיל בייגעטראָגען צו אַנטוויקלען יונגע טאַלאַנ־טען אין ביאַליסטאָק. זיין שוועסטער שפּרה גרינהויז האָט זעל־טען געשפּילט און נישט געווען אָנגעוווידיג.

עס שטייט מיר נאָך פאַר די אויגען יודעל גרינהויז אַלס דער מאַיעסטעטישער, גרייז גרויער נביא ירמיהו, געקליידעט אין אַ וויסען לאַנגען טוניק ביז די פיס, ווי אַמאָליגע נביאים האָבען געטראָגען, אין זיין קרוין ראָלע אַלס שטראָפּענדער מוכיח ירמיהו הנביא, אין דער אָפּערעטע „חורבן ירושלים", מיט זיין ביטערען קלאָג־ליד:

אוי, אַזוי זאָגט גאָט אַצינד,
איך קען דיר נישט מער,
ביזט נישט מער מיין קינד,
פאַר דיינע זינד... פאַר דיינע זינד...

שטייען פאַר מיינע אויגען די אַלטע גריין־גרויע בית מדרש אידען, איינגעווויקלט אין טליתים, יום כפּור צו כל נדרי, און קוקען מיט טרויעריגע אויגען אויף די ליידיגע בענקלעך נעבען זיי, וואו עס זיינען אַמאָל געשטאַנען זייערע זין און געדאַוונט גאָטספּאַרכטיג מיט זיי, מיט די טאַטעס, אין די פאַרכטיגע כל נדרי נעכט; און הייַנט זאַמלען זיי זיך אין די וועלדער, אָן היט־לען, געקלייַדעט אין שוואַרצע העמדלעך מיט קוטאַסען אַרום־געבונדען, לערנען זיך שיסען פון רעוואָלווערען און האַלטען רע־וואָלוציאָנערע רייד געגען דער מלוכה און געגען גאָט; קלאָגען די אַלטע קלוגע אידען אין די בתי־מדרשים אויף כאַנייקעס אויף די קינדער: שוסטער, שניידער, טרעגער; אין אָרימען ליבע רחל בית מדרש, מיט די זין וועבער, איזוואָזטשיקעס, און טעכטער שפּולאַרקעס; אין נייַ וועלט בית מדרש, מיט די זין און טעכטער סטודענטען און סטודענטקעס; אין פאָלקאָוואיען בית מדרש, מיט זין און טעכטער פון סוחרישע עלטערן... קלאָגען אָט די אַלטע קלוגע אידען אין אַלע בתי מדרשים פון ביאַליסטאָק אויף זייערע קינדער, וואָס דריי פּראָצענט אידען, אידישע בחורים און מיידלעך גייען לערנען די זיבען און נייַנ־ציג פּראָצענט רוסען, וועלכע רעגירונג זיי דאַרפען האָבען; און דערווייל מאַכט מען מורא׳דיגע פּאָגראָמען און מען פאַרגיסט טיי־כען בלוט, אידיש בלוט... מען רייסט אויף ברעטער אין די אידישע הייזער צו זוכען באַהאַלטענע פּראָקלאַמאַציעס, און מען פאַרשיקט די אידישע בחורים און מיידלעך אין קאַלטען סיביר, וואָס זאָ־דישע מאַמעס האָבען אַזוי צערטליך געטראָגען אויף זייערע הענט.

און הייַנט, ליגענדיג בייַנאַכט אויף מיין אייַנזאַמען געלע־גער, אין די טונקעלע עלענטע נעכט, קלער איך ווי קלוג אונ־זערע גרייז־גרויע בית מדרש אידען זיינען געווען; וויפּיל נביאות עס איז געלעגען אין זייערע ווערטער, וועלן אידישע בחורים און מיידלעך האָבען געהאַלפּען צו ברענגען קאָמוניזם אין רוסלאַנד, און אַזאַ בלוטיגען סטאַלין וואָס האָט געמאַכט דעם פּאָקט מיט היטלער׳ן, און מען האָט אויסגעמאַרדעט זעקס מיליאָן אידען, טייערע אידען; צווישען זיי אַ מיליאָן זיסע, האַרציגע אידישע קינדערלעך.

אָבער דער גרויסער אידישער גאָט, דער גאָט פון רחום וחנון, האָט אין זיין באַרעמהאַרציגקייט אונז צוגעשיקט אַ גרויסע טרייסט: שיבת ציון; די טייערע געבענטשטע אידישע מדינה, מיט דער הייליגער שטאָט ירושלים און מיט אַ שטאַלצען דור פון יונגע אידישע העלדען.

נייַ און גרויס ישראל

(איינדרוקען פון אַ באַזוך)

פון **אהרן חייט**

אַ קרעפטיגער פולס פון אַ נייַ, פריש לעבען הויבט אָן שלאָגען אין די אָדערן פון אַ טוריסט, אַ גלות־איד, וועלכער בא־טרעט איצט דעם באָדען פון היימלאַנד. שטאָלץ און פרייד שיינט אויף אין האַרצען, וועלכע דערזעט דעם קלאָרען ישראל־הימעל איבער אַ ברייטען האָריזאָנט פון נייַע שטרעקעס ערד, און וועלכע דערפילט זיך אַלס שותף צו דעם היסטאָרישען געראַנגעל און גרויסען נס פון די „זעקס טעג אין יוני".

דאָס „שטיינערנע האַרץ" פון כותל מערבי

אין ישראל איז איצט שטאַרק פאָפולער אַ ליד „הכותל" (די וואַנט), אָן צוויי פערזען אין דעם ליד דערציילען וועגען „אַ מענטשליך האַרץ אין שטיינער" אָן „שטיינער אין אַ מענטשליך האַרץ".

אהרן חייט ביים ארון קודש נעבען דעם כותל המערבי

דאָס געפיל האָב איך געהאַט, וועלכע איך האָב זיך אין היילִיגען ציטער און נאָכגענדער בענקשאַפט דערנענטערט צום כותל מערבי. מיין האַרץ האָט געפלאַטערט מיט דעם כישוף־מאַגנעט פון די היילִיגע טויזענטער־יעריגע שטיינער, וועלכע האָבען מיר אַהער געצויגען פון ווייטען ניו יאָרק צו קושען די שטומע, אייַ־ביגע פעלזענע שומרים פון דער שכינה אויף דעם היילִיגסטען פלאַץ אויף דער וועלט; אויסצוגיסען דאָ מיין טריב געמיט, ברענגען אַ גרוס פון מיינע ברידער, שוועסטער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין אַמעריקע און נעמען צוריק דעם שטויב פון געשיכטע, פון נצח ישראל, אַלס סואוועניר צו די היגע אידען. טיף פאַרזיגעלט זיינען געווען די „שטיינער" אין מיין האַרצען, אין מיין חלום, ביז איך האָב זוכה געווען זיי צו זען אויף דער וואָר.

אָבער אויך די שטיינער האָבען אַ „האַרץ". איך האָב דורכ־געלעבט די שטימונג פון העכסטער דערהויבונג, פילענדיג דעם אָטעם פון אידישער אייביגקייט, וואָס האָט זיך וויַ פון בלוט־געפעסען געצויגען פון די שפּאַלטען און פון די קוויטלעך פון דעם שטיינערנעם וואונדער, דעם קאָלאָס פון דער וועלט: כותל מערבי. אויף זייער שטום־לשון האָבען צו מיר די שטיינער גע־רעדט מיט קדושה און מיט גבורה, געצאָפעלט מיט מסירת־נפש, געמוטיגט און געטרייסט מיט נבואה פון געטליכער השגחה איבער דעם שווער־געפרואווטען פאָלק און זיין לאַנד.

דאָס „שטיינערנע האַרץ" פון כותל המערבי האָט מיר אַרייַנ־גערוימט דעם סוד פון בית המקדש, וואָס איז פאַרבליבען אין יעדער אידישער נשמה — די שטים פון די כהנים, די טריט פון די עולי־רגלים, דעם שופר־שאָל פון הרב שלמה גורן, מיליטע־רישער רב פון דער ישראל־אַרמיי ביים באַפרייַען די אייביגע וואַנט, דעם ריטם פון סאָלדאַטען־טאַנץ פון ישראל'ס פאַראַשו־טיסטען, וועלכע זיינען געווען די ערשטע צו גרייכען דעם כותל איבער די אומגעבראָכטע גופים פון זייערע העלדישע חברים און מיט פרישע וואונדען אויף זייער אייגען לייב.

איך האָב ביים כותל מתפלל געווען פאַר אונז אַלעמען און איך האָב אַרויסגעדרונגען דעם ענטפער פון די שטיינער: „שיבנה בית המקדש במהרה בימינו". איד און שטיין האָבען אַיין האַרץ — בענקען נאָך גאולה, צוזאַמען, אויף אייביג.

פון כותל בין איך אַוועק אַן אויסגעלייטערטער, אַ גהיי־ליגטער, אַ בעסערער איד, אַ העכערער מענטש.

דער „לעבעדיגער כוח" פון „טויטע" שטיינער...

אַ וויזיט ביי די אָבות

זיג־זאַגיג, באַרג און טאָל, שלענגעלט זיך דער היסטאָרישער וועג פון אַלט־ירושלים ביז חברון, די היים פון מערת המכפלה, וואו עס רוט דער הייליגער געביין פון אונזערע אָבות און אמהות. דער אַראַבישער טעקסי־דרייוער איז דיפלאָמאַטיש־העפליך, ער רעדט ענגליש, חנ'דעלט זיך, שמייכעלט צום אַמעריקאַנער טו־ריסט.

חברון פון „חומש" לעבט אויף פאַר מיר אין דער ווירק־ליכקייט מיט איר גאַנצער אַלטערטימליכער קדושה. דאָ האָט אַברהם אָבינו איינגעהאַנדעלט ביי עפרון החיתי אַ „פעמילי פלאַט" פאַר זיין צדקנית, שרה אמנו, אָפגעצאָלט 400 זילבערנע רענדלעך, אַ וואַליוטע וואָס האָט געהאַט אומעטום אַן אומגאַנג. אַ גרויס פאַרמעגען פאַר אַן איינפאַך שטיק פעלד.

עס שוויבעלט און גריבעלט מיט אַראַבער אין זייער טראַ־דיציאָנעלער קליידונג אויף אָנגעלאָדענע אייזלען און אַראַבקעס מיט פאַרשלייערטע פנימער, אָפגעריסענע, באַרוועסע אינגלעך, וועלכע פאַרקויפען סואוועניר און פאַרלויבען פאַר די אידישע טוריסטען די הייליגע פלעצער, געמאָלענע אויף קאָלירטע פאָסט־קאַרטלעך, באַזונדערס די מערת המכפלה. אַ ביטערע איראָניע: ישמעאל'ס קינדער מאַכען געשעפט מיט ישראל'ס געשיכטע, לויבען די „סחורה" אין הימעל פאַר אַ פאָר פיאַסטער (ישראל־קליינגעלט).

מיר דערנענטערן זיך צו דער מערת המכפלה. עס נעמט אונז אַרום אַ געפיל פון הייליגען ציטער און ערפורכט: עפעס אַ קלייַ־ניגקייט, אויף „קבר אָבות" ביי די אָבות און אמהות. אין דעם מיסטישען טונקעל איבער פלושענע טעפּיכער הויבען זיך די טויזענטער־יעריגע מצבות פון אַברהם, יצחק יעקב, שרה, רבקה און לאה. ניט ווייט אַרום רוט אויך דאָס געביין פון ערשטען פאָרפאָלק אויף דער וועלט: אָדם און חוה.

מען זאָגט תהלים, מען מאַכט הזכרות, מען צינדט אַן ליכט אין כבוד פון די נשמות און מען ווייַנט זיך אויס אַביסעל. עס ווערט לייכטער אויפן האַרצען: קינדער ביי טאַטע־מאַמע'ס קב־רים.

דער עלטער־זיידע אַברהם האָט דאָ מיט דעם טויט פון זיין פרוי געשטעמפעלט די ירושה פון לעבען; יאָרטויזענטער שפּעטער האָבען די העלדען פון דער ישראל־אַרמיי מיט זייער טויט אויפן שלאַכטפעלד אין יוני 1967 אונז באַשוואָרען מיט דער שבועה פון לעבען, וועז זיי האָבען באַפרייט די אָבות און אמהות פון אַראַבישען גלות.

מערת המכפּלה איז ווידער אונזערע. פון די אַלטערטימליכע קברים שטראָמט די צוואה פון לעבענס־לוסט, כדי ווייטער צו ציען די קייט פון אידישער אייביגקייט אונטער אַלע אומשטענדען. יאָ, מיר זיינען אָ מערקווירדיג פֿאָלק, מיר קענען לעבען אויף קברים.

ביי מאַמע רחל׳ס קבר

אויפן וועג פון בית־לחם רוט איינזאָם די מאַמע רחל און איר קבר ציט צו עולי־רגל פון איבעראַל. אויך איר נעסט איז באַפרייט געוואָרען אין יוני 1967 דורך אונזערע העלדישע ישראל־קעמפער פון אַראַבישען גלות. קומען דאָ פאַרוואָגלטע אידישע קינדער פון אומעטום צו לאָזען אָ טרער אויף דער מאַמע׳ס קבר — און איך צווישען זיי.

אויף אַ פלושענעם בלויען טעפּיך איבער דער מצבה אין אוהל (געצעלט), אונטער דעם מיסטישען שיין פון אַ נר־תמיד, אויסגעהאָפטען אין גאָלד, שיינט אַרויס דער פסוק פון נביא, וואָס דערציילט אַז „רחל מבכה על בניה", רחל וויינט אויף אירע קינדער, און וואָס זאָגט איר צו, אַז איר געבעט וועט דערפילט ווערען אין די קינדער וועלען זיך צוריקקערן אין דער מאַמע׳ס שויס.

די נבואה איז פאַרווירקליכט געוואָרען. וועז איך האָב זיך געטוליעט צו דער מצבה, האָב איך געפילט די וואַרמעקייט פון אַ מאַמע׳ס האַרץ פון הינטער דעם קאָלטען שטיין, וואָס האָט געצערטעלט דעם אַמעריקאַנער גאַסט און אים געלייטזעליגט מיט אַ לויטערקייט פון דורי־דורות.

עפּעס האָבען אין מיינע אויערן געהילכט דערמוטיגענדע ווערטער: „קינד מיינס, זיי רואיג, מונטער, האָפענונגספול, די מאַמע איז מיט דיר".

אַ „מנחה" מיט אידישע פֿאַרלאַמענטאַריער

האָפערדיג, ווירדיג, יחוס׳דיג שטרעקט זיך צום הימעל דער פֿראַכטפולער בנין פון דער „כנסת" (אידישען פֿאַרלאַמענט) אין ירושלים. עס וואָקסט דאָס האַרץ פון פרייד, וועז מען גייט אַריין אינעווייניג און מען הערט זיך צו, ווי אידישע פֿאַרשטייער פון פֿאָלק און לאַנד באַהאַנדלען די פֿראָבלעמען און דעם שיקזאַל, די אָנגעלעגענהייטען און די געזעצען פון דער מדינה. מען פילט דעם שטאָלץ פון מלכות ישראל.

נאָך שטאָלצער דערפילט מען זיך אָבער, וועז מען „פאַרבייסט" די דעבאַטען מיט אַ „מנחה" ביים עמוד פון דער כנסת. עס ווערט טונקעל, און פאַרלאַמענטאַריער גייען אַרויס אין סאַמע מיטען פון די היציגע געשפּרעכען און שטעלען זיך דאָווענען מנחה בציבור. מען פילט, אז מען איז צווישען אידען. „וואָס מיר זיינען, זיינען מיר, אָבער אידען זיינען מיר". איז מנחה פאַר אַלעמען. דאָ איז מען אייניג. דאָ פאַרשווינדען די מיינונגס־פאַרשיידענ־הייטען. מען דאָווענט צוזאַמען און דער קילער ירושלימער אָווענט־ווינטעל נעמט אויף אַלעמענס געבעט פון איז און דעם זעלבען פלאַץ און שפּיגט פון דעם קרוינען פאַר דעם טאַטען אין הימעל.

ישראל, דער „אַגרעסאָר"...

דערציילט מיר מיין פריינט ישראל חדש, רעדאַקטאָר פון „איידשער צייטונג" אין תל־אביב, אַ מערקווירדיגע פאַסירונג מיט זיין זון אריה, וועלכער דינט אין דער ישראל־אַרמיי ביי די נייע גרעניצען.

אַריה איז געווען דער אָנפירער פון אַ ישראל־פּאַטרול, וואָס האָט באַדאַרפט אָפּריניגען דעם שטח לאָנד פון אַראַבישע טעראָריסטען. מען האָט זיך דערוואוסט, אז אַ באַנדע טעראָריסטען האָבען פון אַ באַהעלטעניש אין מדבר סיני פאַרניכטעט און אומגעבראַכט אַ סך ישראלים און מען האָט באַשלאָסען זיך אָפּצורע־כענען מיטן געזעמל פון די מערדער. אַריה האָט אונטערגענומען די ריזיקאַלישע שטיקעל אַרבעט.

אַלס גענעראַל סטראַטעג, האָט ער געגעבען אינסטרוקציעס צו עטליכע סאָלדאַטען פון זיין גרופּע זיך אונטערצושאַרען פון אַ זייט צו די באַהאַלטענע אַראַבער און זיי באַפאַלען מיט האַנט־גראַנאַטען, אין דער צייט וועז דער גאַנצער פאַטרול וועט זיי באַשיסען פון אַ שפּיץ בארג.

ביים צוזאַמענעמען די טויטע אַראַבישע טעראָריסטען, האָט איינער אויפגעהויבען די הענט; אַ סימן, אַז ער איז געבליבען לעבען.

אַריה האָט באַפוילען אַרויסצונעמען אים פון דעם קנויל טויטע קערפערס, אים באַקליידען, באַשפּייזען און צוריקשיקען אַהיים צו זיין משפּחה. ניט דער נקמה־גענפיל, נאָר דער רחמנות־גענפיל איבער אַ שוצלאָזען אַראַבער, כאָטש ער איז אַ דם־שונא, האָט געווירקט אויף אַריה חדש צו האָבען איינזענעניש מיט דעם געפאַנגענעם טעראָריסט.

ביאַליסטאָקער גרוס איבער דער ישראל־ראַדיאָ

איך בין איינגעלאַדען געוואָרען פון פריינט שעדלעצקי, אָנפירער פון די אידישע ראַדיאָ־פּראָגראַמען אויף דער ראַדיאָ־סטאַנציע „קול ישראל" אין ירושלים, אויפצוטרעטען און איבער־געבען אַ גרוס פון די אַמעריקאַנער אידען.

פאַרשטענדליך, אז איך האָב בעיקר געוועדט וועגען אונזערע ביאַליסטאָקער, וועגען אונזער אינסטיטוציע און דערגרייכונגען, וועגען דעם האַרציגען בונד צווישען די ביאַליסטאָקער אין אַמעריקע און ישראל. הויפּטזעכליך אָבער האָב איך געהייליגט דעם אָנדענק פון אונזער אומפאַרגעסליכען גרינדער און פירער פאַר העכער אַ האַלבען יאָרהונדערט, דוד סאָהן ע״ה.

מיט ביאַליסטאָקער אין אידישען היימלאַנד

עס איז פאַר מיר געווען אַ נחת־רוח זיך צו באַגעגענען מיט אונזערע ליבע, האַרציגע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין תל־אָביב און אין „קרית ביאַליסטאָק".

אַ היימישע פאַמיליע־נאָענטקייט האָט באַהויכט אונזערע צו־זאַמענקונפטען. מאַגישע פעדים האָבען זיך צווישען אונז געשפּו־נען און אויסגעהאָפטען אויף דער קאַנווע פון זיסע דעראינערונ־גען דאָס אַמאָליגע אידישע ביאַליסטאָק, די שול, דעם שטאָט־זיי־גער מיט די ברעמלער, די פּאַבריקען, די קהילה, די אינסטיטוציע, די אינטעליגענץ און דעם „עמך", די גאַסען און די הויפען, אַלץ צוזאַמען — איין ליבע, טייערע אומפאַרגעסליכע היים.

עס האָבען זיך איינגעבאַקען אין האַרצען די געטרייע טוערס, די ירושלמים, די קרוגליאַקס, די בורשטיינס, די שייקעוויטשעס, די גאַרבערס, די ראַפאַפאָרטס, די לוריעס, די קאַגאַנס, די רו־בינס, די חאַזאַנאָוויטשעס — יעדער איינער און אַלע צוזאַמען.

עס האָט זיך געפילט אַ ברידערליכקייט אין דעם „שלום עליכם" פון די ביאַלאָסטאָצקיס פון הר תבור, די זאַלצמאַנס פון כפר אושה און פון אַנדערע פאַרוואַרפענע העקען פון לאַנד, וועל־כע זיינען געקומען זיך דערקווייקען מיט אַ ביאַליסטאָקער וואַרט פון אַמעריקע.

איין היים, איין משפּחה, איין אידעאַל: אידיש ביאַליסטאָק.

אַ געזונט אויף זיי, אַ לעבען אויף זיי!

ביאַליסטאָקער קוכענס

(פעליעטאָן)

פון מאָטל דאָבעס

לאָמיר שמועסן וועגען ביאַליסטאָקער קוכענס, וואָס זיי־נען אזוי פאָפולער אין אמעריקע. דער קוכען איז פאַרשפּרייט איבער אַלע לענדער, אפילו אין ישׂראל. ביאַליסטאָקער עמי־גראַנטען האָבען איבער דער גאַנצער וועלט מיטגעבראַכט אָט דעם טשיקאַווען געבעקס. די אמעריקאַנער רופען עס „ביאַלים", וואָס זעט אויס ווי א וווייבעריש קאָפּעלוש, א רונדע פולקייט מיט א דינער מצה אין מיטען, אָנגעפילט מיט ציבעלע און מאָן.

איך געדענק, פון קינדווייז, וואָס פאַר א וויכטיגען פּלאַץ דער ביאַליסטאָקער קוכען האָט פאַרנומען אין אונזער הויז בכלל און היימשטאָט בפרט. יעדען אינדערפרי פלענען מיר קינדער זיך קוים דערוואַרטען אויף בייגלע'ן, דער קוכען־טרע־גערין, מיטן גרויסען קוויש קוכענס. וואָס פאַר א געשמאַק גע־בעקס דאָס איז געווען, געבאַקען פון ספּעציאַליסט דוד שאָך, פון נאדערטשנער גאַס. א טעלער גריז מיט פרישען קוכען איז געווען טעם גן־עדן.

איך קען אייך ניט זאָגען ווער עס האָט דערפונען דעם קו־כען. קיינער קען אייך ניט אָנווייזען, פונקט ווי מיר וווייסען ניט ווער עס האָט זיך דערטראַכט צום טשאָלענט; ווער עס האָט אויסגעטראַכט דעם קאַרטאָפעל־און פלוימען־ציימש; ווער עס האָט דערפונדען דעם הונגיק, לאָטקעס, פסח'דיגע אָלקעס און אַנדערע פאַטראָווע. גאַנץ מעגליך, אז אָט די אַלע מאכלים זיינען אויסגעטראַכט געוואָרען אין ביאַליסטאָק. אמת, דאָס רעדט מיין ביאַליסטאָקער פאַטריאָטיזם. איר קענט עס אפּילו־קענען, אָבער ניט דעם ציבעלע־קוכען — דאָס איז אן אמתער ביאַליסטאָקער איינפאַל. א באַוויז האָב איך:

אידען — גאַליציאַנער, רומענישע, אונגאַרישע, אוקראַי־נער און אפילו אייגענע ליטוואָקעס — רופען אונז „ביאַליסטאָ־קער קוכען־פרעסערס". זיינען מיר טאַקע שטאָלץ מיטן צונא־מען.

פון אַלע געבעקסען אין בעקעריען און קאָפּעטעריעס שיינט אַרוים אונזער ביאַליסטאָקער קוכען. עס פאַרדריסט מיר אָבער, וואָס דער בייגל קאָנקורירט שטאַרק מיט די ביאַלים. בייגל מיט לאָקס — א קלייניקייט! איך פרעג אייך: וואָס איז שלעכט א ביאַלי מיט קעז אָדער סאַלאַמי? אמת, אונזער גא־ווערנאָר עסט בייגל מיט לאָקס, די גאַנצע קריסטליכע וועלט קוויקט זיך מיט בייגל און לאָקס, אפילו דער פרעזידענט, דוכט זיך, גלייכט אויך בייגל מיט לאָקס... זאָלען זיי עס עסען געזונטערהייט. וואָס איז דען דא זיך איבערצונעמען מיטן בייגל — ס'איז א רונדע, האַרטע טייג, שוואַר איינצובייסן, מיט א לאָך אין מיטען... איך רוף עס „בלאָף מיט לאָקס".

אָנומעלט בין איך אַריין אין א קאָפּעטעריע און באַשטעלט א טעפּעלע קאַווע מיט א ביאַלי. זע איך ביים „קאַנטער" שטייט א שוואַרצער און קוקט נייגעריג איבער די געבעקס. ער רופט זיך אָן צום „קאַנטער"־מאַן, דעם כינעזער: „פּליז, גיב מיר א ביאַלי"...

פרעגט אים דער כינעזער: וואָס ווילט איר — א גאַנצען ביאַלי אָדער א האַלבען? דערביי פאָכעט ער מיט א לאַנגען מע־סער ווי, להבדיל, א קצב.

— זאָל זיין א האַלבער ביאַלי — ענטפערט דער שוואַרצער. איך בין נאָכגעגאַנגען דעם שוואַרצען און זיך געזעצט בייס זעלבען טישעל, כדי צו זען ווי ער באַהאַנדעלט אונזער ביאַלי. וואָס זאָל איך אייך זאָגען — עס האָט מיר פאַרקלעמט בייס האַרצען, ווען איך האָב געזען וואָס ער האָט געטאָן מיט אונזער טייערן געבעקס. ער האָט געגומען די מעלינגע זייט און באַשמירט מיט פוטער; דאַן האָט ער דעם האַלבען ביאַלי צע־בראָכען אויף קלייניע שטיקלעך און עס געטונקען אין קאַווע, ווי להבדיל, דאַנאַטם...

איך האָב זיך פאַרלאַרען און אים געזאָגט:

— האָט ניט קיין פאַראיבעל, אזוי עסט מען ניט קיין ביאַלים...

ער האָט מיר אָנגעקוקט טשיקאַווע און געפרעגט: ווי אַזוי דאַרף מען עסען? וואָס זיינט איר — א ספּעציאַליסט אויף ביאַלים?

איך האָב געגומען מיין האַלבען ביאַלי און באַשמירט מיט פוטער איבער דער רעכטער זייט אָרום און אָרום. דאַן נאָך מער פעטקייט איבער דער דינער מצה מיט ציבעלע. דאַן האָב איך, מאַיעסטעטיש, אויסגעצויגען דעם גראָבען פינגער פון דער רעכטער האַנט און אַריינגעשטופט טיף אין דער רונדער פוס־קייט; מיט דעם צווייטען פינגער אָנגעהאַלטען, האָב איך די ביאַלי אויפגעהויבען אין דער לופטען, געבייסען שטיקלעך, גע־שמאַק געקייט און זיך פאָכמאַקעווטע, ווי פון פסח'דיגע אָלקעס.

— אָט אזוי דאַרף מען עסען ביאַלים! — האָב איך אוים־געופען מיט באַגייסטערונג.

דער שוואַרצער האָט מיר באַוואונדערט און געפּראוווט נאָכטאָן, אָבער ס'איז געווען קאָמיש און אומגעלומפּערט. איך האָב געטראַכט, אז מ'דאַרף זיין אן אמת'ער ביאַליסטאָקער צו קענען עסען א ביאַלי...

אָבער צו וואָס האָבען טענות צו פרעמדע קוכען־עסערס? מיר האָבען גענוג חרפות פון אייגענע, ביאַליסטאָקער קוכען־עסערס.

אָנומעלט האָב איך באַזוכט א פאַרמעגליכען לאָנדסמאַן. ער איז געזעסען אין זיין אָפּיס און געוויכערט א גראָבען סיגאָר. כ'האָב אים געבעטן א ביישטייערונג לטובת דער ביאַליסטאָקער האָוס. ער האָט מיר אָפּגעזאָגט און סאַרקאַסטיש געשמייכעלט: מ'דאַרף פאַרגעסן... ניטאָ מער קיין ביאַליסטאָק!

כ'האָב אים באַמערקט: ווי קען מען פאַרגעסען אזא רייכע פאַרגאַנגענהייט? ווי האָט מען עס אזא הארץ? ביאַליסטאָקער קובענס האָט איר ניט פאַרגעסן?... גאַנצע ציבעלע־מצות אָנגעפילט מיט מאָן קייט איר אויף אייערע נייע ציינער? — האָב איך זיך אָפּגערעבעט מיט אים.

דערפאַר בין איך צופרידען וואָס די אידישע געזעלשאַפט באַוואונדערט אונז, ביאַליסטאָקער. מ'איז אונז מקנא, וואָס מיר האָבן אויפגעבויט אויף איסט־בראָדווי אזא פראַכטפולען מושב־זקנים, און וואו ס'איז דער „סענטער" פון אַלע געזעל־שאַפטליכע טעטיקייטען פון אונזערע לאַנדסלייט. מ'באַוואונ־דערט אונזער וויטאַליטעט. לצים אידען זאָגען, אז מיר, ביא־ליסטאָקער, האָבען צו פאַרדאַנקען אונזער ענרגיע און דער־פאָלג — דעם ביאַליסטאָקער קובען...

א פאַקט איז, אז ביאַליסטאָקער עסען א סך ביאַלים. קומט איר צו באַנקעטען, צו שמחות און מיטינגען, זעט איר בערג מיט ביאַלים, וואָס אונזערע לאַנדסלייט לאָזען זיך וואויגיין. מיר מאַכען אפט „לחיים" און פאַרבייסען מיט ביאַלים. ציני־קער זאָגען, אז מאַנכע לאַנדסלייט טראָגען שטענדיג אין זייער קעשענע ביאַלים און צופּען שטיקער, קייען און פאָכמאַקעווען זיך. אפשר זיינען די לצים גערעכט, אז מיר, ביאַליסטאָקער, זיינען די טעטיקסטע, די רירעוודיקסטע. מיטן כוח פון די

די ירושה פאַר דורות

(פינף־און־צוואַנציק יאָר נאָך דעם אויפשטאַנד אין ביאַליסטאָקער געטאָ)

פון **פסח בורשטיין**

קיינער האָט די טויטע נישט געזיילט... צופיל זיינען זיי געווען. ווער קען דען ציילען מיליאָנען פאַרשניטענע לעבענס? די וועלכע האָבען געוואַרט אויף זייער ריי, האָבען זיך שוין צו־גערעכענט צו זיי אוין די וועלט האָט זיכער קיין זאָרג דערפון זיך נישט געמאַכט. יעדען טאָג זיינען טויזענטער פאַרשניטען געוואָרען. קיינער האָט נישט אָפּגעטריקענט די טרערען פון די געבליבענע, וועלכע זיינען אויך שפּעטער געקומען צו זייער זינ־לאָזען טויט.

דאָס איז געווען די מאַכט פון טייוועל. דער גיהנום האָט זיינע טויערן געעפענט און זיין פייערדיגע לאַווע אויף דער ערד אַראָפּגעשיקט צו אומברענגען אומשולדיגע און אומבאַהאָלפענע פרויען, זקנים און קינדער.

עס איז כמעט אוממעגליך נאָך אַזאַ לאַנגער תקופה און נאָך מער פאַר די וועלכע זיינען צו זייער גליק דאָרט נישט געווען — צו אויפנעמען דעם אומגעהויערן פאַרנעם פון דעם גרויל. דאָ זיינען איבערהויפּט נישטאָ קיין נאָרמאַלע מאָסען; עס זיינען איבערהויפּט נישטאָ קיין פּרעצעדענטען אין דער גאַנצער געשיכטע פון דער מענטשהייט און עס איז נאָך אויך נישט גע־שאָפען געוואָרען די שפּראַך, וועלכע זאָל קענען שילדערן און איבערווייזען כאָטש איין אָפּשניט פון דעם שרעקליכען חורבן.

דער טויט האָט זיין טריאומף־צוג מאַרשירט דורך טאָג און דורך נאַכט. אין די ענגע געטאָס און אין די טויט־לאַגערן, אויף די תליות און אין די גאַז־קאַמערן און קרעמאַטאָריעס, דורך סטאַבילען הונגער און טאָרטורען. דעם גאַנצען אַרסענאַל מיט אַלע זיינע כלים האָט דער טויט צו פאַרפיגונג געשטעלט פאַר היטלערן און זיינע האַרדעס.

אין אָט־די באַדינגונגען פון פולשטענדיגער האָפענונגס־לאָזיגקייט, וועו קיין איין שטראָל פון ליכט האָט נישט געקענט זיך דורכרייסען דורך די פינסטערע וואָלקענס, וועלכע האָבען באַדעקט דעם הימעל איבער אונדזערע קעפּ און אפשר אויך נישט דערלאָזט אַז גאָט זאָל זען וואָס מען טוט מיט זיין אויסדערווייל־טען פאָלק — אין אָט־דער אַטמאָספערע צו קענען געפינען דעם כוח צו אַרגאַניזירען אַ ווידערשטאַנדס־באַוועגונג — דאָס איז דער גרויסער און אומפאַרגעסליכער אויפטו פון אידישען פאָלק.

קיין שום פאָלק און קיין שום לאַנד וועלכע האָבען געשמאַכט אונטער היטלער׳ס יאָך האָט דאָס נישט באַוויזען און זיכער אין אַזאַ פאַרנעם. און צו זייער דיספּאָזיציע זיינען דאָך געשטאַנען אַ סך גרעסערע מענטשליכע רעזערוון. איבער זייערע קעפּ איז דאָך נישט געהאַנגען די געפּאַר פון טאָטאַלער פאַרניכטונג.

אמת, עס זיינען שוין אַריבער די צייטן וועו מען האָט כמעט נישט געווואוסט און נישט ווי געהערינ אָפּגעשאַצט דעם פאַרנעם פון דעם אידישען ווידערשטאַנד געגען דער נאַציע־בעסטיע. דורך די יאָרען האָבען זיך דורכגעריסען די ווירקליכע פאַקטען אין זיי באַווירקען איצטער דעם באַוואוסטזיין פון אונדזער פאָלק. אָבער עס איז נאָך זייער ווייט דערצו, אַז דאָס געשעענע זאָל ווי געהעריג אָפּגעשאַצט ווערען. ביי אַנדערע פעלקער וואָלט מען לעגענדעס וועגען אַזעלכע העלדען־טאַטען געשריבען; מאַמעס וואָלטען זייערע קינדער פאַרוויגט מיט לידער פון העלדענטום און גרוסקייט. ביי אונז ווידמעט מען זייער אָנדענק נאָר איין טאָג אין יאָר און אַלע איבעריגע טעג האָט מען זיך שוין אינגאַנ־צען פאַרגעסען וואָס די דייטשען האָבען געטאָן געגען אונז. מען פירט שוין מיט זיי געשעפטען, מען קויפט שוין זייערע אויס־אַרבעטונגען, מען פאָרט שוין קיין דייטשלאַנד, מען קניפט שוין אַן מיט זיי קולטור־קאָנטאַקטען — אַזויוי עס וואָלט גאָרנישט געשען.

אויב מען טוט דאָס אין דעם דור וועו עס לעבען נאָך די רעשטלעך פון די פאַרפאָלגונגען — איז זיך לייכט פאָרצושטעלען, אַז דער צווייטער דור וועט שוין אינגאַנצען זיך באַפרייען פון דעם בלוטיגען חשבון און די גרעסטע טראַגעדיע אין דער געשיכטע פון דער מענטשהייט וועט אינגאַנצען פאַרגעסען אוו פאַרגעבען וועו ערן.

מיר האָבען דאָס נישט געטאָרט טאָן אין דעם אָנדענק פון ביאַליס האָבען מיר געשאָפען אַ האַלבען מיליאָן דאָלאָר אי־בערצובויען די נייע „האָום". די ביאַלי וועקט אין אונז שטענ־דיג אונזער ביאַליסטאָקער פאַטריאָטיזם אוו מאַכט אונז אזוי אמביציעז, מער וויי אַלע אונזערע לאַנדסמאַנשאַפטען.

אָבער וואָס קומט מיר אַרוים פון מיין פאַטריאָטיזם — אונזער ביאַלי איז ניט מער וואָס אמאָל. די פוקע געשמאַקויט מיטן ציבעלע־טעם איז בלויז אַ חלום פון דער פאַרגאַנגענהייט. עס זיינען פאַרבליבען געציילטע קוכען־בעקערס, וואָס באַקען אַ לייטישען ביאַלי. דער עולם עסט היינט פאַרפּוירענע ביא־לים, וואָס האָט דעם טעם פון וויים איך וואָס. מיר לעבען איצט אין אַ צייט פון אויטאָמיישאָן אוו רעפּרעזשעריישאָן. אַלץ וואָס מיר עסען איז פון מאַסען־פּראָדוקציע אוו פאַרפּראָרען. דער ביאַלי וועלט וואָס וווייטער קלענער אוו איינגעשרומפּענער, באַלד די גרוים פון אמאָליגער דיקע.

די ביאַלים לייגען איצט פאַרפראָרען אוו געפּאַקט אין האַל־בע טוצען. זיי פרירען אין פרידזשידער צוזאַמען מיט די קני־שעס, בּיינצעס, לאַטקעס, הולניקס אוו פאַרפּוירענעם צימעס. אפילו דער אַריסטאָקראַטישער בייגעל לייגט אוו פרירט צוזאַמען מיט דער ביאַלי. אמאָל רייבען זיך די ביאַלים אוו בייגעל צוזא־מען. אך, וואָס ס׳איז געווארען! אוים אַריסטאָקראַטיע! אַלע פרירען גלייך ווי, להבדיל, אין קאָמוניסטישען גן־עדן.

וואָס דאַרפט איר מער — מיר, לאַנדסלייט, וואָס לעבען אויפן חשבון פון אָנקעל סעם, זיינען געווארען שוואַכע קוכען־עסערס. מיר קומען אָפּ מיט דינע פּענעצלעך „טאָוסט". מיר דאַרפען בלויז צוקוקען ווי די גאַנצע וועלט עסט ביאַלים...

איך בין צופרידען וואָס אונזערע קינדער אוו אייניקלעך עסען ביאַלים. זאָל זיי וואוי באַקומען. מעג עס זיין גרוים ווי א „דידקע" אוו פאַרפּוירען. אפשר וועט דער יונגער דור נאָכ־טאָן די עלטערען אוו אָנהאַלטען די ביאַליסטאָקער אינסטיטו־ציע, אפשר וועט די ביאַלי וועקען זייער פאַטריאָטיזם.

די אינגערע ביאַליסטאָקער אַרום דעם „סענטער" וווייזען אַרוים איבערגעבענקייט אוו זאָרגען פאַר דער „האָום" פאַר עלטערע מענטשען, וואָס איז א מאָנומענט נאָך דער אומגעקו־מענער היימשטאָט — ביאַליסטאָק.

וואָס דענקט איר, קוכען־עסערס פון יעדען עלטער — וועט דער וואונטש מקוים ווערען? לאָמיר האָפען!

די טויטע און זיכער האבען מיר דאס נישט געטארט טאן אין דעם הייליגען אנדענק פון די אידישע העלדען, וועלכע האבען זייערע יונגע לעבענס אוועקגעגעבען אין אומגלייכען קאמף פארן כבוד פון אידישען פאלק.

ווייל עס איז אינגאנצען קלאר, אז נישט פאר זייער לעבען האבען זיי געקעמפט. זיי האבען געוואוסט, אז זיי וועלען מיטן לעבען פון דעם קאנף נישט ארויס. די ביאליסטאקער בחורים און מיידלעך, וועלכע האבען אין אויגוסט 1943 אויפגעהויבען די פאן פון אויפשטאנד, האבען געוואוסט געגען וועלכער רי־זיגער מאכט זיי שטייען. א מאכט וועלכע האט באזיגט און באזעצט גאנץ אייראפע, א מאכט וועלכע האט גרויסע לענדער, מיט גוט־אויסגעשולטע און גוט־באוואפענטע ארמייען באזיגט אין עטליכע טעג. פראנקרייך, מיט איר מאזשינא־ליניע, האט זיך געהאלטען ווייניגער צייט ווי די וואַרשעווער געטא! אין קיין שום שטאט אין גאנץ אייראפע איז נישט געווען אזא אויפשטאנד ווי אין ביאליסטאקער געטא. און אט־דער לעגענדארער קאמף האט גע־האט פאר א ציל: דער כבוד און דער שטאלץ פון אונזער שווער־געפייניקט פאלק.

אין דעם טאג ווען מיר דערמאנן און הייליגען זייער אנדענק — מוזען מיר רופען און דערמאנען אונזער פאלק. מיט שטאלץ דארפען מיר נעמען אויף זיך די הייליגע אויפגאבע צום געבען די ריכטיגע און געהעריגע אפשאצונג פון דער אידישער גבורה אין יענע טעג. נאר מיר אליין זיינען דערצו באשטימט און מיר מוזען אונזער פליכט דערפילען. דאס איז דער חוב און די פליכט פון די וועלכע האבען זיך געראטעוועט פון דעם חורבן. זיי דאר־פען זיין די טרעגער פון דער בשורה פאר אונזער גאנצען פאלק אין אלע זיינע צעשפרייטקייטען. פון דעם אופן און פון דער נשמה וואס מיר וועלען אריינלייגען אין אט־דער אויפגאבע הענגט אפ די צוקונפט פון אונזער פאלק. די צוקונפטיגע דורות וועלען מיט אויפגעהויבענע קעפ קענען דערמאנען די פארגאנגענהייט, וועלכע האט איינגעשריבען אט־די גאלדענע בלעטער פון אידי־שער העלדישקייט. און דעם ערשטען ביישפיל זעען מיר שוין אין אונזערע טעג: אידישע גבורה פון דער זיגרייכער זעקס־טאגיגער מלחמה האט אירע וואַרצלען אין דער גבורה פון געטא! הערט די וווערטער פון די קעמפער פון ישראל און איר וועט אין זיי אלע געפינען דעם המשך און די פארבינדונג. דאס איז נישט נאר געווען די לאזונג: „קיינמאל מער אוישוויץ!" אויך דאס איז געווען איינער פון די וויכטיגסטע ביישטייערן צו דעם העלדישען קאמף פון די ישראל־העלדען. אבער אויך דער בייי־שפיל פון די געטא־ווידערשטענדלער. אויב זיי האבען עס גע־קענט אזוי העלדיש קעמפען אין יענע באדינגונגען — קען מיר עס זיכער אין אונזערע אומפארגלייכליך־בעסערן צושטאנד. אי־דיש בלוט און אידיש לעבען איז דאן נישט געווען הפקר אין וועט זיכער נישט הפקר זיין אין דער אייגענער און זעלבסט־שטענדיגער אידישער מדינה.

אויך אונזער קיום צווישען אלע פעלקער אין דער וועלט וועט אפהענגיג זיין פון דעם ווי מיר וועלען קענען דערהויבען אונזער גרויסען ביישטייער אין דעם קאמף געגען דעם נעא־נאציזם און אלטען נאציזם. מיר דארפען פאר זיי אלע ברענגען דעם ביישפיל ווי אזוי מיר האבען געקעמפט געגען היטלעריזם און דארפען זיי רופען נאכצוטאן אונזער ביישפיל און שוין צו־טרעטען צום קאמף געגען דעם באנייטען כוח פון פאשיזם. ער הויבט ווידער אויף זיין גיפטיגען קאפ אין דייטשלאנד און אין אנדערע לענדער פון דער וועלט. ער האט איצטער צובאקומען א פארבינדעטען — דער אנטיסעמיטיזם, וועלכער בושעווט אין די קאמוניסטישע לענדער און וועלכער דערמאנט אינגאנצען דעם אנהויב פון די היטלעריסטישע פארפאלגונגען געגען אידען. מיר דארפען זיי אויפקלערען, אז אנטיסעמיטיזם איז שטענדיג דער אנהויב פון יעדען רעאקציאנערען רעזשים, וועלכער וועט זיך נישט אפשטעלען מיט די פארפאלגונגען געגען אידען — נאר אויך זיי אלע באראובען פון זייער פרייהייט און זייערע רעכט. זאלען זיי שוין נאכטאן דעם ביישפיל פון די אידישע געטא־קעמפער און שוין אנהויבען דעם קאמף געגען דער בעסטיע.

דאס איז דער געבאט וועלכען מיר טראגען אויף אונזער געוויסען. זיכער קומט עס אונז אן זייער שווער אים צו טראגען אין אונזערע פארוואונדעטע נשמות. אבער מיר האבען נישט קיין ברירה. אויב מיר וועלען דאס נישט טאן — וועט עס קיינער נישט טאן פאר אונז. דאס וועט זיין אונזער גרויסער ביישטייער נישט נאר פאר דעם אנדענק פון די העלדען — נאר אויך פאר די זי־כערע פונדאמענטען און פאר דער זיכערער צוקונפט פון אונזער פאלק. אזויפיל מענטשליך גליק איז פון דער וועלט פארשניטען געווארען און מיר קענען נישט און טארפן נישט בלייבען גלייכ־גילטיג צו דעם צוקונפטיגען מענטשליכען גליק אויף דער וועלט.

מיר דארפען זיין דער אוואנגארד און די פארקעמפער פון אט־דעם פראנט, אויף וועלכען עס שטייט אין קאן אלץ מענטש־ליכעס געגען אלץ אוממענטשליכעס. אזעלכע דערארינערונגען און דערפארונגען מוזען צום לעבען געפופען וווערן, נישט נאר צוליב דעם אמת און צוליב דער געראטטיקייט, נאר אויך און אין דער ערשטער ריי צוליב דער צוקונפט. פון אונז און פון אונזער טראגען די ירושה פון די קדושים און העלדען וועט זיין אפהענגיג ווי עס וועט אויסזען די צוקונפט פון דעם אידישען מענטש און דעם אידישען פאלק.

די אויפשטענדלער פון ביאליסטאקער געטא זיינען זייער לעצטען וועג געגאנגען אין דעם קאמף מיט דעם טיפען גלויבען אין אלעם שיינעם און דערהויבענעם. צו די שטומע הימלען האבען זיי זייערע לעצטע בליקען געוועגדעט און אויף אונז איבערגע־לאזען זייער לעצטען גסיסה־כארכעל און זייער צוואה.

וויכטיגע באקאנטמאכונג פון רבקה ראזענטאל פון „מאקס ראזענטאל רייזע־ביורא"

דעם 30סטען יולי האבען מיר, מיט מזל, איבערגעצויגען אונזער רייזע־ביורא פון 78 נאַרפאלק סטריט, ניו יארק, צו 175 איסט בראדוועי, אין דעם „פארווערטס"־בילדינג, אין ניו יארק.

עס איז פאר אונז געווען זייער שווער זיך צו שיידען מיט די וועגנט, דעם סעיף, די דעסקס און טשערס, וועלכע האבען אונז און דעם ברייטען אידישען עולם יארענלאנג געדינט אזוי גע־טריי, פיין און ערליך; געהאלפען אין אונזער ארבעט צו פאר־בינדען צעזייטע און צעשפרייטע פאמיליעס, פאטערס מיט קינ־דער, מענער מיט פרויען און פרויען מיט מענער; זיך געפרייט מיט זייערע פריידען און געווינען מיט זייערע ליידען; געשיקט קינדער פון אמעריקע אלס חלוצים קיין ישראל צו העלפען בויען דאס לאנד און זיי געהאלפען אין די שווערסטע צייטען נאך אונ־טער דעם ענגלישען מאנדאט אונטער די שווערסטע אומשטענדען, און איצט שיקען מיר די עלטערן צו פארזיניגען זיך מיט די קינדער אין דעם הייליגען לאנד.

עס איז אונז געלונגען צו דינגען א שיינעם און ליכטיגען אפיס אויף 175 איסט בראדוועי, אין דעם „פארווערטס"־בילדינג, אין ניו יארק, און מיר געפינען זיך שוין דארט זינט דעם 1טען אויגוסט.

מיר האבען אבער ניט געביטען אונזער פאליסי פון פרייענד־שאפט און העפליכקייט.

מיר האפען ווייטער אנצוגיין מיט אונזער ווייכטיגער ארבעט אין רייזע־ביורא אין די זעלבע טראדייצעס פון טובת הכלל און צו דינגען אונזערע פרייענט, קאסטאמערס און דעם ברייטען אידי־שען עולם אויפן בעסטען און ערליכסטען אופן.

רבקה ראזענטאל

מיט אונזערע ביאַליסטאָקער אויף דעם „וועסט קאָוסט"

(איינדרוקען פון אַ באַזוך אין קאַליפאָרניע)

פון **איסאַק ריבאַלאָווסקי**

מיטן פנים צו אַמעריקע

מיר האָבען זיך געטיילט מיט אונזערע חשובע לעזער מיט אונזערע רייזע־איינדרוקען פון אונזער צווייטען באַזוך, אין יאָר 1966, אין מדינת ישראל, אין דער געזעלשאפט פון אונזערע ליבע פריינט: עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דער ארבעטער־רינג היים, לואים און פעני סילווער, און דעם אָנגעזעענעם מיטאַרבעטער פון „פאָרווערטס", י. שמולעוויטש.

פאַראיאַרען האָט מיין פרוי און איך באַשלאָסען אויסצונוצען אונזער נאָוועמבער־וואַקאַציע פאַר א באַזוך ביי דיא ליסטאָקער אויף דעם „וועסט קאָוסט", צו טרעפען זיך מיט איינגענע און צו זען די שיינקייט פון אונזער גרויסער אמעריקע, וואו מיר לעבען און גענישען.

אָט די אינטערעסאַנטע רייזע־איינדרוקען ברענגען מיר אויך דאָס מאָל צו דער אויפמערקזאַמקייט פון אונזערע לעזער און פריינט.

לאָס אַנדזשעלעס — די שטאָט פון וואוילטאָג און לוקסוס

אונזער ערשטען אָפשטעל האָבען מיר געמאַכט אין לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע, די גרויסע אמעריקאַנער שטאָט, וואָס פאַרבלענדט דאָס אויג מיט איר וואוילטאָג און לוקסוס, מיט אירע פאַנטאַסטישע בילדינגס, באַזונדערס מיט דעם ריזיגן חן פון דער „בעוועלי הילס"־געגענט, דער גן־עדן פון די אַרטיסטען, און מיט דעם לעגענדאַרישן־פראַכטפולען „דיזני־לענד", דאָס קעניגרייך פון דער פילם־אינדוסטריע.

אונזער באַגעגעניש מיט די ווייטרויב'ס

אונזער טעלעפאָן אין האָטעל איז פאַרהילכט געוואָרען מיט „קאָלם" פון לאַנדסלייט און פריינט, מיט וועלכע מיר האָבען פאַרבראַכט די יונגע און זוניגע יאָרען אין ביאַליסטאָק.

דעם ערשטען האַרציגען שלום־עליכם האָבען אונז אָבער אַנטקעגען געטראָגען דאָס ליבע פאַר־פאָלק, אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, מאיר און ליליען ווייטרויב. זיי האָבן אונז אויסגענומען פאַרן אָוונט אין דעם אריסטאָקראַטישסטען האָטעל פון שטאָט, די „סענטשורי פלאַזא", וואו מיר האָבען געמיטלידך פאַרבראַכט.

איך האָב אָפגעגעבען א גרוס פון אונזערע לאַנדסלייט און טוער אין ניו־יאָרק, באַזונדער פון פריינט דוד סאָהן ע"ה. זיין נאָמען האָט אַלעמען עלעקטריזירט, ווי מען וואָלט דערמאָנט צוויישען חסידים א גרויסען גוטען אידען.

מיינע באַמיאונגען זיך צו טרעפען מיט לאַנדסלייט ביי א גרעסערען צוזאַמענקונפט זיינען ניט גלונגען, ווייל אונזער עולם איז עלטער געוואָרען, דערצו אויך צעשפרייט איבער דער גאַנצער שטאָט, און עס איז שווער זיי צוזאַמענצוברענגען.

פריינט ווייטרויב איז מיר נאָענט ניט בלויז אַלס ביאַליסטאָקער, נאָר אויך אַלס מענעדזשער פון „פאָרווערטס" אין לאָס אַנדזשעלעס. עס בינדט אונז דעריבער א דאָפעלטע פריינטשאַפט.

מיר האָבען געאָטעמט מיט אידישער פאַלקסטימלעכקייט און מיט דער היימיש ביאַליסטאָקער לופט אין דער פרעמדער לאָם אַנדזשעלעס, און עס איז געווען אזוי געמיטליך און אינטים.

אַ זונטאָג מיט די נייד אַרפ'ס

אן אומפאַרגעסלעכען זונטאָג האָבען מיר פאַרבראַכט ביי אונזערע לאַנדסלייט, מוני און עדנא נייד אַרף. מוני איז מיין יוגענט־חבר פון דער אַמאַלגיער ביאַליסטאָק, וואו מיר האָבען זיך צוזאַמען אויפגעצויגען.

די נייד אַרפ'ס האָבען אונז איינגעלאַדען אויף אן אויפנאַמע אין זייער לוקסוריעזער הויז אין בעוועלי הילס. פון דער טעראַסע, וועלכע איז גרויס געניג צו באַגעסטיגען 200 מענטשען, האָבען מיר געזען דעם גלאַנץ און פראַכט פון דער וואונדערבאַרער געגענט. זיי האָבען דריי ליבע קינדער: 2 פאַרהיראַטע טעכטער און א זון.

מיר האָבען אָפגעפרישט זיסע דערינערונגען וועגען אַמאַליגער ביאַליסטאָק, מאַנדעלבוים'ס רעסטאָראַן, פייגאַל'ס צענטראַל רעסטאָראַן, משה מענדל דעם בעקערס קעז־קוכענעם מיט וואַרעמע מילך, וואו מיר האָבען זיך צוזאַמען גלאָזט וואויל־גיין אין די גלייקלעכע בחורשע יאָרען.

די נייד אַרפ'ס האָבען אונז איינגעלאַדען פאַר א מאָלציים אין איינעם פון לאָם אַנדזשעלעסער גרעסטע רעסטאָראַנען, פון וואַנען מען קען זען די גאַנצע שטאָט.

דער „פאָרווערטס"־אָוונט פאַר די ניו־יאָרקער גע סט

צומאָרגענס, מאַנטאָג אָוונט, האָט פריינט וויינטרויב און זיין פרוי פאַר אונז אַראַנזשירט א באַגעגעניש מיט דעם חשובען לאַנגיאָריגען מיטאַרבעטער פון „פאָרווערטס" אין לאָם אַנדזשעלעס, מר. ה. לאַנג און זיין טאָכטער.

מיר האָבען פאַרבראַכט אן איינדרוקספולען אָוונט ביי גערעקטע טישען אין דעם זעלבען רעסטאָראַן, וואו מיר זיינען געווען אן אָוונט פריער מיט די נייד אַרפ'ס.

די שמועסען זיינען געווען געווידמעט דעם „פאָרווערטס", און עס איז פאַר מיר געווען א כבוד און א נחת צו טרעפען זיך מיט די ווירדיגע לאָם אַנדזשעלעסער פאַרטרעטער פון דער גרעסטער אידישער וועלט־צייטונג, וואו איך האָב די פריווילעגיע צו אַרבעטען אָלם פאַרמאָן אין ניו־יאָרק. איך האָב גע־פילט, אז דער פרעסטיזש פון דער צייטונג איז שטאַרק געהויבען, וואָס זי האָט דאָס גלויק צו באַשעפטיגען אזעלכע אָנגע־זעענע און פעאיגע מענטשען אויף דעם „וועסט קאָוסט", גע־טרייע טרעגער פו ן אידישען וואָרט, שפראַך און קולטור.

מיר האָבען דורכגעלעטערט די געשיכטע פונעם „פאָר־ווערטס" און די אלע שטופען, וואָס די צייטונג האָט דורכגע־מאַכט אין איר פיאָנעריישען וועג צו דעם אידיש־אמעריקאַנער פאָלק.

די גאַסטפריינטלעכקייט פון די וויינטרויב'ס און די לאַנג'ס שטייגט איבער יעדע גרענעץ. די אמת'ע מידה פון ביאַליסטאָ־קער הכנסת־אורחים, די עכטע טראַדיציע פון „פאָרווערטס"־גענאָסען.

סעם גורניצקי — מיין חבר מיטן געשטעמפעלטען געטאָ־נומער

א רירענדע סצענע האָט זיך אָפּגעשפּילט, ווען מיר האָבען זיך באַגעגענט מיט סעם גורניצקי־גורניק, מיין יוגענט־חבר פון ביאַליסטאָק, וועמען איך האָב דאָס לעצטע מאָל געזען אין 1941, בעת דער צווייטער וועלט־מלחמה, אין ביאַליסטאָק.

מיר בויידע זיינען „נסים"־אידען. איך האָב זיך גערעטעט ווען אַלס רעפּאַטריאַנט פון רוסלאַנד; ער האָט דורכגעלעבט דעם נאַצי־גיהנום אין דעם ביאַליסטאָקער געטאָ, אין פּאַרשיידענע לאַגערן, און זיין אויסגעברענטער נאַצי־נומער אויפן אַרעם זאָגט עדות ווען דעם העלדענמוט פון אָט דעם ביאַליסטאָקער איד, ווען ער איז געבליבען לעבן — היטלער'ן אויף צו־להכעים — און האָט זיך דערשלאָגען צו א ניי לעבן אונטער די פּרייַע הימלען פון דער ליכטיגער אַמעריקע.

אין אַמעריקע איז סעם אָנגעקומען פון דייטשלאַנד. ער איז אָפּגעשטיגען אין ניו־יאָרק, אָבער דאָ האָט ער זיך דערוואוסט, אַז זיינער און מיינער א יוגענט־חבר, מוני נידאָרף, וואוינט אין לאָס אַנדזשעלעס, און ער האָט זיך איבערגעצויגען אַהין.

דוד סאָהנ'ס „פופציגער" אין סעמ'ס קעשענע אויף אַ באַן־בילעט

סעם גורניצקי דערציילט דוד סאָהנ'ען וועגען זיין באַגער צו פאָרען קיין לאָס אַנדזשעלעס זיך צו טרעפען מיט מוני ניידאָרף, ווען לכבוד וועט אים זיכער אַרויסהעלפען און געבען א געלעגנהייט זיך איינצוואָרדענען.

סאָהן האָט שטאַרק צוגערעדט סעם גאָרניצקי'ן ער זאָל פאָרען, און ווי זיין שטייגער איז געווען, האָט ער אים איינגעגעבען א „פופציגער" אין קעשענע און אים צוגעוואונטשען א האַרציגען „פאָר־געזונט". אויף סעמ'ס פאַרזיכערונג, אז ער וועט דאָס געלט צוריקקערן מיט דאַנק, האָט אים סאָהן באַרואיגט און געהייסען זיך וועגען דעם גאָרניץ זאָרגען. סעם איז אַוועקגעפאָרען, זיך איינגעאָרדענט, מיט מוני'ס הילף, געקויפט א ליקער־סטאָר, געהייראַט א פּיינע פרוי און האָט נחת פון א גערעטענער טאָכטער, וועמענס בת־מצוה ער וועט פייערן דעם יאָר מיט מזל. ער האָט געהאַלטען וואָרט און באַלד פון זיינע ערשטע פאַרדינטע פּאָר דאָלאַר אָפּגעשיקט צו דוד סאָהן דאָס געבאָרגטע געלט, וואָס האָט אים געהאָלפען אין יענער צייט, און איז די אַלע יאָרען א גוטער שטיצער פון ביאַליסטאָקער צענטער. איצט דערציילט עם סעם אין פריידען.

אויף אַן אויפנאַמע ביי די גורניצקי'ס

סעם, זיין ליבע פרוי, אסתר, און טייער טעכטערל, געיל, האָבען איינפאַך ניט געוואוסט וואָס צו טאָן מיט אונז. זיי האָבען פאָר אונז געפּעגענט זייער שיין הויז און זייער בריים און וואַרעם הארץ, ווי לייבליכע בריידער און שוועסטער. נאָכן שיינעם סאָפּער, דעם זעלבען אָוונט, זיינען מיר צוזאַמען אַוועקגעפאָרן צו די נידאָרפ'ס און פאַרבראַכט זייער האַרציג און גליקלעכע מיטלייך.

די זוניגע סאַן־פראַנציסקאָ

פון לאָס אַנדזשעלעס זיינען מיר אַוועקגעפאָרען אין סאַן פראַנציסקאָ, די זוניגע שטאָט פון פרייד און פאַרגניגען, פון „גאָלדען גייט בריידזש", די באַרימטסטע בריק אויף דער וועלט, פון מאָלערישע לאַנדשאַפטען און פון לעבענס־לוסטיגען ברעג ים.

אונזער צוזאַמענטרעף מיט רי ראָבינ'ס און די עסטאַנ'ס

א טיפע איבערלעבעניש איז פאַר אונז געווען, ווען מיר האָבען זיך באַגעגענט מיט די 2 טייערע לאַנדסמאַנשאַפטלעכע פּאָר־פּאָלקען, די ראָבינ'ס און די עסטאַנ'ס, וועלכע זיינען אַהער אַרײַנגעפאָרען פון מאָנטרעאָל, קאַנאַדע, און דאָ געמאַכט זייערע היימען.

די פרויען שטאַמען פון ביאַליסטאָק, ווואו מיר זיינען געווען פריינט. אין דער אַלטער היים האָבען זיי געהייסען: די שוועסטער בינע און יעטע ווארשאווסקי. זיי האָבען געווואונט אין שכנות פון אונז, אויף שוויענטע ראַד 7, אין ניעמצאָוויטש'עם הויז.

עס איז פאַר מיין פרוי און פאַר מיר געווען א טראַדיציע צו פאָרען יעדען פּסח צו די סדרים אין מאָנטרעאָל און צו זיין זייערע געסט די ערשטע צוויי נעכט. איצט איז עס פאַר אונז געווען אַן אָנגענעמע איבערראַשונג צו טרעפען זיי אין סאַן פראַנציסקאָ.

מר. און מרס. נייטען ראבינס און מר. און מרס. מאַקס עסטאַן האָבען אונז זייער האַרציג אויפגענומען, באַגעסטיגט אין זייערע היימען און אַרומגעפירט ווייזען די וואונדער פון דער שטאָט.

די „היפּיס" און זייער אַרט לעבען

אונזערע גאַסט־געבער, די ראבינס און די עסטאַנס, האָבען אונז אַוועקגעפירט ווייזען דעם קוואַרטאַל פון די „היפּיס" — א גרויסע שטרעקע פון בלאָקס, וואו יונגווארג לעבען א הפקר־דיגען שטייגער; יונגע מענטשען — מענער, פרויען און קליינע קינדער — שלאָפען אין פּאַרקען, שפּייזען זיך פון פאַרקויפען צייטונגען, גייען אָפּגעריסען, אויסטערליש, שמוציג, זעען אויס אָפּשטויסענד מיט זייער ווילדקייט, כאָטש פיל פון זיי־נען העכסט אינטעליגענט. דער „גאָלדען פּאַרק" איז זייער נאַכט־קוואַרטיר, ווואו זיי ליגען צוגעדעקט מיט פאַרשיידענפּאַרביגע און פאַרשיידענשטאָפּיקע קאָלדרעס. עס כאַפּט אָן א שרעק צו זען וואָס עס ווערט פון דעם יונגען דור, וואָס איז אַריינגעפאַלען אין דער נעץ פון די „היפּיס".

לאָס וועגאַס — אַמעריקעס צענטער פון „גאַמבלינג"

נאָך א באַזוך פון 6 טעג אין סאַן פראַנציסקאָ, זיינען מיר אַוועקגעפאָרען אין לאָס וועגאַס, נעוואַדא, די שטאָט וואָס איז באַוואוסט מיט אירע גאַמבלערס אין דער גאַרער וועלט.

דאָ פאַרשפּילען מענטשען זייערע פאַרמעגענס, און אַנדערע שפּילט צו דער מזל און זיי געווינען שווערע טויזענטער אין רולעט און אין אַנדערע אַזאַרט־שפּילען.

מיר זיינען איינגעשטאַנען אין דעם לוקסוריעזען „פלאַמינגא האָטעל". מיר האָבען געטראָפען מר. און מרס. לואיס קאָהען, די קינדער פון אונזער חשובען עהרען־פרעזידענט, דושיי־קאָב קאָהען. עס איז געווען אָנגענעם צו טרעפען א היימיש פּאָר־פּאָלק פון ניו־יאָרק אין דעם פאַרוואָרפענעם נעוואַדא סטייט.

צוריק אַהיים

נאָך איינדרוקספולע 2 וואָכען וואַקאַציע און אָנגענעמען צייט־פאַרטרייב אין צווייטען עק לאַנד, זיינען מיר אָנגעקומען אין ניו־יאָרק צו אונזער געווייניליכער פאַכמענישער און געזעלשאַפטליכער רוטין

ווי זאָגט דאָס גליכווערטל: „אומעטום איז גוט, נאָר אין דער היים איז אמבעסטען". מיר האָבען עס געפילט, מיר האָבען עס דורכגעלעבט.

אָנגענעם צו זיין אין דער אייגענער היים מיט די „אייגענע" ביאַליסטאָקער פון ניו־יאָרק, וואו מיר אַרבעטען צוזאַמען פאַר דעם וואויל און בעסטען פון אונזער אינסטיטוציע און לאַנדסמאַנשאַפּט.

שרייבער און ביכער, ליטעראַטור און קונסט

ערשטע וועלט־אויסשטעלונג פון בענ׳ס תנ״ך־אילוסטראַציעס אין מאָנטרעאָל

אַ גרויסע אויסשטעלונג פון די אַריגינעלע תנ״ך־אילוסטראַציעס פון אונזער וועלט־באַרימטען ביאַליסטאָקער קינסטלער בען (בן־ציון ראַבינאָוויטש) פון פּאַריז, איז דערעפענט געוואָרען דעם 11טען אויגוסט אין מאָנטרעאָל, אין פּאַוויליאָן פון דזשו־דאַאיזם, אין דער גרויסער מאָנטרעאָלער אויסשטעלונג „דער מענטש און זיין וועלט". כאָטש רעפּראָדוקציעס פון בענ׳ס אַרבעט זיינען שוין פריער געוויזען געוואָרען אין פאַרשיידענע טיילען פון דער וועלט, איז דאָס אָבער צום ערשטן מאָל, וואָס די אַריגינעלע אויל־בילדער ווערען געזען.

בן ציון ראַבינאָוויטש („בען")

די אידייע פון די תנ״ך־אילוסטראַציעס איז געקומען צו בענ׳ען בשעת דער דייטשער אָקופּאַציע פון פּאַריז, ווען ער איז געווען באַהאַלטען אינם קעלער פון זיין אַפּאַרטמענט, און זיין אייניציגע פאַרבינדונג מיט דער אויסערליכער וועלט איז געווען די פּראַנצויזישע אונטערגרונט־באַוועגונג. בען, וואָס איז אייניגעוואָרצעלט אין תורה און טראַדיציע פון זיין פּריסטער יוגענט אָן, האָט געפונען טרייסט און שטאַרקייט אין דער שווערער לאָגע אין וועלכער ער האָט זיך געפונען, אין דער חכמה פון תנ״ך. די וועלט פון אינספּיראַציע פון תנ״ך, זיינען דורך אים פאַר־וואַנדעלט געוואָרען אין צייכענונגען, און נאָך דער באַפרייאונג זיינען די צייכענונגען געוואָרען דער באַזיס פאַר די גרויסע אויל־בילדער. עס האָט אים געמוטמעט 24 יאָר צו פאַרענדיגען דאָס גרויסע ווערק פון 101 קונסט־בילדער. יעדער פון די בילדער איז אַ טיפער גייסטיגער אויסדרוק פון דעם מענטשענס אָרט אויף דער וועלט, און יעדער פון די בילדער איז נאָך אַ באַשטע־טיגונג פון דער גרויסער מייסטערשאַפט פון אילוסטראַציעס און קאָליר, פאַר וועל־כע דער קינסטלער איז אַזוי באַוואוסט.

די דערעפענונג פון דער „בען קונסט־אויסשטעלונג" אין מאָנטרעאָל איז אַדורך זייער אימפּאָזאַנט, מיט גרויס פאָמפּ. דער מעיאָר פון מאָנטרעאָל האָט זיך פערזענליך באַטייליגט און האַרציג באַגריסט דעם קינסטלער בען און זיין פרוי, געראַ, אין אַ וואַרימער רעדע. דערביי האָט ער אים דעקאָרירט מיט דער אויסצייכענונג פון דער „עקספּאָ", וואו די אויסשטעלונג איז דורכגעפירט געוואָרען.

די פאָטאָגראַפיעס פון בען און געראַ זיינען דערשינען אין דער פראַנצויזישער צייטונג „לאָ פּרעס".

דער מאָנטרעאָלער מעיאָר האָט אויך באַזוכט די קינסטלער אין זייער האָטעל און מיטגעבראַכט דעם שטאָט־פאָטאָגראַ־פער. עס האָט זיי אויך באַזוכט דער קול־טור־דירעקטאָר פון מאָנטרעאָל, דר. לאָרט, און דער דירעקטאָר פון מוזעאום איז גע־קומען זיי אייגלאַדען אין מוזעאום.

אַ גרויסער עולם איז געקומען צו זען די קונסט־בילדער פון דער ביבעל. בען האָט אויך אין דער גאַלעריי „מאַרטאל" אַן אויסשטעלונג פון זיינע אַנדערע בילדער, ווי בלומען, פייזאַזשען א. אַ. וו.

אהרן חייט׳ס בוך „ישראל" צו באַקומען פאַר אַ ביליגערן פּרייז

אַלס רעזולטאַט פון זיין באַזוך אין ישראל דעם זומער און מיטן צווועק צו פאָפולא־ריזירען דעם געדאַנק פון עליה אין דער אידישער מדינה, האָט אונזער פאָבליק רי־ליישאָנס דירעקטאָר און רעדאַקציע־סעק־רעטאַר אהרן חייט רעדוצירט דעם פּריים פון זיין לעצטענס דערשינען בוך „ישראל", צו 2 דאָלאַר אַן עקזעמפּלאַר.

דאָס בוך „ישראל", פאָלק און לאַנד פון לעגענדאַרען אמת", רייך אילוסטרירט, שילדערט די אידישע מדינה און דאָס פאָלק ישראל אין פרידען אוז אין קריג, איינ־שליסענדיג די 6־טאָגיגע מלחמה און דעם פאַנטאַסטישען נצחון, די באַפרייאונג פון כותל המערבי און די מקומות הקדושים.

עס לייענט זיך שפּאַנענד, מיט אַ פאַרכאַפ־טען אָטעם.

אין בוך געפינען זיך שילדערונגען און בילדער פון באַגעגענישען מיט אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין ישראל.

פאַראינטערעסירטע צו באַקומען דאָס בוך דאַרפען אַריינשיקען 2 דאָלאַר און עקסטרא 25 סענט פאָסט־הוצאות דירעקט צום מחבר:

AARON CHAIT
1662 Carrol Street
Brooklyn, N. Y. 11213

ביכער אַנגעקומען אין רעדאַקציע

„גאָוואָראָוע יזכור־בוך"

„גאָוואָראָוע יזכור־בוך" פרעסע אָפּ־קלאַנגען, אַ בראָשור, אַרויסגעגעבען דורך די גאָוואָראָוער לאַנדסמאַנשאַפטען אין ישראל, אַמעריקע און קענעדע, תל־אביב 1968.

די בראָשור ציטירט אויף זייט 8 די רע־צענזיע פון אונזער „ביאַליסטאָקער שטי־מע", אָקטאָבער 1967, איבער דעם „גא־וואָראָוע יזכור־בוך".

דרום־אַפריקע

דרום־אַפריקע — צייטשריפט פון דער דרום־אַפריקאַנער אידישער קולטור־פעדע־ראַציע, מאַי־יוני 1968, יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפריקע.

דער זשורנאַל, געווידמעט דעם 20־יאָ־ריגען יובילעאום פון מדינת ישראל, פאַר־מאָגט אינטערעסאַנטע אַרטיקלען און לי־דער, צוגעשיקט פון שרייבער און דיכטער איבער דער גאַרער וועלט.

„יום־טוב בלעטער"

יום־טוב זשורנאַל, רעדאַגירט פון הערש שישלער, יאָהאַנעסבורג, דרום־אַפריקע, שבועות תשכ״ח.

דער זשורנאַל אַנטהאַלט דערציילונגען, רעצענזיעס און לידער פון שרייבער און דיכטער פון לאַנד און פון אויסלאַנד.

פינפטער יאָרצייט פון א. י. ביאַלאָסטאָצקי ע״ה

מיר פאַרצייכענען מיט עהרפורכט דעם איצטיגען 5־טען יאָרצייט פון ב. י. ביא־לאָסטאָצקי, שרייבער, דיכטער, מיטאַרבע־טער פון „פאַרווערטס", וועלכער האָט זיך אויך געדרוקט אין דער „ביאַליסטאָקער שטימע". עהרע זיין אַנדענק!

נייעס פון מדינת ישראל

(קאָרעספאָנדענץ)

פון אברהם שיקעוויטש

וועלט־צוזאַמענפאָר פון ביאַליסטאָקער אין ישראל

דער ביאַליסטאָקער פאַראַנד אין ישראל האָט געמוסן די אחריות אויף זיך און רופט אַלע ביאַליסטאָקער אין דער וועלט פאַר אַ וועלט־צוזאַמענפאָר אין די ערשטע חדשים פון יאָר 1969, וועלכע וועט פאָרקומען אין מדינת ישראל.

דריי וויכטיגע דאָטעס האָבען אונז געבראַכט צו דעם באַשלוס:

1) 20 יאָר מדינת ישראל זינט איר גרינדונג ביז דעם נס און נצחון פון דער זעקס־טאָגיגער מלחמה, פאַראיניגטער ירושלים, די הייליגע פלעצער, יד ושם א. א. וו.

2) 25 יאָר זינט דער ענדגילטיגער ליקווידאַציע פון דער ביאַליסטאָקער געטאָ און אומקום פון אונזערע קדושים.

3) 20 יאָר זינט דער וועלט־קאָנווענשאָן אין ניו־יאָרק, וואָס אונזער פאַרשטאַרבענער וועלט־פירער פון ביאַליסטאָקער אידען דוד סאָהן ז"ל האָט פאַררופען, אין וועלכער עס האָבען אָנטייל גענומען פאַרשטייער פון ביאַליסטאָקער אָרגאַניזאַציעס פון 12 לענדער צו שאַפען אַ קרית ביאַליסטאָק אין מדינת ישראל.

די דאָטעס זיינען פאַר אונזערע ביאַליסטאָקער פון אונזער פאַרשניטענער היימשטאָט די וועג־צייכענס, וועלכע זאָלען זיין זייער המשך.

די וועלט־קאָנווענשאָן וועט שטיין אונטער פאָלגענדע לאָזונגען:

1) אידענטיפיקאַציע און פאַרבינדונג מיט ישראל; 2) פאַרזעצונג און פלעגונג פון די וועכטען און גייסט פון אונזער היימשטאָט פאַר די קומענדיגע דורות; 3) פאַרטיפונג פון "זכר לחורבן" און גרייטקייט פון קאַמף געגען אַ נייעם נאַציזם און אַנטיסעמיטיזם.

עס וועט זיין אַ קאָנווענשאָן פול מיט אינטערעס און זכרונות, באַגעגענישען מיט אַלטע און יונגע גוטע פריינט, וועלכע האָבען זיך פאַר יאָרען ניט געזען. שפּאַצירען איבערן לאַנד, באַזוכען אין שטאָט פון אינטערעס, אין קיבוצים און מושבים און אַ ספּעציעל עטוואָס באַזונדערס פון דער פרעזידענט פון ישראל, מר זלמן שזר. גרויסע פערזענלעכקייטען פון מדינה־פירער וועלען אָנטייל נעמען אין דער קאָנווענשאָן.

מיר אַפּעלירען צו אַלע אונזערע לאַנדסלייט ניט אַדורכצוקומען לאָזען די געלעגענהייט פון קומען צו דער גרויסער וועלט־קאָנווענשאָן פון ביאַליסטאָקער פון איבעראַל, וועלכע וועט פאָרקומען פון מדינת ישראל.

אהרן חייט, גאָסט פון „ארגון יוצאי ביאַליסטאָק"

דעם פאָרגאַנגענעם זומער האָט בייַ אונז געווויילט אויף זיין וואַקאַציע דער „פאָבליק רילייישאַנס" דירעקטאָר פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו יאָרק און רעדאַקציע סעקרעטאָר פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע", הרב אהרן חייט.

אויף אַן ענגער באַראַטונג פון אונזערע עסקנים מיטן גאָסט, האָבען מיר אויפגענומען אַ צאָל אָנגעלעגענהייטען, איינשליסענדיג דעם פּראָיעקט פון פאַראייביגען דעם נאָמען פון דעם אומפאַרגעסליכען פירער פון אַלוועלטליכען ביאַליסטאָקער אידענטום, דוד סאָהן ע"ה, אין אַ „מועדון" (קלוב) בייַ דער העברעאישער גימנאַזיע, תיכון ד', אין תל אביב, וועלכע האָט אַדאָפּטירט דעם ביאַליסטאָקער נאָמען.

פריינט חייט האָט אויסגעהערט אונזער פּלאַן און צוגעזאָגט צו באַריכטען וועגען דעם צו די פירער פון דער אינסטיטוציע אין ניו יאָרק.

ער האָט אָבער דערבייַ קלאָר געמאַכט, אַז וואָסער מעמאָריעל־פּראָיעקט עס זאָל ניט אָנגענומען ווערען, דאַרף ער דורכאויס און אויפשלעסלעך זיין געווידמעט דעם נאָמען און אָנדענק פון דוד סאָהן.

דערבייַ האָט ער דערקלערט, אַז די שטימונג אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים איז געניגט צו אַן אָנטייל און פינאַנציעלען ביישטייער צו אַזאַ מאָנומענט, לויט די עקזיסטירענדיגע מעגליכקייטען. די איניציאַטיוו דאַרף אָבער קומען פון ישראל צוזאַמען מיט אַ רוף צו די ביאַליסטאָקער ישובים אין דער גאָלער וועלט פאַר מיטבאַטייליגונג אין פּראָיעקט. עס דאַרף געשאַפען ווערען אַ ביאַליסטאָקער וועלט־קאָמיטעט, איינשליסענדיג אַמעריקע, וועלכער זאָל צוזאַמען באַשטימען דעם פּראָיעקט און שאַפען די מיטלען.

אַן אָפּיציעלע שטעלונג צום ענין וועט דער ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אין ניו יאָרק נעמען ערשט בייַ אַ מיטינג פון די פירער פון דער אינסטיטוציע.

פריינט חייט האָט אָפּגעטראָגען אַ גרוס פון דער דעם פאָקט, אַז אונזער פאַרשטאַרבענער פירער דוד סאָהן ע"ה איז געווען דער ערשטער, אויף זיין אייגענער איניציאַטיוו, צו שאַפען פון אַ צאָל לאַנדסלייט אין ניו יאָרק די ערשטע סומע פון 2,000 דאָלאָר און זיי איבערגעשיקט פאַר די ביאַליסטאָקער אין ישראל באַלד נאָך דער היסטאָרישער 6־טאָגיגער יוני־מלחמה.

דאָנערשטאָג אָוונט, דעם 4 יולי, 1968 האָט דער „ארגון" אייניגעאַרדענט אַן עפענטליכע אויפנאָמע פאַרן גאָסט. טראָץ דעם הייסען וועטער, איז געקומען אַ היפּשער עולם לאַנדסלייט און פריינט.

דער קבלת פּנים איז פאָרגעקומען אונטער דעם פאָרזיץ פון זלמן ירושלמי, פּרעזידענט פון „ארגון". מיט באַגריסונגען בע טוער: פּסח בורשטיין, מרדכי קרוגליאַק, דער שרייבער פון די שורות און פייוועל קאָגאַן, גבאי פון דער שול אין „קרית ביאַליסטאָק".

דער גאָסט האָט וואָרעם געענטפערט מיט אַ מייסטערהאַפטער רעדע אין העברעאיש און אין אידיש, קינסטלעריש געשילדערט די אָמאָליגע ביאַליסטאָק, דערמאָנט אַ סך פּלעצער, מענטשען, עפיזאָדען פון אונזער היימשטאָט זינט איר אַנטשטייאונג ביזן חורבן, געבראַכט אַ גרוס פון די ביאַליסטאָקער און פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין אָמעריקע און פאַרצייכענט די היסטאָרישע ראָל פון די ביאַליסטאָקער אין מדינת ישראל.

באַזונדערס האָט אהרן חייט געהייליקט דעם נאָמען פון אונזער אומפאַרגעסליכען פירער דוד סאָהן און דערציילט פון זיין לעבען און שאַפען. דער עולם איז געווען באַגייסטערט פון דער העכסט־געלונגענער רעדע.

אַ באַזוך אין „קרית ביאַליסטאָק"

אויף דעם צודרינגליכען פאַרלאַנג פון „וועד המקומי" פון קרית ביאַליסטאָק, איז דאָרט דער גאָסט געקומען מיט אַ באַזוך און אַדרעסירט אַ מאַסען־פאַרזאַמלונג אין „בי תעם". די אויפנאָמע איז אייניגערופען געוואָרען אויף דעם 15־טען יולי 1968.

אַ באַזוך אין „קרית ביאַליסטאָק"

איוף דעם צודרינגלעכן פאַרלאַנג פון „וועד המקומי" פון קרית ביאַליסטאָק, איז דאָרט דער גאַסט געקומען מיט אַ באַזוך און אַדרעסירט אַ מאַסען־פאַרזאַמלונג אין „בית עם". די אויפנאַמע איז אייגנערופען געוואָרען אויף דעם 15 יולי 1968.

דער גאַסט האָט אויך באַזוכט די שול, סעקרעטאַריאַט און ביבליאָטעק, ווי אויך דעם נייַ־אויפגעשטעלטען מאָנומענט אויפן שול־הויף, געווידמעט דעם אַנדענק פון די ביאַליסטאָקער קדושים.

דער מיטינג איז פאַרגעקומען אונטער דעם פאָרזיץ פון בצלאל לוריע, פרעזידענט פון „וועד המקומי". עס האָבען באַגריסט דעם גאַסט די חשובע טוער: הרב ניסן טורטשין, רב און ראש־ישיבה פון יהוד און פון „קרית ביאַליסטאָק"; ר׳ שמעון חזנאָוויץ, וויצע־פאָרזיצער פון „וועד" און גרינדער פון אָרטיגען „גמילות חסד"; יעקב קירשענבוים, געוו. אַנגעשטעלטער פון ניו יאָרקער „פאָרווערטס", איצט אייַנ־וואוינער אין „קרית ביאַליסטאָק"; דער שרייבער פון די שורות און פייוועל קאַגאַן, גבאי פון שול.

הרב חייט האָט געהאַלטען אַ וואַרעמע רעדע; געהייליגט דעם אַנדענק פון דוד סאָהן, אַלס אידעאַלאָג און גרינדער פון דעם „קרית ביאַליסטאָק־פראָיעקט" ביי דער ביאַליסטאָקער וועלט־קאָנוועניאָן אין יאָר 1949 אין ביאַליסטאָקער צענטער אין ניו יאָרק, און געדענקט צו אַחדות צווישען די אייַנוואוינער און פירערשאַפט פון „קרית ביאַליסטאָק".

דער חורבן־מאָנומענט

דער דענקמאָל ביי דער שול אין „קרית ביאַליסטאָק", וואָס איז לעצטענס אויפ־געשטעלט און אויפגעדעקט געוואָרען, סימבאָליזירט אַ טורעם און אַ וואַנט, וואָס דאָרפען פאַראייביגען אין דער ביאַליסטא־קער גדעכטעניש דעם אַנדענק פון דער אַלטער היים און פון די קדושים און העל־דען אין ביאַליסטאָק, אין ישראל און אין אַנדערע טיילען פון דער גאָרער וועלט.

דעם חורבן־מאָנומענט האָט מנדב גע־וועזן מר. דייויד לובין, וויַיס־פרעזידענט פון דער ביאַליסטאָקער האָוס אין ניו־יאָרק.

ניו־יאָרקער חילף אַלס דעפּאָזיט פאַרן „ביאַליסטאָקער מעמאָריאַל קלויב"

אין זיין באַגריסונג צו פרייַנט חייט האָט אונזער פאַרדינסטפולער טוער, מרדכי קרוגליאַק, אַנאָנסירט, אַז די 2,000 דאָ־לאָר, וואָס זיינען געשיקט געוואָרען פון דוד סאָהן ע״ה צו דעם „ארגון" אין ישׂ־ראל באַלד נאָך דער יוני־מלחמה, זיינען איינגעצאָלט געוואָרען אַלס אויפגאָב פאַר דעם „מועדון" (קלוב), וואָס מען גרייט זיך אויפצושטעלען ביי דער גימנאַזיע „תיכון ד׳" אין תל אביב.

מיר האָבען לעצטענס געליטען שווערע אוֹן אומערזעצליכע פאַרלוסטען:

זאב (וולאַדעק) גראַדעצקי ע״ה

געשטאָרבען דעם 20טען יוני 1968 אין באָדענהיים, מערב־דייטשלאַנד.

זאב (וולאַדעק) גראַדעצקי ע״ה

גראַדעצקי איז אַנגעקומען פון ביאַליס־טאָק אין ארץ־ישראל אַלס חלוץ אין יאָר 1925. דאָ האָט ער אַנגעהויבען אַלס פי־זישער אַרבעטער, אָבער אַ דאַנק זיינע גרויסע פעאיגקייטען האָט ער דערגרייכט

קאַנאַדער געסט, פרוי ראָזען און פרוי קראָוויץ, ביים „ארגון"

ביי דער אויפנאַמע לכבוד הרב חייט זיינען אויך אַנוועזענד געווען צוויי אַנגע־זעענע ביאַליסטאָקער טוערינס, געסט פון קאַנאַדע, פרוי חיה ראָזען און פרוי קרא־ווץ, פון מאָנטרעאָל, וועלכע זיינען עפענטליך באַגריסט געוואָרען.

פרוי ראָזען איז אויך געווען ביי דעם מיטינג אין „קרית ביאַליסטאָק", וואו זי איז וואָרעם אויפגענומען געוואָרען. די רעדנער האָבען געלויבט מרס. ראָזען פאַר איר פינאַנציעלער הילף צו די לאַנדסלייט אין ישראל.

ביאַל. געטאָ־פאָן ביים ציוניסטישען וועלט־קאָנגרעס

ביי דעם לעצטענס־אָפגעהאַלטענעם ציו־ניסטישען וועלט־קאָנגרעס אין ירושלים איז צווישען אַנדערע אויפגעוויקעלט גע־וואָרען די ביאַליסטאָקער געטאָ־פאָן אַלס סימבאָל פון דעם העלדישען ווידערשטאַנד אין דער ביאַליסטאָקער געטאָ אין דער וואָך פון 16 ביז 23 אויגוסט 1943.

אונזערע פאַרלוסטען

דעם סאָמע שפּיץ פון געזעלשאַפטליכער קאַריערע, אַלס גרינדער פון דער „אמפה"־געזעלשאַפט, אַ פירמע פון אויטאָמאָבילען און גומי־רעדער, און אַלס פאָרטרעטער פון „פילקא"־ראַדיאָס, פראָדוצירט אין ישראל.

ער האָט אויך געגרינדעט די „אַמקאָר"־פאָבריק פון פרידזשידערס, וואַש־מאַשי־נען, טעלעוויזיע, לופט־קילערס — וואו עס אַרבעטען העכער 1,000 אַרבעטער. לעצטענס איז ער געווען דער פאָרזיצער פון דער אַמעריקע־ישראל האַנדעלס־קאַ־מער.

טראָץ זיין געזעלשאַפטליכען דערפאָלג, איז וולאַדעק גראַדעצקי פאַרבליבען אַ געטרייער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, אַ פאָלקסמענטש און פרייגיביגער נדבן.

מיט זיין טויט איז פאַרשוואונדען פון דער אויבערפלאַך אַ ביאַליסטאָקער גרויס־אינדוסטריאַליסט, וועלכער האָט געהאַל־פען בויען און אַנטוויקלען מדינת ישראל.

אליעזר בזעזינסקי ע״ה

די טראַגעדיע „דקר", דער אומגליק פון דער פאַרשוואונדענער ישראל־סובמא־רין אין טיפענישען פון ים, האָט אויך אַ ביאַליסטאָקער קאָפּיטעל. די אונטערוואָ־סער־שיף האָט אויך מיטגענומען אין נאַ־סען קבר אַריין דעם יונגען ביאַליסטאָקער העלד, אליעזר בזעזינסקי ע״ה, זון פון דבורה בזעזינסקי פון „קרית ביאַליסטאָק".

קלמן איכט ע״ה

געשטאָרבען אין תל אביב.

דער נפטר, אַ פאַכמאַן אין דער טעקס־טיל אינדוסטריע און אַ באַזוכער ביי די אונטערנעמונגען פון „ארגון", איז געווען דער פאָטער פון ישראל־העלד אלוף־משנה אליעזר אמיתי איכט (זע „ביליסטאָקער שטימע", נומער 302) און שוואָגער פון אונזער פאָרזיצער זלמן ירושלמי און פרוי און פון ד״ר אהרן יודקאָווסקי, פאָרוואַל־טונגס־מיטגליד פון „ארגון".

ער לאָזט איבער אַ פרוי, יעטע איכט; זיין זון, אלוף־משנה אליעזר אמיתי; טאָכ־טער, ראָזע עזרתי און פאַמיליע.

מאיר ניעווזאָדאָווסקי ע״ה

געשטאָרבען אין חיפה, אין עלטער פון 53 יאָר.

דער פאָרשטאָרבענער האָט דורכגע־לעבט חורבן ביאַליסטאָק און איז געווען איינער פון אונזער שארית הפליטה.

ער לאָזט איבער אַ פרוי און אַ טאָכטער.

לידער

פון ראָזא נעווואַדאָווסקאַ

אַ געשריפט

אין די טיפע הויכען אַ געשריפט איז געבליבען.
פון מיין פאָלק דער גורל איז דאָרט אויפגעשריבן.
דאָס געשריפט כ'האָב געזען. און כ'האָב איבערגעלעזען
אַלץ, וואָס ווען זיין אוג אַלץ, וואָס געווען.

אין פוילען

דאָ שלאָפט מיין פאָלק. איז הויליג איצט פאַר אונז
די ערד פון פוילען.
דאָ שלאָפט מיין פאָלק. פארשניטען פאַר דער צייט.
מען האָט דאָ קיינעם ניט באשערט די אָפּגעמאָסטענע פיר אייגען,
מיין פאָלק איז פון דאַן אַוועק אין אייביקייט.
די וועלדער, די וואַסערן, די וואָלקענס, די ערד אַליין
געווען זייענ דאָ די עדות,
וואָס מען האָט צו מיין פאָלק געטאָן, וואָס דאָ איז געשען.
מיליאָניק זיינען דאָ אונזערע עקדות —
אַזוינס האָבן די הימלען קיינמאָל ניט געזען.

פאַר אַלץ

פאַר אַלץ וועל איך דיך דאַנקען.
פאַר אַלץ וועל איך דיך לויבען.
פאַר דער טיפקייט פון געדאַנקען,
וואָס ווי פלאַמען מיך דערהויבען.

איך וועל דיך דאַנקען פאַר מיין אָטעם,
פאַר די שטראָמען פון מיין לעבען
פאַר דעם, וואָס קיינער האָט אים
צום פלאָם ניט אָפּגענעבען.

איך דאַנק פאַר זען דעם הימל,
פאַר הערען, ווי די ימים רוישען,
פאַר מיין שלאָף און פאַר מיין דרימל,
פאַר מיין גלויבען ניט אַנטוישטען.

דיר דאַנקזאָגונגען געבען
בין איך אויף דער וועלט געקומען.
זאָל בין דער לעצטער רגע פון מיין לעבען
זיין הללויה אויף מיין גומען.

אריה־לייב ראַפאָפּאָרט ע"ה

געשטאָרבען אין חדרה.

דער נפטר איז געווען אַ יודע־ספר, משכיל און פּליסיגער שרייבער. ער האָט זיך געדרוקט אין אַ צאָל העברעאישע צייטונגען אין לאַנד.

ער האָט געשטאַמט פון דער באַרימטער משפּחה ראַפאָפּאָרט אין ביאַליסטאָק. אין זיינע יונגע יאָרן האָט ער פאַרלאָזט די היימשטאָט און זיך באַזעצט אין ישראל.

אריה לייב ראַפאָפּאָרט איז געווען דער ברודער פון אונזער חשוב'ן סעקרעטאַר פון „ארגון", אליהו ראַפאָפּאָרט, ווי אויך פון דעם באַקאַנטען שרייבער יהושע ראַפאָפּאָרט פון מעלבורן, אויסטראַליע.

ער לאָזט איבער זיין פרוי, יפה, און זון, צבי, וועלכער איז פאַרבונדען מיט דעם אויסערן־מיניסטעריום אין ישראל.

בתיה נאָוואָסעלסקי ע"ה

געשטאָרבען דעם 29טען מערץ 1968, אין ירושלים.

בתיה נאָוואָסעלסקי ע"ה

די פאַרשטאָרבענע האָט געשטאַמט פון דער אָנגעזעענער פאַמיליע גומפּעלעוויץ אין ביאַליסטאָק און איז געווען די פרוי פון אונזער לאָנגיאָריגען פאַרוואַלטונגס־מיטגליד, זלמן נאָוואָסעלסקי.

אַ בריה, אַן אמת'ע אשת־חיל, נאָך אין דער אַמאָליגער ביאַליסטאָק, אַ געראָטענע געשעפטס־פירערין, איז זי נאָך אין דער אַלטער היים געווען טעטיג אין דער „צעירי ציון"־באַוועגונג און אין „החלוץ".

איר היים אין ירושלים, אַ נעסט פון ציוניזם, איז אויך געווען אַן אָפענע אַכסניא פאַר יעדען ביאַליסטאָקער.

די פאַמיליע נאָוואָסעלסקי האָט מיט אייניגע יאָר צוריק דורכגעלעבט אַ טראַגעדיע דורך דעם פאַרלוסט פון זייער טאָכטער, הדסה, וועלכע האָט אויך איבערגעלאָזט אַ מאַן און צוויי קינדער.

בתיה נאָוואָסעלסקי לאָזט איבער איר מאַן, זלמן; אַ זון, אַ טאָכטער און 12 אייניקלעך.

שיינע מינעס ע"ה

אונזער לאָנדספרוי יפה שיינע מינעס, פון פאַמיליע וויינער, איז געשטאָרבען דעם 27טען יוני 1968. די משפּחה מינעס איז זייער באַקאַנט אין ישראל, צוליב זייער גרויסען האָטעל אויף די הויכע בערג פון כנען, ניט וויים פון צפת, דער האָטעל וועלכען אַלע מנהיגים פון ישראל האָבן געמוזט אַלס זייער אָפּרוּאַרט, אָווען פון די רוישיקע שטעט און פון די פליכטען פון דער מדינה. דאָרטען זיינען געווען דער ערשטער פּרעזידענט חיים וויצמאַן ז"ל, דער פּרעזידענט יצחק בן־צבי, בן־גוריון, מיניס־טאָרען, און אין דער צייט פון באַפרייאונגס־מלחמה איז דאָרט געשטאַנען מר ראַלף בונטש, דער פאַרמיטלער פון דער „יו־ען".

פרוי שיינע מינעס, וועלכע איז געקומען קיין ישראל אין 1925, האָט דורכגעמאַכט גרויסע שווערigkייטען אין יענער צייט, אָבער קיינמאָל ניט געטראַכט פון פאָרען צוריק, כאָטש זי האָט איבערגעלאָזט אַ פאַרמעגליכע משפּחה אין ביאַליסטאָק. די מי־נעסע זיינען זייער אַקטיוו ביים „ארגון יוצאי ביאליסטאָק", בא־זוכען אונזערע אונטערנעמונגען און אַ גרויסע צאָל פון אונזערע לאַנדסלייט און די פילע פריינט האָבען זי באַגלייט צו איר אייביגער רו.

די פאַרשטאָרבענע שיינע־יפה מינעס האָט אין טרויער גע־לאָזען איר מאַן, אונזער חשוב'ן בן עיר, אבא מינעס, און צוויי טעכטער, פרוי עטעל בערקעל און פרוי רעי בריינין און 3 אייניקלעך.

עוזי פאראן פּעקאַרסקי ע"ה

אונזער מיטגעפיל צו אונזערע לאַנדסלייט און פריינט יחזקאל פּעקאַרסקי און פרוי, צום טויט פון זייער זון עוזי פאראן פּיע־קאַרסקי ע"ה, וועלכער איז געשטאָרבען אין ירושלים.

ער איז געווען דאָקטאָר פון אַרכעאָלאָגיע ביים ירושלים אוּ־ניווערזיטעט. ער איז אַלט געווען 35 יאָר. דער פאַרשטאָרבענער איז אַ פּלימעניק פון אונזער חשוב'ן לאַנדסמאַן הרב י. ח. קאָנ־צעפּאָלסקי.

ביי אונזערע לאַנדסלייט אין אַרגענטינע

פון בנציון ברוקער

עונג־שבת ביי די ביאַליסטאָקער

אין הסכם מיטן פּלאַן פונעם פאַרבאַנד פון די ל"ל פון ביאַליסטאָק און אומגעגענט צו דעקען די חובות פון זייער געזעלשאַפטליכער היים אויף זשאַן זשאַרעס 622, האָבען דער קאָסירער פון דער קרעדיט־קאָאָפּעראַטיווע „לאַ טעקסטיל" — יהושע גרוצקי און זיין פרוי, איינגעאָרדענט אין זייער רעזידענץ אַן עונג שבת. ס'האָבען זיך באַטיילט דער באַקאַנטער שוישפּילער זלמן קאָלעשניקאָוו, רות מיימון, דאָס קינסטלער־פּאָרל רודי און טוקומאַן און דער גאַנצער אַקטיוו פון די ביאַליסטאָקער אינסטיטוציעס.

די שטימונג אויפן צוזאַמענקום האָט גלייך געשאַפן זלמן קאָלעשניקאָוו מיט גלייכווערטלעך, מאַנאָלאָגען און פּאָלקלאָר־נומערן, וואָס זיינען געווען פּאָפולער אין ביאַליסטאָק. ער האָט אויך געלויבט די גאַסטגעבער פּאַרן איינאַרדענען די מסיבה מיט די אידישע מאכלים, ווי טשאָלענט און קוגעל, וואָס דערמאָנען דעם שבת אין דער אַלטער היים.

זלמן יעוורעיסקי האָט געזאָגט, אַז די ביאַליסטאָקער קענען זיך נישט דערלויבען, אַז אויפן בית ביאַליסטאָק זאָל הענגען אַ לענגערער חוב, אַזוי אַז די איניציאַטיוו פון יהושע און ראָזע גרוצקי איז אין דער ריכטיקער צייט

אַלטער מירסקי לייענט דאָן אַ הומאָרעסקע א"נ „דער פּאַרטוישטער טשאָלענט" און דער סעקרעטאַר גדליה פּיינסאָד האָט געמאַכט אַ רוף צו אַלע ל"ל צו נעמען אַ ביישפּיל פון די גרוצקיס און זוכן פּאַרשיידענע אופנים ווי צו באָפרייען זייער בית־עם פון דער היפּאָטעקע.

אַן אמת'ן געגנוס האָט פּאַרשאַפט דער קאָנצערט פון אסתר און יעקב רודי, ווי אויך פון מאָניקאַ גרוצקי און די שבת־דיגע זמירות, מיטגעזונגען פון אַלע באַטיילגטע.

צום שלוס האָט יהושע גרוצקי באַריכטעט וועגען די ברייטע פלענער פונעם פּאַראיין, וואָס קענען נישט רעאַליזירט ווערען, ווייל אַלע הכנסות גייען אויף דעקען דעם חוב. דעריבער — האָט ער אויסגעפירט — דאַרפען מיר זיך באַפרייען פון דער דאָזיגער לאַסט.

די ביאַליסטאָקער האָבן געזעגענט די עסקנים רייזעל און מיכאל קראַוויעצקי

אין „בית ביאַליסטאָק", אויף זשאַן זשאַרעס נומער 622, איז אין אַ פּרייוואָ צו נאַכטס פּאָרגעקומען אַ פייערונג, וועלכע איז געווען אַ באַערונג פאַר די אַקטיוויסטען פון מיכאל און ראָזע קראַוויעצקי, צו זייער אָפּפאָר פון אַרגענטינע.

דערעפענט די מסיבה האָט דער פּאָרזיצער פון דער קאָאָפּעראַטיווע „לאַ טעקסטיל", זיידעל ווראָן, וועלכער האָט באַמערקט, אַז דער בלויזער אָפּפאָר פון די באַערטע וואָלט ניט געווען קיין מאָטיוו אייניצוואַרדענען די פאַראַנשטאַלטונגען, אָבער די פאַרדינסטען פון די קראַוויעצקיס האָבען זיך געניטיגט אין אַנערקענונג און דאַנקבאַרקייט, אַזוי אַז יעדע געלעגענהייט איז געווען אַ באַרעכטיגונג דערצו.

דער סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד גדליה פיינסאָד האָט געערעדט וועגען דער נשמה יתירה פונעם שבת אין ישראל. ער האָט געמאַכט אַ פאַרגלייך מיט די ערב־שבת־שילדערונגען אין שטעטל פון שלום אַשן און וויסענבערגן, קומענדיג צום אויספיר, אַז נאָר אין דער מדינה האָט דער שבת באַקומען זיין אמת'ן תיקון אַלס סאָציאַלער רו־טאָג און אַלס מאָמענט פאַר גייסטיגער דערהויבונג.

נאָך אַ קורצען וואָרט פון דעם פּרעזידענט זלמן יעוורעיסקי האָט שמואל גאָניאַנדסקי זיך אָפּגעשטעלט וועגן דער ראָל פון די לאַנדסמאַנשאַפטן און די נויטווענדיגקייט פון זייער עקזיסטענץ. דער רעדנער האָט זיינע מיינונגען מאָטיווירט טיפזיניג און מיט ערודיציע. אַזוי אַז ער איז אויסגעהערט געוואָרען מיטן גרעסטען אויפמערק און איז וואַרעם באַדאַנקט געוואָרען פון די צוהערער.

שמואל צעסלער האָט אין נאָמען פונעם פּאַרבאַנד איבערגעשיקט די פלאַמיגסטע גרוסען פון אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, די בני עיר — באַקאַנטע כלל־טוער פון מעקסיקע — רחל און דוד זאַבלודאָווסקי, צו וועלכע ס'פאָרן די באַערטע. דער רעדנער שילדערט פּרטימ'דיג די ראָל פון די דערמאָנטע אין ביאַליסטאָק און אין זייער איצטיגער היים.

איבערגייענדיג צו די עסקנים מיכאל און רייזעל קראַוויעצקי, האָט צעסלער געלויבט זיי אַלס פּשוט'ע און פאָלקסטימלעכע כלל־טוער, וואָס שאַצען אָפּ דעם באַדייט פון משפּחה'דיגער נאָענטקייט צום אָרום און פון די אַלגעמיינע געזעלשאַפטליכע צילען. איבעראַל זיינען זיי די ערשטע בכדי צו רעאַליזירען אויפגאָבען, וואָס זיינען פון גרויסער וויכטיגקייט.

ס'קומען נאָך צום וואָרט אַלטער מירסקי, פישעל וואָלקאָוויסקי, יצחק צעסלער און בנציון ברוקער. אין זייערע ווערטער איז געקומען צום אויסדרוק די וויכטיגקייט פון כלל־טוער פאַרן אידישען לעבען און די נייע פּראָצעסען, וואָס מיר דאַרפען מערקען און שענקען אונזער אויפמערק, בכדי זיי זאָלען געלענקט ווערען אין דער געוואונטשענער ריכטונג, וואָס דאַרף ענדליך דערגפירען צו דער פולער זיכערקייט פונעם פאָלק און לאַנד.

ביי רוישענדיגע אָוואַציעס ווערען דורך סאָפיאַ גרוצקי און גיטל מאַטיס איבערגעגעבען מתנות די באַערטע. ס'הויבט זיך דאָן אָן דער קינסטלערישער פּראָגראַם, וואָס ברענגט אַן אמת־אויפריכטיגע פרייד צו אַלע אָנוועזענדיגע און פון מאָמענט צו מאָמענט איז געשטיגען די באַגייסטערונג.

ס'האָבען פאַרווויילט דעם עולם: דאָדיע זאַבלודאָווסקי מיט זיינע גלענצענדיגע רעציטאַציעס; שלמה גראָסמאַן — מיט קאָלקטיוון געזאַנג; שמואל צעסלער — מיט דעקלאַמאַציעס און אַברהמל שולמאַן — מיט צוגעפּאַסטע פּאָאָדיעס.

די ראָזשינקע פונעם דאָזיגען צוזאַמענטרעף איז ערשט געווען, ווען ס'זיינען אָנגעקומען די אַקטיאָרען זלמן קאָלעשניקאָוו און רות מיימון. ווי פון אַ שפּרודעלדיגען קוואַל האָט אָנגעהויבען פונעם ערשט־דערמאָנטען צו שטראָמען זכרונות וועגען ביאַליסטאָק, געראָמט אין אַנעקדאָטען און אין מעשה'לעך מיט טויזענטער חנ'ען, אַרויסרופענדיג ביי אַלעמען געלעכטער און טרערן. ס'זיינען פאַרשוואונדען דען די מחיצות צווישען די אַרטיסטען און די צוהערער און ס'האָט זיך געשאַפען אַ חברישע פאַראַנדונג צווישען אַלע אָנוועזענדיגע.

אין פולען ערנסט זיינען אַלע איינגעהילט געוואָרען בעת דוואָשקע פּאָלאַק האָט געזונגען „ביאַליסטאָק מיין היים", צו וועלכען דער גאַנצער עולם איז מיטגעריסען געוואָרען, ניט באַמערקענדיג אַז ס'איז שוין ווייט, ווייט נאָך חצות.

און צום שלוס האָט רות מיימון געזונגען אידישע פאָלקס־לידער, וואָס האָבען זיך אויסגעצייכענט מיט אַ געפילפולער אינטערפּרעטאַציע און מיט אַ פיינעם געשמאַק.

ביי אונזערע לאַנדסלייט אין אויסטראַליע

פון א. זבאר

פישל לאַפין ע״ה

זונטאָג, דעם 31סטען מערץ, איז דאָס אידישע מעלבורן טיף געטראָפען געוואָרען פון דער טרויעריגער ידיעה, אַז דער באַקאַנטער סוחר און כלל־טוער פישל לאַפין איז אַוועק אין זיין אייביגער רו.

פישל לאַפין ע״ה

הגם ער איז ניט אַוועק פון דער וועלט אומגעריכט, ווייל שוין אַ גאַנץ לאַנגע צייט האָט ער זיך געפילט שלעכט און געקעמפט מיטן טויט, מאַכט עס אָבער נישט לייכטער זיין משפחה, זיינע נאָענטע פריינד און באַקאַנטע, פאַר וועמען דער פאַרלוסט איז אַלץ איינס אַ געוג וויטאָג־דיגער.

דער נפטר — אַליין אַ ביאַליסטאָקער — האָט געשטאַמט פון גאָר גרויסען אי־דישען יחוס און געטראָגען דעם נאָמען פון זיין באַרימטען זיידען, ר׳ משה פישל הכהן ז״ל.

וועגען דער לעבענס־געשיכטע און וועגען די ריזיגע דערגרייכונגען פון זיין זיידען, דעם גרויסען גאון און געלערנטען ר׳ פישל לאַפין ז״ל, האָט דער שרייבער פון די שורות זיך אַמאָל צופעליג דערוואוסט פון אַ העברעאישער אויסגאַבע וועגען אים: „די אוצרות פון ירושלים״.

אין דער דאָזיגער אויסגאַבע, וואָס איז דערשינען אין די דרייסיגער יאָרען אין ירושלים, וועלט ר׳ פישל לאַפין געשילדערט אַלס אַ מענטש, וואָס איז געווען באַרימט נישט נאָר אין גראָדנער געגענט, וואו ער האָט געלעבט אַ גרויסען טייל פון זיין לעבען, נאָר אין דער ברייטער אידישער וועלט, וואו זיין נאָמען איז געווען באַוואוסט אַלס אַ זעלטענער איד מיט גע־וואַלדיגע גוטע מידות אין מעלות.

זייענדיג אין חוץ לארץ האָט ער אָבער ירושלים געטראָגען טיף אין האַרצען און אין דער צווייטער העלפט פון לעצטען יאָרהונדערט באַזעצט ער זיך מיט זיינע בני־בית אין ירושלים.

אין דער זעלבער אויסגאַבע ווערט אויך דערציילט, אַז ער האָט דאָן — מיט איבער הונדערט יאָר צוריק — געבראַכט מיט קיין ירושלים אַ גרויס פאַרמעגען פון אי־בער הונדערט טויזענט רובל מזומנים אַ חוץ אַ גרויסען פאַרמעגען פון זילבער, גאָלד, טיערע שטיינער און אַן אַ שיעור צירונג, און ער האָט זיך אַריינגעוואָרפען אין דער אַרבעט פון בויען דעם ישוב אין ירושלים נישט נאָר אַלס גבאי און עסקן, נאָר אַלס גרויסער געלט־געבער פאַר אַלץ וואָס איז נאָר געווען נויטיג.

ער האָט אויפגעבויט פאַר זיין געלט חוץ תלמוד־תורה׳ס און ישיבות אַ שפּי־טאָל: „ביקור חולים״, געגרינדעט אַן אַן־פראָצענטיגע ליי־קאַסע, אַן אומזיסטע קיך פאַר אָרעמעלייט און דאָס גלייכען.

ער האָט פיל געווירקט און געשאַפען צו וועקען די ליבע צו ציון, ווי אין לאַנד גופא אַזוי אויך אין חוץ לארץ, און זיין נאָמען האָט דאָן געקלונגען איבער דער גאַנצער אידישער וועלט.

גאָר גרויסע גאונים און באַרימטע צייטלער, ווי ר׳ משה מאַנעפיאָרע ז״ל, ר׳ ישראל סאַלאַנטער ז״ל און די גרעסטע אידישע פערזענליכקייטען אין דער וועלט זיינען געשטאַנען מיט אים אין כסדר־דיגען שריפטליכען קאָנטאַקט, טיטולירן דיג אים אין די בריוו צו אים: „ר׳ פישל הנגיד והנדבן״.

ס׳איז כאַראַקטעריסטיש, אַז דער נאָמען פון „ר׳ פישל הנגיד׳ס״ זיידען איז אויך געווען ר׳ פישל לאַפין, און ער איז געווען — נישט מער און נישט וויניגער — אַ ראַטגעבער פון פויילישן קעניג, וועלכן די פויילישע מלוכה איז נאָך געווען אומאָפ־הענגיג.

אָבער אונזער נפטר — פישל לאַפין — האָט נישט נאָר געקענט שטאַלצירען מיט יחוס עצמו. און ווי דאָס פאַלקס־וועריל: דער עפּל פאַלט נישט וויט פון בוים...

אין געוויסע היזיכטען, ווי טראָגען הילף געליטענע, ליבע צו ארץ ישראל אד״גל, האָט ער נישט פאַרשעמט דעם נאָמען פון זיין זיידען און עלטער־זיידען.

פון זיין היימשטאָט ביאַליסטאָק האָט דער פאַרשטאַרבענער פישל לאַפין עמיג־רירט מיט איבער 40 יאָר צוריק קיין אויסטראַליע און אַ דאַנק זיין ערליכקייט און זיין שווערער און פלייסיגער אַרבעט איז אים געלונגען דאָ, אויף דער עמיג־ראַציע, דורכצובראָכען אַ וועג אין לעבען, שאַפען און פורעמען זיין שיקזאָל אין דעם פרעמדען לאַנד, אויפבויענדיג אַ גרויס געשעפט מיט אַ פיינער רעפּוטאַציע און פאַר־שאַפענדיג זיך אַ בכבודיגען נאָמען סיי אין עולם המסחר און סיי אין פילאַנטראָ־פיש־געזעלשאַפטליכען לעבען.

אייניג פון זיינע פיינסטע מידות איז גע־ווען, וואָס ער האָט זיך קיינמאָל ניט גע־שטופט נאָך כבוד. אָבער ווי ס׳פאַסירט שטענדיג אין אַזאַ פאַל, איז דער כבוד אַליין געקומען צו אים אַהיים און אָט דעם כבוד, דעם רעספעקט פון אַלעמען לגבי אים, איז אים געלונגען אויפצוהאַלטען זיין גאַנצען לעבען — ביז זיין לעצטען אָטעם־צוג.

אַ דאַנק זיין פילפאַרביגקייט און חוש לטובת הכלל און גאַנץ אָפּט אויך לטובת היחיד, האָט ער שטילערהייט, מיט זיין מאַראַלישער און מאַטעריעלער הילף גע־האָלפען נישט ווייניג נייַ־געקומענע זיך שטעלען אויף די פיס.

צווישען אַנדערע אינסטיטוציעס ווי דער רעליף־פאָנד, פאַר וועמענס אָפּילס ער פלעגט שטענדיג אַרבעטען זייער אינטע־סיוו; פאַר די ישראל־אָפּילס, פאַר וועלכע ער פלעגט אַליין זיך ביישטייערן מיט גרויסע סומעס און אויך אַ סך זאַמלען פאַר אַנדערע — איז ער אויך געווען פון די געטרייסטע מיטגלידער און פון די גרעס־טע ביישטייערער פון זיין לאַנדסמאַ־שאַפטליכער אינסטיטוציע — דעם „ביאַ־ליסטאָקער צענטער״, וועלכען ס׳איז אויס־געקומען גלייך נאָך דער מלחמה אַריבער־צוברענגען און אויפצונעמען הונדערטער פליטים.

אָט דאָן טאָקע האָט דער פאַרשטאָר־בענער געשטעלט צום דינסט פון „צענ־טער״ זיין גאַנצע פרייַע צייט, באַקליידענ־דיג דעם אַמט פון ערן־פאַרוואַלטער פון דעם הויז פון „ביאַליסטאָקער צענטער״.

ער האָט שטאַרק מיטגעפילט די געליי־טענע פון היטלער־גיהנום, ווייל ער האָט געוואוסט וווי פילבאַר און אָנגעוויי־טאָגט זיי זיינען, און מיט זיין אייַדעלער באַציאונג צו זיי האָט ער זיי דערנענטערט צו זיך, פאַרלייכטערנדיג זיי כאָטש אויף אַ ווייל זייער ביטערן גורל.

גאָר אַ סך האָט דער נפטר געלייסטעט פאַרן אויפבוי פון „קרית ביאַליסטאָק״ אין ישראל.

בכלל איז ער געווען אַ נאַציאָנאַלער איד מיט אַ וואַרעם אידיש האַרץ, פאַרקער־פערנדיג אין זיך די בעסטע אידיש־מענטשליכע מידות.

ער פלעגט מיט דער בריסטסטער האַנט טיילען צדקה פאַר יעדען אייניציגען צוועק אַן אויסנאַם, וועלן נאָר מ׳האָט זיך צו אים געווענדעט.

לאָמיר דאָ ערן דעם אָנדענק פון דעם אָנגעזעענעם סוחר און איבערגעבענעם כלל־טוער — פישל לאַפּין ע״ה — וואָס האָט געבראַכט כבוד נישט נאָר זיין משפּחה, זיינע חברים און פריינט, נאָר דעם גאַנצען אידישען ישוב.

תנצב״ה.

סימע לאפין ע״ה

„די ליבהאַרציגע ביים לעבען האָט דער טויט אויך ניט צעשיידט״ — אַ קורצע צייט נאָך דעם שוועכען פאַרלוסט פון איר טייערען מאַן, פישעל לאפין ע״ה, איז זיין געטרייע פרוי, סימע, אַוועק פון דער זינדיגער ערד זיך אָנצושליסען צו אים אויף דעם עולם האמת. איר האַרץ האָט ניט אויסגעהאַלטען דעם שווערען קלאַפּ. זי איז געשטאָרבען פלוצלינג דעם 26טען מאַי 1968.

מרם. לאפין, פישעל׳ס איבערגעגעבענע לעבענס־באַגלייטערין, לאָזט איבער אין טיפען טרויער איר שוועסטער־געטראָפענע פאַמיליע: זון הערי; שנור דזשודי; ברידער נחום און יעקב; שוועסטער פאני; אייניקלעך: דאַריין, לאַריין, פּעני, דייוויד און דזשאן; אוראייניקלעך: מאַרק, סיימאָן און דזשאָאַנאַ, ראַבין און קערי; פלימעניק רובי און פלימעניצעס ניוטאַ און אלאַ.

ערע דעם אָנדענק פון דעם לאַפּין פאַרפאַלק, און צו דער פאַר׳יתומ׳טער פאַמיליע שיקען מיר איבער די וואַרימסטע ווערטער פון מיטגעפיל און טרייסט.

די זבאַרס פייערן בר־מצוה פון זייער אייניקעל, חנן פסח

מיר גיבען אָפ אַ האַרציגען מזל־טוב צו אונזערע ליבע לאַנדסלייט, מר. און מרס. אברהם זבאַר פון מעלבורן, אויסטראַליע, צו דער בר־מצוה פון זייער דריטען אייניקעל, ענדריו, חנן־פסח זבאַר, וואָס איז פאַרגעקומען שבת, דעם 17טען אויגוסט 1968.

מיר גראַטולירען אויך דעם בר־מצוה־בחור און די גליקליכע עלטערן, מר. און מרס. יצחק זבאַר, צו דער גרויסער שמחה.

חנן־פסח, דער געראָטענער בר־מצוה־בחורל, וועלכער האָט געהאַלטען אַ שיינע דרשה און געזאָגט פליסיג די ברכות און הפטורה, איז דער מוזיניק פון די זבאַרס, אַלס זייער דריטער אייניקעל, און דאָס איינגערע קינד פון זייער זון יצחק. די צוויי עלטערע אייניקלעך זיינען שוין, מיט מזל, געווארען בר־מצוה, און מיר האָבען זיי צוגעוואונטשען גליק אויף די שפּאַלטען פון אונזער זשורנאַל. איצט ווערט מקויים דאָס פּאַראַפּראַזירטע ווארט פון אידישען פאָלקס־ליד: „די מוזינקע אויסגעגעבען״, מיינען־דיג די בר־מצוה פון אינגסטען אייניקעל.

מר. זבאַר, אונזער ליבער לאַנדסמאַן, אָנגעזעענער געשעפטסמאַן און כלל־טוער, איז אייניער פון אונזערע פיינסטע ביאַליסטאָקער אינטעלעקטואַלען און זשורנאַליסטען. ער באַטייליגט זיך מיט זיינע אַרטיקלען אין אונזער זשורנאַל, אייניליסעגדיג אויך היינטיגען נומער און דרוקט זיך אויך אין די „אויסטראַלישע אידישע נייעס״. ער איז דערביי אַ וויכטיגער קולטור־טוער אין אויסטראַליע און האָט פובליצירט די גרינדונג פון דער „חיים רובינשטיין קולטור־פונדאַציע פאַרן מענדעלע פראָיעקט״ אין סידני.

אין דער לעצטער וועלט־מלחמה האָט א. זבאַר פיל מיטגעהאָלפען בייס פאַרשאַפען אַריינפאָר־פּערמיטן אין אויסטראַליע פאַר געשטראַנדעטע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט פון דער שארית הפּליטה נאָך דער גרויסער קאַטאַסטראָפע פון חורבן ביאַליסטאָק.

מרס. זבאַר איז אַ לענגערע צייט קראַנק און מיר ווינטשען איר אַ רפואה שלמה.

מיר האָפען, אַז עס וועלען זיך מערען שמחות אין דער משפּחה פון די זבאַרס.

מעקסיקע

פריינט שמעון עמיאל חן־טוב געבענטשט מיט אַן אייניקל

אונזער חשובער לאַנדסמאַן און טוער שמעון עמיאל חן־טוב און פרוי זיינען באַגליקט געוואָרען מיט דעם געבורט פון אַ נייעם אייניקעל און מיר ווינטשען אים און די טייערע עלטערן אַ האַרציגען מזל טוב.

שמעון עמיאל איז פון אונזערע „ביאַליסטאָקער אַמבאַסאַדאָרעס״ אין מעקסיקע, שטענדיג גרייט אויפצונעמען און באַגעגטיגען אַ לאַנדסמאַן פון וואָנען ער קומט. זיי זיינען פון די געראַטעוועטע „נסים״־אידען פון חורבן ביאַליסטאָק.

אברהם לעוו ע״ה

אין מעקסיקע איז לעצטענס געשטאָרבען אונזער חשובער לאַנדסמאַן, אַברהם לעוו ע״ה.

דער פאַרשטאָרבענער האָט געשטאָמט פון אַ פיינער משפּחה אין ביאַליסטאָק. דער לאַנדסמאַנשאַפטליכער פונק האָט שטענדיג געגליט אין זיך האַרצען. ער איז געווען אַ געטרייער לעזער פון אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע״.

אין מעקסיקע האָט זיך אַברהם לעוו אַרויפגעאַרבעט צו אַ גרויסען געשעפט־ליכען דערפאָלג און איז געוואָרען זייער פאַרמעגלידיק.

אַפריקע

אין דער ווייטער, פאַרוואָרפענער דרום־ראָדזיע, אויפן אַפריקאַנער קאָנטינענט, האָט פאַרלייגט אַ וואַרים נעסט אַ ליבע, האַרציגע ביאַליסטאָקער פאַמיליע, די בו־פענשטיינס, וועלכע זיינען טאָקע אונזערע לאַנדסמאַנשאַפטליכע אַמבאַסאַדאָרען אין יענעם טייל פון דער וועלט.

דער איצטיגער אינציג לעבענגעבליבענער פון די בופענשטיין־ברידער, שלום בופענשטיין, געפינט זיך מיט זיין פאַמיליע אין דער געגענט פון סאליסבורי, דרום־ראָדזיע. זיי זיינען דאָרט מגולגל געוואָרען אין יאָר 1937 און האָבען זיך באַזעצט אויף אַ פאַרם אין איריאזורא. אין ביאַליסטאָק האָבען זיי געוואוינט אויף פאָלנאַ 21. שלומ׳ס צוויי ברידער זיינען געשטאָרבען בעת אין דרום־ראָדזיע און זיינען געבראַכט גאָר צו זייער אייביגער רו אויף דעם נייעם אידישען בית־עולם אין סאליסבורי, וועלכער האָט זיך טאָקע אַנגעהויבען מיט די צוויי קברים.

מר. און מרס. שלום בופענשטיין האָבען דריי געראָטענע קינדער, 2 טעכטער און אַ זון. די עלטערע טאָכטער, דזשאַיס, וועט מעס אינטערעסאַנטען בריוו צו אונז מיר דרוקען אין דער ענגלישער אָפּטיילונג פון היינטיגער אויסגאַבע, האָט געענדיגט מיטעל־שולע און דאַרף אַריין אין אוניווערזיטעט.

פון די אינגערע 2 קינדער איז די טעכטערל, ראַשעל, געווען די ערשטע שילערין פון דער אידישער שולע אין סאליסבורי און איצט באַזוכט זי אַ מיטעל־שול, און דער זונעלע אלי־חיים לערנט זיך נאָך אין דער שולע.

די בופענשטיינס זיינען פון די אידישע פּיאָנערן אין יענעם פאַרוואָרפענעם העק. טראָץ דעם וואָס זיי זיינען ווייט פון אַ קאָמפּאַקטען אידישען ישוב בכלל און פון ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט בפרט, האַלטען זיי אויף דעם טראַדיציאָנעלען אידישען לעבענסשטייגער און דעם ביאַליסטאָקער סענטימענט. זיי שטייען מיט אונז אין פאַרבינדונג, שטיצען אונזער אינסטיטוציע און ליינען די „ביאַליסטאָקער שטימע״. זיי ווילען בלייבען אין ענגען קאָנטאַקט מיט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין אַמעריקע, און מיר זיינען צופרידען אָנצוהאַלטען די פאַרבינדונג.

מערקווירדיג, וואוהין ביאַליסטאָקער אידען קענען אָנשפּאַרען...

ביי אונזערע לאַנדסלייט איבער אַמעריקע

פּעטערסאָן

אין אונזער היגער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט איז די אַרבעט אַ ביסל פאַר־לאַנגזאַמט געוואָרען דורך דעם זומער און וואַקאַציע־סעזאָן. דאָך האָבען מיר צו פאַר־צייכענען וויכטיג נייעס און געשעענישען.

טעטיגקייטען פון אונזער „ביאַליסטאָקער רעליף סאָסייעטי"

מיר האָבען אָפּגעהאַלטען אַ צאָל לאָקאַ־לע מיטינגען, און אונזער פאַרטרעטער־שאַפט האָט זיך אויך באַטייליגט אין די באָארד־מיטינגען פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק.

הילף צו אונזער האָום

מיר האָבען זיך וואַרים אָפּגערופען צו אַלע קאַמפּיינס פון דעם ביאַליסטאָקער מושב זקנים און שפּיטאָל, און אויך אין דעם „זומער עמירדזשענסי פאָנד" האָבען מיר געזונדען אַ באַדייטענדען אָנטייל.

אונזער פּעטערסאָנער לאַנדסמאַן, דר. אַלבערט סייבין, באַקומט אויסצייכענונג

אונזער וועלט־באַרימטער וויסענשאַפטס־מאַן, דערפינדער פון לעבעדיגען פּאָליאָ־וואַקסין, דר. אַלבערט סייבין, האָט דעם זומער ביי אַ דאָקטוירים־קאָנפערענץ אין איטאַליע באַקומען אַ גאָלדענעם מעדאַל פאַר זיין דערפינדונג און לייסטונגען צו באַקעמפען די פּאָליאָ־קראַנקהייט. די פּרע־זענטאַציע פון דעם מעדאַל איז צו אים געמאַכט געוואָרען דורך דעם איטאַליעני־שען געזונטהייטס־מיניסטער.

דר. סייבין איז דער גערָאטענער זון פון אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און לאַנג־יאָריג מיטגלידער און טוער אין אונזער „סאָסייעטי", יעקב און טייבעל סאָ־פּערשטיין סייבין ע"ה. טייבעל איז אַ סך יאָרען געווען די רעקאָרדינג־סעקרעטאַרין פון אונזער אָרגאַניזאַציע. איצט האָבען מיר כבוד און נחת פון זייער אויסגעצייכענטען זון.

60־יאָריגער חתונה יובילעאום פון די ניומאַנס

זונטאָג, דעם 14טען דזשולאַי, איז דורך דער פאַמיליע ניומאַן געגעבען געוואָרען אַ „סיורפּריז־פּאַרטי" צו אונזערע חשוב'ע לאַנדסלייט און טוער, בענדזשאַמין און עני ניומאַן, לכבוד זייער 60־יאָריגען חתונה־יובילעאום.

די ניומאַנס האָבען פאַרצייכענט די שמחה מיט צדקה פאַר דער ביאַליסטאָקער האָום, פאַר אונזער אָרגאַניזאַציע און פאַר אַנדע־רע וואויל־טעטיגע צוועקען.

אין היינטיגען נומער אין דער ענגלי־שער אָפּטיילונג, דערשיינט אַ פולע זייט מיט אַ ענוויער באַשרייבונג פון די ניו־מאַנס, זייער לעבענס־געשיכטע, זייער פאַ־מיליע און זייער שמחה.

מיר וויבטשען די ניומאַנס און דער מש־פּחה נאָך אַ סך יובילעאומס אין געזונט, נחת און כבוד.

רפואה שלמה צו אונזער טוער דייוויד פּינקוס

אונזער חשוב'ער לאַנדסמאַן, פריינד און טוער, דייוויד פּינקוס, איז אַ לענגערע צייט געווען קראַנק און געלעגען אין שפּיטאָל. ער איז שוין מיט מזל אַרויס און דערהאַלט זיך אין הויז. מיר וויבטשען אים אַ רפואה שלמה.

רפואה שלמה צו אונזער טוער סאָל גאָלד

מיר וויבטשען אַ רפואה שלמה צו אונ־זער לאַנדסמאַן און טוער, סאָל גאָלד, וועל־כער איז געווען קראַנק אַ לענגערע צייט, און מיר האָפען אַז צוזאַמען מיט מרס. גאָלד וועט ער קענען קומען צו אונזערע מיטינגען געזונטערהייט און מיט אַ פריי־עם געמיט.

ערהאַלונג צו אונזער פריינדין מרס. וויליאַם ווינער

מיר וויבטשען אויך אַ רפואה שלמה צו דער ליבער פרוי פון אונזער לאַנג־יאָרי־גען טוער און טשערמאַן ווילליאַם ווינער, זי זאָל אויפגעריכט ווערען מיט געזונט און צוזאַמען מיט איר פאַרדינסטפולען מאַן קענען אָנגיין מיט דער גוטער אַרבעט.

ווילקאַמען צו פריינד פּאָול פּאַרסאָן

אונזער חשוב'ער טוער, פּאָול פּאַרסאָן, פאַרברענגט אַ גרויסען טייל פון יאָר אין פלאָרידע, אָבער ער כאַפּט זיך אויך אַראָפּ צו אונז. עס איז פאַר אונז געווען אַ פאַר־געניגען אים צו באַגריסען, און מיר האָ־פען, אַז ער וועט מיט אונז זיין ביים בעס־טען געזונט נאָך אַ סך יאָרען.

אַ דאַנק צו אונזערע טוער

מיר דערמאָנען מיט דאַנק אונזערע באַ־אַמטע, טוער און אונטערשטיצער: מר. און מרס. דייוויד זאַקים, דזשייקאָב קעטץ, אסתר אַראָנאָוויץ, חיה בערגמאַן־סענדערס, מר. מאַרגוליעס און אַנד., וועלכע קומען צו אונזערע מיטינגען, העלפען אונז מיט דא־ניישאָנס, באַגלייטען אונז צו די באָארד־מיטינגען אין ניו־יאָרק און גיבען אַ גע־לעגענהייט צו לאָזען הערען אונזער וואָרט אין דער ביאַליסטאָקער האָום. זאָלען זיי אַלע זיין געזונט און קענען פאַרזעצען די גוטע אַרבעט.

צו אַלע אונזערע מיטגלידער, טוער און לאַנדסלייט, אונטערשטיצער און פריינט, צו די פירער און טוער פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק, די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אומעטום און די אידען אין דער גאָרער וועלט וויבטשען מיר אַ געבענטשטען און מזל'דיגען נייעס יאָר.

ראָזע רובין

שיקאַגאָ

אונזער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַנשאַפט דאָ אין שטאָט האָט דורכגעמאַכט אַ סעזאָן פון פריידען און ליידען דורך דעם פאַר־גאַנגענעם זומער.

שמחות ביי לאַנדסלייט

אַ צאָל לאַנדסלייט האָבען געפייערט פאַ־מיליע־שמחות, און מיר גיבען אָפּ אַ האַר־ציגען מזל טוב צו מר. און מרס. פּאָדאָלסקי, וועלכע האָבען פאַרצייכענט מיט פרייד אַ טאָפּעלטע געשעענישׂ, די בת מצוה פון זייער אייניקעל און דעם געבורט פון אַ נייעם אייניקעל, אין אַ גוטער שעה.

צו מרס. ליס, צו דער גליקליכער גע־לעגענהייט, וואָס אירע צוויי אייניקלעך האָבען גראַדואירט פון אוניווערזיטעט און איין אייניקעל האָט געהיראַט אין נחת און פריידען.

צו מרס. פעני ראַקאָף, וועמעס אייניקעל האָט געענדיגט גרעמער־סקול, אַ צווייט אייניקעל איז געוואָרען בר־מצוה, און דער־צו איז זי באַגליקט געוואָרען מיט אַ נייעם

פּעק, אַז ער וועט מיט אונז זיין ביים בעס־טען געזונט נאָך אַ סך יאָרען.

אַ דאַנק צו אונזערע טוער

מיר דערמאָנען מיט דאַנק אונזערע באַ־אַמטע, טוער און אונטערשטיצער: מר. און מרס. דייוויד זאַקים, דזשייקאָב קעטץ, אסתר אַראָנאָוויץ, חיה בערגמאַן־סענדערס, מר. מאַרגוליעס און אַנד., וועלכע קומען צו אונזערע מיטינגען, העלפען אונז מיט דא־ניישאָנס, באַגלייטען אונז צו די באָארד־מיטינגען אין ניו־יאָרק און גיבען אַ גע־לעגענהייט צו לאָזען הערען אונזער וואָרט אין דער ביאַליסטאָקער האָום. זאָלען זיי אַלע זיין געזונט און קענען פאַרזעצען די גוטע אַרבעט.

צו אַלע אונזערע מיטגלידער, טוער און לאַנדסלייט, אונטערשטיצער און פריינט, צו די פירער און טוער פון ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו־יאָרק, די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אומעטום און די אידען אין דער גאָרער וועלט וויבטשען מיר אַ געבענטשטען און מזל'דיגען נייעס יאָר.

ראָזע רובין

אייניקעל; אַלזאָ אַ דרייפאַכע שמחה אין דער פאַמיליע.

צו מר. און מרס. רעם, וועלכע זיינען ווידער געווארען זיידע און באָבע.

צו אונזערע ליבע פריינט, איזראַעל מיכנעס און פרוי, דעם אומדערמידליכען טוער אין פאַרדינסטפולען פרעזידענט פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב" און דער גאַנצער פאַמיליע, לכבוד דער חתונה פון זיין ליבען אייניקעל.

רפואה שלמה

מיר ווינטשען אַ רפואה שלמה אונזער ליבער שוועסטער מרס. קוזניצקי, וועלכע האָט געליטען פון אַן עקסידענט אין פלאָרידע; מרס. לאפארט, וועלכע איז אויך געווען קראַנק אין פלאָרידע, ווי אויך מרס. זלאטאַרין און מרס. ליכי גערבער, וועלכע דערהאַלטן זיך פון קראַנקהייט. מיר האָפען אַז זיי וועלען אויפגעריכט ווערען מיט פולקאָמען געזונט.

אונזערע פאַרלוסטען

מיט גרויס צער באַריכטעט די שרייבערין פון די שורות וועגען דעם שווערען פאַרלוסט פון איר ליבען ברודער, אברהם יוסף קרעסנער ע"ה, וועלכער איז געשטאָרבען אין ניו־יאָרק, דעם 7טען דזשולאַי 1968, אין עלטער פון 70 יאָר.

דער פאַרשטאָרבענער איז געווען אַ שטילער, נאָבעלער, האַרציגער מענטש, צו גאָט און צו לייט, און האָט זיך דערוואָרבען אַ גוטען נאָמען און אַ סך פרייַנט.

ער לאָזט איבער אין טיפען טרויער אַ פרוי, איידע; אַ זון, הלל, און שנור, נעמי, און צוויי קינדער, דזשאָדי און דייוויד, ווי אויך צוויי שוועסטער, די שרייבערין פון די שורות און מרס. קלאַרא מאַרקוס אין ניו־יאָרק.

דער נאָמען פון פאַרשטאָרבענעם, וועלכער איז געווען אַ געטרייער ביאַליסטאָקער לאָנדסמאַן, איז פאַראייביגט געווארען אין דער שוהל פון דער ביאַליסטאָקער האָוס, נעבען די טאפעלס פון זיינע עלטערן, הלל און מאַלי קרעסנער ע"ה.

מאָריס בלוי ע"ה, געשטאָרבען נאָך פסח אין ישראל.

דער פאַרשטאָרבענער, אַ וואויילער איד און גוטער לאָנדסמאַן, איז געווען מיט זיין פרוי, רעי, אויף אַ באַזוך אין דער אידישער מדינה אויף פסח, און באַלד נאָך יום־טוב האָט ער דערליטען אַ האַרץ־אַטאַקע און אָנועך אין דער אייביגקייט.

מר. בלוי איז געווען אַן איבערגעגעבענער פריינד און אונטערשטיצער פון אונזער ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב און לייַדיס אָוקזילערי אין שיקאַגאָ.

מיר ווינטשען די שוועסטער־געטראָפענע פאַמיליעס, די קרעסנערס, די מאַרקוסעס און די בלויס, אַז זיי זאָלען מער פון קיין צער ניט ווייסן, און אַז אין זייער גוטער אַרבעט פאַר אונזערע ארגאניזאַציעס זאָלען זיי אַ טרייסט געפינען.

צו אַלע ביאַליסטאָקער אין שיקאַגאָ, מיטגלידער, טוער און אונטערשטיצער פון „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב און די לייַדיס אָוקזילערי", צו די פירער, טוער און מיטגלידער פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אין ניו־יאָרק, צו אַלע אונזערע לאָנדסלייט אומעטום און צו כלל ישראל איבער דער גאָרער וועלט, שיקען מיר איבער אונזערע בעסטע וואונטשען פאַר אַ גליקליכען און געבענטשטען נייעם יאָר.

ראָזע צוקערמאַן

מילוואָקי

פאַר די לעצטע עטליכע מאָנאַטען איז אונזער „ביאַליסטאָקער בענעוואָלענט סאָסייעטי" אין מילוואָקי געווען זייער טעטיג אויף דעם לאָנדסמאַנשאַפטליכען געביט.

אונזער דערפאָלגרייכע יערליכע קאָרד־פּאַרטי

דעם 29טען מאַי 1968 איז פאָרגעקומען אונזער יערליכע קאָרד־פּאַרטי. די אונטערנעמונג איז געקרוינט געוואָרען מיט דערפאָלג.

אונזער געלונגענער יערליכער פּיקניק

דעם 11טען יולי 1968 איז אין לעיק פּאַרק דורכגעפירט געוואָרען אונזער טראַדיציאָנעלער יערליכער פּיקניק. מיר האָבען דאָס מאָל געמאַכט אַ „פאַמיליע־פּיקניק", כדי צו דערמעגליכען יונג און אַלט זיך צו באַטייליגען.

דער איינפאָל איז געלונגען. מיר האָבען געצויגען אַ גרויסען עולם, פאָרקויפט אַ סך בילעטן און געמאַכט דערפאָלג.

עס קומט אַ גרויסער דאַנק אונזער עקסטשערלידי, מרס. בעסי באַקסענבוים, וועלכע האָט פון איר קראַנקען־בעט, אירע בערן טעלעפאָן, פאָרקויפט אַ סך טיקעטס און באַקומען מאָני אָרדערס דורך פאָסט. אָנערקענונג פאַרדינען אויך אונזער פרעזידענט, מעקס שומאַכער, און זיין פרוי, די טרעזשורערין, איידע שומאַכער; מרס. מאַריס, פּעני מילער, דאָרע טורעק, מרס. ראָטנער און אונזער געוועזענער פרעזידענט, אָלעקס דאָרען, וועלכע האָבען אַרייַנגעבראַכט אַ היפּשע סומע פון פאַרקויפטע בילעטען.

הכנות צו אונזער יערליכען באַנקעט

מיר האָבען אָפּגעהאַלטען אַ וויכטיגען, גוט באַזוכטען מיטינג, ביי וועלכען מיר האָבען געמאַכט צוגרייטונגען צו אונזער יערליכען באַנקעט.

די דאַטע פון יערליכען באַנקעט איז באַשטימט געוואָרען אויף דעם 24טען דעצעמבער אין „בית עם" צענטער.

אונזער הילף פאַר ישראל

מיר האָבען אָוועקגעשיקט צו דער ליי־קאַסע פון „ארגון יוצאי ביאַליסטאָק" אין תל־אביב אַ בייטראָג פון 50 דאָלאָר אין אָנדענק פון די געפאַלענע העלדען אין דער זעקס־טאָגיגער יוני־מלחמה.

מיר האָבען אויך געשיקט שפּייז־פּאַקעטען דורך „קער" קיין ישראל.

אונזער הילף צו דער ביאַל. האָם אין ניו־יאָרק

מיר שטיצען מיט אַ פולער האַנט, לויט אונזערע מעגליכקייטען, דעם ביאַליסטאָקער מושב זקנים און שפּיטאָל אין ניו יאָרק. מיר רופען זיך אָפּ צו אַלע קאַמפּיינס, און מיר זיינען אויך פאַרטראָטען מיט אַ לשנה טובה־באַגריסונג אין היינטיגען נומער „ביאַליסטאָקער שטימע" פון דער ארגאַניזאַציע, ווי אויך אינדיווידועל.

אונזער צימער אין ביאַליסטאָקער מושב־זקנים

פון אָפּיס פון דעם ביאַליסטאָקער מושב זקנים אין ניו יאָרק האָבען מיר באַקומען צוגעשיקט אַ בילד פון דעם צימער מיט דעם טאָפּעל אויף אונזער נאָמען. דעם צימער צאָלען מיר אויס מיט ביישטייַרונגען צו דעם בילדינג־פאָנד פון דער אינסטיטוציע, לויט דעם פלעדזש, וואָס מיר האָבען געמאַכט מיט אייניגע יאָר צוריק.

מיר האָבען געווויזען דאָס בילד צו אונזערע מיטגלידער און טוער ביי אַ מיטינג און זיי זיינען געווען זייער צופרידען אַנצוקוקען דעם שיין־מעבעלירטען „מיל־וואָקער" צימער אין דער ביאַליסטאָקער היים אין ניו יאָרק.

טעסטימאָניאַל־דינער לכבוד די טוער מר. און מרס. דייוויד סיגעל

דעם 30טען יוני 1968 האָט די „ישראל־באַנד־ארגאַניזאַציע" מיט דער מיטווירקונג פון דעם מילוואָקי־דיסטריקט פון דער ציוניסטישער ארגאַניזאַציע אין אַמעריקע אייניגעאַרדענט אין דער „בית יש־

ראל" (ליטווישער) שול אַ גרויסאַרטיגען טעסטימאָניעל דינער לכבוד אונזערע געטרייע טוער און דאָנאָרס, מר. און מרס. דוד סיגעל.

די אונטערנעמונג איז פֿאַרגעקומען אין דעם ספּעציעלען פֿראַכטפולען „סיגעל־האַל", וואָס דאָס פֿאַרפֿאַלק האָט אויפגעשטעלט אין דער שול אויף זייער נאָמען. עס האָבען זיך באַטייליגט העכער 400 מענטשען און די גאַנצע פֿרעסע, באַזונדערס די ענגלישע, האָט ברייט באַשריבען די פֿייערונג. אַלס אַריינפיר צום טעסטימאָניעל דינער איז פֿאַררופען געוואָרען מיט אַ וואָרף צוריק אַ פֿאַרלאָר־מיטינג פון שטאָטישע ציון־טוער, ביי וועלכען דער ישראל־מיניסטער מנחם בעגין איז אויפגעטראָטען אַלס גאַסט־רעדנער.

מר. און מרס. סיגעל, אָנגעזעענע ציון־טוער, פֿאַרדינסטפולע פילאַנטראָפֿען, זיינען זייער געטריי צו אונזער אָרגאַניזאַציע און העלפֿען אונז מיט אָפּענער האַנט.

געבאָרען אין ביאַליסטאָק, אַ געוועזענער פֿעינטער אין דער אַלטער היים, שטאָלץ מיט זיין פֿאַך און זיינע לאַנדסלייט, טראָצדעם וואָס ער האָט זיך אין מילוואָקי אַרויפגעאַרבעט, איז מר. סיגעל אַ האַרציגער פֿאַלקסמענטש און מרס. סיגעל אַן אמת'ע אידישע באַלעבאָסטע און וואויל־טעטיגע פרוי, פון וועמען גאָט און לייט גענישען.

ראַש ליבע דאָרען דערהאָלט זיך נאָך קראַנקהייט

מיר באַגריסען מרס. ראַשע ליבע דאָרען, טיכטיגע טשערלידי פון אונזער רעפּרעשמענטס־קאָמיטע און ליבע פרוי פון אונזער עקס־פּרעזידענט, אַלעקס דאָרען, צו איר צוריקקער אַהיים פון שפּיטאָל, און מיר ווינטשען איר אַ רפואה שלימה.

דאָס זעלבע ווינטשען מיר צו איר ליבען מאַן אונזער געוועזענעם פּרעזידענט און דעם איצטיגען ערשטען וויס־פּרעזידענט, אַלעקס דאָרען, וועלכער איז אַ לענגערע צייט געווען אין שפּיטאָל און איצט איז ער צוריק אין הויז.

זאָל דאָס פֿאַרפֿאַלק אויפגעריכט ווערען מיט פולקאָמען געזונט.

רפואה שלמה צו אונזערע פריינט שומאַכער און באַקסענבוים

מיר ווינטשען אויך אַ רפואה שלימה צו אונזערע חשובע טוער, מרס. שומאַכער, טרעזשורער פון אונזרע „סאָסייעטי", און צו מר. דזשאָו באַקסענבוים. זאָלען זיי האָבען אַ פולשטענדיגע דערהאָלונג!

ווילקאָמען און דאַנק צו שוועסטער ליליען שאַבאַצקי

מיר באַגריסען האַרציג אונזער ליבע שוועסטער און טוערין, מרס. לילין שאַבאַצקי, פרעזידענטין פון דער „בראַנקס־ליג", צו איר צוריקקער אין שטאָט פון אַן ערפֿאָלגרייכען סעזאָן אין איר „קעמפּ לאַקאָטאַ" אין וואורטסבאָראָ, נ. י.

דערביי דאַנקען מיר שוועסטער שאַבאַצקי פֿאַר דער סומע פון איבער 100 דאָלער, וועלכע זי האָט, לויט איר שטענדיגער טראַדיציע, אַריינגעבראַכט פֿאַר אונזער „זומער עמוירדזשענסי קאַמפּיין" פון אירע דילערס אין מאַנטיסעלאָ און אומגעגענט.

זייט געזונט, האָט אַ גוט יאָר מיט נחת פון אייערע קינדער, און גייט אַן מיט דער גוטער אַרבעט אין נחת און פריידן!

מזל־טוב צו די מערקאָפּ׳ס

דעם 25טען אויגוסט איז געגעבען געוואָרען אַ „סורפּראַיז"־פּאַרטי צו אונזער אַ „סורפּראַיז"־פּאַרטי צו אונזערע חשובע מעמבערס מר. און מרס. מערקאָף, לכבוד זייער גאָלדענעם חתונה־יובילעאום. מיר ווינטשען זיי אַ סך נחת און גליק.

האַרציגער ווילקאָמען, מרס. סאָפי טראָש!

סאָפי טראָש, נאָבעלע פרוי פון דעם שרייבער פון די שורות, איז שוין צוריק אין הויז נאָך אַ לענגערען אויפֿהאַלט אין שפּיטאָל. זי דערהוילט זיך נאָך אַ קראַנקהייט און מיר האָפען און ווינטשען, אַז זי זאָל אויפגעריכט ווערען מיט פולקאָמען געזונט.

צו אַלע אונזערע ביאַליסטאָקער אין מילוואָקי, צו די ביאַליסטאָקער אומעטום און צו כלל ישראל אין דער גאָרער וועלט שיקען מיר איבער אונזערע בעסטע וואונטשען פאַר אַ גוט יאָר.

בען טראָש

חזן און מרס. הערי פיינבערג באַגליקט מיט ערשטען אייניקעל

מיר דריקען אויס אַ האַרציגען מזל טוב צו אונזערע פאַרדינסטפולע טוער, חזן הערי און מרס. גוירטרוד פיינבערג, צום געבורט פון זייער ערשטען אייניקעל, אַ זונעלע, יוסף לייב, דזשיימס ווהיטני, ביי זייערע קינדער, בערי און סוזאַן מאַרקאָוויץ, דעם 7 מאַי 1968.

די פיינבערגס זיינען זייער אַקטיוו אין אונזער אינסטיטוציע און אין „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט". חזן פיינבערג איז אַ טראַסטי אין אונזער אינסטיטוציע און מיטגליד פון אונזער אַדמיניסטראַטיוון קאָמיטעט.

באַשאַנקען מיט אַ גאָלדענער שטימע און זייענדיג דער אמת׳ער אויסטייטשער פון אידישען ניגון, פאַרשאַפט אונז חזן פיינבערג גרויס הנאה מיט זיינע העכסטגעלונגענע דערביי פרייוויליגע אַרויסטרטען ביי אונזערע אונטערנעמונגען פאַר דער אינסטיטוציע ווי אויך ביי פאַרשיידענע שמחות פאַר אונזערע זקנים און זקנות, באַגלייט אויף דער פּיאַנאָ פון זיין געראָטענער טעכטערל, דזשאַיס. ער טוט עס אָן באַלוינונג, אַלס מתנה צו אונזער האָוס, דערביי לאָזט ער זיך נאָך זייער פיין געפּינען מיט זיינע דאָניישאַנס ווי אויך מיט שטיצע, וואָס ער פאַרשאַפט אונז פון זיינע פריינט.

חזן פיינבערג פאַרנעמט אָן אָנגעזעענע שטעלע אַלס דער יערליכער שליח־ציבור פון „פלאַטבוש דזשואיש סענטער", וואו ער דאַוונט יעדע ימים נוראים פאַר די לעצטע יאָרען און איז דאָרט זייער באַליבט אַלס עכטער עמוד־קינסטלער מיט דעם אידישען קלאַנג און קנייטש.

מיר ווינטשען די פיינבערגס און דער פאַמיליע פיל נחת און גליק און ווייטער־דיגע שמחות אין זייער הויז־געזינד.

וואָלונטירס פאַרלאַנגט

מיר בעטען אונזערע דירעקטאָרען, שוועסטער און טוער אַרויסצוהעלפען אונז ביים אויפּפאַסען איבער אונזערע זקנים און זקנות אין פּאַרק, אָנשליסען זיך אין קאָמיטעס צו באַזוכען חולאים, ברענגען אַ טרייסט־וואָרט צו שוועד־געטראָפענע פאַמיליעס.

וועגען איינצעלהייטען זיך וועלען צו אונזער אַדמיניסטראַטאָר מרס. עטעל אינגבערג, אָדער פּאָבליק־רילייישאַנס דירעקטאָר, רבי אהרן חייט.

די ערשטע אידישע טעגליכע צייטונג אין ביאַליסטאָק

פון א. מירסקי
(בוענאָס אירעס, אַרגענטינע)

ה. הערשבערג, אַ רייכער טוך־פאַבריקאַנט אין ביאַליסטאָק, איז אין די יאָרן 1908־1909 געווען אַ יורד.

דאָס האָט אים אָבער ניט געשאַדט צו זיין פֿערזענליכען פֿרעסטיזש. אַן מענטש מיט אַ סטאַזש און אַ גרויסער העברע־איסט. ער האָט אַרויסגעגעבען אייניגע ביכער און פלעגט שרייבען אין „הצפירה".

מיין פאָטער, וואָס האָט אין יענע יאָרן געדאַוונט אין וועגדעל׳ס בית־המדרש אויף גומענער גאַס און אויפן זעלבען הויף וואו עס האָט געווואוינט הערשבערג, האָט געמאַכט קאַנט־שאַפט מיט אים. פון דעמאָלט אָן זיינען זיי געווארען די בעסטע ידידים.. זיי פלעגען גיין צוזאַמען יעדען שבת אויף פאַרזאַמ־לונגען אין חובבי שפת עבר, וואו דובראָווסקי האָט געהאַלטען אינטערעסאַנטע קאַנפערענצען אין אַ פערפעקטען, קלינגענדיגען העברעאיש.

דער ה׳ הערשבערג האָט ניט געהאַט קיין אַראַטאַרישען טא־לאַנט, ער איז אָבער געווען אַ מענטש מיט אַ ווייזיע און אויך אַ גרויסער דיפלאָמאַט אין אידישע ענינים.

קומען צו דער מאַסע מיט העברעאיש, איז געווען אַ שווערער ענין און אויך אויסגעשלאָסען, ווייל דער רוב מנין פון ביאַליס־טאָקער ישוב האָט גערעדט אידיש און זיך אויסגעלעבט אין מאַמע־לשון. און כאָטש די ביסעל העברעאיסטען האָבען איג־נאָרירט אידיש, האָבען זיי דאָך ניט געהאַט קיין אַנדער ברירה ווי שלום מאַכען מיטן געדאַנק.

נאָך אַ סך שטודירען, איז מען געקומען צום באַשלוס אַרויס־צוגעבען אַ אידישע טעגליכע צייטונג, אין אַ גאַנץ קליינעם פאָר־מאַט, מיטן נאָמען „ביאַליסטאָקער טאָגעבלאַט", אונטער דער רעדאַקציע פון ה׳ הערשבערג.

מען האָט זיך צו דעם צוועק פאַרשטענדיגט מיט מיין פאָטער, ר׳ מרדכי מירסקי ז״ל, אַן אייגענטימער פון אַ דרוקערייי. ער האָט אין משך פון אַ קורצער צייט באַווייזען אייניצושאַפען די נויטיגע עלעמענטען, וואָס פאָדערן זיך פאַר אַ צייטונג. אַז אַלץ איז געווען אייניגאָרדענט, האָט ער ערשט געגעבען אַנאַנסען אין די וואַרשעווער צייטונגען, אַז ער זוכט אידישע זעצערס.

ווי אומגעריכט, האָבען זיך אין אַ שיינעם טאָג באַווייזען אין דרוקערייי זעקס אידען מיט בערד, מיט לאַנגע קאַפאָטעס און מיט חסידישע קליינע היטעלעך, געווועזענע זעצערס פון „מאַמענט", וואָס זיינען אַרויסגעשטויסען געווארען צוליב די לינאָטיפֿן.

אַ שטילער שמייכעל האָט אַרויסגערופען בעת מעשה ביי אַלע אָנווועזענדע אין דרוקערייי. אַ „נאַבאַרשטשיק" מיט אַ בארד און דערצו אַ חסיד.

מיין פאָטער האָט זיי אויפגענומען בסבר פנים יפות. ער האָט זיי באַלד באַזאָרגט מיט אַ וואויונג, ניט ווייט פון דער דרוקערייי — דאָס איז געווען אין אַ דאָנערשטאָג — און האָט זיי איינגעלאַדען צו זיך אויף שבת.

די זעקס אורחים מיט אונזער געזינדעל פון ניין, צוזאַמען פופצען מענטשען, האָט מיין מוטער צופיל ניט געשמעקט.

אַ כלל, ס׳איז דעם שבת ביי אונז געווען אויף טיש און אויף בענק. אַ געמיש פון מתנגדישע זמירות און חסידישער התלהבות האָט ממש צעטראָגען די שטוב.

אויף צומאָרגענס, זונטאָג, האָבען זיי, די נייע זעצערס זיך געשטעלט צו דער זייער אַרבעט. יעדער איינער פון זיי האָט פאַרנומען זיין פלאַץ און די אַרבעט איז אָנגעגאַנגען נאָרמאַל.

אָבער אַ חסיד פאַרגעסט אויך ניט אָן דעם ביטערן טראָפען, יין־שרף, וואָס דאָס איז ביי אים כמעט ווי אַ טראַדיציע. האָט זיך טאַקע יעדער איינער פון זיי פאַרזאָרגט מיט אַ קרוטשיקל בראַנפן און פון צייט צו צייט זיך מחיה זיין מיט אַ זופ פון פלעשל.

יעדען בייטאָג פלעגען זיי פינקטליך אָפּשטעלען די אַרבעט אויף פופצען מינוט, צו קענען דאַוונען מנחה.

די צייטונג האָט די ערשטע צייט געהאַט דערפאָלג. ס׳איז ריכטיג געווען אין דער צייט פון ביילי׳עס פראָצעס. דער ישוב אין ביאַליסטאָק האָט געלעכצט נאָך אַ ביסעל נייעס. מען האָט נאָכגעפאָלגט דעם גאַנג פון פראָצעס און געהאָפט אויף בעסערע ידיעות. אַלץ האָט זיך געדרייט אַרום דעם פראָצעס.

אין אַ געוויסען בייטאָג אַרום פינף אַזייגער האָט מען דער־האַלטען אין רעדאַקציע די פרייליכע טעלעגראַמע: ביילי׳ס איז באַפרייט. אַ נערוועזע שטימונג האָט אַרומגעכאַפט די דרוקעריי. מען האָט זיך באַמיט צו האַלטען די ידיעה בסוד, בכדי ניט צו אַלאַרמירען. דער עולם האָט אָבער שוין געוואוסט פריער, אייי־דער די נייעס איז אַרויס אין דער עפענטליכקייט.

די ווערסיע וואָס איז אַרומגעגאַנגען אין שטאָט, האָט קיינעם ניט געלאָזט גלייכגילטיג. מען האָט איבערגעלאָזט די געשעפטען אויף גאַנטס באַראַט. אַלץ איז געווען אויף דער גאַס. גרופּקעלעך מענטשען האָבען זיך פאַרזאַמעלט אין די גאַסען־ווינקלען און די איינציגע טעמע איז געווען: ביילי׳ס. טייל מענטשען האָבען זיך פאַרנומען גיין צו דער דרוקעריי אויף גומענער גאַס, נומער איינס. אין די מינוטען איז די גאַס געווארען פאַרפלייצט פון מענטשען.

די פאָליציי האָט געאַרבעט אויף אַלע כלים, אָבער זי האָט זיך ניט געקענט אָן עצה געבען. די גאַזעטשיקעס (צייטונגס־פאַרקויפערס), מיטאַרבעטער און פערסאָנאַל זיינען געבליבען פאַרשפּאַרט אין דער דרוקעריי. די לאָגע איז געווארען וואָס וווייטער אַלץ מער כאַאָטישער און קאַטאַסטראָפאַל. פון דער רע־דאַקציע האָט מען זיך געווענדעט טעלעפאָניש צו דער פאָליציי־נאָך הילף. ביז צום ענדע, נאָך שווערער מי, איז קוים געלונגען דער פאָליציי צו באַפרייען די צייטונגס־פאַרקויפערס.

אַזוי ווי בישקע דער גאַזעטשיק האָט זיך אַרויפגעכאַפט אויף ליפאָווער גאַס און מיט זיין הייזעריגער שטימע אויסגע־שריען: „עקסטרע טעלעגראַמע, ביילי׳ס איז באַפרייט!" — האָט זיך דער עולם צעגאַנגען.

די צייטונג איז דערשינען אַ שטיקעל צייט, אָבער צוליב איר ציוניסטישער טענדענץ האָט זיך ניט געקענט עקזיסטירען. איר פלאַץ האָט פאַרנומען אָן אַנדער צייטונג, אַ מער פאָלקיסטישע און אויך אין אַ גרעסערן פאָרמאַט, מיטן נאָמען „דאָס נייע לעבען"—אונטער דער רעדאַקציע פון פסח קאַפלאַן.

דאַנק צו אונזער טוער, שעפטעל זאַק, פאַר איינאָרדענען אַרכיוו און ביבליאָטעק

מיר דריקען אויס עפענטליכע אָנערקענונג צו אונזער פריינט און קולטור־טוער, שעפטעל זאַק, פאַר ברענגען אין אָרדענונג אונזער אַרכיוו און ביבליאָטעק, צווישען וועלכע די ווערק פון א. ש. הערשבערג און די ביאַליסטאָקער פרעסע פאַרנעמט אָן אָנגעזעענעם פלאַץ.

אונזער אַרכיוו און ביבליאָטעק זיינען אָן אוצר פון ביאַליס־טאָקער גייסט, קולטור און שאַפונג.

מיט ביאַליסטאָקער אין אונזער „חיים" און איבער דער וועלט

(באַגעגענישען, נאָטיצען, באַריכטען)

פון איסאַק ריבאַלאָווסקי

(געז. סעק. ביאַל. צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל)

אַ טיכטיגער וואַקאַציע-סעזאָן

זומערדיגע וואַקאַציעס זיינען געווײנליך אַ פּעריאָד פון שטילשטאַנד און אָפרו. גאָנץ אַנדערש איז אָבער געווען דער פאַל אין אָפּיס פון אונזער אינסטיטוציע. גראָד דורך דעם „זומער-לעב", ווען מענטשען נעמען זיך אַלץ לייכט, איז אָנגעגאַנגען אַ טיכטיגע אַרבעט צוצוגרייטען דעם נייעם סעזאָן.

עס איז אויפגעפאַסט געווארן איבער דעם „זומער עמויר-דזשענסי קאַמפּיין"; עס איז צוגעגרייט געווארן דער ראש-השנה נומער „ביאַליסטאָקער שטימע", ווי אויך די „מעיל" פאַר דעם יערליכען טעאַטער-בענעפּיט; עס זיינען אויספלאַנירט גע-ווארן די צוקונפטיגע אונטערנעמונגען; די טאָג-טעגליכע קאָ-רעספּאָנדענץ איז דערליידיגט געווארן פּינקטליך און מיט פאַר-אַנטוואָרטליכקייט; עס זיינען אויך דורכגעפירט געווארן די נויטיגע נייע אינריכטונגען אין בילדינג, כדי אים פאַרטיג צו מאַכען פאַר דעם נייעם יאָר.

אונזער אָפּיס-סטאָף האָט געאַרבעט טיכטיג און קאַמפּעטענט און אַ דאַנק דאַרף אויסגעדריקט ווערען אונזער פּעאיגען אַדמי-ניסטראַטאָר, מרס. עטעל אינגבערג, ווי אויך אונזער גענידטען און דערפאַרענעם פּאָבליק ריליישאָנס דירעקטאָר, אהרן חייט, אונטער וועמעס אויפזיכט און אינסטרוקציעס די אַרבעט איז דורכגעפירט געווארן.

אַ גאָר באַזונדערן דאַנק פאַר דער באַלעבאַטישקייט, זויבער-קייט און אָרדענונג אין בילדינג פאַרדינען דאָס געבענטשטע פּאָרפּאָלק, אונזער בילדינג אינזשיניער, דער ספּעציאַליסט פון אַלע פאַכען, דזשעק סקורקאַ, און זיין פרוי, די אויסגעצייכענטע באַלעבאָסטע און אויפּפאַסערין, מרס. בראָניאַ לעוונטאַל-סקורקאַ.

צו אַלע אָנגעשטעלטע, אין בילדינג, אין מעדיקעל און נויר-סינג סטאָף, אין אָפּיס-סטאָף — אונזער וואַרימסטע אָנערקענונג.

מיין באַזוך אין מאָנטרעאָל און באַגעגעניש מיט די „בענס" פון פּאַריז

אויף דער אינלאַנדונג פון אונזערע ליבע לאָנדסלייט, דעם וועלט-באַרימטען קינסטלער בען און זיין פרוי גערא פון פּאַריז, ווי אויך לויט דער מיטטיילונג פון זייער פּלימעניצע, מרס. נ. מאַרקוס, בין איך אַרויסגעפלויגען שבת אָוונט, דעם 24טען אויגוסט 1968, אין מאָנטרעאָל.

עס איז פאַר מיר געווען אָן אָנגענעמע איבערראַשונג זיך צו דערוויסען פון מרס. געניא מאַרקוס פון מאָנטרעאָל, פלימעניצע פון אונזערע ליבע לאָנדסלייט, בען און גערא פון פּאַריז, אַז דאָס פּאַרפּאָלק געפינט זיך איצט דאָרט, אין צוזאַמענאַנג מיט דער אויסשטעלונג פון בע"ס קינסטלערישע בילדער ביי דער „עקספּאָ" גאַלעריי אין מאָנטרעאָל.

פיל גרעסער איז אָבער נאָך געווען מיין פאַרגעניגען ווען איך בין טעלעפאָניש איינגעלאַדען געווארן דורך די בענס צו קומען זיך באַגעגענען מיט זיי אין מאָנטרעאָל. איך קען זיי פּער-זענליך פון פּאַריז און זיי זיינען מיר איינגעבאַקען אין האַרצען. האָב איך באַשלאָסען ניט דורכצולאָזען די געלעגענהייט און בין טאַקע שבת אָוונט, דעם 24טען אויגוסט 1968, אָפּגעפלויגען קיין מאָנטרעאָל, צו זען די בענס און זייער אויסשטעלונג.

די בענס זיינען איינגעלאַדען געווארן דורך דעם אידישען קולטור-קאָנגרעס אין קאָנאַדע, וועלכער האָט אַ ספּעציעלען „פּאַ-וויליאָן אָף דזשודאַיזם" ביי דער וועלט-באַרימטער „עקספּאָ 67", אַז זיי זאָלען ברענגען און דאָרט אויסשטעלען זייער גאַלעריי פון די באַרימטע „ביבעל"-בילדער און אויך אַנדערע מאָלעריין, מיט וועלכע בען איז געווארן וועלט-באַרימט. זייער קאָלעקציע האָט טאַקע אַרויסגערופען אַנטציקונג ביי דעם ריזיגען עולם, וואָס איז געקומען זען און באַוואונדערן די קונסטווערק פון אונ-זער ביאַליסטאָקער זשעני.

די שבת-צונאַכטיגע באַגעגעניש איז געווען אַן אינטימע איבערלעבענישׂ, וואָס טאַקע נאָר ביאַליסטאָקער פון באַזונדערע לענדער אונטער איין דאַך קענען עס פּילען.

אויף צומאָרגענס, זונטאָג פרי, זיינען די בענס ווי אויך זייער ניי-יאָרקער גאַסט איינגעלאַדען געווארן צו אַ געזעגע-נונג, וואָס איז איינגעאָרדענט געווארן פון זייערע פריינט, מר. און מרס. בערנאַרד ריכלער, אין זייער זומער-וואוינונג אין סאַנט-אגאד, ניט ווייט פון מאָנטרעאָל.

די געזעגענונג-פּאַרטי אונטערן פרייען הימעל ביים וואַסער איז געווען זייער אימפּאָזאַנט, ממש ווי אַ באַנקעט, מיט דעם שענסטען כיבוד, מאכלים און געטראַנקען. עס איז געקומען אַן עולם פון אַרום 50 מענטשען פון דער פיינסטער אידישער גע-זעלשאַפט אין מאָנטרעאָל, פיינשמעקער, קולטור-טוער, ליבהאָ-בער פון אידישען וואָרט. צווישען דעם עולם האָט זיך פּראָמי-נענט געמערקט אונזער חשוב'ער לאַנדסמאַן, מר. לעאָן ראָסקיעס מיט זיין פרוי און זון, אַ זייער נאָבעלע און אינטעליגענטע פאַמי-ליע. יעדער פון די געסט האָט פאַרטראָטען אַ וויכטיגע אידישע אַרגאַניזאַציע אין מאָנטרעאָל און עס זיינען דאָרט אויך געווען אָנגעזעענע עסקנים פאַר מדינת ישראל. מען האָט פאַרבראַכט ביז שפּעט אין דער נאַכט. עס זיינען אויך געווען אַ צאָל קינדער, וועלכע האָבען געערעדט אַ שיינעם אידיש און מען האָט געקענט זען, אַז די עלטערן האָבען אין זיי איינגעוואָרצעלט דעם עכט-אידישען גייסט.

מרס. בערנאַרד ריכלער איז טאַקע אונזערע אַ לאַנדספרוי, וועלכע האָט פאַרלאָזען ביאַליסטאָק ווען זי איז נאָך געווען אַ קינד. זי געפינט זיך שוין 40 יאָר אין מאָנטרעאָל. אירע על-טערן האָבען געהייסען שניאור זלמן און דאָבע קאַגאַן. מען האָט געמערקט, אַז זיי האָבען געגעבען זייערע קינדער אַ אידישע דערציאונג. זיי רעדען אידיש און עס איז געווען אַ פאַרגעניגען מיט זיי צו שמועסען.

מר. ריכלער, אַ געבאָרענער אין מאָנטרעאָל, איז אַ רעליגיע-זער איד, אַ דערפאָלגרייכער געשעפּטסמאַן און זיין פאַמיליע איז בריית-פאַרצווייגט אין מאָנטרעאָל.

אין הויז פון מר. און מרס. ריכלער געפינען זיך אַ צאָל בילדער פון קינסטלער בען, וועלכע הענגען אויף די וואַנט, ווי אויך דער אַלבום פון תנ"ך.

איך באַנוץ זיך מיט דער געלעגענהייט צו דאַנקען די ריכ-לערס פאַר דער איינלאַדונג און פאַר דעם פאַרגעניגען, וואָס זיי האָבען מיר פאַרשאַפט.

געסט אין אונזער האָום

דורך די פאַרגאַנגענע עטליכע מאָנאַטען האָבען אַ צאָל לאַנדסמאַנשאַפטליכע געסט באַזוכט אונזער אינסטיטוציע:

פון אַרגענטינע איז דאָ געווען צו גאַסט פריינט מר. און מרס. י ש ר א ל ס י פּ י צ ק י, וועלכער איז אַקטיוו אין דעם ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד אין בוענאָס איירעס. ער איז איינער פון

אַ גרופּען־בילד ביי דער אויפנאַמע לכבוד די גרינצווייגס פון אַרגענטינע

עס זיצען, פון לינקס צו רעכטס: סאָל סלייווין, דער גאַסט יצחק גרינצווייג, איסאַק ריבאַלאָווסקי, אַרטשי לין און מאַשע סלייווין. עס שטייען: מרס. גרינצווייג, מאַלי ריבאַלאָווסקי, ראַיע זאַק, דאָרא וואריק, פרידאַ בראַמסאָן און דיינע מעדוועדעוו.

די טויער וואָס זיינען אין די לעצטע יאָרען צוגעצויגען געוואָרען צו דער אַרבעט.

מיר האָבען דעם גאַסט געזומען אויף אַ שפּאַציר איבער אונזער איבערגעבויטען בילדינג און ער האָט אויסגעדריקט גרויס באַגייסטערונג פּאַר אונז אַרבעט און דערגרייכונגען. זיי וועלען איבערגעבען אַ גרוס אין אַרגענטינע.

פון לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ., זיינען דאָ געווען צו באַזוך אונזערע לאַנדסמאַנשאַפטליכע טויער, מר. און מרס. ד ז ש י י ־ ק א ב ר ע ס, וועלכע האָבען זיך אומגעקערט פון אַ רייזע אין ישראל.

די געסט האָבען געמאַכט אַ טור איבער אונזער מאָדערני־זירטען בנין, דערקענט און געריעדט מיט אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט, וועלכע האַלטען זיך אויף אין דער האָום און זיך ניט געקענט אָפּוואונדערן און אָפּלויבען פון אונזער אויפטו. זיי האָבען צוגעזאָגט צו באַריכטען פּאַר די לאַנדסלייט אין לאָס אַנ־דזשעלעס.

מרס. און מר. רעם זיינען שוועסטער און שוואָגער פון אונ־זער פאַרדינסטפולען טויער, א י ז ר א ע ל מ י נ ע ס, פּרע־זידענט פון דעם „ביאַליסטאָקער סאָשעל קלאָב" אין שיקאָגאָ.

פון מאָנטרעאָל, קענעדע, האָט אונז באַזוכט חזן פ. מ י ־ ל ע ר, וועלכער האָט זיינערצייט געדרוקט אַ דעראינערונג אויף די זייטען פון „ביאַליסטאָקער שטימע".

דער גאַסט, וועלכער איז אַדורך דעם בנין פון שטאָק צו שטאָק, האָט אויסגעדריקט אַנטציקונג איבער אונזער אַרבעט און צוגעזאָגט צו דערציילען וועגען דעם אַלעם אונזערע לאַנדס־לייט אין קאַנאַדע.

פון ישראל האָבען אונז באַזוכט דאָס לאַנדסמאַנשאַפטליך פּאַרפאָלק, מר. און מרס. י ו ס ף ר ו ב י ן, וועלכע זיינען אַקטיוו אין דעם „ארגון יוצאי ביאַליסטאָק" אין תל־אָביב. זיי האָבען אויך געקליבען נחת און אָנגעקוואָלען פון אונזער גוטער אַרבעט און צוגעזאָגט איבערגעבען אַ לעבעדיגען גרוס צו די לאַנדסלייט אין דער אידישער מדינה.

פון אַרגענטינע איז דאָ לעצטענס געווען צו באַזוך דאָס לאַנדסמאַנשאַפטליכע פּאַרפאָלק, מר. און מרס. י צ ח ק ג ר י נ צ ו י י ג. זיי זיינען אָפּגעשטיגען אין ניו יאָרק אויף צוריקוועגס פון אַ באַזוך אין ישראל און איראָפּע און אָפּגע־שטאָט אַ ווייזיט אין אונזער אינסטיטוציע, אַדורך אַלע פלאָרס און באַוואונדערט אונזער גרויסען פּאָרשריט.

פריינט גרינצווייג, וועלכער איז דער געשעפטס־סעקרעטאַר פון דעם „ביאַליסטאָקער פאַרבאַנד" אין בוענאָס אייראָס, איז צוזאַמען מיט זיין פרוי אויך געקומען צו אונזער שלוס־מיטינג פון סעזאָן און האָט איבערגעגעבען אַ לעבעדיגען גרוס פון די לאַנדסלייט אין אַרגענטינע וווי אויך פון זיינע באַגעגענישען מיט די ביאַליסטאָקער אין ישראל און אין איראָפּע.

פון שיקאָגאָ, אילל., האָט אונז באַזוכט די לאַנג־יאָריגע פּרע־זידענטין פון דער „ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי" און פאַר־דינסטפולע טוערין, מרס. ר א ז ע צ ו ק ע ר מ א ן, אין דער באַגלייטונג פון איר שוועסטער קלאַרא מאַרקוס און שוע־גערין אייידא קרעסנער. די געסט זיינען גראָד געקומען אין אַ טרויעריגער אָנגעלעגענהייט, צו פאַראייביגען אין אונזער שול דעם נאָמען פון זייער אָקאָרשט פּאַרשטאָרבענעם מאַן און ברודער, אייבערהעם קרעסנער ע"ה. זייער וואונטש איז דערפילט געוואָ־רען.

מרס. צוקערמאַן האָט צוזאַמען מיט אירע באַגלייטערינס געמאַכט אַ שפּאַציר איבער אונזער איבערגעבויטען בילדינג און באַוואונדערט אונזערע דערגרייכונגען.

ביי דער געזעגענונג האָט אונז מרס. צוקערמאַן איבערג־לאָזען אַ באַדייטענדע דאָניישאָן אין אָנדענק פון איר פאַרשטאָר־בענעם ברודער.

פון דזשאָנסטאָון, פּאַ., איז ביי אונז געווען צו גאַסט אייגער פון אונזערע זקני העיר און עלטסטע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אין אַמעריקע, פריינט י ה ו ד ה ק א פ ל א ן.

דער גאַסט איז אַ מעמבער פון אונזער אינסטיטוציע דורך די אַלע יאָרן. ער האָט באַוואונדערט אונזער נייע־איבערגעבויטען בילדינג און גוטע אַרבעט און ער האָט אויך איבערגעלאָזט אַ שיינע אַניישאָן פאַר אונזער האָום.

אונזער טרעזשורער און פרוי, מאָריס און דאָרין מייסין געערט ביי טעסטימאָניאַל צום שלוס־מיטינג פון סעזאָן

אַן איינדרוקספולע פייערונג איז פאָרגעקומען לכבוד אונזערע פאַרדינסטפולע מעצענאַטען און טוער, דעם ניי־דערוויילטען טרעזשורער און זיין ליבער פרוי, מאָריס און דאָרין מייסין, ווען עס איז פאַר זיי דורכגעפירט געוואָרען אַ טעסטימאָניאַל־דינער, זונטאָג, דעם 9טען דזשון 1968, צום שלוס־מיטינג פון אונזער באָארד אָף דירעקטאָרען.

אין דעם יום־טוב׳דיגען צוזאַמענקונפט האָבען זיך באַטייליגט חשוב׳ע געסט פון דער מייסין פאַמיליע און פריינט, צוזאַמען מיט אונזערע באַאמטע, דירעקטאָרען און טוער.

דער מיטינג איז דורכגעפירט געוואָרען אונטער דעם פאָרזיץ פון אונזער ערען־טשערמאַן, דזשאָדזש פיליפּ נאָוויק, וועלכער האָט האַרציג באַגריסט די פאַרזאַמעלטע.

צוליב דעם וואָס דער מיטינג איז זיך גראָד צוזאַמענגעפאַלען מיט דעם טרויער־פּעריאָד נאָך דעם דערמאָרדעטען סענאַטאָר ראָבערט קענעדי, האָט פריינד נאָוויק פאָרגעלייענט אַ טרויער־דעקלאַראַציע פון אונזער אינסטיטוציע און חזן הערי פיינבערג האָט געזאָגט אַ פּאַסיגע תפלה.

מר. נאָוויק האָט דאַן פּרעזענטירט אונזער טרעזשורער, מר. און מרס. מאָריס מייסין, מיט אַ טעסטימאָניאַל בראָנז־פּלעק, און אונזער טראָסטי און טשערלידי פון דער אדמיטינג קאָמיטע, מרס. דזשין געליס, האָט דעקאָרירט מרס. דאָרין מייסין מיט אַ קאָרסאַזש.

באַגריסונגען זיינען אויך אויסגעהערט געוואָרען פון אינזער גענעראַל־סעקרעטאַר, איסאַק ריבאַלאָווסקי; אַדמיניסטראַטאָר מרס. עטעל אינגבערג; פּאָבליק רילייישאָנס דירעקטאָר, הרב אהרן חייט; טשערלידי פון דער „פּעטערסאָנער רעליף סאָסייעטי״, מרס. ראָזע רובין; אונזער דירעקטאָר, רובין בינדלער א.אַ.וו.

מר. מייסין האָט אין אַ האַרציגער רעדע, דורכגעפלאָכטען מיט פאָלקסטימליכען אידישען הומאָר, ווי זיין שטייגער איז, וואַרים באַדאַנקט פאַר דעם צוגעטיילטען כבוד און פאַרשפּראָכען צו העלפען אונז מיט אַלע מעגליכקייטען אויף זיין נייעם אַמט. ער האָט זיך באַלד אויפן פּלאַץ געלאָזט געפינען מיט אַ פיינעם דאָניישאָן, וואָס איז נאָכגעפאָלגט געוואָרען מיט אונטערשטיצונגען פון פיל פאַרזאַמעלטע.

באַריכטען וועגען אונזער אַדמיניסטראַציע, אָרגאַניזאַציע און פּאָבליק רילייישאָנס זיינען אויסגעהערט געוואָרען פון אונזער עקזעקוטיווען פּערסאָנאַל: ריבאַלאָווסקי, אינגבערג און חייט.

ביי דעם מיטינג איז אויך געהייליגט געוואָרען דער אָנדענק פון אונזער אומפאַרגעסליכען גרינדער, פירער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן ע״ה, וועגען וועלכען פריינד מייסין האָט אויך גערעדט מיט פיל האַרציגקייט.

אויף אַן אַפּיל פון פריינד ריבאַלאָווסקי פאַר דעם פּראָקלאַמירטען „דוד סאָהן מעמאָריאַל פאָנד״ צו באַפרייען אונזער אינסטיטוציע פון דעם יאָך פון חובות אויפן בילדינג־רעמאָנט, איז אַריינגעפאַלען אַ היפּשע סומע געלט. אַ צאָל דירעקטאָרען האָבען געשענקט זייערע הלוואות צום בילדינג־פאָנד אַלס דאָניישאָן צו אונזערע האָום און אַנדערע האָבען אונז אַוועקגעשענקט די אָנגעוואָקסענע פּראָצענטער אויף זייערע הלוואות.

ביי דעם מיטינג האָט פריינד ריבאַלאָווסקי, אין נאָמען פון באָארד אָף דירעקטאָרען, אויסגעדריקט אַ „צאתך לשלום״ וואונטש צו הרב אהרן חייט, אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין אָפּפאָר אויף זומער־וואַקאַציע אין ישראל. מרס. אינגבערג האָט דאַן פּרעזענטירט פריינד חייט מיט אַ מתנה אין נאָמען פון אונזער אָפּיסטעף. הרב חייט האָט האַרציג באַדאַנקט פאַר דער מתנה און פאַר די גוטע וואונטשען.

דער עולם האָט זיך האַרציג געזעגענט פאַרן זומער און אין אַ געהויבענער שטימונג האָט זיך דער סעזאָן געשלאָסען.

פייערליכע אויפנאַמע פאַר אונזער חשובן פרעזידענט און ערשטער לידי, אילאַי און פעני טאַרלאָווסקי

זונטאָג בייטאָג, דעם 19טען מאַי 1968, איז אין אונזער ניי־איבערגעבויטען אוידיטאָריום געגעבען געוואָרען אַ פייערליכער קבלת־פּנים דינער צו אונזערע ערען־געסט, דעם ניי־דערוויילטען פּרעזידענט און זיין ליבער פרוי, די „ערשטע לידי״, אילאַי און פעני טאַרלאָפּסקי, צו זייער צוריקקער פון דער ווינטער־וואַקאַציע אין פלאָרידע.

צו דער אונטערנעמונג איז געקומען אַ גרויסער עולם פון דער טאַרלאָפּסקי־פאַמיליע און פריינט, באַאַמטע, דירעקטאָרען און טוער פון אונזער אינסטיטוציע. אונזער טשערמאַן פון באָארד, קאָונסעלאָר דייוויד דזש. גאָלדבערג האָט האַרציג באַגריסט די ערען־געסט און דעם עולם, און פאָרגעשטעלט דעם ערען־טשערמאַן, דזשאָדזש פיליפּ נאָוויק.

פריינד נאָוויק האָט אָפיציעל אינסטאָלירט דעם ניי־דערוויילטען פּרעזידענט, מר. טאַרלאָפּסקי, און אונזער וויים־פּרעזידענטין, ראָזע גאָלדבערג, האָט דעקאָרירט די „ערשטע לידי״, מרס. טאַרלאָפּסקי, מיט אַ קאָרסאַזש.

דאַן האָט פריינד נאָוויק דורכגעפירט די פייערליכע צערעמאָניאַ פון פּרעזענטירען די טאַרלאָפּסקיס מיט אַ בראָנז טעסטימאָניעל פּלעק.

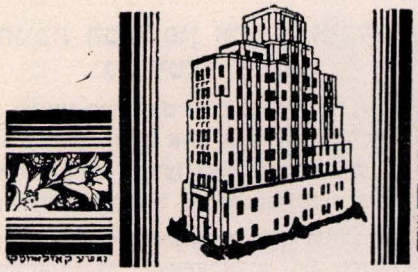
באַגריסונגען זיינען אויך אויסגעהערט געוואָרען פון אונזער קאָנטראָלער, אַלבערט פּראָליך; אַדמיניסטראַטאָר, עטעל אינגבערג; פּאָבליק רילייישאָנס דירעקטאָר, הרב אהרן חייט, און אין נאָמען פון דער ביאַליסטאָקער לידיס אָקזילערי האָט — אין דער אָפּוועזענהייט פון דער פּרעזידענטין, מרס. בעלאַ סטאָוקס — געזאָגט אַ פּאָר וואַרימע ווערטער די וויים־פּרעזידענטין, מרס. נעטי וואַגמאַן.

פריינד טאַרלאָפּסקי האָט האַרציג באַדאַנקט פאַר דעם צוגעטיילטען כבוד און אין אַ וואַרימער רעדע, וועלכע האָט אַלעמען טיף גערירט, האָט ער דערמאָנט און געהייליגט דעם אָנדענק פון אונזער אומפאַרגעסליכען פירער, גרינדער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן ע״ה. דאַן האָט ער דערציילט געוויסע עפּיזאָדען פון זיין אייגענעם לעבען און פאַרענדיגט מיט אַ צוזאָג צו אַרבעטען טיכטיג פאַר דער אינסטיטוציע, אַלס איר פּרעזידענט. ער האָט אויך אַוועקגעשענקט זיין הלוואה צו אונזער בילדינג־פאָנד, אַלס דאָניישאָן צו אונזער האָום.

גענעראַל־סעקרעטאַר, פריינד איסאַק ריבאַלאָווסקי, האָט אויסגענוצט די שטימונג און דעם זשעסט פון פּרעזידענט און געמאַכט אַ דערפאָלגרייכען אַפּיל, וועלכער האָט אַריינגעבראַכט אַ היפּשע סומע.

דעם מוזיקאַלישען פּראָגראַם האָט דורכגעפירט אונזער ביאַליסטאָקער חזן מיט דער גאָלדענער שטימע, רעוו. הערי פיינבערג, באַגלייט פון זיין גראַטענער טעכטערל, דזשאָיס, אויף דער פּיאַנאָ.

אין אַ געהויבענער שטימונג האָט זיך די אונטערנעמונג פאַרענדיגט.

אונזער אינסטיטוציע

וואָס מען טוט און וואָס מען פלאַנט

אונזער האָם אויפן שוועל פון די ימים הנוראים

ווי אַלע יאָר, וועלען מיר אויך דאָס יאָר אָפּריכטען די פאַרכטיגע טעג אין אונזער האָם אויף דעם עכט־טראַדיציאָנעלען אי־דישען שטייגער, ווי אַמאָל אין דער אַל־טער היים.

ציכטיג און ליכטיג וועט אונזער האָם באַגעגענען דעם גרויסען יום־טוב מיט דער אמת׳ער ערנסטקייט און ערפורכט.

אונזער שוהל וועט אויך דאָס יאָר זיין דער זאַמלפונקט פון מתפללים, אונזערע אייגענע זקנים ווי אויך שכנים פון דער נאַכבאַרשאַפט, וועלכע וועלען דאָ קומען אויסבעטען אַ גוט יאָר.

אָנגעזעענע בעלי תפילה וועלען פאַרבע־טען און אַ געניטער בעל־תוקע וועט בלאָ־זען שופר.

עס וועלען אויך אָנגעצונדען ווערען אַלע עלעקטרישע ליכט ביי די נעמען פון אונ־זערע פאַרשטאַרבענע מיטגלידער און פריינט, וועלכע זיינען פאַראייביגט אויף די בראָנז־טאַפעלס אין אונזער שוהל, און זייער אָנדענק וועט געהייליגט ווערען ביי דער תפילה פון „יזכור״.

מיר וועלען אויך האָבען אַ נייע, פּרעכ־טיג־דעקאָרירטע סוכה, ווי אויך אַן „אתרוג״ הדר, מיט דעם גאַנצען געשפּאַן.

אונזערע נייע עס־צימערן וועלען אויס־זען יום־טוב׳דיג און עס וועלען דאָרט סערווירט ווערען געשמאַקע און נאַרהאַפ־טע מאָלצייטען פון אַלעם גוטען. אונזערע איינוואוינער וועלען געניסען פון דער רחבות און קאָמפאָרט פון דעם נייעם פול־שטענדיג־אויסגעפאַרטיגטען דייניג־רום און שפּאָגל־נייער גרויסאַרטיגער קיך. די „סטיינלעס־סטיל״ אינריכטונגען, די נייע ליכט־פיקטשורס, דער נייער סופיט, די פּריש איבערגעצויגענע וועגט מיט אַ ליכ־טיגען „סאַניטאַס״־פאַפיר וועלען פאַרבלענ־דען די אויגען מיט זייער גלאַנץ און פּראַכט.

ביי די תפילות אין שוהל, ווי אויך ביי די געדעקטע טישען אין אונזערע דייניג־רומס און אין די אָפּרו־צימערן וועלען אונ־זערע עלטערע איינוואוינער אויסבעטען און צוואוינטשען אַלע אונזערע וואויילטעטיגע מיטגלידער און פריינט, וועלכע האָבען גע־האַלפען אַריינברענגען דעם יום־טוב אין הויז אַריין, אַ געזונטען, געבענטשטען און מזל׳דיגען נייעם יאָר.

אונזער דערפאַלגרייכער „זומער עמוירדזשענסי דריוו״

מיר פאַרציכענען מיט פרייד די גוטע רעזולטאַטען פון אונזער „זומער עמויר־דזשענסי קאַמפּיין״, וועלכער האָט אַריינגע־בראַכט באַדייטענדע הילף צו אונזער האָם.

אונזערע דירעקטאָרען און טוער, די שוועסטער פון דער „ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי״ און די „בראָנקס ליג״, האָבען פאַרנוצט זייערע וואָקאַציעס אין שטאָט וויי אויך אין די זומער־רעזאָרטען צו זאַמלען הילף פאַר דער האָם, און אונז פיל גע־האַלפען אין די זומער־מאָנאַטען. וואַרימע אָפּרופען זיינען אויך געקומען פון אונזערע מיטגלידער איבערן לאַנד און איבער דער גאָרער וועלט.

יעדען איינעם וועלכער האָט נאָר צוגע־לייגט אַ האַנט צו דעם „קאַמפּיין״, דריקען מיר אויס אַ האַרציגען דאַנק און אָנער־קענונג.

די לשנה טובה באַגריסונגען אין אונזער זשורנאַל

אונזערע לעזער וועלען באַמערקען די ראש־השנה באַגריסונגען אין אונזער היינ־טיגען נומער, וועלכע זיינען שוין ביי אונז געוואָרען אַ יערליכע טראַדיציע.

ווי אַלע יאָר, שיקען מיר אויך דאָס יאָר אַרויס בילס פאַר די לשנה טובה וואונ־טשען, און מיר דערמאָנען די יעניגע, וועלכע האָבען נאָך ניט אַריינגעשיקט זיי־ער באַטרעף, אַז זיי זאָלען עס טאָן אַזוי שנעל ווי מעגליך, ווייל הילף אין צייט האָט אַ טאָפּעלטע ווירקונג.

דערמאָנונג וועגען דיוס

ענדע יאָר 1968 וועלען פון אונזער אָפּיס אַרויסגעשיקט ווערען בילס פאַר דיוס צום נייעם יאָר.

מיר בעטען אונזערע חשוב׳ע מיטגלידער צו דערלידיגען די בילס, ווייל מיטגלי־דערשאפט איז די „ביאַליסטאָקער מעטרי־קע״ און איינע פון אונזערע הויפּט־קוועלען פון איינאָמע.

דער יערליכער טעאַטער בענעפּיט זונטאָג בייטאָג, דעם 20 אָקטאָבער

לויט דער דערפאָלגרייכער דערפאָרונג און צופרידענהייט פון אונזער עולם דעם פאַרגאַנגענעם יאָר, האָבען מיר אויך דאָס מאָל אַראַנזשירט אונזער יערליכען טעא־טער־בענעפּיט אלס „מאַטינע״ פאַרשטע־לונג.

דער בענעפּיט וועט פאָרקומען זונטאָג בייטאָג, דעם 20טען אָקטאָבער, 2 אזייגער, אין דעם „אַנדערסאָן אידישען טעאַטער״, סעקאָנד עוועניו און 4טע סטריט, ניו־יאָרק.

עס וועט אויפגעפירט ווערען די פּרע־מיער־פּאַרשטעלונג פון סעזאָן, אַ לוסטי־גער ספּעקטאַקעל, „קיינמאָל ניט שפּעט פאַר פריידי״. דאָס איז אַ שפּאַגעל־נייע מו־זיקאַלישע קאָמעדיע, אַ קאָמבינאַציע פון וואָרט, טאַנץ און מוזיק.

אין דער פאַרשטעלונג וועלען זיך באַ־טייליגען באַרימטע טאַלאַנטען פון דער אידישער בינע, מיט דעם באַליבטען סטאַר־קאָמיקער און וויצלינג, מאַקס פּערלמאַן, באַגלייט פון: דזשייקאָב דזשיקאָבס, מרים קרעסין, גיטע גאַלינא, סימאָר רעכטצייט, טעלמאַ מינץ און אַנדערע.

טיקעטס זיינען פונאַנדערגעשיקט געווא־רען צו די מיטגלידער פון אונזער אינסטי־טוציע און צו אַ צאָל אונטערשטיצער.

די אַלע וואָס האָבען דערהאַלטען טי־קעטס, ווערען געבעטען אַריינצושיקען דעם באַטרעף אַזוי שנעל ווי מעגליך. מיר מא־כען אויך אויפמערקזאם, אַז מען זאָל די טיקעטס אַוועקלייגען אויף אַ זיכערן פּלאַץ, כדי צו קענען זיי לייכט געפינען אין טאָג פון דער פאַרשטעלונג.

יזכור־תפילות אין אונזער שוהל

אין אונזער אָפּגעפּרישטער שוהל וועלען, ווי יעדען יאָר, געזאָגט ווערען בציבור די תפילות פון „יזכור״ אום יום־כפור און שמיני עצרת.

עס וועלען אָנגעצונדען ווערען יאָרצייט־לאָמפּען ביי אַלע נעמען אויף אונזערע טאַפעלס.

האָט אונז אין זינען מיט אייערע דאָנייי־שאָנס ביי „יזכור״!

חנוכת הבית פון אונזער איבער־געבויטער שוהל

זונטאג פרי, דעם 3טן נאוועמבער 1968, 11 אזייגער, וועט אויף אַ פייערליכקייט אופן דורכגעפירט ווערן דער חנוכת הבית פון אונזער פראַכטפול איבערגעבויטער שוהל.

אויף דער איניציאַטיוו און דורך דער פֿערזענליכקייט קאָפֿפֿאַרציע פון אונזער ליבטן פֿרעזידענט, מר. אילאי טאַרלאָפסקי, האָט אונזער שוהל באַקומען אַ נייעם, פרישען ליכטיגען פּנים נאָך אַ גרינטליכקייט רעמאָנט, וועלכער איז אין אַ גרויסער מאָס פינאַנסירט געווואָרן דורך אונזער פֿרעזידענט.

עס איז געלייגט געווארן אַ נייע פלאָר און באַלקון. די וועגט זיינען באַדעקט גע־ווארן מיט שיינער דויערהאַפטער טאַפּע־טור. עס זיינען אינסטאַלירט געווארן נייע עלעקטרישע לאָמפּען און עס זיינען אויך אָפּגעפרישט געווארן די וועגט, פּענסטער און טירן. דער ארון קודש און עמוד זיי־נען פֿאַליטורט געווארן און באַקומען אַ נייעם אויסזען. עס זיינען אויך אַרײַנגע־שטעלט געווארן אַ צאָל נייע מעמאָריאל טאַפּעלס.

גרויס, לופטיג, פריש און ליכטיג איז אונזער שוהל אַ וואונדערבאַרער מקום קדוש, ווי עס פּאַסט פאַר אונזער ביאַלי־סטאָקער צענטער און מושב זקנים. עס איז אַ נחת און אַ חיות צו קומען אָנקוקען דעם שיינעם פלאַץ.

אין אנזער שוהל ווערט געדאַוועט דריי מאָל טעגלעך, און עס ווערען אָנגעפירט שעורים. ביי די נייע טישען זיצען אידען און לערנען. איינוואוינער פון דער נאָכ־באַרשאַפט קומען דאַוועגען מיט אונז אין די שבתים, ימים טובים און ימים הנוראים. פון די מעמאָריאל־טאַפּעלס שיינען אַראָפּ די נעמען פון די נפטרים, וועלכע זיינען ביי אונז פאַראייביגט און אין וועמענס ליכטיגען אָנדענק עס ווערט געזאָגט קדיש און עס ווערען אָפּגעהיט די יאָרצייטען.

דער חנוכת הבית וועט זיין אַן אמת׳ער טראַדיציאָנעלער יום־טוב מיט אַ פּאַסיגער רייכער פּראָגראַם פון באַגריסונגען, תפילה און נגינה. עס וועלען אויך סערווירט וועט רען געשמאַקע רעפרעשמענטס.

ביי דער פייערליכקייט וועלען פאַרקויפט ווערען פאַרשיידענע הייליגע געגענשטאַנ־דען, תשמישי קדושה, וועלכע שטעלען מיט זיך פאָר וויכטיגע באַשטאַנד־טיילען פון אונזער שוהל, ווי דער ארון קודש, עמוד, מעמאָריאל טאַבלעטס, עלעקטרישע לאָמ־פּען, בענק א. אַ. וו. מ׳וועט קענען אויף די געגענשטאַנדען פאַראייביגען זיך אַליין אַדער די נעמען פון ליבסטע און בעסטע און דערמיט זיך איינשאַפען אַ חלק אין דעם הייליגען פלאַץ.

פאָלגענד איז אַ פֿרייז־ליסט פון די דער־מאָנטע געגענשטאַנדען:

ארון קודש	$1000
מעמאָריאל טאַפּעלס . .	500 יעדער
עמוד	250
בענק	200 יעדער

מיר בעטען אייך פאַרנאָטירען די דאָטע, וועלכע וועט אייך, אגב, שפּעטער אויך מיטגעטיילט ווערען אין באַזונדערע איינ־לאַדונגען, און קומען פייערן מיט אונז צו־זאַמען דעם חנוכת הבית פון אונזער מקום קדוש, דער נייער איבערגעבויטער שוהל פון אונזער אינסטיטוציע.

אַ דאַנק צו די פירער און טוער פון אונזער שוהל

מיר דאַנקען האַרציג הרב מאיר וויינ־שטיין פאַר לערנען משניות אַ גאַנץ יאָר אַן געצאָלט; מעקס טאַבייעס, פרעזידענט; די בעלי תפילה, דעם בעל קורא ווי אויך אַלע מתפּללים פון דער האָוס און פון דער נאַכבאַרשאַפט, וועלכע האָבען פאַטראָני־זירט אונזער שוהל דורך די ימים הנוראים און מיר ווינטשען אַלעמען אַ גוט יאָר.

אונזער יערליכער חנוכה־מיטינג, פייערונג און קאָנצערט

זונטאָג פאַרנאַכט, דעם 15טן דעצעמ־בער 1968, צו דער ערשטער חנוכה־ליכ־טעל, וועט אין אונזער אוידיטאָריום דורכ־געפירט ווערען דער יערליכער חנוכה־מיטינג, פייערונג און קאָנצערט פון דער אינסטיטוציע.

עס וועט, ווי שטענדיג, פאָרקומען די אילומינאַציע פון אונזערע חנוכה־מנורות, און עס וועט אויך דורכגעפירט ווערען אַ פאַסיגער מוזיקאַלישער פּראָגראַם. אייג־צעלהייטען וועלען אָנאָנסירט ווערען אין דער פרעסע, ווי אויך אין איינלאַדונגס־בריוו צו די מיטגלידער און פריינט.

ווי אַלע יאָר, וועלען מיר אויך דאָס מאָל האָבען וואָלען פאַר אַ נייעם באָארד אף דירעקטאָרען פאַר דעם יאָר 1969.

נאָך דעם מיטינג און קאָנצערט וועט דער עולם גענישען פון יום־טוב׳דיגע מאכלים אַרום שיין־געדעקטע טישען, חנוכה־לאָט־קעס און אַנדערע פאָטראָווס.

אונזער טראַדיציאָנעלע פּורים־פייערונג, קאָנצערט און סעודה

זונטאָג פאַרנאַכט, דעם 2טן מאַרטש 1969, וועט אין אונזער אינסטיטוציע גע־פייערט ווערען דער יום־טוב פּורים מיט אַ שיינעם צוזאַמענקונפט, קאָנצערט און סעודה.

דער פּראָגראַם פון דער אונטערנעמונג און די באַטייליגטע טאַלאַנטען וועלען גע־מאַלדען ווערען אין דער פרעסע און אין איינלאַדונגס־בריוו צו די מיטגלידער און פריינט.

ביי דער סעודה וועלען אונזערע געסט גענישען פון געשמאַקע המן־טאַשען מיט דעם עכט־ביאַליסטאָקער טעם און פון אַנ־דערע געשמאַקע מאכלים.

אונזער יערליכער באַזאַר

עס ווערען שוין געמאַכט צוגרייטונגען פאַר אונזער יערליכען באַזאַר, וועלכער ציט שטענדיג צו אַ גרויסען עולם פון אַלע עקען שטאָט.

דער באַזאַר איז אַן אמת׳ער „ביאַלי־סטאָקער דעפּאַרטמענט סטאָר", אין מי־ניאַטור, מיט אַ רייכען אויסוואָל פון פאַר־שיידענע סחורות און אַרטיקלען פאַר דעם פערזענליכען געברויך, פאַר הויז און פּא־מיליע.

אונזערע האַרציגע שוועסטער פון דער ליידיס אָוקזילערי אַרבעטען שוין אויף דעם געביט און ברענגען אַריין סחורה און אַרטיקלען. פיל אָנגעזעענע פירמעס רופען זיך אָפּ אויף אונזער וועגדונג און שיקען אַריין גוטע שטאָפּען, נוצליכע זאַכען און פאַרשיידענע סחורות פון זייערע לאָגערן.

ביי דעם באַזאַר וועט מען, ווי שטענדיג, קענען איינהאַנדלען גרויסע מציאות און דערביי אויך העלפען אונזער אינסטיטוציע.

דער באַזאַר וועט פאַרקומען אין צוויי וויקענדס. ער וועט זיך דערעפענען שבת אָוונט, דעם 30טן נאָוועמבער, אין אונ־זער בילדינג אין דויערן ביז דינסטאָג, 3טן דעצעמבער. דאָן וועט ער איז ווידער דערעפענען שבת אָוונט, דעם 7טן דע־צעמבער אין שליסען זונטאָג אָוונט, דעם 8טן דעצעמבער.

דאַנק און אָנערקענונג צו אונזער טוער, היימאַן אָוגוסט

מיר דריקען אויס אַ האַרציגען ווילקאָ־מען צו אונזער חשובען דירעקטאָר און טוער, היימאַן אָוגוסט, וועלכער איז ווידער מיט אונז נאָך אַ קראַנקהייט. דערבי דאַנקען מיר פריינט אָוגוסט פאַר זיין גרויסער הילף צו אונז אַלס וואָ־לונטיר־קאַמפּיינער. ער ברענגט אַריין באַ־דייטענדע סומען דורכן יאָר און הייניטיגען ער ביום־טוב האָט ער אונז געשאָפען דעם באַטרעף פון נאָנט צו 100 דאָלער פאַר דעם „זומער עמוירדזשענסי־פאָנד".

זייט געזונט, פריינט אָוגוסט און גייט אַן מיט דער גוטער ארבעט!

פֿאַרגרעסערט מעדיצינישען סטעף אין אונזער האָום און שפּיטאָל

דער הויפּט מעדיקעל דירעקטאָר פון אונזער האָום און שפּיטאָל פֿאַר עלטערע מענטשן, אויף 228 איסט בראָדווי, אין ניו־יאָרק, איז דער באַוואוסטער דאָקטאָר־ספּעציאַליסט יעקב י. מיגדען. די אַנדערע אין דעם מעדיצינישען סטעף זיינען: דר. פּיליפּ גאָלדבערג (וויזיטינג דאָקטאָר); דר. נאָרבערט גרינבאָום (סאַיקאַיאַטריסט); דר. אַלעקס קאַץ (דענטיסט); דר. לעסטער לי־בערמאַן (וויזיטינג דאָקטאָר); דר. טשאַרלס ה. ליליענפעלד (פאַדאַיאַטריסט), און דר. דוד מיראָוו (אויגען־דאָקטאָר).

פון דעם 1טען יולי אָן איז אין דער אינסטיטוציע אָנגעשטעלט געוואָרען דר. יעקב ב. גלעזן, באַוואוסטער מעדיצינער, מחבר פון מעדיצינישע ביכער און חשוב׳ער מיטאַרבעטער פון „פֿאָרווערטס".

אין דער האָום, וואָס איז לעצטענס איבערגעבויט געוואָרען אויף אַ צוגעפּאַסטען מאָדערנעם אופן, זיינען אויך אינגע־פּירט געוואָרען די נייעסטע מעדיצינישע איינריכטונגען אין דעם שפּיטאָל. דאָס אַלץ, צוזאַמען מיט דער איבערגעבענער אַר־בעט פון דעם סטעף דאָקטוירים־ספּעציא־ליסטען, העלפט אויף אַ נאָך בעסערען און צוגעפּאַסטען אופן צו היילען די עלטערע קראַנקע איינוואוינער אין דער אינסטיטו־ציע, און גלייכצייטיג אויך אָפּצוהיטען דאָס געזונט ביי די אַנדערע.

אונזער דירעקטאָר מאָרגענשטערן פֿאָרט אָפּ אויף יום־טוב אין ישראל

אונזער חשוב׳ער דירעקטאָר, בערנאַרד מאָרגענשטערן, פֿאָרט אָפּ אין אָקטאָבער אויף אַ באַזוך אין מדינת ישראל, וואו ער וועט פֿאַרברענגען דעם יום־טוב סוכות אין געזעלשאַפט פון זיין שוועסטער, פון לאַנדס־לייט און פּריינט. ער וועט זיך אויך באַגע־גענען מיט אונזערע טוער און איבערגע־בען אַ גרוס פון אונזער אינסטיטוציע.

פּריינד מאָרגענשטערן שטאַמט פון דער אָנגעזעענער פֿאַמיליע מאָרגענשטערן אין ביאַליסטאָק. ער איז אַ קולטור־טוער און פֿאַרשפּרייטער פון דעם געדרוקטען וואָרט, און האָט אַ היפּשען חלק אין דער פּובלי־קאַציע פון די מעדיצינישע ווערק פון אונזער פֿאַרשטאַרבענעם מעדיקאל דירעק־טאָר, דר. בנימין דובאָווסקי ע״ה. ער האָט אויך פיל געהאָלפֿען אין באַזאָרגען ספּרים פֿאַר דער שוהל פון אונזער האָום.

אונזער „פֿאָרט געזונט" צו די ריבאַלאָווסקיס ערב זייער רייזע אין דרום־אַמעריקע

אונזערע טייערע לאַנדסלייט און פֿאַר־דינסטפולע טוער, דאָס געבענטשטע פּאָר־פֿאָלק, איסאַק און מאַלי ריבאַלאָווסקי, פֿאַר־דינען די וואַרעמסטע וואונטשען און ברכות פון אונזער אינסטיטוציע צו זייער גע־פֿלאַנטען באַזוך אין די דרום־אַמעריקא־נער לענדער.

די ריבאַלאָווסקיס וועלען פֿאַרלאָזען גיו־יאָרק דעם 10טען נאָוועמבער 1968 אויף אַ מאָנאַט צייט פֿאַר זייער צווייטען באַזוך צו פֿאַרברענגען דיווינטער־וואַקאַציעס אין די דרום־אַמעריקאַנער לענדער: אַר־גענטינע, אורוגוואַי, בראַזיל, וואו זיי האָ־בען פֿאַמיליע, פריינט און וואו זיי וועלען אויך זיין די זייער ליבע און אָנגעליגטע געסט פון אונזערע ביאַליסטאָקער ישובים און אָרגאַניזאַציעס אין יענע לענדער.

פֿאַרשטענדליך, אַז זיי וועלען זיך באַ־געגענען מיט אונזערע לאַנדסלייט און טוער אין דרום־אַמעריקע ביי אָפּיציעלע אויפ־נאָמעס און דאָרט איבערגעבען גרוסען פון אונזער היגער אינסטיטוציע, לאַנדסמאַנ־שאַפט, אַרבעט און דערגרייכונגען. זיי וע־לען אויך צוריקברענגען אויספּריליכע באַ־ריכטען פון דעם ביאַליסטאָקער לעבען און שאַפען אין יענע מדינות.

ביידע ריבאַלאָווסקיס זיינען פון אונזער אינגערן דור טוער. זיי זיינען אויך זייער אַקטיוו אין „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", וואו זיי האַלטען אָן הויכע און פּירענדע פֿאָזיציעס און זיינען דערביי אָנגעזעענע מיטגלידער פון אונזער באָארד אָף דירעק־טאָרען. איסאַק איז דער גענעראַל־סעקרע־טאַר פון אונזער ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים און שפּיטאָל און אויך מיט־גליד פון דעם רעדאַקציע־קאָלעגיום פון דער „ביאַליסטאָקער שטימע". אויף ביידע געביטען האָט ער איבערגעמאַכט די אַר־בעט פון אונזער אומפֿאַרגעסליכען גרינ־דער און פּירער, פריינד סאַהן ע״ה, און ער גייט אין זיינע פּוסטריט און טוט די אַרבעט אין זיין גייסט און טראַדיציע. אויף זיין איניציאַטיוו איז אויך געבראַכט גע־וואָרען אין אַרדענונג אונזער ביאַליסטאָ־קער אַרכיוו.

מיר וווינטשען די ריבאַלאָווסקיס אַ האַר־ציגען „פֿאָרט געזונט" און מיר האָפֿען צו טרעפֿען זיך מיט זיי פריש און מונטער ביי זייער צוריקקער פון דער אינטערע־סאַנטער רייזע.

אַ געבענטשט ביאַליסטאָקער פֿאָר־פֿאָלק, מר. און מרס. מאָריס יעלין

מיר פֿאַרצייכענען מיט טיפּער אָנערקע־נונג די פריינדשאַפט פון דעם ליבען, האַר־ציגען ביאַליסטאָקער פֿאָרפֿאָלק, מר. און מרס. מאָריס יעלין פון ברוקלין.

מר. יעלין, אַ פֿאָלקסמענטש, צו גאָט און צו לייט, פֿאַרנעמט דעם אָנגעזעענעם פּאָסטען אַלס פרעזידענט פון „פּלאָטבוש דזשואיש צענטער" אין ברוקלין, איינע פון די חשוב׳סטע רעליגיעז־נאַציאָנאַלע אינסטיטוציעס אין דער געמיינדע.

זיין איבערגעבענהייט צו תורה גייט האָנט אין האָנט מיט מענטשען־ליבע און גוט־ברודערשאַפט צו יעדען נויטליידענדען. באַזונדערס צייכענט ער זיך אויס מיט זאָרג פֿאַר עלטערע מענטשען. די יעלינס האָבען אין זייער נאָמען איינגעשאָפען אויסגעשטאַטעט אַ צימער פֿאַר אַ „סיניאָר סיטיזענס קלוב" אין „פּלאָטבוש דזשואיש צענטער".

זיין פריינדשאַפט צו אונזער אינסטיטו־ציע וווייזט אַרויס מר. יעלין דורך זיינע ווערטפולע דאָנייישאָנס פון סחורה צו אונ־זערע יערליכע באַזאָרס, דורך זיין פינאַנ־ציעלער הילף, און לעצטענס דורך אַ גאָר אָנגענעמעם פילאַנטראָפּישען זשעסט פון אַ בכבודיגער אונטערשטיצונג פֿאַר אונזער בילדינג־פאָנד אויף דער וועגדונג און אייג־פלוס פון אונזער פֿאַרדינסטפולען געגע־נער־סעקרעטאַר, איסאַק ריבאַלאָווסקי.

מיר האָפֿען, אַז די יעלינס וועלען זיך נאָך מער דערנענטערן צו אונזער אינסטי־טוציע און אויך ביי אונז פֿאַרנעמען אַ פּירענדע פֿאָזיציע, און מיר וווינטשען זיי און זייערע ליבסטע געזונט און גליק צום נייעם יאָר.

דאַנק און לויב צו אונזער וויים־פֿרעזידענט, מאָריס עסטאָן

מיר באַגריסען אונזער האַרציג פֿאָר־פֿאָלק, וויים־פֿרעזידענט, מאָריס און אַלים עסטאָן, צו זייער צוריקקער פון די זומער־וואַקאַציעס.

פּריינט עסטאָן קומט ניט מיט ליידיגע הענט. ער שאַפט פֿאַר אונז באַדייטענדע הילף פון זיינע באַקאַנטע און אויך דעם ערב יום־טוב האָט ער אונז אַריינגעבראַכט אַ היפּשע סומע פֿאַר דעם „זומער עמויר־דזשענסי פֿאָנד".

אינטערעסאַנט, אַז פּריינט עסטאָן האָט זיך געשאָפּען אַן אייגענעם סיסטעם. ער פירט חשבון, האַלט רעקאָרד און באַזוכט זיינע באַקאַנטע יאָר־אײַן, יאָר־אויס, באַ־קומענדיג פון זיי די פֿאַרלאַנגטע הילף.

אַ יישר־כוח און גייט אָן מיט דעם ערפֿאָלגרייכען קאַמפּיין מיט אַ פּרייען גע־מיט און פריילעכען האַרצען!

ערשטער יאָרצייט פון אונזער אומ־פאַרגעסלעכן גרינדער, עקזעקוטיוו דירעקטאָר און רעדאַקטאָר דוד סאָהן ע״ה

מיט אַ הייליגען ציטער און געפיל פון טיפען טרויער און גרויס ערפורכט פאַר־צייכענען מיר דעם ערשטען יאָרצייט פון אונזער אומפאַרגלייכליכען און אומפאַר־געסליכען פירער, גרינדער, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר און רעדאַקטאָר פאַר העכער אַ האַלבען יאָרהונדערט, דוד סאָהן ע״ה.

דוד סאָהן איז געשטאָרבען שבת, י״א שבט התשכ״ח, דעם 10טען פֿעברואַר 1968, אין עלטער פון נאָענט צו 78 יאָר און איז געבראַכט געוואָרען צומאָרגענס, זונטאָג, י״ב שבט, דעם 11טען פעברואַר, צו זיין אייביגער רו.

אונזער אינסטיטוציע און לאַנדסמאַנשאַפט גרייטען צו אַ טרויער־אַקאַדעמיע צום ערשטען יאָרצייט פון אָט דעם פֿאָפולער־סטען ביאַליסטאָקער איד און כלל־טוער פון אונזער צייט און דור.

גראָד פאַלט זיך צונויף דער ערשטער יאָרצייט פון דוד סאָהן מיט דער טראַדי־ציאָנעלער יזכור־פֿאַרזאַמלונג פון חורבן ביאַליסטאָק, וואָס ווערט יעדען יאָר אַראַנ־זשירט דורך דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט״ אין דער וואָך פון 5טען ביז דעם 12טען פעברואַר.

סימבאָליש, וואָס דער חורבן פון אונ־זער געבורטשטאָט און אומקום פון אירע קדושים דאָרט אין דער אַלטער היים און דער טויט פון איינעם פון אירע בעסטע זין דאָ אין דער נייער וועלט, האָבען פֿא־סירט אין דער זעלבער וואָך, כאָטש אין פֿארשיידענע צייט־אָפשניטען. עס איז אַ באַשיינפערליכער סימן, אַז שטאָט און פי־רער, געטרייַ אייַנע די אַנדערע אַ גאַנץ לעבען, איז באַשערט געווען זיך אָפּצושיי־דען אין דער זעלבער וואָך אויפן וועג צו אייביקגייט און צו האָבען דעם זעלבען יאָרצייט.

אין אָנבאַטראַכט פון אָט דעם מערקווייר־דיגען טרויערגען פֿאָקט, וועט אויך אונ־זער אינסטיטוציע און לאַנדסמאַנשאַפט אָפּריכטען צוזאַמען ביידע יאָרצייטען דורך דער איניציאַטיוו פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט״. דוד סאָהן ע״ה האָט געלעבט פאַר אידיש ביאַליסטאָק, איז געשטאָרבען און האָט פאַר׳יתומ׳ט אידיש ביאַליסטאָק, און אָט דער קהל׳שער כאַראַקטער פון דעם זעלטענעם מענטש, איד און לאַנדסמאַן, וועט אונטערגעשטראָכען ווערען טאָקע דורך אַ געמיינזאַמען יאָרצייט.

די פאַלקס־פֿארזאַמלונג און יאָרצייט־מי־טינג נאָך דוד סאָהן ע״ה און אונזער חרוב׳ער היים און אומגעבראַכטע קדושים ווועט פֿארקומען זונטאָג, דעם 9טען פעברו־אַר 1969 אין אונזער בילדינג. עס ווערט צוגעגרייט אַ פֿאַסיגער פֿראָגראַם פאַר דער טאָפּעלטער טראַגעדיע און צווילינג־אבלות. איינצעלהייטען וועלען געמאַלדען ווערען שפּעטער אין דער פרעסע און אין בריוו צו די מיטגלידער, לאַנדסלייט און פריינט.

25טער יאָרצייט פון ביאַליסטאָקער חורבן אָפּגעריכט אין אונזער שוהל אויף אַ באַשיידענעם אופן

אין דער וואָך פון דעם 16טען ביז דעם 23טען אויגוסט, 1943, וואָס איז זיך דאָן צוזאַמענגעפאַלען מיט די אידישע דאַטעס פון ט״ו ביז כ״א מנחם־אב, איז פאַרגעקו־מען די עפענטליכע ליקווידאַציע פון דער ביאַליסטאָקער געטאָ דורך די נאַצישע רוצחים, וועלכע זיינען אומגעבראַכט גע־ווארען די לעצטע 60 טויזענט קדושים און אידיש ביאַליסטאָק איז אַוועק מיט פלאַם און רויך.

אָט די וואָך פון קאַלעקטיוואר אבלות, צום 25טען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק, איז אָפּגעהיט געוואָרען אין אונזער שוהל אויף אַ באַשיידענעם אָבער ערענווירדיגען אופן מיט הזכרות, תפילות, קדיש, יאָר־צייט־ליכט, אין עכטען גייסט און טראַדי־ציע פון אונזער אַלטער היים.

איבערן לאַנד און איבער דער גאָרער וועלט איז אָפּגעריכט געוואָרען דער 25־טער יאָרצייט מיט אַרגאַניזאַציאַנעלע עפענטליכע טרויער־אַקאַדעמיעס און מיט סימנים פון אבלות אין ביאַליסטאָקער פֿריוואַטע היימען און פאַמיליעס.

ביים שיין פון די יאָרצייט־ליכט האָבען ביאַליסטאָקער אומעטום געשוואָרען צו בלייבען טרייַ צו דעם גייסט פון זייער היימשטאָט און צו דער טראַדיציע און אידעאַלען פון זייערע קדושים, און זיך אונטערגענומען וועלכע צו שמידען די איבערגעריסענע גאָלדענע קייט פון אידיש ביאַליסטאָק מיט נייַע און פרישע רינגען איבער דער גאָרער וועלט.

אויספלוג פון „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט״

זונטאָג, דעם 18טען אויגוסט 1968, האָט דער „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט״ דורכ־געפירט אַן אויספלוג אין וועסט העמפ־סטעד פאַרק.

דער צוזאַמענטרעף איז ספּעציעל גע־פלאַנט געוואָרען אויף דער דאַטע, כדי צו קענען ברענגען אַן עולם און געמיינזאַם דערמאָנען און הייליגען דעם אָנדענק פון די 60 טויזענט העלדען און מאַר־טירער פון ביאַליסטאָקער געטאָ צום 25־טען יאָרצייט פון חורבן ביאַליסטאָק.

ווי באַוואוסט איז אין דער וואָך פון דעם 16טען ביז דעם 23טען אויגוסט ענדגיל־טיג ליקווידירט געוואָרען די ביאַליסטאָ־קער געטאָ, און דער „קלוב״ האָט געפו־נען פאַר נויטיג צו פאַרצייכענען דעם טרויערריגען פאַקט ביי זיין צוזאַמענקונפט דעם זומער.

אָפּקלאַנגען וועגען דער „דוד סאָהן מעמאָריאל אויסגאַבע״ צום פסח־נומער פון „ביאַליסטאָקער שטימע״

מיר האָבען באַקומען אַ צאָל בריוו מיט באַוואונדערונג און לויב פאַר אונזער מע־מאָריאל־ביילאָגע צום לעצטען פּסח־נומער „ביאַליסטאָקער שטימע״ אין ליכטיגען אָנ־דענק פון אונזער אומפאַרגעסליכען גרינ־דער און פירער, דוד סאָהן ע״ה.

דער באַגרענעצטער פלאַץ דערלויבט ניט צו דרוקען אַלע בריוו, וועלען מיר זיך דאָ באַנוגענען מיט ציטאַטען פון אייניגע וויכטיגערע קאָרעספאָנדענצען.

פסח בורשטיין פון ישראל שרייבט:

„אייער מעמאָריאל־אויסגאַבע איז אַ ווער־דיגער מאָנומענט צו דעם נאָמען און אָנ־דענק פון דוד סאָהן ע״ה, וועלכער וועט אויף אייביג פאַרבלייבען אין אונזער גע־דעכטניש. איר האָט אַריינגעלייגט האַרץ און נשמה אין אָט דעם דענקמאָל פון גע־דרוקטען וואָרט״.

אברהם זבאַר פון אויסטראַליע:

„אייער מעמאָריאל־אויסגאַבע אין אָנ־דענק פון אונזער ליבען און טייערן דוד סאָהן ע״ה איז אייך גלעַנצענד געלונגען. עס שטעקט אין דעם אַ סך אַרבעט און עס קומט אייך און אייערע חשוב׳ע מיטאַרבעטער אַ האַרציגער יישר־כח פאַרן פאַראַייביגען דעם אָנדענק פון דוד סאָהן אויף אַ ווירדיגען אופן, ווי ער האָט עס כשר פאַרדינט״.

אַלטער טרוס פון שוועדען:

„דער נומער איז אַ געלונגענער; אַ וויכ־טיגער דאָקומענט. אַ דאַנק אייך, מחברים און אַקטיוויסט מיטאַרבעטער פאַר אייער מא־נומענטאַלער מצבה צווישען צוויי דינע טאָוולען פאַר אונזער חשוב׳ען ביאַליסטא־קער בן־עיר, ר׳ דוד סאָהן ז״ל״.

אברהם שייקעוויטש, ישראל:

„דער פּסח־נומער איז אַ פראַכטפולע אויסגאַבע. באַזונדערס אָבער ווייל איך גראַ־טולירען דאָס רעדאַקציע־קאָלעגיום פאַר דער גוטער אַרבעט, און וואָס עס איז אויף אַזאַ ווירדיגען אופן געשילדערט געוואָרען דאָס לעבען און שאַפען פון דוד סאָהן ע״ה״.

משה ווייסמאַן, לאָס אַנדזשעלעס, קאַל.:

„איך געפין אין דער ׳דוד סאָהן מעמאָ־ריאל־אויסגאַבע׳ אַ גייסטרייך־געשטעלטע מצבה נאָך דעם פאַרשטאַרבענעם חבר און פריינט פון דער מענטשהייט בכלל און פון דעם פירער פון דעם ביאַליסטאָקער וועלט־אידענטום, דוד סאָהן ע״ה״.

ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי פּאַרצייכענט גוטע אַרבעט און וויכטיגע דערגרייכונגען

פון בעלאַ סטאָוקס, פּרעזידענטין

אונזער „ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי", די מאַמע פון דער אַרגאַניזירטער ביאַליסטאָקער פרויען־וועלט דאַ אין לאַנד, האָט צו איר קרעדיט אַ רעקאָרד פון גוטער אַרבעט און וויכטיגע דערגרייכונגען.

אונזערע מיטינגען און אונטערנעמונגען

מיר האָבען געהאַט גוט־באַזוכטע מיטינגען רעגעלמעסיג יעדען מאָנטאָג בייטאָג אין אונזער האָום. שוועסטער קומען פון נאָענט און וויט טראָץ שוואַכען געזונט און אָפטמאָל שלעכטען וועטער. מיר האָבען אַריינגענומען נייע שוועסטער, געשאָפען היפּש פאָנדען פאַר אונזער אינסטיטוציע און אונזער וואָרט און הילף מערקען זיך ביי יעדען מיטינג פון באָארד אף דירעקטאָרס פון אונזער האָום און שפּיטאָל. מיר האָבען אויך דורכגעפירט אַ צאָל שמחות, געבורטסטעג, חתונה־יובילעאומס ביי שוועסטער א. א. וו.

דער נעטי וואַגמאַן לאָנטשאָן

דער נעטי וואַגמאַן לאָנטשאָן, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 6טען מאַי 1968, איז געקרוינט געוואָרען מיט דערפאָלג. אונזער וויס־פּרעזידענטין נעטי האָט, טראָץ איר טיפען עלטער, געמאַכט אַלע אַנשטרענגונגען און צוזאַמען מיט איר טאָכטער, אונזער מיטגלידע, פּערל ווילענסקי, און אַנדערע מיטגלידער פון דער פאַמיליע, געבראַכט אַ גרויסען עולם. עס איז געשאַפען געוואָרען אַ היפּשע סומע געלט און די אונטערנעמונג איז געקרוינט געוואָרען מיט דערפאָלג.

שלוס־מיטינג פון אונזער ליידיס אָוקזילערי אַ פייערלעכע אונטערנעמונג

מאָנטאָג בייטאָג, דעם 17טען דזשון 1968, איז אין אונזער בילדינג פאָרגעקומען דער פייערליכער שלוס־מיטינג פון אונזער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי.

אין דעם צוזאַמענקונפט האָבען זיך באַטיליגט אבער 70 פרויען. דער עולם האָט זיך געפילט זייער יום־טוב׳דיג, אויפגעלייגט און היימיש.

די אונטערנעמונג איז דורכגעפירט געוואָרען אונטער דעם פאָרזיץ פון דער חשובֿער און ענערגישער פרעזידענטין פון דער אָוקזילערי, מרס. בעלאַ סטאָוקס, וועלכע האָט האַרציג באַגריסט דעם עולם און געשילדערט די אַרבעט און פאַרדינסטען פון דער אָוקזילערי. זי האָט געפרופען די געסט זיך אָנצושליסען אַלס מיטגלידער פון דער אַרגאַניזאַציע.

גרויס בייפאַל און אָנזען האָט אַרויסגערופען דער „סורפרייז" פון דער אונטערנעמונג, די אויסטיילונג פון ערען־צייכענס, „גאָלדענע פינס" צו די טוערינס, וועלכע האָבען זיך אָנגעשלאָסען אַלס לעבענסלענגליכע מעמבערס פון דער אַרגאַניזאַציע.

די אויסדערוויילטע פרויען זיינען אַרויפגערופען געוואָרען אויפן פלאַטפאָרם און זיינען פאָרגעשטעלט געוואָרען פאַר דעם עולם דורך אונזער געניראַל־סעקרעטאַר, איסאַק ריבאַלאָווסקי, וועלכער האָט אין וואַרימע ווערטער אויפגעקלערט זייער ראָל און פאַרדינסטען פאַר דער אָוקזילערי.

די פייערליכע צערעמאָניע פון אויסטיילען „פּינס" איז דורכגעפירט געוואָרען דורך אונזער אַדמיניסטראַטאָר, עטעל אינגבערג, וועלכע האָט אויך האַרציג באַגריסט די פרויען און זיי געוואונטשען געזונט און גליק אין זייער וויטערדיגער אַרבעט מיט נחת פון זייערע פאַמיליעס.

פאָלגענדע פרויען זיינען פרעזענטירט געוואָרען מיט די „פּינס":

עני אַדלער, רוטה בלומבערג, עללאַ ברינקער, בעלאַ סטאָוקס, גוירטרוד סאָמערפעלד, נעטי וואַגמאַן, בעטי וויינשטיין, ראָזע גאָלדבערג.

ביי דער גרעלעגענהייט איז אויך פאַרצייכענט געוואָרען דער 41טער חתונה־יובילעאום פון אונזערע חשוב׳ע דירעקטאָרען און איבערגעגעבענע טוער, איזיאַר און איידע זאַלעוויץ, וועלכע זיינען געווען די גאַסט־געבער און האָבען באַזאָרגט דעם שיינעם מאָלצייט, אַלס כיבוד פאַר די געסט. עס איז ביי דעם מיטינג געשאַפען געוואָרען אַ סומע פון נאָענט צו 700 דאָלער לכבוד די בעלי־שמחה.

מר. און מרס. זאַלעוויץ פאַרפעלען ניט קיין מיטינג פון דעם באָארד אף דירעקטאָרען, ווי אויך פון דער ליידיס אָוקזילערי, וואו איידע זאַלעוויץ איז די פראָטאָקאָל־סעקרעטאַרין. זיי זיינען זייער טעטיג פאַר אונזער אינסטיטוציע און לאָזען זיך פיין געפינען מיט זייערע דאָניישאָנס.

דער עולם האָט פיין פאַרבראַכט אַרום שיין געדעקטע טישען, זיך געזעגענט פאַר דעם זומער אין צוגעוואונטשען אייניג דער אַנדערער אַן אָנגענעמע וואַקאַציע און אַ געזונטען צוריקקער צו דער אַרבעט מיט נייַ אָנהויב פון נייעם סעזאָן.

אונזערע שוועסטער דורך דעם זומער

אונזערע ליבע שוועסטער האָבען אפילו דורך דעם זומער ניט גערוט, נאָר אויסגענוצט זייער וואַקאַציע בייצוואוואינען יעדען צוזאַמענקונפט פון פריינט, יעדע באַגעגעניש אין שטאָט, אין די בערג און ביים ברעג ים, כדי צו פאַרשפּרייטען די זומער־ביכלעך און צו שאַפען הילף פאַר אונזער „זומער עמוירדזשענסי־קאַמפּיין".

דערעפענונגס־מיטינג פון נייעם סעזאָן

מאָנטאָג בייטאָג, דעם 9טען סעפטעמבער 1968, איז אין אונזער האָום פאַרגעקומען קומען דער דערעפענונגס־מיטינג פון אונזער ליידיס אָוקזילערי צום נייעם סעזאָן.

עס איז געקומען אַ גרויסער עולם שוועסטער און פרייַנט. מען האָט זיך האַרציג אַרומגעכאַפּט נאָכן זומער, אויסגעהערט באַריכטען פון אַרבעט דורך דעם וואַקאַציע־סעזאָן און אָנגעצייכענט פלענער פאַר דער צוקונפט. עס האָט זיך געפילט אַ שטימונג פון איין גרויסער, געמיטליכער פאַמיליע, וועלכע איז זיך צוזאַמענגעקומען — נאָך עטליכע מאָנאַטען פון צעשיידונג — מיט פרישער טרייהייט אין זעלבען הויז און ביים זעלבען טיש.

אונזער מעמבערשיפּ־דעפּאַרטמענט האָט געאַרבעט זייער טיכטיג מיט שוועסטער הילדע סלאָיער אין דער שפּיץ. זי האָט פאַראינטערעסירט נייע פריינט און זיי אַריינגעבראַכט אין אונזער אַרגאַניזאַציע.

ערשטער יאָרצייט פון שוועסטער יעטע שרייבער ע״ה, טוערין און פרעזידענטין פון ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי

זונטאָג, דעם 1טען דעצעמבער 1968, וועט אויספאַלען דער ערשטער יאָרצייט פון אונזער פאַרדינסטפולער און אומפאַרגעסליכער טוערין און גאָטזעליגער פרעזידענטין פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי, מרס. יעטע שרייבער ע״ה. דער יאָרצייט וועט אָפגעריכט ווערען פון איר מאַן, אונזער דירעקטאָר און טוער, פרייַנד אייב שרייבער און פאַמיליע, אין זיערע היימען, און וועט אויך פאַרצייכענט ווערען ביי די מיטינגען פון אונזער באָארד אף דירעקטאָרס און די ליידיס אָוקזילערי. אין אונזער שוהל וועט — ביי איר געבענטשטען נאָמען אויפן טאָפּעל — ברענען אַ יאָרצייט־לאָמפּ; עס וועט געזאָגט ווערען קדיש און איר ליכטיגער אָנדענק וועט געהייליגט ווערען מיט אַן הזכרה.

מרס. שרייבער איז געווען אייניע פון אונזערע אידעאַלסטע ביאַליסטאָקער „אשת חיל׳ס" און איר גייסט ווירקט נאָך אויף אונז ביז צום היינטיגען טאָג. אַלס דירעקטאָר אין אונזער באָארד און אַלס פרעזידענט פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי האָט זי מיט זיך פאַרגעשטעלט דעם אמת׳ן טיפּ פון אַ געטרייער לאָנדספרוי און פאַרדינסטפולער געזעלשאַפטלי־

כער פירערין, וואס איז אַ מוסטער פאַר דער גאַנצער לאַנדסמאַנשאַפט.

זי האָט טריי געדינט אונזער אינסטיטוציע דורך די אַלע יאָרן, פריער אַלס סעקרעטאַרין פון דער ליידיס אָוקזילערי העכער אַ פערטל יאָרהונדערט און שפּעטער אַלס פרעזידענט. טראָץ איר שוואַכען געזונט פלעגט זי זיין די ערשטע צו באַזוכען קראַנקע, ברענגען אַ טרייסט־וואָרט צו שוועסטראַפענע לאַנדסלייט און שאַפען פריינט און הילף פאַר אונזער אינסטיטוציע. אַ קורצע צייט פאַר איר קראַנקהייט זי נאָך פאַר אונז באַזאָרגט דעם „ביוטי פאַרלאָר" און די פיאַנאָ, וועלכע ברענגען פיל נוצען אין אונזער אַרבעט.

די אויפדעקונג פון אַ מצבה איבער דעם קבר פון מרס. שרייבער וועט פאַרקומען זונטאָג, דעם 27טען אָקטאָבער 1968, און אונזערע מיטגלידער וועלען אינפאָרמירט ווערען געוויס וועגען דער צייט און דעם פלאַץ.

צום ערשטען יאָרצייט ערען מיר מיט גרויס אָנערקענונג און ערפורכט דעם גוטען נאָמען און ליכטיגען אָנדענק פון מרס. שרייבער און מיר ווינטשען דעם מאַן און דער פאַמיליע, אז אין דער פאַרזעצונג פון איר גוטער אַרבעט זאָלען זיי געפינען פאַר־גיטיגונג און טרייסט.

ערשטער יאָרצייט פון שוועסטער עסטעל גאָטליב ע״ה

מיט אַ שוועד געמיט פאַרצייכענען מיר דעם ערשטען יאָרצייט פון אונזער אומפאַרגעסליכער שוועסטער, עסטעל גאָטליב ע״ה, וואָס איז אויסגעפאַלען דעם 25טען סעפטעמבער 1968.

שוועסטער גאָטליב פלעגט באַזוכען אַלע אונזערע מיטינגען. זי האָט אויך געהאַט צו איר קרעדיט די גוטע אַרבעט און דעם אַמט פון פרעזידענט פון דער „ביאַליסטאָקער יאָנג ווימענס ליג". איר איידעלקייט, פיינקייט, איבערגעבענהייט וועלען אונז דיזען אַלס מוסטער אין אונזער אַרבעט.

די אויפדעקונג פון איר מצבה איז פאַרגעקומען זונטאָג, דעם 8טען סעפטעמבער, און עס איז ביי איר קבר אויסגעדריקט געוואָרען אַ פאַסיגער מעסעדזש פון אונזער לייד אָוקזילערי מיט אַ טרייסט־וואָרט צו איר ברודער, מעקס גאָטליב.

ערשטער יאָרצייט פון פּאָולין סיגעל

פּאָולין סיגעל ע״ה, איינע פון אונזערע עלטסטע פיאַנערינס, וועלכע האָט אויפגעפענט די קיך פון אונזער ביאַליסטאָקער היים מיט 37 יאָר צוריק פאַר דער ערשטער גרופּע זקנים און זקנות, פאַרשאַפען פיש פאַר אונזערע איינוואוינער פון די פאַרשיידענע ניו־יאָרקער מאַרקעטס, געהאַלפען דורכפירען אונטערנעמונגען, באָוט־ראַיטס, פּיקניקס פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי א. א. וו. זי איז באַערט געוואָרען אייניגע מאָל מיט טעסטימאָניאל פלעקס צו פאַרשיידענע געלעגנהייטען.

די זקנים און זקנות געדענקען אויך איר אַרבעט יעדען ערב פסח ביים אַריינברענגען דעם יום־טוב אין הויז.

איר פאַמיליע, קינדער און אייניקלעך זיינען געטרייע מיטגלידער און אַקטיוע טוער אין אונזער האָום און אין דער ליידיס אָוקזילערי.

שוועסטער עני אַדלער אַן אמת׳ע אשת חיל

מיר זיינען שטאָלץ אויף אונזער ליבער שוועסטער און טוערין, מרס. עני אַדלער, וועלכע איז אַ מזל־ברכה פאַר אונזער אינסטיטוציע און די ליידיס־אָוקזילערי.

צוזאַמען מיט איר ליבען מאַן טוט זי וואונדערבאַרע אַרבעט און גיט צדקה פאַר אונזערע הייליגע צוועקען.

מרס. אַדלער האָט זיך אינגעשאַפט אין אונזער שפּיטאָל אַ בעט אויפן נאָמען פון איר גאָטזעליגען ברודער, איזראַעל סיגעל ע״ה.

זי האָט אויך פאַר זיך און איר מאַן רעזערווירט טאַפּעלס אין אונזער שוהל אויף איבער 120 יאָר, וואָס איז אַ סגולה צו געזונט און לאַנג לעבען.

זי האָט אויך באַשטעלט אויף אירע קאָסטען אַ מעמאָריאַל־טאַפעל פאַר אונזער טוערין, עסטעל גאָטליב ע״ה, אין אונזער שוהל.

פאַר איר צדקה און נאָבעלע טאַטען איז מרס. אַדלער פרעזענטירט געוואָרען מיט אַ טעסטימאָניאַל־פלעק ביי אַ מיטינג פון באָארד אף דירעקטאָרען.

זי איז אויך געוואָרען אַ לעבענסלענגליכער מיטגליד פון דער ליידיס־אָוקזילערי און באַקומען אַלס אויסצייכענונג אַ גאָלדענע „פין".

סעם און עני אַדלער קומען צו אַלע אונזערע מיטינגען און אונטערנעמונגען, באַטייליגען זיך אין קאָמיטעטן, לאָזען זיך געפינען מיט הונדערטער דאָלער און זייער האַנט איז אויסגעשטרעקט אויך ווייטער צו טאָן צדקה פאַר אונז אויף אַ גרעסערען מאַסשטאַב. דאָס איז אַ געבענטשט פאָר־פאָלק, צו גאָט און צו לייט.

מיר ווינטשען די אַדלערס לאַנגע יאָר, אין געזונט, נחת און פריידען.

שוועסטער ראָזע קעס, אַ מוסטערהאַפטע טוערין

מיר זיינען געבענטשט מיט אַזאַ נאָבע־לער צדקנית, ווי שוועסטער ראָזע קעס אַלס געטרייער מיטגליד פון אונזער אָוק־זילערי און אַנגעזעענע וויס־פרעזידענטין פון אונזער אינסטיטוציע.

שוועסטער קעס האָט פאַראייביגט אַלע אירע ליבסטע און בעסטע אויף מעמאָ־ריאַל־טאַפעלס אין אונזער שוהל, וואו זי האָט אַ גאַנצע ריי נעמען.

מרס. קעס זיך איינגעשאַפען 3 רומס אין אונזער איבערגעבויטען בילדינג: איינעם אין נאָמען פון איר אומפאַרגעסליכען מאַן, אונזער ערען־פרעזידענט, באַרנעט קעס ע״ה; אַ צווייטען — אין נאָמען פון איר גאָטזעליגער טאָכטער קלאַרא זוכמאַן, און אַ דריטען — אין איר אייגענעם נאָמען.

מיר ווינטשען שוועסטער קעס און איר פאַמיליע לאַנגע יאָר, געזונט און אַלדאָס גוטס.

די מייערסאָנס פאַרצייכענען 10טען חתונה יובילעאום

מיר ווינטשען אַ האַרציגען מזל־טוב צו אונזער ליבען פאָר־פאָלק, אייזיק און דאָרע בייקאָפסקי־מייערסאָן, צו זייער 10־יאָריגען חתונה־יובילעאום.

די מייערסאָנס זיינען דירעקטאָרען פון אונזער האָום, דאָרע איז זייער אַקטיוו אין דער האָום און אין דער ליידיס־אָוקזילערי און ברענגט אַריין פיל הילף פון די יוניאָנס.

ווילקאָמען, שוועסטער רובין

מיר באַגריסען שוועסטער הענריעטאַ רובין, וועלכע איז מיט אונז צוריק, גאַנץ און גאַזונט נאָך אַ שווערען עקסידענט.

הענריעטאַ און סעם רובין זיינען פון אונזערע אַקטיווסטע דירעקטאָרען און טוען אויך פיל פאַר אונזערע יערליכע באַזאָרס.

רפואה שלמה צו קראַנקע שוועסטער און טוערינס

מיר ווינטשען אַ רפואה שלמה אונזער שוועסטער, דזשולי אַרבער, וועלכע איז אַ לענגערע צייט קראַנק.

צוזאַמען מיט איר מאַן, סעם, איז שוועסטער פאַרבער זייער טעטיג פאַר אונזער האָם און ליידיס־אָוקזילערי. זי איז אַ טשאַרטער־מעמבער און אויך די סאָשעל־האַסטעס פון דער אָוקזילערי.

מיר ווינטשען אויך פולקאָמע ערהוילונג צו שוועסטער יעטא פינקעלשטיין, וועלכע האָט גלייטען פון אַ שווערען עקסידענט. זי לאָזט זיך געפינען פאַר אונזער האָם מיטן אַן אָפענער האַנט.

צוגרייטונגען צום „איידע איידאַק לאָנטשעאָן"

מיר מאַכען שוין פאַרבאַרייטונגען צו דעם יערליכען איידע איידאַק לאָנטשעאָן, וואָס וועט פאָרקומען מיטוואָך בייטאָג, דעם 13טען נאָוועמבער.

דער לאָנטשעאָן לכבוד דער גרינדערין און ערשטער פרעזידענטין פון דער ביאַל. ליידיס אָוקזילערי, מרס. איידע איידאַק, איז דער יום־טוב פון דער ביאַליסטאָקער פרוי אין אַמעריקע.

אַ גוט יאָר

מיר ווינטשען אַלע באַאַמטע, שוועסטער, טוערינס פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס־אָוקזילערי מיט זייערע פאַמיליעס, די אָפיסערס, דירעקטאָרען און מיטגלידער פון דעם ביאַליסטאָקער צענטער, מושב־זקנים און שפיטאָל, אַלע אונזערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אומעטום און כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט אַ גוטן, געבענטשט און מזל־דיג יאָר.

רפואה שלמה צו פריינט

מיר ווינטשען אַ פולקאָמע ערהוילונג צו אונזער טוער און דאָנאָר, פריינט אייב־רעהעם ביימאַן, וועלכער איז קראַנק אין שפיטאָל.

מר. ביימאַן איז איינער פון אונזערע געטרייסטע טוער און קאַמפיינער. אַלס פירער ביי די „לאָמזער לאַנדסלייט" האָט ער אַרייַנגעצויגען זיין אַרגאַניזאַציע אין אונזער אינסטיטוציע. ער זאַמעלט פאַר אונז הילף יעדען ערב יום־טוב און פאַר זיין אַרייַנקום אין שפיטאָל האָט ער אונז געבראַכט נאָענט צו 500 דאָלאַר, וואָס ער האָט געשאַפען פון פריינט אויף זיין קראַנקען־בעט מיט זיינע שוואַכע פיזישע כוחות, אָבער גרויסען גייסטיגען מוט.

מיר זיינען מתפלל און האָפען, אַז ער וועט אויפגעריכט ווערען מיט פולקאָמען געזונט און קענען פאָרזעצען די גוטע אַרבעט.

איזידאָר און עץ טימאָנער פייערליך געערט

אונזערע לאַנדסלייט און טוער, איזידאָר און עץ טימאָנער, וועלען באַערט ווערען ביי דעם 60־טען יובילעאום־דינער פון „מחזיקי תלמוד תורה" אין באָרא־פּאַרק, זונטאָג, דעם 10־טען נאָוועמבער.

די ערען־געסט זיינען אַ געבענטשט פאַר־פאַלק. מר. טימאָנער וועלכער פאַרנעמט הויכע אַמטען אין טעמפּעל „בית א־ל" אַף באָרא־פּאַרק, אין אידישען נאַציאָנאַל־פאָנד, אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַ־ציע, אין „יונייטעד דזשואיש אַפּיעל", אין ישראל־באַנד דרייוו, אין ישיבה עץ חיים, איז אויך איינער פון אונזערע געטרייסטע אונטערשטיצער. מיר גראַטולירען די טי־מאָנערס צו דעם גרויסען כבוד.

אונזער ערען־פרעזידענט, דזשייקאָב קאָהען, צו גאַסט אין אונזער האָם

דינסטאָג, דעם 10־טען סעפּטעמבער, 1968, האָבען מיר געהאַט דעם גרויסען כבוד און פאַרגעניגען, אַז אונזער ערען־פרעזידענט, מר. דזשייקאָב קאָהען, פון מיאַמי־ביעטש, האָט באַזוכט אונזער אינ־סטיטוציע, אין דער געזעלשאַפט פון זיין אייידעם, אונזער ווייס־פרעזידענט און טשערמאַן פון דער בילדינג־קאָמיטע, מר. ווילי אַם קאַזענץ.

מר. קאָהען, וועלכער איז געווען אַ סך יאָרן אונזער פרעזידענט און האָט אונז פיל געהאָלפען, איז אַנטציקט געווארען פון אונזער איבערגעבויטען בילדינג.

ער האָט געמאַכט אַ טור פון פלאָר צו פלאָר און אויסגעדריקט באַגייסטערונג פאַר דעם אויסזען פון רעמאָנטירטען בנין.

„עס איז מיר צוגעקומען אַ שטיק לע־בען און חיות, זעענדיג מיט מיינע אייגענע אויגען, וואָס איר האָט אויפגעטאָן און דערגרייכט" — האָט מר. קאָהען געזאָגט צו די טוער פון דער האָם.

אונזער ערען־פרעזידענט האָט אויך ער־קלערט, אַז ער וועט זיך באַמיען צו קומען און אָנטיילנעמען אין דעם חנוכת־הבית פון אונזער איבערגעבויטער שוהל, וואָס וועט דורכגעפירט ווערען זונטאָג, דעם 3־טען נאָוועמבער 1968.

מזל טוב, מר. און מרס. בערנאַרד גערבער

מיר גראַטולירען מר. און מרס. בער־נאַרד גערבער צו זייער חתונה אין אַ מזל־דיגער שעה.

מר. גערבער איז דער פרעזידענט פון דער „לאָמזשער יאָנג מענס בענ. אַסס'ן".

צום וטען יאָרצייט פון בנימין טאַבאַטשינסקי ע״ה

זונטאָג, דעם 6־טען אויגוסט, 1967, איז אין עלטער פון 71 יאָר, געשטאָרבען אונזער חשובער לאַנדסמאַן, באַוואוסטער אַרבעטער־פירער און קולטור־טוער, בנימין טאַבאַטשינסקי ע״ה.

בנימין איז געבוירען געוואָרען אין ביאַליסטאָק בייַ אַ פיינער ביאַליסטאָקער משפּחה, און ער האָט פאַרנומען אַן אָנגעזעענעם אָרט אין דער סאָציאַליסטישער באַוועגונג, ווי אַ מיטגליד פון „בונד״. ער איז געשטאָנען בראש פון דער שול־באַוועגונג (צענטראַלע אידישע שול־אָרגאַניזאַציע). ער איז געווען אַ מיטגליד פון ראָט פון דער אידישער קהילה. ער איז אויך געווען אַ מיטגליד פון דעם ביאַליסטאָקער שטאָט־ראָט. אויך צייט אַפּילו געווען אַ ריכטער. אָבער זיין טעטיקייט האָט זיך נישט נאָר באַגרעניצט מיט ביאַליסטאָק. אין די אינטערעסען פון „בונד״, פון דער צענטראַלער אידישער שול־אָרגאַניזאַציע און פון „אָרט״ איז ער אַרומגעפאָרען אין בער שטעט און שטעטלעך אין פוילען און ליטע, און האָט זיך געשאַפען אַ נאָמען פון אַ פאָלקס־טריבון.

אין שליחות פון די אָרגאַניזאַציעס האָט ער דאָן אויך באַזוכט איראָפּע, צפון־און דרום־אַמעריקע און אומעטום האָט ער געהאַט זייער אַ גרויסען דערפאָלג, ווייל זיינע אַרויסטרעטונגען זיינען געווען פאָלקסטימליכע, וואָרימע און ער האָט געקענט באַהערשען אַן עולם סיי מיט זיינע האַרציגע שילדערונגען פון דער טרויעריגער לאָגע פון די אידן אין פוילען. ער האָט באַוויזען דורכצופּלעכטען זיינע ערנסטע רעדעס מיט פאָלקסטימליכע אַנעקדאָטען און פיינעם הומאָר.

צום צווייטען מאָל איז ער געקומען קיין אַמעריקע סוף 1938 אין די אינטערעסען פון דער צענטראַלער אידישער שול־אָרגאַניזאַציע. ער האָט פאַרברענגט ביי דער אַרבעט ביז סעפּטעמבער, 1939, ביז היטלער׳ס דייטשלאַנד איז אָנגעפאַלען אויף פוילען און עס האָט זיך אָנגעהויבען דער חורבן. דאָן איז ער און דער פאַרשטאַרבענער יעקב פּאָט אַריין אין אידישען אַרבעטער־קאָמיטעט צו נעמען אַן אָנטייל אין דער גרויסער רעטונגס־און הילפס־אַרבעט פאַר אידישע אַרבעטער און פאָלקס־מענטשען אין פוילען.

טאַבאַטשינסקי איז אין 1962 געוואָרען דער עקזעקוטיוו־סעקרעטאַר פון אידישען אַרבעטער־קאָמיטעט נאָכדעם ווי יעקב פּאָט האָט זיך צוריקגעצויגען. ער איז געווען זייער אַקטיוו אין אידישען קולטור־קאָנגרעס, אַ מיטגליד פון זיין פרעזידיום. אין „צוקונפט״ — אַ מיטגליד פון דער פאַרוואַלטונג, אין איוו״א — אַ מיטגליד פון ראָט. זינט ס׳האָט זיך געגרינדעט דער וועלט קאָאַרדיניר־קאָמיטעט פון „בונד״, האָט ער אויך דאָרט פאַרנומען אַ וויכטיגען פּלאַץ.

כאָטש אַ שטענדיג־פאַרנומענער כלל־טוער מיט אַלגעמיין - געזעלשאַפטליכע פראָבלעמען און אויפגאַבען, האָט טאַבאַטשינסקי קיינמאָל ניט פאַרלאָרען „דאָס פינטעלע ביאַליסטאָק״. ער האָט זיך געוואַרעמט אַרום זיינע לאַנדסלייט, געשטאַנען נאָענט צו אונזער אינסטיטוציע, און פלעגט אויך אויפטרעטען ביי אונזערע אונטערנעמונגען, אין פריידען.

טאַבאַטשינסקי איז אויך געווען אַ מיטגליד פון דער „ביאַליסטאָקער היסטאָרישער שער געזעלשאַפט״ און באַלאַנגט צום רעדאַקציע־קאָמיטעט פון „ספר ביאַליסטאָק״.

אין פוילען זיינען אומגעקומען זיין ערשטע פרוי קריינדל און זייער בן־יחיד, דער זייער פעאיגער שמואל. טאַבאַטשינסקי האָט דאָס זייער טיף איבערגעלעבט און דאָס האָט זיך געפּילט אין אַלע זיינע אַרויסטרעטונגען. ער האָט געטראָגען די וואונד אין האַרצען אין משך פון זיין גאַנצען לעבען דאָ אין אַמעריקע.

ער האָט איבערגעלאָזען זיין איצטיגע פרוי נאָדיע, וועלכע האָט אים געשאַפען אַ וואָרימע היים, אַ שוועסטער און פּלימעניקעס אין ישראל.

מיט בנימין טאַבאַטשינסקי איז אַוועק אין דער אייבקייט איינער פון די פיינסטע טיפּען פון אונזער היימישער פאָלקס־אינטעליגענץ, אַן אַמבאַסאַדאָר איבער דער גאָרער וועלט, אַ רעדנער, פירער און טוער פון עכטען אידעאַליסטישען מין.

אימצע צירל באַראַקן ע״ה

מיט טיפען וויייטאָג אין האַרצען,
מיט ליבע און בענקשאַפט אָן סוף,
דערמאָן איך דיר, טייערע מאַמע מיינע,
היינט און יעדען טאָג פון יאָר
צו דעם 25טען יאָרציט,
זינט די נאַצי־מערדער
האָבען דיין איידעלע נשמה, דיין שטיל,
עלענט לעבען
אום׳רחמנות׳דיג אויסגעלאָשען אין דער
ביאַליסטאָקער געטא, אין 1943.
כבוד דיין הייליגען אָנדענק.
דיין טאָכטער חיה־פייגל באַראַקין־
מעלאַמדאָוויטש און פאַמיליע.

שיקאָגאָ, איל., 1968

ערשטע יאָרצייטען פון פאַרדינסט־פּולע לאַנדסלייט

דעם זומער זיינען אויסגעפאַלען די ערשטע יאָרצייטען פון אַ צאָל פאַרדינסטפּולע לאַנדסמאַנשאַפטליכע טוער:

לעאָן דאָלידסקי ע״ה, געווען ביאַליסטאָקער פאַבריקאַנט, וועלכער איז נאָך דער מלחמה אַלס פּליט געקומען פון רוסלאַנד דורך איראַפּע אין אַמעריקע און אויפן וועג אויך באַזוכט ביאַליסטאָק, האָט דאָ גליקליך געהייראַט מרס. עטעל שיינבאַך, נאָכדעם ווי זיי ביידע האָבען אין חורבן אונטער היטלערן פאַרלאָרען זייער פאַמיליעס. ביידע האָבען געשאַפען אַ געמיטליכען נעסט און זיך צוגעקלעפּט צו אונזער אינסטיטוציע, וואו זיי זיינען געוואָרען מיטגלידער פון באָארד אָף דירעקטאָרען און מר. דאָלידסקי איז אויך דערהויבען געוואָרען צום אַמט פון טראַסטי.

לעאָן דאָלידסקי האָט געפּלעדזשט צו אונזער האָום די סומע פון 5 טויזענט דאָלער צו אונזער בילדינג־פאָנד, אָבער דער פריצייטיגער טויט האָט אים געשטערט צו דערפילען זיין פאַרפליכטונג. עס ווערט דערוואַרט, אַז דער פּלעדזש וועט דערליידיגט ווערען דורך זיין געטרייער אלמנה.

לעאָן רובין ע״ה, זון פון מאיר און דבורה ריבאַלאָווסקי פון ביאַליסטאָק און אייניקעל פון דער באַרימטער ביאַליסטאָקער אשת חיל און בריה „שרה פון באן״. די ריבאַלאָווסקי האָבען געהאַט אַ גאַסטהויז אויף דעם ביאַליסטאָקער וואָקזאַל און זיינען געווען דער שוועל צווישען ביאַליסטאָק אוז דער ברייטער דרויסענדיגער וועלט. דאָס גאַסט־הויז האָט געהאַט אַ נאָמען פון אַ פריינדליכען הכנסת אורחים, וואו יעדער איינער האָט באַקומען אַ זאַטען מאָלצייט אוז דערפרישענדיגען טרונק, אַ „היים״ אין דער „פרעמד״.

לעאָן רובין, אַ וויכטיגער טוער צווישען די ליבעראַלע קרייזען אין זיין נאָכבאַראָשאַפט, אַ באַאַמטער פון דער „ליבעראַל פאַרטי״, אַ ליבער מענטש און אַ געטרייער מאַן, פאָטער און זיידע צו זיין פאַמיליע, איז אויך געווען דער ברודער און דער שוואָגער פון אונזער פאַרדינסטפּולען געזעלשאַפט־סעקרעטאַר און ענערגישער טוער, איסאַק ריבאַלאָווסקי און זיין פרוי מאַלי. ביידע, א־סאַק און מאַלי, זיינען אויף אונזער באָארד אָוו דירעקטאָרען און טוען אויך זייער גוטע און וויכטיגע אַרבעט פאַר דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט״.

לעאָן רובין ע״ה האָט איבערגעלאָזען זיין פרוי, ראָזע; אַ זון, דזשאָ, און אַן אייניקעל, דעם יונגען פּיאַניסט־ווירטואָז, מייקעל רובין.

אונזערע פאַרלוסטן
צום אייביגען אָנדענקען

הערי גראַף ע"ה

אין עלטער פון נאָענט צו 86 יאָר איז דעם 23טען יולי 1968 אין ענגעלוואוד, נ. דזש. געשטאָרבען אונזער חשוב'ער לאַנדסמאַן און קולטור־טוער, הערי גראַף ע"ה. די איראָניע איז נאָך ביטערער, וואָס ער איז אַוועק אין דער אייביגקייט ערשט דריי־פערטעל יאָר נאָך זיין פייערליך־פאַרצייכענטן 85־טען געבורטסטאָג, באַשריבען אין פאַריגען נומער פון אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע".

הערי גראַף ע"ה

הערי גראַף, באַקאַנט צו אונזערע לאַנדסלייט אַלס „הערשעל זלאַטעס" מיט זיינע פּיקאַנטע סאַטירישע פעליעטאָנען אין אַ ספּעציעלער פּיטשור „זאַלץ און פּעפער", וועלכע האָט זיך אַ סך יאָרען געדרוקט אין אונזער „ביאַליסטאָקער שטימע", איז געווען איינער פון די לעצטע מאָהיקאַנער פון אונזער קולטורעלער אידישער ביאַליסטאָק אויפן אַמעריקאַנעם באָדען.

פריש און מונטער, יעדען טאָג ביי זיין באַשעפטיגונג, ביז דעם לעצטען אָטעמצוג, איז הערי גראַף געווען דער לעבעדיגער אויסדרוק פון יוגענטליכער ענערגיע און פולבלוטיגער לעבענסלוסט. פּיאָנער פון דער ביאַליסטאָקער קאָאָפּעראַטיווער באַוועגונג ביי אונזער אַמאָליגער לאַנדסמאַנשאַפטליכער „קרעדיט יוניאָן", וועלכע ער האָט געהאָלפען גרינדען און אָנפירען, אַקטיווער טוער אין ביאַליסטאָקער ברענטש 88 אַ. ר., איז הערי גראַף געווען אַלע יאָרען אַ געטרייער מיטגליד און דאָנאָר פון אונזער אינסטיטוציע. זיין געזונטער לייכטער הומאָר, „געזאַלצענע" ווערטלעך, „פּעפערדיגע" קיבעצן האָבען שטענדיג זיך אויסגעקאָכט אין דעם „קהל־שען טאָפּ" פון אונזערע לאַנדסמאַנשאַפטליכע נייעס, וועלכע ער פלעגט פאַר אונז צוריכטען מיט גרויס טעם. ער איז אויך געווען אַקטיוו אין ברענטש 80־149 אַ. ר. און אַלס קאַסירער פון קאָונסיל פון די „גאָלדען רינג קלובען".

צו זיין 85טען געבורטסטאָג האָט ער געמאַכט אַ „חלוקה" פון צדקה פאַר געזעלשאַפטליכע צוועקען און האָט אויך איינגעטיילט אַ פיינע אונטערשטיצונג צו אונזער אינסטיטוציע. ניט געוואוסט האָט הערי, אַז ער זעגענט זיך מיט אונז און אַז דער נעקסטער נומער „ביאַליסטאָקער שטימע" וועט דאַרפען דערפילען די טרויעריגע פליכט פון דרוקען זיין נעקראָלאָג.

פריינד גראַף לאָזט איבער אין טיפען טרויער זיין פרוי, אַ זון און אַ טאָכטער.

איזידאָר לעף ע"ה, געשטאָרבען דעם 28טען דזשון 1968.

דער פאַרשטאָרבענער איז געווען אַן אָנגעזעענער אַרבעטער־טוער און האָט יאָרען־לאַנג פאַרנומען דעם אַמט פון ביזנעס־אַגענט פון דער „היברו בוטשערס יוניאָן" לאָקאַל 234 נ. י.

אַ פאַרדינסטפולער געזעלשאַפטליכער טוער און חשוב'ער פילאַנטראָפּ, האָט איזי לעף, אַלס געטרייער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן און איינפלוסרייכע פּערזענליכקייט אין דער יוניאָן־וועלט, אַריינגעצויגען די כשר'ע אידישע בוטשערס פון זיין אָרגאַניזאַציע אין אונזער אַרבעט. אַדאַנק אים פלעגען מיר באַקומען פון דער „היברו כשר בוטשערס יוניאָן" באַדייטענדע יערליכע דאָניישאַנס.

ביי דער לויה איז אונזער אינסטיטוציע געווען פאַרטראָטען דורך דעם גענעראַל־סעקרעטאַר איסאַק ריבאַלאָווסקי.

אין אָנדענק פון איזי לעף האָבען מיר באַקומען פון די בוטשערס, פּודהענדלערס און עלאַיד וואָרקערס יוניאָן פון גרייטער ניו יאָרק און ניו דזשוירזי, לאָקאַל 174, אַ באַדייטענדע דאָניישאַן.

מר. לעף, אָדער „איזי", ווי מיר האָבען אים גערופען אויפן היימישען שטייגער, איז אַליין אויך געווען אַ „ספּאָרט" אין צדקה און האָט זיך פּערזענליך געלאָזט פיין געפינען מיט זיינע דאָניישאַנס. ער פלעגט אויך זיין פאַרטראָטען אין אונזער ראש־השנה נומער „ביאַליסטאָקער שטימע" מיט אַ טראַדיציאָנעלער לשנה טובה־באַגריסונג.

דער פאַרשטאָרבענער לאָזט איבער אַ פרוי, פיליס, אַ זון און אַ טאָכטער.

מיט איזי לעף איז אַוועק אין דער אייביגקייט אַ פאַרדינסטפולער פירער פון דער אָרגאַניזירטער אידישער אַרבעטערשאַפט אין דעם בוטשער־פאַך אין אַמעריקע און אַ געטרייער ביאַליסטאָקער לאַנדסמאַן, אַ טיפּ פון אַ כלל־טוער, וועלכער פאַרשווינדט שוין פון אונזער אויבערפלאַך.

אפרים אקען ע"ה, געשטאָרבען דעם 26טען דזשון 1968.

דער נפטר, אַ שוהל־איד און גאָטספאַרכטיגער מענטש, איז יאָרענלאַנג געווען אַן איינוואוינער פון אונזער אינסטיטוציע. ער פלעגט זיין פון די שטענדיגע מתפללים אין אונזער שוהל און פלעגט זיך אויך לאָזען געפינען מיט צדקה פאַר אונזער אינסטיטוציע ווי אויך פאַר אַ צאָל ישיבות.

ער לאָזט איבער 2 פּלימעניצעס: פלאָרענס קאַסער און אסתר קעש, ווי אויך אַ פּלימעניק, דזשאָרדזש קוירש.

זיין נאָמען איז פאַראייביגט געוואָרען אויף אַ מעמאָריאַל טאַפעל אין דער שוהל פון אונזער האָום, נעבען דעם נאָמען פון זיין פרוי, ראָזע אקען ע"ה.

אברהם עלפאַנט ע"ה, געשטאָרבען דעם 6טען דזשון 1968.

דער פאַרשטאָרבענער, אַ שטילער, באַשיידענער מענטש, איז געווען אַ געטרייער פריינד פון אונזער אינסטיטוציע.

ער לאָזט איבער אַ זון, מר. עלפאַנט, וועלכער האָט פאַר אים אַראַנזשירט אַ מעמאָריאַל טאַפעל אין אונזער שוהל נעבען זיין פרוי, האָדעס עלפאַנט ע"ה. די פאַראייביגונג פון זיין נאָמען איז אויסגעפירט געוואָרען דורך אונזער חשוב'ען ווייס־פּרעזידענט, סעם שאַפּירא, וועלכער איז געווען אַ נאָענטער פריינד פון נפטר.

אייב ווייסבערג ע"ה, אויך באקאנט אונטערן נאמען „אלתר", געשטאָרבען דעם 14טען דזשון 1968 אין עלטער פון 73 יאָר.

מר. ווייסבערג האָט געשטאָמט פון ביאַליסטאָק פון דער פאַמיליע זעווקא. ער האָט געאַרבעט ביי לעדער אין ביאַליסטאָק. דאָ אין אַמעריקע איז ער געווען אין דעם בעקער־פאַך. ער איז געווען אַ שטילער, איידעלער מענטש און אַ געטרייער מיטגליד און דאָנאָר פון אונזער אינסטיטוציע. ער איז אויך געווען אַ מיטגליד פון ביאַליסטאָקער ברענטש 88 אַ. ר.

נאָך ביים לעבען האָט ער זיך פאַרזאָרגט מיט קדיש, יאָרצייט און מעמאָריאל טאַפעלס פאַר זיך און זיין פרוי אין דער שוהל פון אונזער האָום. ער האָט אויך פאַראייביגט דעם נאָמען פון זיין לעצטענס פאַרשטאָרבענעם ברודער, נחמן זעווקא פון אויסטראַליע.

אייב ווייסבערג לאָזט איבער זיין פרוי, מערי, און זיין געוועזענעם שוואָגער און שוועגערין, אונזערע חשוב'ע טראָסטיס, סיימאָן און דאָרע ווייסבערג, ווי אויך אַ שוועסטער, אונזער חשוב'ע מיטגליד און טוערין, מרס. סאָל קרים, און אַ שוועגערין, געניע זעווקא אין אויסטראַליע.

סעם נאָוויק ע"ה, געשטאָרבען פרייטאָג, דעם 29טען דזשון 1968, אין פאַריז.

דער פאַרשטאָרבענער, אַ געטרייער לאַנדסמאַן און נאָבעלער מענטש, לאָזט איבער אַ פרוי און אַ זון, ווי אויך אַ שוועסטער און שוואָגער, אונזערע חשוב'ע מיטגלידער, די וועגארדס.

לאה ניודאָוו ע"ה, געשטאָרבען דעם 8טען דזשון 1968, אין עלטער פון 70 יאָר.

די פאַרשטאָרבענע איז געווען אַ נאָבעלע פערזאָן, אינטעליגענט און איידעל, מיט מעלות און מדות טובות. זי האָט געשטאָמט פון דער ביאַליסטאָקער פאַמיליע פראַנק־פורט. אירע עלטערן, מיירים און סאָפי פראַנקפורט, זיינען פאַראייביגט אין אונזער שוהל.

זי איז געווען די פרעזידענטין פון די פּיאָנערן פרויען אין לייקוואוד, נ. דזש. און סעקרעטאַרין פון פּיאָנערן פרויען־ברענטש אין די בראָנקס.

מרס. ניודאָוו לאָזט איבער אַ מאָן, אונזער לאַנדסמאַן, דעם חשוב'ן דיכטער, אליעזר ניעוואַדאָווסקי־ניודאָוו, וועלכער דרוקט זיך אָפט אין אונזער זשורנאַל, אַ זון, אורי, און אַ טאָכטער, מרים; 6 אייניקלעך און 2 שוועסטער: העלען בערקינגאָף און פרידא רייסקינד.

טאָבי פרידמאַן ע"ה, געשטאָרבען דעם 17טען יולי 1968, אין עלטער פון 82 יאָר.

די פאַרשטאָרבענע, אַ נאָבעלע פרוי און האַרציגער פאָלקסמענטש, מיט די מעלות און מידות טובות פון די אַמאָליגע אמהות, איז געווען וואויל־טעטיג און בייהילפיג צו יעדען איינעם אין נויט.

זי לאָזט איבער אַ שיינעם דור קינדער און קינדס־קינדער: 4 פאַרהיראָטע טעכטער: אונזערע חשוב'ע טראָסטיס, מרס. גוירטרוד און חזן הערי פיינבערג אין קיו גאַרדען הילס; מרס. לי בערגמאַן און מרס. מעי גערסטענבליט און דזשעניס בעקסט מיט זייערע פאַמיליעס און 11 אייניקלעך.

די פאַמיליע און פריינט האָבען בייגע־טראָגען באַדייטענדע סומען אין צדקה פאַר אונזער האָום אין אָנדענק פון דער נפטרת. איר נאָמען ווערט פאַראייביגט דורך די פיינבערגס אויף אַ מעמאָריאַל טאַפעל צוזאַמען מיט די נעמען פון אַנדערע נפטרים פון דער פאַמיליע. אָגב: די פיינבערגס האָבען זיך איינגעשאָפען אַ גאַנצען טאָפעל אין אונזער שוהל.

פּעני רובין ע"ה, געשט. דעם 5־טען סעפטעמבער, 1968, אין ניו־יאָרק.

די פאַרשטאָרבענע, א האַרציגע לאַנדס־פרוי און געטרייע שוועסטער פון דער ביאַל. ליידיס אָוקזיליערי, אַ פרייגיביגע דאָנייטאָרין צו אונזער אינסטיטוציע, לאָזט איבער אין טיפען טרויער אַ מאַן, אייבערהעם; 2 טעכטער: נאָסי וואָניצקי און קלעיר פעלדמאַן און 2 אייניקלעך.

אַלטער קלאַטשקאָ ע"ה, וועלכער האָט געשטאָמט פון ביאַליסטאָק, איז געווען דער זון פון דעם שיינעם בעל־הבית, ר' ישעיהו פון „פאַלקאָוואָי בית־מדרש". זיי האָבען געוואוינט אויף נאַדערטשנע גאַס.

אַלטער קלאַטשקאָ איז געווען אַ לאַנגיאָריגער מיטגליד פון אונזער אינסטיטוציע. ער לאָזט איבער אַ פרוי, טאַמאַרע, אַ זון, ווילי־אַם, און אַ ברודער, אַ שריפט־זעצער, אונזער מיטגליד און דאָנאָר, סעמואל קלאַטשקאָ.

טרויער־אויסדרוקען אויפן טויט פון דוד סאָהן ע"ה

מיר האָבען לעצטענס ווידער באַקומען אַ צאָל טרויער־אויסדרוקען אויף דעם אומדערוואַרטן פאַרלוסט פון אונזער גרינדער און פירער, דוד סאָהן ע"ה:

שרייבט אונז לואיס הינדעס, אידישער ליטעראַט, פון באָסטאָן, מאַס.:

„דוד סאָהן איז געווען מער ווי אַ רעדאַקטאָר. ער איז געווען אַ חבר, אַ מענטשען־פריינד. ער האָט מיך שטאַרק מקרב געווען און כ'וועל עס שטענדיג געדענקען צום גוטן".

פנחס מזיא, אַ קוזין פון נפטר, אין פּרדס חנה, ישראל:

„די טרויעריגע נייעס האָט מיך אויפגעשיידערט. דאָס איז פאַר מיר געווען אַ צוווייטער תשעה באב. איך דריק אויס מיין טיפסטען צער און וואַרימסטע טרייסט צו דער שוועסטער־געטראָפענער פאַמיליע".

פאַמיליע סאָהן ווידמעט טאַפעל אין אָנדענק פון מאַן און פאָטער

מרס. וויערא סאָהן און אירע קינדער, ווילי־אַם און נעמי קאווי און בערנאַרד און מילדרעד שפּיגעל, האָבען אַריינגעגעבען אַ גרויסען מעמאָריאַל־טאַפעל אין ליכטיגען אָנדענק פון זייער ליבען מאַן און פאָטער, אונזער אומפאַרגעסליכער גרינדער, פירער, עקזעקוטיוו־דירעקטאָר, דוד סאָהן ע"ה.

דער טאַפעל ווערט אויפגעדעקט ווערען צום יאָרצייט פון נפטר.

קרובים געזוכט

הינדע רינגעל, פון ביאַליסטאָק־סוראַזסקי, געווואוינט אויף לוצקא גאַס נומ. 10, איצט אין ישראל, זוכט איר חברה פון די קינדער־יאָרן, גיטעל צפת, וועלכע האָט עמיגרירט פון ביאַליסטאָק אין אַמעריקע אומגעפער אין די יאָרן 1930־1933. איר ברודער שמחה איז נאָך פריער אַוועק אין דרום־אַמעריקע. גיטעל האָט אין אַמעריקע געהאַט אַן עלטערע שוועסטער, אַ פאַרהיראָטע, וועלכע האָט איר אַרויסגעפאָדערט.

מעלדען צו: הינדע רינגעל, גבעתיים, רחוב הנדיב 19, ישראל.

IN LOVING MEMORY

OF

Our Dearly-Beloved

HUSBAND,

CHERISHED FATHER

and

ADORED GRANDFATHER

DAVID SOHN

ע״ה

•

VERA SOHN

MILDRED and BERNARD SPIEGEL

SYLVIA, RICHARD, KAREN

NAOMI and BILL KAVEE

RONA, STEVEN

דער ביאַליסטאָקער צענטער
נושב זקנים און שפיטאָל

228 איסט בראָדוועי, נ. י.

ווינטשט זיינע באַאמטע, דירעקטאָרען, מיטגלידער, טוער, שטיצער
און פריינט, שוועסטערס פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אָוקזילערי,
פון דער „בראָנקס ליג", דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פריינט", אַלע
אָנגעשלאָסענע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט
און כלל ישראל איבער דער גאָרער וועלט

אַ שנת חיים ושלום

אַ יאָר פון מאַטעריעלען וואוילזיין און גייסטיגע אויפריכטונג, הצלחה
און פראָגרעס, שלום אין מדינת ישראל און פרידען איבערן גאַנצען
ערד-קוגעל.

ELI'S BAKERY, Inc.

1168 WHALLEY AVENUE, NEW HAVEN, CONN.

מר. און מרס. עלי איצקאָוויץ
און טאָכטער

ניו-הייוון, קאָנ.

◈

A Happy New Year

to All Our Friends and Customers

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינד און

לאַנדסלייט אַ סך גליק און געזונט

צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. פּאָול שאַכעט
און פאַמיליע

◈

ווינשען זייערע צאָהלרייכע פריינד, לאַנדסלייט
און אַלע אידען אויף דער גאָרער וועלט געזונט,
גליק און פרייד צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. סעם גארניצקי
און טאָכטערל

לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשן זייער פאַמיליע אין ישראל און אַלע פריינד,
לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום
א פרייליכען נייעם יאָר.

די לאָמזשער יאָנג מענס בענ. אסס'ן

ווינטשט די לאָמזשער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט
און כלל ישראל איבער דער וועלט
אַ שנת חיים ושלום.

אונזערע חשוב׳ע פריינד

מר. דזשייקאָב קאָהען

און פאַמיליע

עהרען־פרעזידענט פון ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע לאַנדסלייט און צו

כלל ישראל פאַר געזונט, פרייד און אמת׳ן גליק

צום נייעם יאָהר.

פאַמיליע דיווים

קינדער און קינדס־קינדער פון אונזער גאַטזעליגען
טרעזשורער

לואים דיווים ע״ה

און מערי דיווים ע״ה

וויגשען צום נייעם יאָר אַלע לאַנדלייט
און דעם גאַנצען כלל ישראל

אַ שנת חיים ושלום ברכה והצלחה

אונזער חשובער לאַנדסמאַן

מר. ל. שאַברי

וויגשט אַלע פרייגט און אַלע אידען געזונט
און פרייד צום נייעם יאָהר.

WARMEST

NEW YEAR

GREETINGS

From

Mr. and Mrs.

MORRIS and BELLA

ACKERMAN

New Paltz, New York

מרס. עטעל דאַלידסקי

וויגטשט אַלע פרייגט און דעם כלל ישראל

אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר
און אַ כתיבה וחתימה טובה.

ביאַליסטאָקער ליידים אָוקזיליערי שיקאַגאָ

פיל גליק, געזונט און פרייד ווינשען מיר צו אונזערע שוועסטער, פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר

ביאַליסטאָקער מאַשעל קלאָב שיקאַגאָ

מיר שיקען אונזערע האַרציגע באַגריסונגען צו אַלע מיטגלידער און אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָר

לשנה טובה וואונטשען צו דער ביאַליסטאָקער שארית הפליטה, קאַצעטלער איבער דער וועלט און אומעטום

פון

פּסח און מרים בורשטיין

תל־אביב, ישראל

האַרציגע ניי־יאָר וואונטשען צו אונזער פאַמיליע אין ישראל, משפחה אין קענעדע, אורוגוואי, לאַנדסלייט און פריינט אומעטום, פון

אברהם און צפורה שיקעוויטש

און קינדער

תל־אביב, ישראל

מר. דייוויד ה. מייערסאָן

און פאַמיליע

לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשען אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען
געזונט און הצלחה צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. ס. מאַלאַך

און פאַמיליע

פאַלם ספרינג, קאַליפ.

שיקען זייערע גליק־ווינשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט
איבער דער גאַנצער וועלט.

מר. און מרס .סעם טשודין

און פאַמיליע

פלאָשינג, נ. י.

ווינטשן אַ האַרציגען מזל־טוב צו די פאַמיליעס פון **מר. און מרס. וועלוועל שטשופאַק** און **מר. און מרס. גדליה לין**
צו דער חתונה פון זייערע טעכטער און ווינטשן אויך אַלע
ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דושיק לאַנדסמאַן

און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר

געזונט, גליק און פרייד

מר. און מרס. סיימאָן קאַטשאַלסקי

און פאַמיליע

האַרטפאָרד, קאָנעטיקוט

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען
אומעטום אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דושאָזעף בערמאַן

און פאַמיליע

מאָנטרעאָל, קאַנאַדע

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און דעם כלל ישראל.

מר. דייוויד ה. מייערסאָן

און פאַמיליע

לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפאָרניע

ווינשען אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען
געזונט און הצלחה צום נייעם יאָהר.

מר. און מרס. ס. מאַלאַך

און פאַמיליע

פאַלם ספרינג, קאַליפ.

שיקען זייערע גליק־ווינשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט
איבער דער גאַנצער וועלט.

מר. און מרס. .סעם טשודין

און פאַמיליע

פלאָשינג, נ. י.

ווינטשן אַ האַרציגען מזל־טוב צו די פאַמיליעס פון **מר. און מרס. וועלוועל שטשופאַק** און **מר. און מרס. גדליה לין**
צו דער חתונה פון זייערע טעכטער און ווינטשן אויך אַלע
ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דושיק לאַנדסמאַן

און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר

געזונט, גליק און פרייד

מר. און מרס. סיימאָן קאַטשאַלסקי

און פאַמיליע

האַרטפאָרד, קאָנעטיקוט

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען
אומעטום אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דושאָזעף בערמאַן

און פאַמיליע

מאָנטרעאָל, קאַנאַדע

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונשען צום נייעם יאָהר
צו אַלע זייערע פריינד און דעם כלל ישראל.

מר. און מרס. איסאַק און מאַלי ריבאַל

(ריבאַלאָוסקי)

גענעראַל־סעקרעטאַר פון ביאַליסטאָקער צענטער

ווינטשען זייער פאַמיליע, אַלע פריינט און לאַנדסלייט
א געזונט און געבענטשט יאָהר

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מר. מ. סיראָטא

סט. קלעיר, פראַנקרייך

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע לאַנדסלייט און דעם
כלל ישראל געזונט, פרייד און כל טוב.

לשנה טובה וואונטשען פון

מר. און מרס. וואָלף באַביטש

פאַריז, פראַנקרייך

צו זייער פאַמיליע און קרובים אומעטום און צו
אַלע ביאַליסטאָקער איבער דער וועלט
פאָר אַ שנת חיים ושלום.

די ביימאַן פאַמיליע

מר. אברהם ביימאַן
מר. און מרס. סעמ ביימאַן
מר. און מרס. מאָריס ביימאַן

שיקען זייערע האַרציגע באַגריסונגען און גוטע וואונשען
צו אַלע לאָמזשער און ביאַליסטאָקער און צו אַלע אידען.

מר. און מרס. הערי באַם

און זייער זון

פילאַדעלפיע, פּא.

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד פון נאָהענט
און ווייט, און דעם כלל ישראל, אַ שנת חיים ושלום,

אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ישראל מינעס
און פאַמיליע

פרעזידענט פון ביאַליסטאָקער סאָשעל קלוב פון שיקאַגאָ

שיקט זיינע בעסטע וואונשען צום נייעם יאָר צו
אַלע פרייַנד, לאַנדסלייט און כל ישראל.

מר. און מרס. דייוויד לובין
וויס־פּרעזידענט פון „ביאַליסטאָקער צענטער"

ווינטשען אַ גוטען געבענטשטען נייעם יאָר אַלע זייערע
פרייַנד, אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מר. און מרס. הערי קאַסטרי
ברוקלין, נ. י.

באַגריסען זייער שוועסטער **אַלטע פרייַנדליך** מיט איר מאַן
אורי און פאַמיליע, ווי אויך אַלע טרעסטינער און ביאַליס־
טאָקע רלאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

האַרציגע לשנה טובה וואונטשען פון

אברהם זבאַר און פאַמיליע
מעלבורן, אויסטראַליע

צו זייערע קרובים, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און טוער
אין אויסטראַליע און איבער דער גאַנצער וועלט
און צו כלל ישראל
פאַר אַ יאָר פון געזונט און גליק.

מרס. אסתר סטיין
און פאַמיליע

פלאַשינג, נ. י.

ווינשען אַלע פרייַנד און אַלע אידען איבער דער וועלט
אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר
אַ כתיבה וחתימה טובה

אונזערע וויס־פּרעזידענטען

מר. און מרס. סעם שאַפּירא
און פאַמיליע

שיקען זייערע ברכות צו אַלע אידען צום נייעם יאָר
פאַר געזונט, פרייד און גליק.

מר. און מרס. ידידיה האַמבורג
און זין

ווינשען אַלע פרייַנט, לאַנדסלייט און כל ישראל
אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַרים טשאַבאַט
(כאַבאַצקי)

ווינשען זייערע משפּחות און אַלע לאַנדסלייט אַ גוטען,
גליקליכען נייעם יאָר.

מרס. איזי לעף
און פאַמיליע

ברוקלין, נ. י.

ווינשען זייער משפּחה, אַלע לאַנדסלייט און כל ישראל,
געזונט, גליק און פרייד צום נייעם יאָר.

גאָלדבאַרא פוד סטאָרס
גראָסערס

152 אָרטשאַרד סטריט, ניויאָרק

GR 3-7470 - 1

ווינשען זייערע קאַסטאָמערס און אַלע אידען
אַ כתיבה וחתימה טובה
סעם באַראָוויטש - הערי גאָלדמאַן

אונזערע ווייס־פרעזידענטען

מר. און מרס. סאל ווינער

און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר מיט פיל פרייד
צו זייערע אַלע פרײַנד און אַלע לאַנדסלייט.

דעוו. און מרס. הערי פיינבערג

און פאַמיליע

קיו־גאַרדענס, נ. י.

ווינטשען די באַאמטע און מתפּללים פון דעם פּלעטבוש דזשואיש סענטער, אַלע פרײַנד און לאַנדסלייט, אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. גרשון נעריגג

און פאַמיליע

ווינשען די משפּחה און פרײַנד, אַלע לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אומעטום, אַ שנת חיים ושלום,

אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. אַרטשי לין

און משפּחה

שיקען זייערע בעסטע וואונטשען פאַר אַ נייעם, גליקליכען יאָר צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. סעם סאַלאַש

און פאַמיליע

קווינס וויללעדזש, נ. י.

באַגריסן די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאַרער וועלט צום נייעם יאָר.

HARRY and RAE SIDERMAN

wish the Bialystoker Ladies and Board of Directors of the

Bialystoker Home for the Aged

a Healthy and joyous New Year and Kol Israel — Amen!

MR. AND MRS.

WILLIAM AND FANNIE L. ALLEN

Bronx, New York

members and benefactors of the

BIALYSTOKER CENTER, HOME FOR THE AGED & INFIRMARY

graciously mark their

GOLDEN WEDDING ANNIVERSARY

with charity to this Institution and with best wishes to all their friends, to Bialystoker kinfolk, and to Jewry everywhere for a Happy and Prosperous New Year.

מר. און מרס. מידני און פלאַרענס דזשאַבלאָן

ברוקלין, נ. י.

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונטשען צו אַלע פרייַנט פון נאָענט און פון וויַיט, צום גאַנצען כלל ישראל פאַר אַ שנת חיים ושלום, אַ יאָר פון געזונט, גליק און פרידען אויף דער וועלט.

די נאַרדאָן פּרעס

ווינשען אַלע פרייַנד און די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט
אַ שנת חיים ושלום, אַ יאָר פון לעבען,
געזונט און גליק.

האַרציגסטע וואונטשען צום נייעם יאָר צו ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבעראַל און צו כלל ישראל איבערן גאַנצען ערד־קוגעל", „געצייכענט" מיט וואָרט פון האַרץ צו האַרץ,

פון

בען און נערא ראַבינאָוויץ

פּאַריז, פראַנקרייך

מר. און מרס. אַרטהור מ. סאַנדלער

און פאַמיליע

ווינשען אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר מיט פיל פרייד
צו זייערע אַלע פרייַנד און אַלע לאַנדסלייט.

מר. אידיט מאַראַנץ
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע אַלע פריינד און לאַנדסלייט
א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערשל נעמדעל
און פאַמיליע

2943 WEST 5th STREET, BROOKLYN, N. Y. 11224

ווינטשען אַלע פריינט, קאַלעגן-קינסטלער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט געזונט, גליק און אַלדאָם גוטס צום נייעם יאָר.

מרס. לינאַ אַלפערט
און פאַמיליע

שיקען זייערע האַרציגע באַגריסונגען און בעסטע וואונשען צו זייערע פריינד, צו די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאַל סלייוועז
און משפּחה

שיקען זייערע ברכות צו אַלע פריינד און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. לואים נייבעל
שיקאַגאָ, אילל.

ווינטשען אַלע זייערע לאַנדסלייט, פריינט און כלל ישראל אומעטום א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לואים נערבער
און פאַמיליע

(שיקאַגאָ)

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. בערנאַרד טויב
ברוקלין, נ. י.

ווינטשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט, פריינט און אַלע אידען א יאָר פון פרידען און גליק.

מר. און מרס. סימאָור גאָלדשטיין

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און צום כלל ישראל.

מר. מיכאל פיט
און פאַמיליע

פרעז. פון „ביאַליסטאָקער צענטער" אין
מעלבורן, אויסטראַליע

באַגריסען אַלע פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינשען אַלעמען א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דייוויד שומאַן
שיקאַגאָ, אילל.

ווינטשען א גליקליכען געזונטען נייעם יאָר צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כל ישראל

מר. זעליג נײדאָרף
און פאַמיליע
וואַלי סטרים, לאַנג אײלאַנד

ווינשען זייערע קרובים, פרײַנד און לאַנדסלײַט פון נאָענט
און ווײַט געזונט און פרײד צום נײַעם יאָר.

מר. און מרס. סעם נײדאָרף
און פאַמיליע
בעווערלי הילס, קאַליפ.

ווינשען זייערע קרובים און לאַנדסלײַט אומעטום
א שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מייער און פּאָולין מאַס
און פאַמיליע
ברוקלין, נ. י.

ווינשען זייער משפּחה און אַלע אידען איבער דער
גאָרער וועלט א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מאָרים סאַפּערשטיין
און פאַמיליע
ברוקלין, נ. י.

אַלע פרײַנד, באַקאַנטע און ביאַליסטאָקער לאַנדסלײַט,
ווו אַלע אידען בכלל, ווינשען מיר א געזונט יאָר
מיט פּרנסה בכבוד.

מר. און מרס. אַדאָלף העלער
און פאַמיליע

ווינשען צום נײַעם יאָהר זייערע קרובים, אַלע לאַנדסלײַט
און אַלע אידען

א שנת חיים ושלום, א כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לייזער מאַרקום
און פאַמיליע
ברוקלין, נ. י.

באַגריסן אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלײַט צום נײַעם יאָר,
ספּעציעל דעם „קלוב ביאַליסטאָקער פרײַנט", און ווינטשן
שלום און גליק צו כלל ישראל אין דער גאָרער וועלט.

מר. און מרס.
פּאָל ניודאָוו־ניעווואַדאָווסקי
און פאַמיליע
ניו־יאָרק

ווינטשען אַלע פרײַנט, לאַנדסלײַט און דעם כלל ישראל
א גוטן, גליקליכן נײַעם יאָהר

מר. און מרס. דיוויד חיין
און פאַמיליע
וועסט ניו־יאָרק, נ. דזש.

ווינשען אַלע אידען איבער דער גאָרער וועלט
א גוטן, גליקליכן נייעם יאָהר.

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. ALEX BLOOM

and Family

2175 EAST 15th STREET BROOKLYN, N. Y.

Happy New Year Greetings from . . .

ALLEN SEDER

"Reliable Glass and Sash Co."

אונזער וויים-פרעזידענט

מר. און מרס. וויליאַם וויינער
און פאַמיליע

פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינטשען אַלע פרייַנד און אַלע אידען אַ גוטען
געזונטען נייַעם יאָהר.

מר. און מרס. סאָל גאָלד
און משפּחה

פּעירלאָון, נ. דזש.

באַגריסען אַלע קרובים, פרייַנד און אַלע אידען
צום נייַעם יאָר און ווינשען זיי
אַ כתיבה וחתימה טובה.

דר. און פרוי מ. יוכנאָוועצקי
פּאַריז, פראַנקרייַך

ווינשען דער ביאַליסטאָקער אידישער קאָלאָניע אין לאָנד
און אַלע ביאַליסטאָקער אידען איבער דער גאָרער ווועלט
אַ גליקליכען נייַעם יאָר.

מר. און מרס. וויליאַם סמיטה
און פאַמיליע פון שיקאַגאָ
(איצט אין מיאַמי, פלאָרידע)

ווינטשען אַלע פרייַנד און דעם גאַנצען כלל ישראל
אַ שנת חיים ושלום, געזונט און גליק.

מר. און מרס. בענעט אַראָנאָווסקי
און פאַמיליע

באַגריסען אַלע מיטגלידער און זייערע פאַמיליעס,
אַלע לאָנדסלייט און אַלע אידען
צום נייַעם יאָהר.

מר. און מרס. פיליפּ דיימאַנד
און פאַמיליע

פּעטערסאָן, נ. דזש.

אונזערע בעסטע וואונשען צום נייַעם יאָהר צו אונזערע
אַלע פרייַנד און צו אַלע אידען אומעטום.

מר. מייער דושאַקאָבי
און פאַמיליע

ווינשען צום נייַעם יאָר זייערע פרייַנד, לאָנדסלייט
און אַלע אידען אַ שנת ברכה והצלחה.

מר. און מרס. הערי פּאָול
און פאַמיליע

ברוקלין

באַגריסען צום נייַעם יאָר אַלע זייערע קרובים, פרייַנד און
דעם כלל ישראל און ווינשען אַלעמען אַ יאָר פון כל טוב.

מר. און מרס. הערבערט סמיט
און קינדער

ווינשען צום נייַעם יאָר אַלע לאָנדסלייט און פרייַנד
אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. ראובן פישער
און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים, די מיטגלידער פון קאטערס קלוב
און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ געזונטען
פרייליכען נייַעם יאָר.

ביאַליסטאָקער ליידים אָוקזיליערי

228 איסט בראָדווי, ניו־יאָרק

ווינשט אַלע שוועסטער און זייערע פאַמיליעס,
אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען,
געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

ביאַליסטאָקער ברענטש 88, א. ו.

ניו־יאָרק

מיר באַגריסען אונזערע מיטגלידער און פרייַנד
און אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר.

בראַנקס ליג
פון ביאַליסטאָקער הויז

אונזער האַרציגע באַגריסונג צו אַלע אונזערע
שוועסטער און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר.

The officers and members and their families wish The Bialystoker Landsmanshaft, The State of Israel and its gallant people, and Jews throughout the world, a peaceful, Happy and Prosperous New Year.

THE BIALYSTOKER
YOUNG MEN'S ASSOCIATION

אינד. ביאַליסטאָקער בראַדערלי לאָוו אַסאָסיאיישאַן

ניו־יאָרק

מיר שיקען אונזער באַגריסונג צו אונזערע
מיטגלידער און צו אַלע אידען
צום נייעם יאָהר.

ביאַליסטאָקער אונטערשטיצונגם פאַראיין „סומך נופלים"

מיר ווינשען אַלע ברידער מיט זייערע
פאַמיליעס און אַלע לאַנדסלייט בכלל
אַ שנת חיים ושלום

קלוב „ביאַליסטאָקער פרייַנט"

באַגריסט אַלע מיטגלידער מיט זייערע משפחות
אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען און ווינשט זיי
אַ כתיבה וחתימה טובה

ביאַליסטאָקער בריקלייערס אַסס'ן און די סיסטערהוד

ניו־יאָרק

צום נייעם יאָהר וואָס קומט, ווינשען מיר אַלע מעמבערס
און דעם גאַנצען כלל ביאַליסטאָקער
אַ כתיבה וחתימה טובה

אינד. אַסטראַלענקער יאַנג מענס בענעוואָלענט אַסאָסיאיישאַן

ניו־יאָרק

מיר באַגריסען אַלע אונזערע מיטגלידער און פרייַנד
און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינשען זיי געזונט
און גליק.

ביאַליסטאָקער אונט. פאַראיין

ברוקלין

מיר שיקען אונזערע ברכות צו אַלע אונזערע מעמבערס
און צו אַלע אידען צום נייעם יאָהר.

ביאַליסטאָקער רעליף סאָסייעטי
פּעטערסאָן, נ. דזש.

★

מיר דאַנקען אַלעמען וואָס האָבען געהאָלפען אין אונזער אַרבעט.

מיר ווינשען צום נייעם יאָר אַלע אונזערע טויער מיטגלידער, אַלע פריינד און דאָנייטאָרס און אַלע אונזערע לאָנדסלייט פון ביידע זייטען ים

אַ געזונטען און גליקליכען יאָר

BIALYSTOKER-BRISKER AID SOCIETY

of Detroit, Mich.

wishes all their members, friends and landsleit

a very Happy and Healthy New Year

New Year Greetings

from

A Good Friend

COUNSELLOR ABRAHAM KAPLAN

1450 BROADWAY NEW YORK

ביאַליסטאָקער בענעוו. סאָסייעטי
אין מילוואָקי

●

מיר שיקען אונזער באַגריסונג צו אַלע אונזערע מיטגלידער און לאָנדסלייט און צו אַלע אידען צום נייעם יאָר. זאָל דער יאָר וואָס קומט איצט אַן, ברענגען ישועות ונחמות צו אונזער גאַנצען כלל ישראל.

Our Bialystoker Photographer

MR. & MRS.

JONAH B. ISAKOWITZ

and Family

Flushing, New York

extend to their relatives, friends, Bialystoker kinfolk, members of the "Club Bialystoker Friends" and of the "Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, to all their customers, to fellow-Jews in Israel and everywhere, best wishes for a Happy New Year

---

New Year Greetings from . . .

AL. LIDSKY

Stationery Supplies

342 EAST 6th STREET

New York City

OR 4-3466

גאַניאָנדס־טערעסטינער
יאָנג פריענדס

ווינשען אַלע מיטגלידער און זייערע פאַמיליעס ווי אויך אַלע אידען, אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר פון געזונט און פרייד.

New Year Greetings from . . .

YORKVILLE
COFFEE CO.

401 EAST 90th STREET

New York City

TR 6-0606

ביאַליסטאָקער פאַראיין „אהבת אחים"
ניו־יאָרק

אונזערע האַרציגסטע באַגריסונגען און גוטע וואונשען צו אַלע אונזערע מיטגלידער און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

New Year Greetings from . . .

VOGEL'S
DAIRY PRODUCTS

145 READE STREET

New York City

RE 2-9785

אונזערע ליבע, חשוב'ע פרייַנד

מר. און מרס. א. גרינהויז

פון יאָהאַנעסבורג, ס. אפריקע

ווינשען אַלע זייערע פרייַנד און אַלע אידען איבער דער גאַרער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה, אַ געבענשטען און מזל'דיגען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דוד פּאַדליאַשוק

פּאַריז

שיקען זייערע האַרציגע וואונשען און גרוסען צו אַלע פרייַנד, לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל צום נייעם יאָר פּאָר אַ שנת חיים ושלום.

PRIME PAPER CORP.

22 Read Street — New York 7, N. Y.

SPring 7-6767

Greetings from . . .

KAPLAN BROTHERS

BLUE FLAME CORPORATION

New and Used Gas Ranges

523 West 125th Street — New York, N. Y.

MOnument 2-6990 - 1

MR. & MRS. MISCHA WARSCHAWSKI

Brooklyn, New York

wish all their friends and family

A Happy New Year

Compliments from . . .

HUB FIREPROOF CO.

2576 PARK AVENUE — BRONX, N. Y.

MO 9-0533

New Year Greetings from . . .

ADMIRAL CRAFT EQUIPMENT CORP.

100 FIFTH AVENUE — NEW YORK, N. Y. 10011

Greetings and Best Wishes for . . .

A HAPPY and PROSPEROUS NEW YEAR

MR. & MRS. ABE NOVICK

320 WEST END ROAD — SOUTH ORANGE, N. J.

מר. און מרס. אשר און העלען דאָפּעלט

און פאַמיליע

שיקען זייערע ברכות צו אַלע פרייַנט, לאַנדסלייט און כל ישראל צום נייעם יאָר.

די גאַרבאַטי בריידער און זייערע משפּחות

97 באָוערי, ניו־יאָרק

ווינשען אַלע פרייַנט, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקלעכען נייעם יאָר.

Greetings from . . .

LOUIS GREENBERG, Inc.

Plumbing Supplies

43 SUFFOLK STREET — NEW YORK CITY

OR 4-2636

In Blessed Memory of

Dear Husband and Father

HARRY FRIEDMAN

from MINNIE FRIEDMAN
and Family

Paterson, New Jersey

ORegon 4-0110 — GRamercy 5-9062

Residence: 35 Seacoast Terrace, Brooklyn, N. Y. 11235, DE 2-7623

LOUIS EMPLOYMENT AGENCY

MORRIS RABINOWITZ, *Prop.*

110 EAST 4th STREET — NEW YORK CITY

באַגריסונגען פון פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָהר

(לויט'ן אלף בית)

— א. —

אַ גוט יאָר
צו אַלע אידען!

מר. ווילי‌אָם אייבראַמסאָן
און פאַמיליע
שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע קרובים, פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. פיליפ אַבראַמאָוויץ
און פאַמיליע
ווינשען אַלע קרובים און פריינד צום נייעם יאָר א כתיבה וחתימה טובה.

פאַמיליע אַטענשטיין
ווינשען אַ גוטען געבענטשטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט ווי אויך צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. אוֹן מרס. סעם אָגוש
און פאַמיליע
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ גמר חתימה טובה.

מר. און מרס. טשאַרלז אייבראַמסאָן
און פאַמיליע, ברוקלין
מיר ווינטשען אונזערע קרובים, אַלע אונזערע פריינד און לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום, ברכה והצלחה.

מרס. רעבעקאַ אַפּעלבוים
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינטשען זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געזונטען און גליקליכען יאָר, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. סידני אייזנער
און פאַמיליע
ווינטשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. שרה אינדיג
ווינשט אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר פון גענוג און כל טוב.

מר. און מרס. אהרן אַרקער
און פאַמיליע, ברוקלין
שיקען זייערע האַרציגע ברכות צו אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשעק אַפּעלבוים
שיקען זייערע גוטע וואונשען צו דער משפּחה און צום כלל ישראל.

מר. און מרס. לואיס און איידע אייזאַק
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט אין דעם ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים אַ יאָר פון געזונט און פרייד.

מרס. עטעל אַדלער
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינד, משפּחה און לאַנדסלייט אַ גוטען געבענטשטען יאָר.

מר. מאָריס אַדלער
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס
ווינשען אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. ראובן אַפּעל
און פאַמיליע, קי וועסט, פלאַ.
ווינשען זייערע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען א גליקליכען נייעם יאָר.

מר. לואיס אַלבערט
און פאַמיליע
ווינשען זייערע קרובים און אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי אגוש
און פאַמיליע,
ווינטשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ נייעם, געזונטען און פריילִיכען יאָר.

חאַשקע אַסטראָוו
און פאַמיליע
שיקט אירע ברכות צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דעניעל אַלעקסאַנדער
און פאַמיליע, שיקאַגאָ
שיקען זייערע גליקוואונשען און גרוסען פאַר אַ נייעם, גוטען געבענטשטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס היימאַן באַביטש
בריטאַן ביטש, ברוקלין
ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה אַלע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

— ב. —

מרס. אַנא בערגער
ענגלישטאַן, נ. דזש.
ווינשען אַלע אידען אַ גוטען און געבענטשטען יאָר.

חיים ביטערמאַן
מעקסיקאָ
ווינטשט זיין פאַמיליע און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

הרב משה חיים אלתר וחנה בייקאָפסקי
לינדען, נ. דזש.
ווינשען אַלע אידען אומעטום אַ שנת חיים ושלום, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. א. ביליג
בראָנקס, נ. י.
ווינטשען אַלע לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אומעטום אַ געבענטשטן נייעם יאָר.

מרס. פרידע בראַמסאָן
ניו־יאָרק
ווינשט אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ געבענטשט און מזל׳דיג יאָר.

די פאַמיליע ברעסלאָו
מאַנטיסעלאָ, נ. י.
ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינט און לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

סעם און סערע בעל
און פאַמיליע
ווינשען אַלדאָס גוטס צו אַלע פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. י. בירענבוים
בראָנקס
ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. ברוך בערגער
ברוקלין, נ. י.
ווינשען אַלע אידען צום נייעם יאָר אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. מ. בראַקער
באַגריסט אַלע אידן צום נייעם יאָר.

מר. איזידאָר בערמאַן
און פאַמיליע,
בעטהעסדאַ, מערילאַנד
ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר

מר. און מרס. אוירווינג ב. בלאָק
ווינשען פיל גליק און פרייד צו אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מר. טשאַרלז בערגער
און פאַמיליע
ווינשען זייערע פריינד, לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. גאָלדע (מען) ברעסאק
מיאַמי ביטש, פלאַ.
ווינשט אַלע פריינד און כל ישראל אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

אַ כתיבה וחתימה טובה
ווינשען מיר אונזער משפחה אין פּאַריז און ישראל, קרובים, פריינד און באַקאַנטע.

מר. אן מרס. מאַקס באַביטש
בראָנקס

מר. און מרס. מאָריס בענדער
און זייער זון
באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע לאַנדסלייט און ווינשען זיי אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. יעקב בערען
און פאַמיליע, ברוקלין
באַגריסט די ביאַליסטאָקער און גראָדנער אידען אומעטום צום נייעם יאָר.

— ג. —

מרס. פעני גאָלדבערג
וואַשינגטאָן, ד. ס.
ווינטשט אירע אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען און גליקליכען יאָר.

מרס. גאַסי גאָרדאָן
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען צום נייעם יאָר זייער משפּחה און אַלע ברידער פון ביאַליסטאָקער בריקלייערס אסס׳ן, און אַלע לאַנדסלייט אַ שנת ברכה והצלחה.

מר. און מרס. בען גאָלוב
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
באַגריסען זייערע פריינט, די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. נייטען גאָלדבערג
בראָנקס
שיקען זייערע ברכות און גליקוואונשען צו אַלע פריינד און צו אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַרטין גור
און פאַמיליע, פילאַדעלפיע, פּאַ.
ווינטשט אַלע ביאַליסטאָקער אידען אַ גוט יאָר.

מאָריס גינזבורג
און פאַמיליע, ברוקלין
באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט און ווינשען זיי כל טוב.

מר. און מרס. סעמועל געלטשינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

מר. מאָריס גאָלדפיין
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינט און דעם כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום.

פאַמיליע גאָרדאָן
נוארק, נ. דזש.
ווינשען זייערע קרובים און אַלע לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דזשעק גוטמאַן
און פאַמיליע, פלאָשינג, נ. י.
באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס גאָלוב
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינטשט גראָדנער און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געבענטשט יאָר.

מר. און מרס. ליסאנסקי־געיל
ווינטשען זייערע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. גאָלדמאַן
און משפּחה, ברוקלין
ווינשען אַלע זייערע פריינט, קרובים און לאַנדסלייט אַ גוט און געבענטשט יאָר.

מר. און מרס. דזשעק גאָלדען
און פאַמיליע, בראָנקס
ווינשען צום נייעם יאָר זייערע אַלע פרייַנד אַ סך געזונט און גליק.

מר. און מרס. דזשעק גאָלדבערג
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מאַקס גאָלדבערג
ווינטשען אַלע אידען אַ גוט, געבענטשט יאָר.

מר. און מרס. דזשוליוס גאָטליב
און פאַמיליע
באַגריסען זייערע פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר און ווינשען זיי אַלדאָס גוטס.

מר. דזשעק גליק
ווינטשט אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. וויקטאָר גאָלדבערג
און פאַמיליע
ווינטשט ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. הערי גרינשטיין
און פאַמיליע
ווינשען צום נייעם יאָר געזונט און גליק צו אַלע פרייַנד און דעם כלל ישראל.

מרס. סיליע גאשעוויטש
ווינשט אַ גוטען נייעם יאָר צו אַלע אירע פרייַנד און כל ישראל.

מר. און מרס. א. דאַרעוויטש
און פאַמיליע, שיקאַגאָ
שיקען צום נייעם יאָר די בעסטע וואונשען צו זייער פאַמיליע, פרייַנד און צו די משפּחות אין מדינת ישראל און אין אויסטראַליע.

מרס. סיליע דזשאַפע
און פאַמיליע
שיקען זייערע ברכות צו אַלע פרייַנד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. רייטשעל דזשאַפע
און פאַמיליע
באַגריסען האַרציג זייערע אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. בלומע דאָבקין און פאַמיליע
פּעטערסאָן, נ. דזש.
שיקען זייער גוטען וואונש צו אַלע פרייַנד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזש. ה. דענים
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
ווינשען די זקנים פון דער ביאַליסטאָקער האָום אַ שנת חיים ושלום.

מרס. רייטשעל דזשעקמאן
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען, פרייליכען יאָר אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מר. און מרס. דזש. דאַבריאַן
און פאַמיליע, עוואַנסטאָן, איל.
ווינשען זייער משפּחה און אַלע פרייַנד און דעם כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום וברכה והצלחה.

ר. דאַווידסאָן
אַנטווערפּען, בעלגיע
ווינטשט די ביאַליסטאָקער אידען און כל ישראל אַ געבענטשטן יאָר.

— ה. —

מרס. רעבעקאַ הענקאָוויץ
און פאַמיליע
ווינשען זייערע קרובים און פרייַנד אַ סך גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס גאָלדבערג
ווינשען פיל גליק און פרייד צו אַלע פרייַנד און כל ישראל צום נייעם יאָר.

— ד. —

מר. מאַקס דאָרף
ווינטשט זיין פאַמיליע און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. נייטען דזשאַנאָוויץ
און פאַמיליע, פאַסעיק, נ. דזש.
באַגריסען אַלע פריינט צום נייעם יאָר און ווינשען זיי געזונט און אַלדאָס גוטס.

מר. מ. דזשאַנאָפסקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען אַלע קרובים, פרייַנד און אַלע לאַנדסלייט פיל געזונט און גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. ב. דינעס
און פאַמיליע, פאַלסבורג, נ. י.
שיקן זייערע ברכות צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. דזשעק דירעקטאָר
און פאַמיליע, נאַרוויטש, קאַנ.
ווינשען אַ גליקליכען נייעם יאָר אַלע פריינט, די בעקער אַרבעטער, און אַלע אידען בכלל.

מר. און מרס. אַלעקס דאָרען
פון מילוואָקי
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און משפּחה אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

מר. דוד דימענטשטיין
און פאַמיליע
(שאול רייסקים אייניקעל)
ווינשען אַלע קרובים און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. אסתר דזשאַבלאן
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינטשען אַלע זייערע קרובים, פריינט און דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. לואיס דזש. דיאַמאַנד
ניו ראשעל
ווינשט אַ גוטען געבענטשטען נייַ־יאָר צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. א. דאַרעוויטש
און פאַמיליע, שיקאַגאָ
שיקען צום נייעם יאָר די בעסטע וואונשען צו זייער פאַמיליע, פרייַנד און צו די משפּחות אין מדינת ישראל און אין אויסטראַליע.

מרס. סיליע דזשאַפע
און פאַמיליע
שיקען זייערע ברכות צו אַלע פרייַנד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. רייטשעל דזשאַפע
און פאַמיליע
באַגריסען האַרציג זייערע אַלע פרייַנד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. בלומע דאָבקין און פאַמיליע
פּעטערסאָן, נ. דזש.
שיקען זייער גוטען וואונש צו אַלע פרייַנד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזש. ה. דענים
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
ווינשען די זקנים פון דער ביאַליסטאָקער האָום אַ שנת חיים ושלום.

מרס. רייטשעל דזשעקמאן
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען, פרייליכען יאָר אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מר. און מרס. דזש. דאַבריאַן
און פאַמיליע, עוואַנסטאָן, איל.
ווינשען זייער משפּחה און אַלע פרייַנד און דעם כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום וברכה והצלחה.

ר. דאַווידסאָן
אַנטווערפּען, בעלגיע
ווינטשט די ביאַליסטאָקער אידען און כל ישראל אַ געבענטשטען יאָר.

— ה. —

מרס. רעבעקאַ הענקאָוויץ
און פאַמיליע
ווינשען זייערע קרובים און פרייַנד אַ סך גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מייקעל גאָלדבערג
מאָנטעווידעאָ, אורוגוואַי
שיקן זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. טביה האַנאָוער
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינד און כלל ישראל אַ גוטען ,געבענשען נייעם יאָר.

מר. און מרס. אוירווינג הערשקאָוויץ
ברוקלין
באַגריסען כלל ישראל און זייערע פריינט אין אַרגענטינע צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשאָרדזש און פערל האַלפערן
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. סיליע הארן
און פאַמיליע, ברוקלין
באַגריסן אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. סערע העלער
און פאַמיליע, מילוואָקי
ווינשען אַלע אידען אַ גוטען צופרידענעם נייעם יאָר.

— ו. —

מר. און מרס. מייקעל וואַלאַס
און פאַמיליע, ניו־יאָרק
ווינשען זייער פאַמיליע, קרובים, פריינט און ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט איבער דער גאָרער וועלט אַ געבענטשען נייעם יאָר.

מר. און מרס. איזידאָר וועבמאַן
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען, געבענשטען יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען.

חזן יעקב וויסאטשעק
און פאַמיליע
שיקען זייערע באַגריסונגען און גוטע וואונשען צו אַלע זייערע פריינד און ווינשען דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ס. וויגער
ברוקלין
ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, געזונטען נייעם יאָר.

מר. ניאָמע וואַלדמאַן
ברוקלין
ווינשט צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט געזונט, גליק און פיל פריידע.

מר. און מרס. סיימאַן ווינענבערג
און משפחה
ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. נחמיה וועלבלוד
און פאַמיליע
באַגריסן צום נייעם יאָר אַלע זייערע קרובים, פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. פיליפ וויטאַף
ווינשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל אַ נייעם יאָר פון אַלדאָס גוטס.

עזור ווייסגאַרבער (ווייס) כינקע סודאביטשער
בראָנקס, נ. י.
ווינשען פיל גליק צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. דזשאָו וויטאַף
און פאַמיליע
אַ האַרציגען גליקוואונש צו אַלע אונזערע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. דזשייקאָב ווילסאָן
ניו־יאָרק
ווינשט אַ כתיבה וחתימה טובה אַלע פריינד און כלל ישראל.

מר. און מרס. סעם און נעטי ווינשטיין בראָנקס
ווינשען אַ גוטען און געבענשטען נייעם יאָר זייערע פריינד און דעם כלל ישראל.

מרס. מערי ווינענבערג
שיקט אירע האַרציגע וואונטשען צו אַלע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. ווייסבערג
ווינטשען אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. מאָריס ווייס
און זייער זון **בען ווייס**
און פאַמיליע, פּעטערסאָן, נ. דזש.
ווינשען אַלע לאָדזשער און ביאַליסטאָקער פריינט, וואו נאָר זיי געפינען זיך, אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. יעקב וואַליקאָוו
און פאַמיליע, בראָנקס
באַגריסען די גראָדנער לאַנדסלייט און ספּעציעל די העלדישע אַרמיי פון ישראל צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשאָזעף וואריק
און פאַמיליע
ווינטשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל אַ געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר. לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

מרס. נעטי וואגמאן
און פאַמיליע
ווינשען אַלע פריינט און לאַנדסלייט אַ גוטען, געבענטשטען יאָר.

מר. און מרס. אַרטור וואַכטעל
עלפּאַסאָ, טעקסאס
שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. יעטע ווהייט
ווינשט אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאָריס ווין
און פאַמיליע, מאָנטרעאל, קאַנאַדע,
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און כל ישראל אלדאָס גוטס.

מר. סידני ווייצערלייט
און פאַמיליע
שיקען זייערע ברכות צו דער גאַנצער משפּחה און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

— ז. —

מר. און מרס. דייוויד זאַקים
און פאַמיליע
פּעטערסאָן נ. דזש.
ווינשען זייערע קינדער, פריינד און אַלע לאַנדסלייט פיל גליק און פרייד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מיטשעל זיילאָן
פּעטערסאָן, נ. דזש.
ווינשען אַ גוטען און געזונטען נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד און צום כלל ישראל.

מאיר און מערי זאַקהיים
ניו־יאָרק

באַגריסט אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדס־לייט און ווינשט זיי אַ געזונטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. איזידאָר זאַלעוויץ
ברוקלין, נ. י.

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר, אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דזשוליוס זאַבלודאָווסקי
און פאַמיליע

ווינשען פיל גליק און פרייד צו זייערע אַלע פריינט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. חיים זעלעווינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדס־לייט און כלל ישראל אַ גוט יאָר.

— ט. —

מר. און מרס. איזידאָר טימאָנער
ווינשט אַלע אידען אַ יאָר פון געזונט און פרנסה און שלום אויף דער וועלט.

מר. און מרס. בען טראָש
און משפחה, מילוואָקי, ווייסק.

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, נייעם יאָר.

מרס. איווע טענד
און פאַמיליע

ווינשען אַלע נאָענטע און אויך ווייטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט בכלל אַ גוטען, געבענשטען יאָר.

דוד טשעסלער
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און פריינד אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

סאל טשעסלער
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַ שנת חיים ושלום צו אַלע פריינד און אַלע אידען.

מר. און מרס. מאַקס טאָבייעס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. לעאָנארד טער
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. פעני טאַלינסקי
און קינדער

ווינשען אַלע זייערע פריינד און לאַנדס־לייט אַ גוטען יאָר.

מר. מאַקס טשייסען
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינטשן צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט פיל געזונט און גליק.

— י. —

מרס. אסתר יערוזאַלימסקי
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ.

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע קרובים און פריינט פון נאָענט און וויים, אַלע לאַנדסלייט פון אומעטום און אַלע אידען איבער דער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי יאָסעם
און פאַמיליע, פאָרעסט הילס, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער אידען אַ יאָר פון גליק און פרידען.

מר. יעקב יערוזאַלימסקי
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. ווילי־אַם יאַנאָווסקי
און משפחה

ווינשען זייערע אַלע פריינד און קרובים און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

— כ. —

מר. און מרס. פיליפ כאַבאָצקי
בראָנקס

ווינטשען גוטען, געבענטשטען יאָר אַלע זייערע קרובים און כל ישראל.

מר. יעקב כהן
בראָנקס

באַגריסט צום נייעם יאָר אַלע פריינד, חברים, שרייבער און דעם כלל ישראל אומעטום.

מר. און מרס. א. ז. כאַבאָצקי
זייערע קינדער, אייניקלאַך און אוראייניקלאַך, ווינטשען אַלעמען געזונט, פרנסה און שלום אויף דער גאַנצער וועלט.

— ל. —

מר. הערמאַן לובין און פאַמיליע
ניו־יאָרק

ווינטשען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע אידען אַ גוטען און פריילעכען יאָר.

מר. און מרס. שמואל לאָנדאָן
סאַנטאַ מאָניקאַ, קאַל.

ווינשען צום נייעם יאָר אונזערע קרובים און פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. ראַלף לינסקי
טאַמפּאַ, פלאָרידאַ

ווינשען זייערע אַלע פריינד און לאַנדס־לייט פיל גליק און צופרידענהייט צום נייעם יאָר.

מרס. אסתר ליבערמאַן
אַרלאַנדא, פלאָרידא

ווינשט אירע קינדער, קרובים און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סעם לובעטסקי
זייער טאָכטער, איידעם און אייניקלעך
אין דעטראָיט און קוזין גוטשקאָווסקי
אין ישראל

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און צו אַלע לאַנדסלייט.

מר. און מרס. סאל און העטי ליווי
(זון פון טאָדרעס נעסוועזשסקי
(פון ביאַליסטאָק)
פאָרעסט הילס, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אויף דער וועלט אַ יאָר פון שלום.

מרס. ווייאַלאַ לין
און פאַמיליע

ווינשען פיל געזונט און גליק צו זייערע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. הערי לאַזאַר
ברוקלין

ווינשען אַלע פריינד און אַלע לאַנסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. גדליה לין
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

ווינטשען גליק זייער נייעם פאָרל סטענלי און שאַרלאַט פאָלאַק, און באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מרס. פעני לעווין
לאַנג ביטש, נ. י.

ווינשט אַלע אידען אויף דער גאַנצער וועלט אַ כתיבה וחתימה טובה מיט געזונט און פרייד.

מר. און מרס. אייברעהעם לעווין
און פאַמיליע, ראטשעסטער, נ. י.

ווינשען זייערע פריינד און אַלע אידען אַ גליקליכען פרייליכען יאָר.

מר. און מרס. פיליפ לינענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַ גוטען, געזונטען נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. לואיס ליוואַי
בראָנקס, נ. י.

ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה צו זייערע פריינד, לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

בערל און שרה לעף
ברוקלין

ווינשען זייער משפחה און אַלע אידען אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. עלי לידסקי
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. חיים לאַזניק
און פאַמיליע
פון מאריסטאָן, טענעסי,

ווינשען זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. ווילי‌אַם לאַזאַראָף
און פאַמיליע, ווערנא, נ. דזש.

ווינשען אַלע אידען אַ גוטען גליקליכען נייעם יאָר.

מרס. דזש. ליימאן
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען זייערע פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. בערנאַרד מעסער
און זון, בראָנקס, נ. י.

ווינטשען אַלע אידען אַ גוט יאָר און באַגריסען זייער שוועסטער אין לאַנג ביטש, נ. י.

— מ. —

מר. און מרס. סעם מעי
היי פאָלס, ניו־יאָרק

שיקען זייערע האַרציגסטע ברכות צו אַלע פריינד, און כלל ישראל, צום נייעם יאָר.

מר. הערי מוסען
ברידזשפּאָרט, קאָנ.

ווינשט אַלע פריינד און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאָר.

אסתר און ישראל מעכאַניק
בראָנקס

ווינשען לכבוד דער בר־מצוה פון זייער אייניקעל דזשעפרי אַ געבענשטען נייעם יאָר צו זייער פאַמיליע, לאַנדסלייט און כלל ישראל.

סאל און סערע מינעס
ברוקלין, נ. י.

שיקען זייערע ברכות און גוטע וואונשען צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

די גבאים און מתפללים
פון דער שוהל פון ביאַליסטאָקער מושב זקנים ווינטשען אַלעמען אַ גוטען און געבענטשטען יאָר.

מיר באַגריסען צום נייעם יאָר אונזערע שוועסטער און ברידער, קרובים, פריינד און חברים אין מאָנטרעאָל, קאַנאַדע, ניו־יאָרק און אין ישראל.

סאַניעל און מלכה מירמאַן
מאָנטרעאָל, קאַנאַדע

מר. און מרס. הערי מאַרקוס
און פאַמיליע, פאַסייק, נ. דזש.

ווינטשען אַלע זייערע פריינט און אידען אומעטום אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. אשר מעקלער
און פאַמיליע, לאָס אַנדזשעלעס

באַגריסען און ווינשען אַלדאָס גוטס צו אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. היימאַן מען
און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים און פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. דזשאָו מינעס
און פאַמיליע

ווינשען אַ פרייליכען, געזונטען יאָר צו אַלע זייערע פריינד און כל ישראל.

מר. און מרס. דיינע מאַגיל
ווינשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען און געזונטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. אייזיק און דאָרע בייקאָפסקי־מייערסאָן
ברוקלין

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און כל ישראל געזונט און גליק.

מרס. אייבראָם מענדעלסאָן
שיקט אירע ניי־יאָר גרוסען און גוטע וואונשען צו אַלע אידען.

מר. און מרס. ווילי אַם מענדעלסאָן
ווינשען זייערע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

הערמאַן און יאַכע מאַריין
מאָנטרעאָל

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר אומעטום.

מר. און מרס. לעאָן מעכאַניק
בראָנקס, נ. י.

ווינשן אַלע אידען אויף דער גאַנצער וועלט אַ שנת חיים ושלום, געזונט, גליק און פרייד.

מרס. בעסי מאַרעל
און פאַמיליע

ווינשען אַלע קרובים, לאַנדסלייט און אַלע אידען פיל גליק און געזונט צום נייעם יאָר.

מר. דזשייקאָב מולער
און פאַמיילע

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אידע זאומעטום אַ גוט יאָר.

מרס. בעקי מינעס
קינדער, אייניקלאַך און אור־אייניקלאַך

באַגריסען אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָר און ווינשען אַלעמען אַ כתיבה וחתימה טובה.

ביילע מינקאָוויץ
און פאַמיליע

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינד און לאַנדסלייט אַ יאָר פון געזונט און פרייד.

מר. דיינאַ מעדוועדעוו
ווינטשט אַ געזונטען יאָר צו דער פאַמיליע, פריינט און לאַנדסלייט.

מרס. פּאָלין מילער
לאָס אַנדזשעלעס

ווינשט צום נייעם יאָר אַלע אירע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אומעטום געזונט און פרייד.

מאַקס מאַרגולים
(„מארס טעקסטאַילס")

פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינטשט זיינע פּעטערסאָנער לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. בען מאַזור
און פאַמיליע

ווינטשען אַלע סעמיאָטישער און ביאַליסטאָקער אידען, חברים פון איד. נאַצ. אַרב. פאַרבאַנד און כל לישראל אומעטום אַ יאָר פון פרידען אין מדינת ישראל און אויף דער גאַנצער וועלט.

— נ. —

מר. און מרס בענדזשאַמין ניומאַן
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשט אַ גוטען און געזונטען יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

ראָזא נעווואַדאָווסקאַ
ברוקלין, נ. י.

ווינטשט איר פאַמיליע, ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. איזידאָר נאָכלין
און פאַמיליע, בראָנקס

ווינשען אַלע פריינט און כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מאָריס ניומאַן
און פאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע גליקוואונשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

— ס. —

מר. און מרס. לואיס סילווער
און פאַמיליע

עקז.־דירעקטאָר, אַ. ר. היים, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מרס. הילדע סלאַיער
ווינטשט אירע אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען, גליקליכען יאָר. מיט געזונט און פרייד.

דר. יעקב און שושנה סאַקאַל
און טעכטער, בעווערלי הילס, קאַליפ.

ווינשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ גליקליך יאָר.

מר. און מרס. העגרי סאַלין
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע קרובים, פריינד און אַלע אידען אַ געבענטשטען און גליקליכען נייעם יאָר מיט געזונט און פרייד.

מר. און מרס. געניאַ און מאָריס סאַלאָמאָן
און פאַמיליע

באַגריסען אַלע פריינד און כלל־ישראל מיט דעם וואונש פון אַ געזונטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאל סאַלאָמאָן
אין פאַמיליע, פאַלם ספרינגס, קאַל.

אונזערע אַרציגע באַגריסונגען צום נייעם יאָר צו אונזערע אַלע פריינד און צו אַלע אידען אויף דער גאַנצער וועלט.

מרס. ראָזע סאַנדערס
און פאַמיליע, פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ סך געזונט און גליק צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס סאקס
און פאַמיליע, פאַסעיק, נ. דזש.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געבענשטען יאָר.

מר. הערמאַן סענדערס
בראָנקס

ווינטשט זיינע פריינט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. עני סאַקאַלאָוו
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַ גוטען, גליקליכען יאָר צו אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען.

מרס. מערי סטיין
און פאַמיליע
ווינשען געזונט און פרייד צו אַלע פריינט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. הערי סאָקאָל
און פאַמיליע, בוירמינגהעם, אַלאַ.
ווינשען אַ גוטען, געבענשטען יאָר צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען.

לואיס סלאָון
310 לענאָקס ראָוד, ברוקלין, נ. י.
באַגריסט אַלע אידען צום נייעם יאָר.

פאַמיליע סענדערס
באַגריסט זייער פאָטער סאַלאָמאָן גאָל־דענבערג און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. עלי סינגער
און פאַמיליע, פּעטערסאָן, נ. דזש.
ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען פיל פרייד און גליק צום נייעם יאָר.

מרס. מאַקס סטיין
און פאַמיליע, ניו־יאָרק
ווינשען זייער משפּחה און אַלע אידן אַ גוטען געבענשטען נייעם יאָר.

מרס. איידע סטאלמאן
פּעטערסאָן, נ. דזש.
ווינשט צום נייעם יאָר אַלע אירע פריינד און לאַנדסלייט פיל גליק, גע־זונט און פרייד.

מרס. אסתר סאַכאַר
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ גוטען געזונטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. סאָל סאיד
און פאַמיליע
ווינשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געזונטען און פרייי־ליכען נייעם יאָר.

מרס. פּאָלאַ סאוויצקי
האָדסאָן, נ. י.
שיקט אירע האַרציגסטע נייי־יאָר ברכות צו אַלע אידען איבער דער גאַנצער וועלט.

מרס. מינע סלייטער
און פאַמיליע
האָליוואוד, פלאָרידא
ווינשען זייערע פריינד און אַלע לאַנדס־לייט אַ גליקליכען נייעם יאָר פון גע־זונט און פרנסה, אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מאָריס סאַלנעט
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.
ווינשען אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע זייערע קרובים, פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. סאַל סטאַבינסקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינטשטען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדס־לייט אַ יאָר פון גליק און פריידען.

אַדעל ספונט
ווינשט אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געזונטען יאָר.

מר. און מרס. סעמועל סאַוואַד
אַטלאַנטיק סיטי, נ. דזש.
ווינשען זייער פאַמיליע, פריינד און באַ־קאַנטע אַ גליקליכען יאָר און אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. הערי סידער
און פאַמיליע, פילאַדעלפיע
ווינשען אַלע פריינד, דעם כלל ישראל אַ גוטען, געבענשטען נייעם יאָר.

מרס. סערע סייבעל
ווינשט אַלע נאענטע און ווייטע פריינד, און אַלע אידען, אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. פיליפ סלאַפאַק
און פאַמיליע, קרענבורי, נ. דזש.
ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ גוטען, געזונטען און גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. מאַקס סוטקער
שיקאַגאָ
ווינשט אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צום גאַנצען כלל ישראל.

מר. און מרס. דזשאָזעף סאַבעל
און פאַמיליע, בראָנקס
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מרס. דוד סאָהן
און פאַמיליע
שיקען זייערע האַרציגסטע ברכות צו אַלע זייערע פריינד און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. איזידאָר סאָקאָל
און פאַמיליע
לאָס אַנדזשעלעס
שיקט די האַרציגסטע באַגריסונג און בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. באַרני סאקס
און פאַמיליע, קליפטאָן, נ. דזש.
ווינשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. ה. סיימאָן
(באַקאַנט אַלס כאַצקעל זאַוואַדער)
לאָס אַנדזשעלעס
ווינשען אַלע לאַנדסלייט, פריינד און משפּחה אַ גוטען, גליקליכען יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב סייבעל
און פאַמיליע, קאַנקאָרד, קאַליפ.
ווינשען אַ גוטען, געזונטען און פריילי־כען נייעם יאָר צו אַלע פריינד, ביאַליס־טאָקער לאַנדסלייט און צו אַלע אידען איבער דער וועלט.

— ע. —

מר. דזשייקאָב עללינדזשער
און פאַמיליע
ווינטשט אַלע פריינט אַ געזונטען יאָר, מיט שלום אויף דער וועלט און אויף כלל ישראל.

מרס. גאָלדע עפשטיין
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. דזשייקאָב עדעלשטיין
ברוקלין, נ. י.
ווינטשט זיינען פריינט און ביאַליסטאָ־קער לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. דייויד עלבוים
בראָנקס

מיר שיקען אונזערע ברכות צו אַלע פריינד, באַקאַנטע און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מרס. איירין ענטעלעס
ניו־יאָרק

ווינשען אַלע פריינד און כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

פראָפ. און מרס. שמואל עברי און זון
באַלטימאָר

ווינשען אַלע לאַנדסלייט אַון אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום.

— פּ. —

די שוועסטער יעטע פינקעלשטיין און ליבע ראָזענבלום
הייליגען דעם אַנדענק פון זייער ברודער
ד י י ו י ד ר א ָ ז ע נ ב ל ו ם ע״ה
און ווינטשען אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מר. פּאָול פּאַרסאָן
פּעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשט זיינע פריינט, לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט אַ נייעם יאָר, מיט געזונט און פרייד.

מר. דייויד פינקוס
פּעטערסאָן

ווינשט זיינע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. מאָריס פרידענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינטשען זייער מוטער, גאָלדע פרידענבערג, עהרן־פרעזידענטין פון דער ביאַליסטאָקער ליידיס אוקזילערי, דער גאַנצער פאַמיליע, אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום אַ געבענטשטען נייעם יאָר.

מר. און מרס. ר. פּיסעצקי
און פאַמיליע

מיר ווינשען אַ גליקליכען און געזונטען יאָר צו אַלע אונזערע פריינד אין לאַנדסלייט.

מר. און מרס. סעם פאָסט
און פאַמיליע

שיקען זייערע האַרציגע באַגריסונגען און גוטע וואונשען צו אַלע זייערע פריינד פאַר אַ גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. ס. פערלין
מיאַמי ביטש

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ נייעם יאָר פון כל טוב.

מר. און מרס. באַרני פינק
און פאַמיליע, פאַסייק, נ. דזש.

שיקען דעם האַרציגסטע גליקוואונש צו אַלע פריינד און כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מרס. שרה פאָגאָרעלסקי
און קינדער

סאַנטאַ מאָניקאָ, קאַליפ.

ווינשען אַלע זייערע קרובים, פריינד און לאַנדסלייט און דעם גאַנצן אידישן פאָלק אַ שנת חיים ושלום.

מר. לואיס פלאַטאָף
און פאַמיליע

ווינשען צום נייעם יאָר אַלע אַלע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

אונזערע חשובע פריינט

מר. מאיר פּערעלמאַן און פרוי

ווינשען אַלע לאַנדסלייט און פריינט אַ נייעם גליקליכען יאָר.

מר. מאַקס פלאטאָף
און פאַמיליע,

ווינשען צום נייעם יאָר זייערע פריינד און אַלע אידען געזונט און פרייד.

מר. און מרס. סעם פאָזניאַק
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

באַגריסען די ביאַליסטאָקער און גראָדנער לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

— פּ. —

מר. און מרס. הערי פעלדמאַן
און פאַמיליע, פאַסייק, נ. דזש.

שיקען זייערע האַרציגע גליקוואונטשען צו אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און כל ישראל.

מר. און מרס. שעפּארד פאַרבער
און משפּחה

ווינשען אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. דייויד פאקס
און פאַמיליע, מיאַמי ביטש, פלאַ.

ווינטשען אַ געזונט יאָר צו זייער פאַמיליע, פריינט און לאַנדסלייט.

מרס. יעטע פינקעלשטיין
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע זייערע פריינט און לאַנדסלייט און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ געזונטען נייעם יאָר.

גאָלדע פרידענבערג
און פאַמיליע

מיר ווינשען אַלע אונזערע נאָענטע און ווייטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

מר. און מרס. דייויד פּאָרמאַן
שיקען זייערע גוטע וואונשען צום נייעם יאָר צו אַלע זיינע פריינד און לאַנדסלייט.

מר. און מרס. מאַרטין פינק
פּאָרעסט הילס, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מרס. בעסי פוקסמאַן און פאַמיליע
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע זייערע פריינד, די שוועסטער פון בראָנקס ליג און אַלע לאַנדסלייט בכלל, אַ גוטען און גליקליכען לעבען מיט געזונט און פרייד.

דאָרע פאַנדע
ווינשט אַלע לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ נייעם יאָר פון אַלדאָס גוטס.

מר. און מרס. איזראַעל פעדער
שיקען זייערע האַרציגע ווינטשעוואַניעס צו אַלע לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

סעם און דזשוליאַ פאַרבער
און פאַמיליע
ווינשען אַלע לאַנדסלייט און כל ישראל אַ גוטען, געבענטשטען נייעם יאָר.

מרס. דזשעסי פאַרבער
און פאַמיליע, נואַרק, נ. דזש.
שיקען זייערע נייַ־יאָר ברכות צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב פיימאַן
ווינשען אַ גוטען און זיסען יאָר אַלע פריינד און אַלע לאַנדסלייט.

מר. און מרס. דייוויד פיין
און פאַמיליע, ברוקלין
שיקען זייערע באַגריסונגען צום נייעם יאָר צו אַלע קרובים, פריינד און אַלע לאַנדסלייט.

מר. און מרס, סאָל פיינסאָד
און די קינדער, בראָנקס
באַגריסען אַלע פריינד און אַלע אידען מיט די בעסטע וואונשען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. לעאָן פריד
און פאַמיליע, ברוקלין
פּסח דעם מצבה־קריצער'ס זון, ווינשט זיין קוזינע אידע סאָקאָלאָווסקי אין אויסטראַליע און אַלע פריינד און לאַנדסלייט אומעטום אַ נייעם יאָר פון געזונט און אַלדאָס גוטס און שלום אויף דער וועלט.

— צ —

מרס. ראָזע צוקערמאַן
און פאַמיליע
שיקאַגאָ
(פרעז. פון ביאַל. ליידיס אָוקזילערי)
ווינשט איר פאַמיליע און פריינד און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. און מרס. לייבקע ציבולסקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום, אַ כתיבה וחתימה טובה.

— ק —

מר. און מרס. עדי און מאלי קאלבער
ווינשט אַלע אירע פריינד און לאַנדסלייט און כל ישראל אַ געזונטען גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. בענדזשאַמין קרינסקי
בראָנקס, נ. י.
ווינטשען אַ גוט יאָר זייערע קינדער, אייניקלעך און כלל ישראל.

מר. און מרס. לואיס קאַמענצקי
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען דעם כלל ישראל און מדינת ישראל אַ שנת חיים ושלום.

דר. און מרס. נחמן קאַצענעלענבאָגען־קאַצען און טאָכטער איווע
קליוולאַנד, אָהאַיאָ
ווינשען זייער משפּחה אין ישראל און אַלע זייערע פריינד דאָ און אין אויס־לאַנד אַ גוטען, געבענטשטען יאָר, אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מאָריס קאלינסקי
און פאַמיליע
מיר ווינשען אַלע אונזערע פריינד אוו לאַנדסלייט און דעם גאַנצן כלל ישראל אַ שנת ברכה והצלחה, לאלתר ולחיים טובים.

מר. און מרס. טאָמאַס קאַרלינסקי
ווינטשען אַלע אידען אַ גוט יאָר.

מרס. ענאַ קוזניצקי און פאַמיליע
לאָס אַנדזשעלעס, קאַליפ.
שיקען זייערע האַרציגע גליקוואונשען און באַגריסונגען צו אַלע לאַנדסלייט, פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשייקאָב קאטץ
און פאַמיליע, פּעטערסאָן
ווינשען אַלע פריינד און דעם כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. לואיס קאַטאָוויץ
ווינשט אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר צו אַלע פריינט און אַלע אידען.

מר. און מרס. פרענק קערש
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
באַגריסען די גראָדנער לאַנדלייט און ספּעציעל דעם „גראָדנער קלוב" אין ניו יאָרק צום נייעם יאָר.

מר. איזידאָר קאָהן
יוניאָן סקווער, נ. י.
באַגריסט זיינע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. בעקי קאָרנווייז
און פאַמיליע
ווינטשען אַלעמען אַ געזונט און גליקליך נייַ־יאָר.

שמואל און סימע קאַפלאַן
און פאַמיליע, בראָנקס, נ. י.
שיקען זייערע ברכות צום נייעם יאָר צו אַלע פריינד און אַלע אידען איבער דער גאַנצער וועלט.

מר. סעם קאַופמאַן
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען, געזונטען יאָר צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

מרס. רעי קרעמער
און פאַמיליע, בראָנקס
ווינשען אַלע פריינד, לאַנדסלייט און כלל ישראל אַ נייעם יאָר פון געזונט, פרנסה און גליק.

מר. און מרס. משה קאָזאַק
און פאַמיליע, ברוקלין
ווינשען צום נייעם יאָר אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. הערשעל קאָזאַק
און פאַמיליע, ניו־יאָרק
באַגריסען צום נייעם יאָר אַלע לאַנדס־לייט און פריינד און ווינשען זיי אַלדאָס גוטס.

מר. און מרס. מאָריס קראַפטשיק
און פאַמיליע
ווינשען אַ גוטען און געזונטען יאָר צי אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

העלען קלעמענטינאָווסקי
און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים, פריינד און לאַנדסלייט ווי דעם גאַנצען כלל ישראל אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. מייער קאָאַס
בראָנקס, נ. י.

ווינשען אַלע זייערע פריינד און די שוועסטער פון דער ליידיס אָוקזילערי פון ביאַליסטאָקער צענטער און אַלע לאַנדסלייט אַ גוטען יאָר.

דזשייקאָב קעסטען און פאַמיליע
ווינשט זיינע קרובים, לאַנדסלייט און אַלע אידען אַ גוטען, געבענשטען נייַ־יאָר.

מר. אבנר אַדלער קאטשעפסקי
ברוקלין

ווינשט אַ שנת חיים ושלום צו זיינע קרובים, פריינד און אַלע אידען צום נייַעם יאָר.

מרס. יעטע קאַפלאַן
און פאַמיליע, לייקוואוד

ווינשען זייערע אַלע פריינד און לאַנדס־לייט אַ גוטען, געבענשטען יאָר.

מר. און מרס. דייויד קייזען
ווינשען אַ גוטען, געבענשטען יאָר זייער פאַמיליע און אַלע פריינד.

מר. און מרס. חיים בערל קריגער
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

באַגריסען ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייַעם יאָר.

מר. און מרס. סאָל קרים
און פאַמיליע, גרעיט נעק, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. מ. ד. קאַפעלמאַן
און פאַמיליע, העמדען, קאַנ.

שיקען זייערע גליקוואונשען צו אַלע פריינד, לאַנדסלייט און צו אַלע אידען.

מר. און מרס. טשאַרלז קאָאַס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט אַ געזונטען און גליקליכען יאָר.

די משפחה קאָזיאָל
סאַן כאָזע, קאַסטא ריקא

ווינשען אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה צום נייַעם יאָר.

— ר —

מר. און מרס. מיישעל ראָטענבערג
און פאַמיליע, ברוקלין, נ. י.

ווינטשען אַלע ביאַליסטאָקער לאַנדס־לייט אַ געבענטשטען נייַעם יאָר.

מרס. סיליע ריבאַק און פאַמיליע
רעדינג, פּאַ.

ווינשט איר משפּחה, פריינד און אַלע אידען אַ געזונטען און פריילעכען נייַ־יאָר.

מר. און מרס. ד. רייפעל
באָלטימאָר, מער.

ווינטשן אַלע אידן אַ גוט יאָר.

מר. און מרס. מ. ראָטענבערג
און פאַמיליע

ווינשען אַ געזונטען פריילעכען יאָר אַלע פריינד און אַלע אידען.

מרס. ראָזע רובין
(טשערלייַדי פון ביאַליסטאָקער רעליף סאָסייעטי פון פּעטערסאָן)

שיקט איר וואונש פאַר אַ גוטען און גליקליכען נייַעם יאָר צו אַלע לאַנדס־לייט און צו אַלע אידען.

מר. נייטען ראָזין
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלדאָס גוטס צום נייַעם יאָר זייערע אַלע פריינט, לאַנדסלייט און כל ישראל מיט אַ כתיבה וחתימה טובה.

די פאַמיליע ראַשבוים
און פאַמיליע

ווינטשט אַלע פריינט און לאַנדסלייט און אַלע אידען אומעטום, אַ שנת חיים ושלום, גליק און צופרידענהייט.

מר. דזשעק ראַם
און משפּחה, לאָס אַנדזשעלעס, קאליפ.

שיקען זייערע האַרציגע גרוסען און גוטע וואונשען צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייַעם יאָר.

מר. און מרס. אהרן ראָזאַנסקי
און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען גליקליכען נייַעם יאָר זייער משפּחה, די לאַנדסלייט און דעם כלל ישראל.

לואיס ב. רובינסאָן און פאַמיליע
(לייבעל אַסטראָווער)

פעטערסאָן, נ. דזש.

ווינשען אַלע פריינד און לאַנדסלייט צום נייַעם יאָר אַ כתיבה וחתימה טובה.

מר. לואיס (לייזער) ראָזענבערג
און משפּחה

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינד און אַלע אידען צום נייַעם יאָר און אַ כתיבה וחתימה טובה.

עטעל און לואיס רוטענבערג
סקאַרסדעיל, נ. י.

ווינשען אַלע פריינד און דעם גאַנצען כלל ישראל אַ כתיבה וחתימה טובה.

די ברידער ריילענדער

שיקען זייערע גוטע וואונשען צו דער גאַנצער פאַמיליע און צו אַלע אידען צום נייַעם יאָר.

מרס. האנאה ריטשמאַן
ברוקלין, נ. י.

ווינשט צום נייַעם יאָר אירע נאָענטע און ווייטע פריינד און אַלע לאַנדסלייט אַ שנת חיים ושלום.

מר. און מרס. בערנאַרד ריטש
און פאַמיליע

ווינטשען אַ שנת חיים ושלום, ברכה און הצלחה צו אַלע פריינט און צום כלל ישראל.

מרס. עמאַ ראָטענבערג
אָוקלאנד, קאַל.

שיקט אירע בעסטע וואונטשען צו אַלע פריינד צום נייַעם יאָר.

מר. און מרס. אוירווינג רובין
און פאַמיליע

ווינשען אַ גוטען, געבענשטען נייַעם יאָר אַלע זייערע פריינד און אַלע אידען.

— ש —

מר. סעם שמוס
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינט און אַלע לאַנדס־לייט אַ געזונטען און גליקליכען יאָר און אַ כתיבה וחתימה טובה צו אַלע אידען.

מר. און מרס. מאָריס שוואַרץ
און פאַמיליע

ווינטשען אַלע פריינט אין ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט אַ געזונט יאָר און שלום אויף דער וועלט.

מר. און מרס. אַלעקס און מינע שוואַרץ
וויהאָקען, נ. דזש.

שיקען זייערע באַגריסונגען צום נייעם יאָר צו אַלע זייערע פריינד, לאַנדסלייט און צו כלל ישראל.

מר. לואיס שוואַרץ
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַ פריילִיכען, געזונטען יאָר צו אַלע פריינד און לאַנדסלייט.

מרס. ראָזע שעראָף
מידל ווילעדזש, נ. י.

ווינטשט אַלע פריינט און אַלע אידען אַ גוטען, גליקליכען נייעם יאָר.

מר. און מרס. דזשאַרדזש שעוואַך
און פאַמיליע, ברוקלין

ווינשען אַלע פריינט און לאַנדסלייט אַלדאָס גוטס צום נייעם יאָר.

מר. הירש שפונד און פאַמיליע
דזשוירזי סיטי

ווינשען אַלע פריינד אַ גליקלעכן נייעם יאָר.

מר. אָסקאַר שלייפער
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד און אַלע אידען אַ שנת חיים ושלום.

מר. ראָזע שניידער
און פאַמיליע

ווינשען זייערע קרובים, לאַנדסלייט און כל ישראל געזונט און פרייד צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. וועלוועל שטשופאַק
און פאַמיליע, ברוקלין

באַגריסען זייער ניימע פאָרל, ראַבערט און סאַנדראַ היימאָוויץ, און שיקען זייערע ברכות צו אַלע פריינד און צום כלל ישראל צום נייעם יאָר.

מר. און מרס. מ. שניר
און פאַמיליע, ברוקלין

שיקען זייערע בעסטע וואונשען צו אַלע פריינט, לאַנדסלייט און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. ליליען שאַבאַצקי
און פאַמיליע

ווינשען אַלע פריינד, פאַטראָניזערס און אַלע אידען אַ כתיבה וחתימה טובה.

די ברידער שופמאַן
ווינשען אַלדאָס גוטס צו זייערע צאָל־רייכע פריינד און אַלע אידען צום נייעם יאָר.

מרס. איווע באָרים־שוואַרצבערג
און פאַמיליע

ווינשען אַ כתיבה וחתימה טובה צו דער פאַמיליע און אַלע לאַנדסלייט אין כל ישראל אַ יאָר פון שלום און ברכה.

מר. לעאָן שיפרין
און פאַמיליע (ניו־יאָרק)

שיקען זייערע גוטע וואונשען צו אַלע פריינד און כל ישראל צום נייעם יאָר.

מרס. נאַדיאַ שאַשקעס
און פאַמיליע

ווינשען אַ שנת חיים ושלום צו כל ישראל אויף גאָר דער וועלט.

מר. און מרס. סאל שוואַרץ
ניו־יאָרק

ווינטשען זייער פאַמיליע, פריינט און אַלע אידען אַ גוט, געבענטשט יאָר.

אַ כתיבה וחתימה טובה
ווינטשן

רבקה ראָזענטאָל
(טיקטין)
און סטעף

צו זייערע ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו כל ישראל איז דער גאָרער וועלט.

■

אַ ביאַליסטאָקער לאַנדספרוי, שטאָלצע טאָכטער פון דער אַריסטאָקראַטישער פאַמיליע טיקטין, געטרייע נאָכפאָלגערין פון די רייזע־טראַדיציעס פון איר גאָטזעליגען מאַן מאָקס ראָזענטאָל ע"ה און אַנפירערין פון דער „מאָקס ראָזענטאָל רייזע ביורא", אַנאַנסירט מרס. ראָזענטאָל, אַז זי האָט זיך מיט מזל אַריבערגעזיגען אויף אַ נייעם אַדרעס:

„פאָרווערטס"־בילדינג
(רום 606)
175 איסט בראָדווי, נ. י.

די פירמע איז אַ פאַכמענישע ביאַליסטאָקער רייזע־אַגענטור, אַן אָפּגעזעטיקטע אין „לעבעדיגע בריק" צו אַמעריקע, צו ישראל און צו דער גאַנצער וועלט. מיר פירען אידען אומעטום. דורך אונזער רייזע־ביורא קענט איר „עולה־רגל" זיין צו דעם כותל המערבי און צו אַלע הייליגע פלעצער אין אַלט און נייַ ישראל.

מרס. ראָזענטאָל באַהערשט עטליכע שפראַכען, און טוריסטען קענען זיך מיט איר לייכט צוזאַמענרייזען אין וועלכער שפראַך עס איז זיי לייכטער.

אַ רייזע דורך אונזער ביורא איז אַן אָנגענעמע איבערלעבעניש, וואָס איר וועט געדענקען אייער גאַנצען לעבען.

איר קענט פאָרען דורך אונז מיט שיף אָדער עראָפלאַן. מיר גיבען אייך פערזענליכע אויפמערקזאַמקייט, העפליכקייט, באַקוועמליכקייט און פינקטליכקייט.

■

מיר דערליידיגען אייערע פאַרמאַליטעטען, פאַספאָרטען, טיקעטס א. אַ. ו. מיר אַראַנזשירען אייער טראַנספאָרטאַציע, פראַכט, פאַרפאַקונג.

מיר באַאָראָגען פאַר אייך רעפרידזשעריישאָרס, עלעקטרישע עפליענסעס א. אַ. ו. קיין ישראל.

■

ספעציעלע הנחות
פאַר
ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט

■

שרייבט אָדער טעלעפאָנירט:

MAX ROSENTHAL'S
TRAVEL BUREAU
"Forward" Building, Room 606
175 EAST BROADWAY
New York, N. Y.
OR 4-3382 - 3, or 4-3319

MR. & MRS.

STANLEY KAGAN

West Caldwell, N. J.

Wish All Their Friends
A Happy New Year

MR. & MRS. JACK WOLF

NEW YORK

wish all their friends and associates a Blessed New Year

BIALYSTOKER CUTTERS CLUB

extend to their Membership, to the Bialystoker Home of the Aged and to Israel at large their warmest wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

MR. HARRY KARP

c/o KARPS LUMBER YARD

conveys his message of greetings to his friends and to all Israel for A HAPPY NEW YEAR

Mr. and Mrs.

MILTON BURSTEIN

and FAMILY

Wish all their friends
A Prosperous New Year

Mr. and Mrs.

MARTIN A. BURSTEN

AND FAMILY

LAKE SUCCESS, L. I.

Extend their compliments for the New Year

HOROWITZ BROS.

677 VAN SINDEREN AVENUE
Brooklyn, N. Y.

Extend best wishes for a Happy New Year

New Year Greetings from . . .

LEOPOLD TAZREITER

170 WYTHE AVENUE
Brooklyn, N. Y.

Distributors of
Mosha's 100% Pumpernickel
Good Year to All!

MR. & MRS.

JACOB A. LICHTENFIELD

extend to their relatives and friends and all Bialystoker Landsleit best wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

MRS. BLUME SHAFER and Family

extend to their friends best wishes for a Happy and Prosperous New Year

---

ISAAC KAGAN

168-30 — 127th STREET
Jamaica, N. Y.

extends best wishes to all his Friends for a Happy New Year

Mr. and Mrs.

ROBERT KAMBER

and FAMILY

Asbury Park, N. J.

Give their best wishes for a Happy New Year for all

Mr. and Mrs.

JACK and ETHEL INGBERG

and FAMILY

Extend their best wishes to everyone for a Happy and Prosperous New Year

---

Mr. and Mrs.

MORRIS ACKERMAN

New Paltz, N. Y.

express to all their relatives, neighbors and friends heartiest New Year Wishes

---

MR. & MRS. JACK VERNON

wish all their friends and Jews everywhere a Happy New Year

JACK & ANNE ZELKOWITZ and Daughter BETTY

Wish Their Family and Friends
A Prosperous New Year

Tel. LU 3-2261

FALLS POULTRY CORP.

Dressed Poultry

448 E. 173 Street Bronx, N. Y.

MR. & MRS.

WILLIAM KASENETZ

and Family

Vice-President of
Bialystoker Home for the Aged

extend to all their relatives, friends and acquaintances cordial New Year wishes!

OSCAR MACKLER
CELIA KAYE — SADIE KLEIN

Children of the late

LENA MACKLER

extend greetings to their Bialpstoker kinfolk and to all Israel for a Happy New Year

---

MR. & MRS. DAVID SIEGEL

AND FAMILY

Milwaukee, Wisc.

extend to their friends, Bialystoker Kinfolk in town and the world over best wishes for a very Happy New Year

---

MRS. A. ALTER

of Alters Bakery
244 Courtland St., N. Terrytown, N. Y.

Wishes all their friends a Happy and Healthy New Year

Greetings

from

ZELIG NAIDORF

SAM SCHWARTZ

Extends his hearty greetings for the New Year

In Fond Memory of our Dearly-Beloved Husband and Father

ABRAHAM SCHNEIDER

Passed to Eternity, November 14, 1961
Forever in our hearts!

MINNIE AND ROSLYN SCHNEIDER

Greetings from . . .

HI FI BEVERAGES, Ltd.

103 3rd STREET
Brooklyn, N. Y.

New Year Greetings from . . .

MRS. MARY NORMAN

and Family

4812 — 14th Avenue Brooklyn, N. Y.

Best New Year Wishes from the . . .

ROSKIES BROS.

HUNTINGDON WOOLEN MILLS, Ltd.

771 Huntingdon Huntingdon, Que., Canada

Happy New Year to All our Friends from the Children and Grandchildren of

MORRIS & ANNIE EDELSTEIN

Compliments of . . .

ISRAEL COHEN & SON

749 WILLIAMS AVENUE

Brooklyn, N. Y.

Greetings from . . .

VALLEY FORGE FLAG CO.

1 ROCKEFELLER PLAZA

New York, N. Y. 10010

Greetings and Best Wishes for A Happy and Prosperous New Year!

MR. & MRS.

LOUIS OGUSH

and Family

MRS. CLARA ASCH

and Family

Wish all their relatives and friends A Happy New Year

MRS. SADIE PERLIN

and FAMILY

Norfolk, Va.

Extend their Greetings for A Happy New Year

New Year Greetings from . . .

SELTZER

BENEVOLENT SOCIETY

c/o Harry Bellin

1675 MONTGOMERY AVENUE

Bronx, N. Y. 10453

Greetings from . . .

METROPOLITAN

HARDWARE CO.

11 ESSEX STREET

New York, N. Y.

Mr. & Mrs.

LOUIS GOLDSTOCK

and Family

1000 Gr. Concourse, Bronx, N. Y.

Wish all Their Friends A Happy and Prosperous New Year

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS.

JACK & BELLA MASIN

W. Hempstead, N. Y.

extend to their parents

SAM & SOPHIE SHAPIRO

brother and sister-in-law

SIDNEY & CONSTANCE SHAPIRO

to all their friends and to all Bialystoker Landsmanschaftn folkinfolk best New Year Wishes.

Greetings and Best Wishes from . . .

our Vice President

MRS. ROSE KASS

and FAMILY

MRS. DINA KAGAN

and Family

Wish all their Friends A Happy New Year

COUNSELLOR

PHILIP F. SCHNEIDER

and Daughter

Comptroller of the Bialystoker Center

Extend their New Year Greetings to All Their Friends & Members of the Institution

---

MR. ABE SCHREIBER

and Family

Extend Their Best Wishes for a Happy, Prosperous New Year to all Their Relatives and Friends

---

Greetings from . . .

HYMAN AUGUST

Sons, Daughter-in-Law & Grandchildren

BRUCE ALAN and DEBRA JOY

and Best Wishes for a Happy New Year

and Son

MRS. MAMIE ISSEKS

SOL H. ISSEKS

Wish all their Relatives and Friends a healthy and a happy New Year

---

Greetings from . . .

IRVING and HENRY

ROSENWASSER

In Honor of Mother

MRS. JENNIE ROSENWASSER

Best Wishes for a Happy New Year to All Relatives and Friends

MRS. SAMUEL KASSEL

and Family

A Happy New Year to our many Relatives and Good Friends!

COUNSELLOR & MRS.

DAVID GOLDBERG

Chairman, Board of Directors

AND SON GARY

DR. and MRS.

BENJAMIN GISSEN

and Family

Extend their Greetings for a Happy and Prosperous New Year

In Blessed Memory of

YETTA SCHREIBER

from Her Daughter

SYLVIA

MR. & MRS.

HYMAN PEARLSTEIN

JAMAICA, L. I.

Extend to all Bialystoker Landsleit, Friends and to Jewry everywhere their warmest greetings and best wishes for a Happy and Prosperous New Year!

MRS. SYLVIA KAHN

and Sons

Brooklyn, N. Y.

Offer Best Wishes to All Friends for A Happy New Year

Best Wishes to Friends and Relatives for a good New Year from

FAY SUKENIK and SONS

MR. & MRS. GEORGE SANN
and FAMILY
extend warmest greetings to all for A Happy New Year

EDWARD & RUTH WINSTON
and Son Barry
extend to their families, Bialystoker kinfolk and all their friends best wishes for a Happy New Year

MRS. JULIUS ZIPPIN
SLINGERSLAND, N. Y.
A Very Healthy and Happy New Year

Compliments of . . .
MR. & MRS.
HARRY ROSENBERG
and Family

Compliments of . . .
MRS. MINNIE MARKS
and Family

Good Wishes for a Happy New Year
To All Our Friends
NAT SONNE
and Family

ABRAHAM and VIOLA SAPERSTEIN
wish their family and friends
A Very Happy New Year

MR. & MRS.
GEORGE ABRASH
Paterson, N. J.
Wish all their friends a
A Happy and Prosperous New Year

MR. & MRS.
IRVING M. LEVINE
Ellenville, N. Y.
convey New Year greetings to all friends and members of the Bialystoker Center and Home for the Aged and wish them abundant health and happiness

MR. & MRS. J. DEITCH
PATERSON, N. J.
A Happy and Prosperous New Year
to
All our Relatives and Friends

Mr. & Mrs.
H. J. STEIR
extend warmest New Year wishes to their family and to all Israel

Hearty Greetings from . . .
Mr. and Mrs.
MICHAEL KRIEGER
and Family
Lawrence, New York

Best Wishes to Kol Yisroel!
WARMEST NEW YEAR GREETINGS to our dear family, relatives and friends;
to our cherished children:
HERBERT & BARBARA SIDERMAN
and to their darling baby-boy
JEFFREY STEVEN
Happy Birthday!
2 years old on September 13, 1967
Bless Him !

MARVIN & MURIEL FLAGG
Congratulations upon their Fifteenth Wedding Anniversary
Many more happy returns in good health. Cheers to Our Grandchildren
the FLAGG bearers
dear boys
HOWARD SETH 13 years
MICHAEL ELLIS 10 years
JONATHAN 6 years
Good Luck and Happy Birthday!
Good Luck and Good Health and may they celebrate many more happy occasions!
HARRY & RAE SIDERMAN

MILTON & RUTH WIENER
and Family
Trustees of the
BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED
wish their parents, families, and Bialystoker kinfolk, a Year of Health and Happiness

JUDGE PHILIP & MRS. CLAIRE NOVICK
Hon. Chairman, Board of Directors
Wishes his Friends and Relatives
A Happy and Prosperous New Year
217 Broadway New York City

New Year Greetings from . . .
Our Associate Legal Adviser, Director, Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary
HARRY KATZ, Esq.
of the Law Firm
"Novick & Katz"
217 Broadway New York City

LOTTIE GERBER
and Family
CHICAGO, ILL.
extend their heartiest greetings upon the occasion of the New Year and voice hope that all of Jewry's aspirations will be fulfilled

MR. & MRS.
SAMUEL J. MARINE
PHILADELPHIA, PA.
May the Days of the New Year Unfold for our Relatives and Friends Health, Happiness and Prosperity

RUBIN and SYLVIA WEISBROD
and FAMILY
Children of our Directors
Abe & Yetta Schreiber
extend to all their relatives, friends and acquaintances, best wishes for a Healthy Happy and Prosperous New Year

Mrs. Sylvia Schoenfeld
Hon. President of the
BIALYSTOKER LADIES AUXILIARY
extends to her family and to all directors, auxiliary members and friends, her best wishes for a Happy New Year!

Greetings from . . .
S. F. MELNICK
387 MAIN STREET
East Orange, N. J.

HARVEY & SHIRLEY SIEGEL
extend to their grandmother, our director
PAULINE SIEGEL
and to all their friends
and Bialystoker kinfolk best wishes for a Happy New Year

RUTH AND DAVID KAPP

136 EAST 57th STREET NEW YORK CITY

extend their warmest greetings and best wishes to all their Friends and Associates for a Happy and Prosperous New Year with Brotherhood and Peace On Earth

---

New Year Greetings from . . .

MR. AND MRS. JOSEPH and GWENDOLYN SANDLER

along with Best Wishes to all their friends for longevity, good health and good luck

May the Year 5729 be a timespan of freedom, peace brotherhood and happiness to all!

לשנה טובה!

MR. & MRS. SAM AND HENRIETTA RUBIN

and Family, Brooklyn, New York

Vice-Presidents of the Bialystoker Center, Home for the Aged and the Ladies Auxiliary; Co-Chairman, Building Fund Comm.

extend heartiest greetings and best wishes for A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR to all their kin, neighbors, friends, Bialystoker kinfolk and to all Israel

---

New Year Greetings from

★

ABE AND EDITH KRAVET

RABBI AND MRS. ABRAHAM M. HELLER

and Family

Spiritual Leader of the "FLATBUSH JEWISH CENTER"

Brooklyn, New York

extend to the officers, governors, directors and members of the "Flatbush Jewish Center" and of the "Bialystoker Center Home for the Aged and Infirmary," and to all Jewish fellow-citizens in the community of Brooklyn, to American Jewry and to Israel at large warmest greetings and best wishes for a Happy and Prosperous New Year.

MR. AND MRS. MORRIS YELLIN

Brooklyn, New York

Bialystoker Kinsman, President
"FLATBUSH JEWISH CENTER"

bids his colleagues in office at the "Flatbush Jewish Center," the officers and directors of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, the entire rank and file, Bialystoker kinfolk and Jewry everywhere, a Happy and Prosperous New Year.

MR. and MRS. MORRIS and ALICE ESTON

Vice-President

Bialystoker Center, Home for the Aged an dInfirmary

extend to all their friends and to Bialystoker kinfolk everywhere warmest greetings and heartiest wishes for a Happy and Prosperous New Year.

Best New Year Wishes from . . .

THE RUBIN FAMILY

MRS. SARAH EDELMAN and Family
Atlantic City, N. J.

MRS. ETHEL BRODY and Family
Brooklyn, N. Y.

MR. & MRS. LOUIS RUBIN and Family
Brooklyn, N. Y.

MR. & MRS. HYMAN RUBIN and Family
Montreal, Que., Canada

DR. & MRS. GDALI RUBIN and Family
Brooklyn, N. Y.

MR. & MRS. NOAH RUBIN and Family
Brooklyn, N. Y.

We greet our relatives, friends and Bialystoker kinfolk on the threshold of the New Year

May the year 5729 bring peace to America, Israel and all mankind!

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. SIDNEY SHAPIRO

and Family

760 PLATO STREET FRANKLIN SQUARE, L. I., N. Y.

IN MEMORY

OF

JULIA AND ABRAHAM KASS

HAL KASS

Compliments of . . .

THEODORE WIENER

Wiener Trading Corp.

61 Mill Street Paterson, N. J.

Compliments of . . .

O. K. SANITARY PROD.

1020 RUTLAND ROAD
Brooklyn, N. Y.

MI 7-9467

WILLIAM FEINBERG

1250 SUTTER AVENUE
Brooklyn, N. Y. 11208

Extend Best Wishes for a Happy New Year

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. WILLIAM WYGODA

650 Ocean Avenue Brooklyn, N. Y.

in honor of Aunt GOLDIE MINTZ, resident of the Bialystoker Home

CAMP LAKOTA

on MASTEN LAKE

BOYS & GIRLS — 5 TO 16 YEARS

"In Beautiful Mamakating Park"

WURTSBORO NEW YORK

- Only 73 Miles from N. Y. C.
- Elevation 1855 Ft.
- 41st Camp Year
- Drama, Dancing, Music
- Crafts, Nature, Riding
- Friday Night Services
- All Land - Water Sports
- 5 Mile Spring Fed Lake
- Excellent Kosher Cuisine
- Doctor, Reg. Nurses
- Mature, Experienced Staff
- Tuition

Call or Write

MRS. LILLIAN SHABOTSKY

1555 GRAND CONCOURSE BRONX 52, N. Y.

Phone: TRemont 2-2164 or LUdlow 3-6240

Greetings from . . .

GRADINGER & KASS

5111 — 18th AVENUE

Brooklyn, N. Y.

KAZAN'S FLOWER SHOP

34 XAVIER DRIVE

Yonkers, N. Y.

314 YOnkers 3-0215

New Year Greetings from . . .

DR. & MRS. LOUIS LINN

55 EAST 86th STREET NEW YORK, N. Y. 10028

ORchard 4-2616

EMJAY Photographers

Candid Portrait - Movies - Stereo

MORTON RUBINSTEIN • JACK GOLDBERG

201 East Broadway New York 2, N. Y.

New Year Greetings from . . .

DELANCEY DRUG CO., Inc.

125 Delancey Street New York City

JEAN and BEN BRODY

314 WEST 77th STREET

New York City

extend their heartiest greetings

and best wishes

to all their friends

for a Happy and Prosperous

NEW YEAR

Compliments from . . .

PUBLIC FISH MARKET

Monticello, New York

New Year Greetings from . . .

FALLSBURG FISH MARKET

So. Fallsburg, New York

MElrose 5-7733 - 4 - 5

KAZAN FLOOR COVERINGS

Carpets, Rugs, Linoleum, Asphalt and Rubber Tile

ALTER KAZAN, *Proprietor*

3060 THIRD AVENUE, cor. 157th St. BRONX, N. Y. 10451

G & R KOSHER FOODS

Strictly Kosher

בשר כשר

Meat - Poultry - Provisions and Frozen Foods

83 Norfolk Street New York 2, N. Y.

Tel. SPring 7-2560 Established 1932

Greetings from . . .

THE PINE MANOR HOTEL

Mrs. Frieda Rothberg, Prop.

P. O. BOX 888 LIBERTY, N. Y.

Ideal Summer Resort. Open also over the High Holidays. Reasonable Rates. Homelike Meals. Good Rest.

Phone: 914 — 292-9503

Mrs. Rothberg wishes all patronizers and Bialystoker kinfolk a Happy New Year

---

סאל סאיד און פאמיליע

הייליגען דעם אנדענק פון זייערע עלטערן

מנחם מענדיל און חנה סלאווע ע"ה

און פון זייערע ברידער

בנימין און שאיקע (סעם) ע"ה

מיט צדקה פאר דעם ביאליסטאקער מושב זקנים צום נייעם יאר.

IN MEMORY OF

Our Beloved Husband and Father

SAMUEL WIENER ע"ה

GRamercy 5-5330 Lic. No. L445

SECUNDA LIQUOR STORE, Inc.

Imported and Domestic

WINES AND LIQUORS

8th Avenue Subway at Our Door

167 East Broadway New York 2, N. Y.

Best Wishes for a Happy New Year

J. ZABUSKY

House Furnishings, Crockery. Dinner Sets and Aluminum Ware

59 HESTER ST., cor. Ludlow St. NEW YORK

SP. 7-0732

Greetings and Best Wishes from

MRS. LIZA AIZENBERG

and Children

To Their Friends Everywhere

We highly recommend our Bialystoker Photographer
Creator of our Pictorial Home Guide

JONAH B. ESAKOFF (Isakowitz)

Director, Bialystoker Center Home of the Aged and Infirmary, Member "Club Bialystoker Friends" for PHOTOGRAPHS OF DISTINCTION.

■ ■

The name ESAKOFF is Your Guarantee for Artistry, Perfection and Beauty of lasting memories of the finest moments in life.

■ ■

Secure a fascinating image of Yourself, Your Family, Weddings, Bar-Mitzvahs, Banquets, Anniversaries, Parties, etc. at reasonable prices.

■ ■

Contact:

JONAH B. ESAKOFF

Photographs of Distinction

153-49—78th AVENUE
Flushing, New York 11367
JA 3-7457 or JA 6-0485

He will come to your place, and suit your taste and convenience.

COrtlandt 7-1332
BERNARD MORGENSTERN
Hebraica & Judaica
Rare Books, Modern Hebrew Literature
Manuscripts — Periodica
Religious Articles and Novelties
150 East Broadway
New York, N. Y. 10002

NEW YEAR

GREETINGS

from

Mr. and Mrs.

JERRY MINK

New Year Greetings from . . .

MORRIS and BELLA ACKERMAN

MR. AND MRS. RUBIN BINDLER

and Family

wish their friends, all Goniondz-Trestiner and Bialystoker kinfolk and the Jewish People everywhere a Happy and Prosperous New Year

New Year Greetings

from

MRS. WILLIAM COHEN

and Family

New Year Greetings

from

RUBENSTEIN SUPPLY CO.

2818 San Pablo Avenue Oakland, Calif. 94608

In Honor of Our Parents . . .

MR. AND MRS. ZOLTEN GROSS

Residents of the BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED

from their children

Mr. and Mrs. Harry Braunfield

Best Wishes for a Happy New Year!

MR. NATHAN SCHWARTZ

and Family

wish all their relatives and friends

A Happy New Year

New Year Greetings from

MR. AND MRS. ABE SHIVAK

and Family

67-43 — 183rd Street Flushing, N. Y.

New Year Greetings from . . .

RUBENSTEIN SUPPLY CO.

2818 San Pablo Avenue Oakland, Calif.

MR. & MRS. BENJAMIN IZAKOWITZ

and Family

122 N. Edinburgh Avenue Los Angeles, Calif. 90048

Wishes all their relatives and friends
A Happy and Healthy New Year

HONEY N'SPICE BAKE SHOPS, Inc.

187 CLINTON STREET NEW YORK, N. Y. 10002

Extend to all their friends and customers the best wishes for A Happy New Year

---

Greetings from . . .

EDWARD BOKAR

Wholesale Fruits and Produce

229 WEST STREET NEW YORK, N. Y.

NEW YORK CLEANERS INDUSTRIES DIVISION, RAPID INDUSTRIAL CLEANERS NEW YORK CLEANERS CO.

380-2 Flushing Avenue Brooklyn, N. Y. 11205

extend to all their Jewish Friends, Customers and to People of Good Will seasonal greetings and best wishes for a Happy and Prosperous New Year.

Greetings from the . . .

DIAMOND FAMILY

Monticello, New York

HYMAN and SHIRLEY FEINSTEIN and Family

Children and Grandchildren of the late

MRS. PAULINE SIEGEL

extend best wishes to their relatives, friends and Bialystoker kinfolk everywhere for

A VERY HAPPY and PROSPEROUS NEW YEAR!

MR. & MRS. JACK NOTKOFF

and Family

Bronx, N. Y.

wish their family and friends A Happy New Year

New Year Greetings from . . .

MR. & MRS. LOUIS ARLINSKY

68-12 Yellowstone Boulevard Forest Hills, N. Y.

Best New Year Wishes from

MRS. HELEN GARFIEL

and Family

SAM & RUTH SILVER
of "Silver's Fish Market"
2663 VALENTINE AVENUE BRONX, N. Y.

extend to their friends, customers and neighbors
best wishes for a Happy New Year

GRamercy 7-4908 Established 1914

BLEVITZKY BROS.
Monuments

Branch and Factory:
28 THAMES STREET BROOKLYN, N. Y.
210-212 FORSYTH ST. near Houston St. NEW YORK CITY

Greetings from . . .

SYLVIA AND IRVING FOX
EAST ORANGE, N. J.

wish all their friends and the Jewish people everywhere
a Happy New Year

New Year Greetings from . . .

GOTHAM EXTERMINATING COMPANY

241 EAST BROADWAY
New York, N. Y. 10002

IN BLESSED MEMORY
of Dear Husband and Beloved Father
SOLOMON WEISS

by KATE, NAT and MORTON WEISS
Forever in our hearts!

IN CHERISHED MEMORY OF A
Dear Mother, Grandmother and Great Grandmother
JENNIE (SHAINKE) ROSENBERG

CHILDREN:
Ida, Dave, Libby, Fred
Sylvia and Henry
Grandchildren and
Great Grandchildren

MR. & MRS. JOSEPH SLOANE
their children and grandchildren
TONI M. BROWN of BEVERLY HILLS, CALIF.
MINDY, TRACY and STEVEN SLOANE of CLEVELAND, OHIO

extend their sincere best wishes to all relatives and friends
for a Healthy and Happy New Year

JOSEPH SLOANE, Inc.
Printers
151 WEST 25th STREET NEW YORK, N. Y. 10001
CH 3-3756

ZION MEMORIAL CHAPEL
Our Official Undertakers
41 CANAL STREET NEW YORK CITY
Tel. CAnal 6-1617 IRVING SMITH

IN LOVING MEMORY OF

MORRIS EISENSTADT ע"ה
MARY EISENSTADT ע"ה
BERTRAM EISENSTADT ע"ה
JEANETTE EISENSTADT ע"ה
GERALDINE EISENSTADT ע"ה
GEORGE EISENSTADT ע"ה

IN MEMORY OF
My Beloved Husband
SAMUEL SOKOLOWITZ

ROSE SOKOLOWITZ
Miami Beach, Fla.

Greetings from . . .

BROOKLYN BRONZE TABLET CORP.

18 CRESCENT STREET BROOKLYN, N. Y.

IN BLESSED MEMORY OF
ISAAC and MINNIE EPSTEIN
Always in our minds and memory!

ABE and VIOLA SAPERSTEIN

FIRST ANNIVERSARY OF

ALFRED M. GOULDON'S DEMISE

December 2, 1967 — December 2, 1968

Marking with aching hearts the irreparable loss of
a loving husband, father, grandfather,
great grandfather and brother

ALFRED M. GOULDON

Upon the 1st Anniversary of his death
we pay tribgute to his name, memory and spirit
In our minds and hearts he will l i v e forever!

IDA LEE GOULDON
and Family

IN BLESSED MEMORY OF
DEAR HUSBAND, FATHER and GRANDFATHER

HERMAN L. FRIEDBERG

In Our Hearts Forever!

From
PAULINE FRIEDBERG
and Family

IN BLESSED MEMORY OF DEAR WIFE

ROSELYN BERMAN

AND BELOVED SON

DR. DANIEL M. BERMAN
(who Died in November 1967)

Grieving Husband and Father
ISIDOR BERMAN

IN BLESSED MEMORY

OF OUR

Dearly-Beloved Wife,

Cherished Mother,

Affectionate

Grandmother

and

Great Grandmother,

DORA COHEN

MAY HER CHASTE SOUL

REST

IN HEAVENLY PEACE!

•

JACOB COHEN

and

Family

•

Miami Beach - New York

האחים שולזינגר

„מדפיסי תלמוד בבלי ותלמוד ירושלמי"

שולחים את ברכותיהם הלבביות לקראת השנה החדשה

לאביהם היקר

ר' יעקב זידל שולזינגר

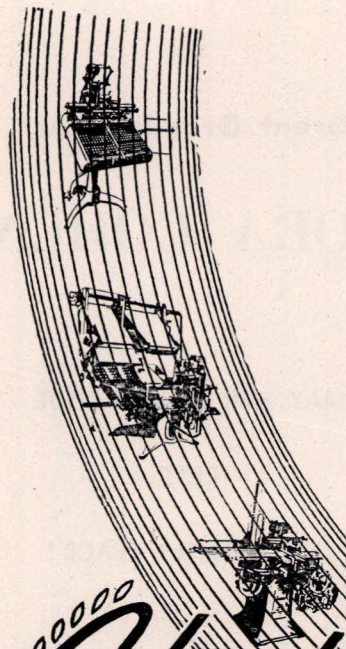
ולכל יוצאי חלציו

לכל משפחתם באשר הם שם, ידידיהם, מכיריהם ולקוחותיהם.

תהא השנה הבאה שנת שלום ושלוה לישראל ולכל העולם כולו.

שמואל שולזינגר
ומשפחתו

מיכל שולזינגר
ומשפחתו

"From a card to a book"

Shulsinger Brothers

21 EAST 4th ST., N.Y.C. OUR PHONE: GRamercy 5-3637

לשנה טובה באַגריסונג

פון

אַלבערט פריילעך

און פאַמיליע

קאָנטראָלער

ביאַליסטאָקער צענטער און מושב זקנים

פון טיפן האַרצן ווינטש איך אַ געזונטען און גליקליכען יאָר צו אַלע מיינע גוטע פריינט, באַאמטע און דירעקטאָרען פון דער אינסטיטוציע, צו אַלע טוער און צו אַלע מיטגלידער און אונטערשטיצער פון אונזער מושב זקנים.

איך ווינטש אויך אַ זיסע עלטער און לאַנגע יאָרן צו אונזערע זקנים און זקנות, וואָס ווואוינען דאָ ביי אונז.

גלויבט מיר חיליג, אַז איר זייט אין גוטע הענט. וואויל איז אייך, וואָס איר קענט אויסלעבן אייערע געשענקטע יאָרן אין אונזערע וועלט.

מיינע וואַרעמסטע ברכות זיינען אויך געווענדעט צו די ביאַליסטאָקער לאַנדסלייט און צו כלל ישראל צום נייעם יאָר.

צו אַלעמען — אַ שנת חיים ושלום!

אַלבערט פריילעך

New Year Greetings

from

ALBERT FROLICH and FAMILY

Controller

Bialystoker Center and Home for the Aged

ALBERT FROLICH

From the very bottom of my heart I herewith extend best wishes for a Happy and Prosperous New Year to all my truly-good friends, to the Officers and directors of the Institution, to all co-workers, and to all the members and patronizers of our Home.

I wish longevity and a sweet old age to the residents of our Home; may they enjoy a healthy and happy life!

Believe me truly that you, old folks, are in very good hands, and you ought to consider it a good fortune to spend your years of grace within the confines of our Institution.

My best wishes to Bialystoker kinfolk and to Jewry at large.

To one and all, a year of happiness, brotherhood and peace!

ALBERT FROLICH

DOREEN MASIN

לשנה טובה תכתבו ותחתמו!

Morris and Doreen Masin

MORRIS MASIN

TREASURER

of the

BIALYSTOKER CENTER AND HOME FOR THE AGED AND INFIRMARY

Chairman of the

BUILDING MODERNIZATION DRIVE

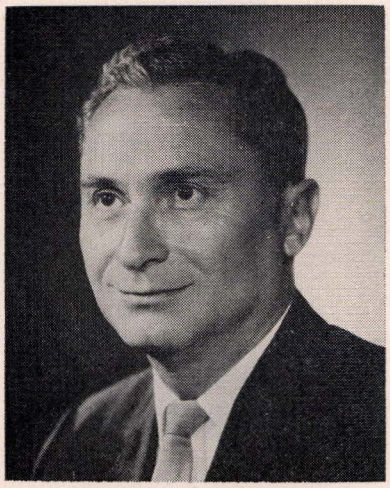
extend the warmest wishes

to their family, friends, officers, directors and members of this Institution, and of all their favorite affiliations

for

A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR

in a world of brotherhood and peace

MARTIN GINSBURG

L'SHONOH TOVOH!

New Year Greetings

from the

VICE-PRESIDENTS

ABE GINSBURG

of the

BIALYSTOKER CENTER and HOME FOR THE AGED and INFIRMARY

Martin and Abe Ginsburg

and their families

May the New Year sound the clarion of brotherhood and peace throughout the world.

West New York, New Jersey

FANNIE TARLOFSKY

Mr. and Mrs.

Elly Tarlofsky

and Family

PRESIDENT

ELLY TARLOFSKY

of the

BIALYSTOKER CENTER AND HOME FOR THE AGED AND INFIRMARY

extend to their family, friends
and kinfolk everywhere
heartiest wishes

for

A HAPPY AND PROSPEROUS NEW YEAR

האַרציקע וואונטשען צו אונזער פאַמיליע אין אַרגענטינע און צו
אונזערע לאַנדסלייט, און כלל ישראל איבער דער גאַנצער וועלט
פאַר אַ שנת חיים ושלום.

May the New Year bring happiness to All,
salvation to our people and peace on earth.

CENTRAL PARK PICNIC

Part of a group of residents on a picnic to Central Park Zoo this August. *Front row, L. to R.*: Lena Rosenberg, Celia Slipowitz, Ida Aidak, Yetta White, Ida Tractman, Lilly Wiener. *Back row, volunteers,* Sara Kester, Mifa Rogoff, Mrs. Dodi Pinto, *occupational therapist,* Rudolf Chestnut, *Attendent.*

LOUIS AND ETHEL COHEN BLESSED WITH NEW GRANDCHILD

We extend a hearty "mazol tov" to our esteemed members and donors, Louis and Ethel Cohen, upon the arrival of their new granddaughter, Audrey Gill.

The baby was born to their children, Edward and Patricia Cohen on August 31, 1968.

The Cohens are among our grand benefactors.

We also congratulate our Hon. President, Mr. Jacob Cohen, upon the birth of his new great grandchild.

OUR HON. PRESIDENT, JACOB COHEN, VISITS GRAVE OF WIFE, DORA; TOURS OUR BUILDING

Our Hon. Pres., Mr. Jacob Cohen, of Miami Beach, Fla., accompanied by the family, offered memorial prayers at the grave of his dear wife, our late First Lady, Dora Cohen, on September 8, 1968.

Escorted by his son-in-law, our Vice-President, Chairman of the Building Comm. and Mastermind of our Reconstruction Project, William Kasenetz, Mr. Cohen, visited our renovated building, floor by floor, as well as the "Dora Cohen Memorial Park," and expressed admiration for our attainments. He complimented Mr. Kasenetz for the superb job.

Mr. Cohen stated that he will try to attend the Dedication of our Synagogue on Sunday, November 3, 1968.

MEMORY OF BENJAMIN LEVIN AND JACOB BLUESTONE SOLEMNLY HONORED

BENJAMIN LEVIN

died August 5, 1968, at the age of 79 years.

A charitable individual, Mr. Levine is survived by wife, Gutie, daughters: Bessie and Esther, sons: Sam and Harry and 9 grandchildren.

JACOB BLUESTONE

passed away on August 9, 1968, at the age of 79 years.

A noted philanthropist, Mr. Bluestone is survived by his wife, Mae; sons: Norman, Harold and Eli and 7 grandchildren.

Both widows, Gutie Levin and Mae Bluestone, are cousins of our esteemed President, Elly Tarlofsky, who extended substantial charity to our Home in memory of their husbands.

JACK RUBIN

passed away on August 27, 1968 at the age of 62 years.

The deceased, a successful plastic manufacturer, hailed from Bialystok and was the son of Wolf and Zisel Rubin. He came to America in 1920.

Jack is survived by his wife, Rae; 3 sons: David, Jerold and Alan and 2 grandchildren, as well as 5 brothers: Sam, Louis, Hyman, Gdali and Noah and 2 sisters: Sara Edelman and Ethel Brody.

Jack Rubin

MAX SCHOTTLAND

died on September 1, 1968, at the age of 78 years.

The deceased, a perfect gentleman and charitable individual, was the son-in-law of our meritorious members, Joseph and Rose Garfinkle. Mrs. Garfinkle was among the founders of our Home.

Mr. Schottland is survived by his wife: Fannie, 3 daughters: Ruth, Jeanne and Annie and 2 grandchildren.

MRS. ROSE NEIDORF PASSED TO ETERNITY

A thrilling Bialystoker story came to a close, as Mrs. Rose Neidorf of Studio City, Calif. drew on June 15, 1968 her last breath. She was 74 years old according to the calendar, but young and full of pep in spirit and heart.

Mrs. Rose Neidorf

Hailing from Bialystok, daughter of Morris and Bessie Goldberg, and widow of Zelig Neidorf, Rose retained the family trait of charity, the pride and dignity of her hometown and the warmth of her kinfolk. Burdened with the tragedy of 2 prematurely-deceased daughters, Ruth Lehman and Gloria Edith Neidorf, in addition to lost husband, Rose had the bravery to carry on and to dedicate her life to the surviving members of her family and to the Bialystoker folk. She was a devoted member and donor to our Institution over the years and a personal friend of our late Executive Director, David Sohn. Her home in New York, as well as in California, was a "Bialystoker Inn" for every visitor. She was also active in the Odd Fellows Organization and was past Noble Grand and past Deputy President of her District, and did good work for the "Hadassah."

Rose Neidorf was a good mother not only to her immediate family, but to many other boys and girls who needed care.

Surviving Rose Neidorf are: a son, Murray H. Neidorf of Encino, Calif.; daughter, Irene (Mrs. Gloria Soule) of Studio City, Calif.; sister, Mrs .Lillian Muller of Woodside, N. Y., grandchildren, great grandchildren, nieces, nephews in New York, Florida, Philadelphia, Chicago and Los Angeles. She was also the sister-in-law of our worthy members and donors: Mr. and Mrs. Sam Neidorf of New York; Mr. and Mrs. Chas. Scheinman of Chicago, and cousin of Mr. and Mrs. Louis Gerber of Chicago.

Rose arranged for the perpetuation of all names of her late kin in the synagogue of our Home, was notified by us respectively and observed their yahrzeits. Her children have now added her name to the roster of the Goldbergs, Diamondsteins and Neidorfs on the Memorial Tablet in our synagogue; a well-deserved return for services rendered.

With Rose Neidorf passed to Eternity a Bialystoker "eyshes chayil," capable business-lady, a woman of valor and merit, and an "old-timer" who gave her life, time and means to the Bialystoker cause.

RAY LEPOW

passed away on August 1, 1968.

The deceased, daughter of our Bialystoker kinfolk, Jacob and Hinda Leah Kobrick, widow of Hyman Lepow, was a member of our Bialystoker Ladies Auxiliary.

Her name has been perpetuated by her son, Eugene Lepow, on the memorial tablet in the synagogue of our Home next to the names of her late kin, the Lepows, Kobricks and Flattaus.

ROSE HEIDEMAN

passed away on July 14, 1968, at the age of about 74 years.

The deceased, a dedicated member of the "Bronx League" and supporter of our Home, was a charitable lady, endowed with fine qualities and virtues.

She is survived by a daughter, Mrs. Sylvia Ginsburg of the Bronx, 2 grandchildren and 3 great grandchildren.

Charity in her memory was donated to our Home by the family, friends as well as by the Department of Student Personnel and Accounting Office of the Bronx Community College that Mrs. Ginsburg is affiliated with.

BENJAMIN JOSSEM

passed away on September 6, 1962.

The deceased who hails from the noted Jossem Family in Bialystok is survived by his wife, Henrietta, in Miami Beach, Fla. and a sister, our worthy member, Mrs. Mollie Balsam.

The name of the deceased was perpetuated by his sister in the synagogue of our Home.

JOSEPH JOSSEN

died on July 29, 1968.

A brother to the late Benjamin Jossem, Joseph hails from the same Jossem family in Bialystok.

He is survived by his wife, Edna, daughter, Ronnie Jossen Rubenstein, son, Robert Jeffrey Jossen, brothers: Sam and Frank; sisters: Ned, Dotty and Mollie.

His name was perpetuated by the family in the synagogue of our Home upon the initiative of his sister, our esteemed member, Mollie Balsam.

MAX WIRTH

passed away on April 10, 1968.

The deceased was the widower of Anna Wirth, whose name was perpetuated in our Home.

His name was eternized by his surviving son, Remi Wirth, next to his wife on the memorial tablet in the synagogue of our Home.

LOUIS DARDICK

passed away on June 29, 1968.

The deceased was a resident of our Home. He is survived by a sister, Mrs. Sarah Zagon in New York.

In appreciation of his concern for and support of our Home, we have erected in his memory a plaque in our synagogue and we are also reciting kaddish and will observe the yahrzeit, when due.

DR. EMANUEL KRAMER

died on May 29, 1968, after a prolonged illness at the age of 78 years.

The deceased was a noted professional in his field, yet sickness incapacitated him and kept him bed-ridden for many years, during which he was tenderly cared for by his most dedicated wife, Mrs. Dorothy Kramer.

Dr. Kramer was a perfect gentleman, though not a Bialystoker, he had a soft spot in his heart for Bialystok and Bialystoker activities. During our reconstruction work, he intended to acquire a tangible share in our building, but death preceded the fulfillment of his desire. However, he did make provisions for reserve plaques with memorial rights in our synagogue for Mrs. Kramer and himself.

His surviving widow, Mrs. Kramer was active in the Menorah Home, and when they moved to the East Side, she became interested in our Home. Mothering and nursing a sick husband, she still took time off to help us in our work, financially and otherwise, and she was a dedicated member of our Bialystoker Ladies Auxiliary and Board of Directors.

To Mrs. Kramer we owe the enlistment of our Controller's, Mr. Albert Frolich's interest in and most generous support of our Home. She brought him in, and we discovered his fine traits and elevated him to his present high office. Mr. Frolich and the late Dr. Kramer, were friends from the old country, and he visited him frequently and brought comfort to the ill doctor. A memorial plaque is being erected for Dr. Kramer in our synagogue with all the adjoining rights, as pre-arranged.

ABE MENDELSON

passed away on May 2, 1968, at the age of 74 years.

Mr. Mendelson hailed from Bialystok, as the son of Beirach and Rose Mendelson whose names are perpetuated in the synagogue of our Home.

A reputable businessman, owner of a paint supply house known as the "Plaza Paint Supply Co." in New York, Abe had a soft spot in his heart for our Institution. He contributed paint for our building and also solicited this stuff from his dealers and business acquaintances.

Mr. Mendelson is survived by his wife, Fannie, 2 married children, son Irving Mendelson, and daughter Helen Rolo, with their families, and 4 grandchildren.

HARRY PECHTER

succumbed on April 22, 1968, in Miami, Fla., at the age of 73 years.

Founder and President of the "Pechter Baking Co." the deceased was a charitable man, and helped our Home with frequent donations of bread and other baking products.

LOUIS ZINOX

passed away on July 29, 1968.

The deceased, a fine gentleman and noted philanthropist, was a dedicated member and generous contributor to our Home.

He is survived by his wife, Lena; 3 married children: Mrs. Selma Broms; Abraham and Effie Zinox and Henry and Florence Zinox, and 3 grandchildren: Lawrence Zinox, Stewart and Todd Broms, and a cousin, our esteemed director and ardent co-worker, Mrs. Hilda Sloyer.

DAVID ROSENBLOOM

died on May 25, 1968, at the age of 73 years.

Dave, as we intimately called him was a hard worker, a pressman in the New York Times and in the Jewish Daily Forward, yet he saved dollar to dollar and gave charity to our Home in food, funds and other commodities, even in office equipment. He delighted our residents with his traditional matzoh and wine gifts for Passover and other delicacies for the holidays. He also collected funds for us from Macy's and other department stores, from banks, etc.

A few months before his death, Dave was publicly honored at one of our Board meetings through a presentation of a Testimonial Plaque with his photograph thereon. He was very fond of this fit tribute.

Dave is survived by 2 sisters, both members of our Home and the Bialystoker Ladies Auxiliary, and supporters of our Home: Mrs. Yetta Finkelstein and Miss Libby Rosenbloom. Yetta, a very generous donor to our Home ,is a Life Member of our Ladies Auxiliary. She gave substantial charity in Dave's memory and a memorial plaque was erected for him in our synagogue.

Corrected Obituary on Beckie Minkowitz

By error of omission some details were left out in the Beckie Minkowitz obituary in the last issue of our "Bialystoker Stimme."

The complete information is, as follows:

Bertha Minkowitz, an "old-timer" of our Institution, who passed away on November 11, 1968 at the age of 92 years, is survived by the following: daughter and son-in-law, Louis and Anna Levine; son and daughter-in-law, Jack and Bertha Minkowitz, grandchildren and great grandchildren.

FRANK ACKAN

passed away on June 26, 1968.

The deceased, a pious and charitable Jew, was among our original residents. He was admitted to us along with his wife, Rose, and they lived on our premises for many years. Surviving his wife, he, too, spent the balance of his life under our roof.

Mr. Ackan was among the faithful and scrupulous daily attendants of the congregational services and Talmudic classes in our synagogue over the years.

He left behind nephews and nieces: Florence Koser, Esther Cash and George Kirsch who paid him frequent visits at the Home.

IN MEMORIAM

HERMAN L. FRIEDBERG
Noted Bialystoker Intellectual Passed to the Great Beyond

A "Black Friday" descended upon the Friedberg family and also tossed in grief our Institution and Landsmanshaft, as Mr. Herman L. Friedberg drew on August 9, 1968 his last breath.

Herman L. Friedberg

The deceased traced his Bialystoker genealogy to the family of Abraham Boyke's in Bialystok, a prominent clan of reputable folk. One of the last mohicans of the Bialystoker inteligentsia, he was the heart and core of the Russian colony of Bialystoker Jews in America, the "spec" on Jewish affairs, commonly known as "utchony yevrey." For some time he edited the "Yiddishe Bilder," an illustrated periodical with world circulation. He was affiliated for many years with the Russian newspaper "Novoye Russkoye Slovo" in administrative capacity.

A perfect gentleman, faithful husband and dedicated head of a dearly-loved and cherished family, Mr. Friedberg is survived by a fine offspring of children and grandchildren who occupy prominent places in the world of American technology, engineering, construction and other applied sciences. He left behind in deep grief his wife, Pauline; 3 married sons: Prof. Dr. Sidney and Audrey Fred Borg, Dean of Stevens Institute of Technology in Hoboken, N. J. and their children: Nicholas, Andrew, Jil Debora and Kennet; Robert and Ethel Fred Borg, Director of American Society Civil Engineers, graduate lawyer and Member New York State Bar; Gen. Manager "Kreisler Borg Construction Co." in Scarsdale, N. Y. and their children: Tina, Nan, Lisa, Nathaniel and Jeremiah, and Prof. Matthew and Margot Fred Borg of Orlando, Fla. and their children: Angela and Allen.

ABRAHAM J. KRESNER

passed away on July 7, 1968.

The deceased, a public-spirited man, endowed with fine qualities, is survived by his wife, Mrs. Ada Kresner, son Hillel Kresner, 2 sisters: Mrs. Clara Marcus of New York City, and Mrs. Rose Zuckerman of Chicago.

Mrs. Zuckerman, President of the Bialystoker Ladies Auxiliary in Chicago for many decades, attended the funeral rites and following the period of "shivah," she paid us a visit in the company of Mrs. Marcus and Mrs. Kresner. She has also prepaid and arranged for a memorial tablet for her late brother to be erected and displayed in our synagogue next to the nameplates of her late parents: Mollie and Hillel Kresner.

LEO & SARA LILIENFELD

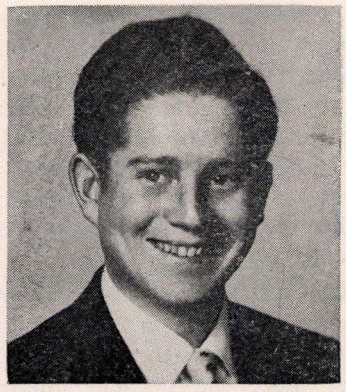
perished in a fatal car-accident on July 4, 1968.

The couple are the brother and sister-in-law of our worthy podiatrist and member of the Medical Board, Dr. H. Chas. Lilienfeld of Irvington, N. J. and of Mr. Abraham Lilienfeld of New York.

The family has perpetuated the names of the deceased on the memorial tablet in the synagogue of our Home.

Loss of Eli E. Barr Sorely Deplored Upon 10th Anniversary of Sad Date

January 1, 1969 will mark the tenth year since our Institution and the ceaselessly-grieving parents, our worthy directors, Mr. and Mrs. Peter Barr were tossed in profound sorrow by the tragic passing of their young and only son, Eli E. Barr. It was a gloomy New Year for all of us.

Eli E. Barr

The Barrs, dedicated co-workers all through the years, active in the "Club Bialystoker Friends" as well as in our Home and Infirmary, have associated every year the sad anniversary of their son's demise with charity for our Institution. His name has been perpetuated in the synagogue of our Home, and recently the nameplate of his grandfather, Nochum Bar-Ilan Barr of Jerusalem, was added alongside. The parents have also marked this tenth anniversary with a generous contribution to our cause.

The spot, where both names appear, has become a family shrine for the Barrs who trace their descent to the Bar-Ilans, a famous rabbinic dynasty and chain of great religious leaders in Israel; they also hail from noble stock in Bialystok. Mrs. Barr always comes to our synagogue to shed a tear at the plaques and to consecrate the names thereon with charitable deeds in our behalf.

Eli E. Barr will forever live in our hearts and memory. Peace to his soul!

WEDDINGS

Mr. and Mrs. Jack Pytluk Unite in Nuptials

We offer a cordial "mazol tov" to Jack and Irma Pytluk, who entered into the covenant of marriage on June 9, 1968.

Irma is the daughter of Mr. and Mrs. Paul Taub of Rosedale, N. Y.; Jack is the son of our dear kinsmen and esteemed members, Henry and Ruth Pytluk of the Bronx, and grandson of the Bialystoker ghetto-hero and martyr who survived our home's annihilation and personally attended to the funeral rites and burial of the Bialystoker war-victims of the Nazi-tyranny, the late, David Koleshnikov. He is also the nephew of the famous artist and performer, Zalmon Koleshnikov of Paris, France.

Mr. and Mrs. Robert Hymowitz Tie Knot of Matrimony

We extend a hearty "mazol tov" to Robert and Sandra Hymowitz who joined each other under the wedding canopy on June 16, 1968.

Sandra is the daughter of our esteemed kinsmen and dedicated directors and co-workers, William and Barbara Schubak.

Robert is the son of Mr. and Mrs. Harry Hymowitz.

The Schubaks are also very active in the "Club Bialystoker Friends." Survivors of the Nazi-holocaust and dignified representatives of the Bialystoker newcomers, they symbolize in creed and in deed Young Bialystok on the American soil.

We wish the Schubaks and the Hymowitzs many more "simchos" in the family.

Mr. & Mrs. Stanley Pollack

united in nuptials on September 1st, 1968. The bride, Charlotte, is the cherished daughter of our esteemed kinfolk, members and donors, Mr. and Mrs. Garry Lynn, and the niece of our eminent Trustees, Archie and Frieda Lynn.

The bridegroom, Stanley, is the son of our friends, Mr. and Mrs. Morris Pollack.

We wish the newlyweds, the parents and the entire family good luck.

Arthur S. Turkish and Ellen G. Weiss Enter Covenant of Marriage

We congratulate our dear youngsters, Arthur Stuart Turkish and Ellen Gail Weiss, upon their matrimonial bond, entered into on September 1, 1968.

The newlyweds walked the aisle in the presence and to the delight of a choice crowd of family and friends from metropolitan New York, Livingston, N. J., Miami Beach, Fla., etc.

The wedding took place in the exquisite Temple Beth Shalom, Livingston, New Jersey.

The jubilant crowd were especially adorned by the presence and participation of our Hon. President and grand benefactor, Mr. Jacob Cohen, grandfather of the bridegroom who flew in from Miami Beach, Fla. to attend the happy event.

The bridegroom, Arthur, son of Jack and Ada Turkish of Miami Beach, is a graduate of Lawrence High School, Lawrence, N. Y., and he also attended New York University. At present, he is an executive with the J. C. Cohen Realty Corp. in New York.

The bride, Ellen, daughter of Mr. and Mrs. Jack Weiss of Livingston, N. J., is a graduate of the Essex County Yeshivah and Weequahic High School. She also attended American University, and will complete her education, as an English major at Hofstra University.

We wish the newly-weds and the families concerned lots of "nachas" and good luck.

Sam and Bella Millian Unite in Marriage

Since always in order, we offer our "mazol tov" felicitations to Sam and Bella Millian who joined hands and hearts under the wedding canopy on October 4, 1967.

Bella is the daughter of Sam and Fanny Posniak, members of the "Club Bialystoker Friends." Mrs. Fanny Posniak hails from Bialystok, and Sam Posniak is of Grodner descent.

Sam is the son of Mr. and Mrs. Millian.

We wish the parents and the young couple good health and good luck.

WENDY MASIN and ROBERT SCHACHTER TIE KNOT OF MATRIMONY

Wendy Masin and Bob Schachter were married on Sunday, September 1st, 1968.

Wendy is the daughter of our members and donors, Bella and Jack Masin of West Hempstead, N.Y. and the granddaughter of our Hon. Vice-Presidents, Sam and Sophie Shapiro. She is the niece of our directors, Sidney and Constance Shapiro.

Bob is the son of our friends, Jack and Shirley Schachter. He is graduating from the Syracuse University in June and plans on entering Law School in Fall.

Sam Shapiro is one of the old-timers in our Home, very helpful in our fund-raising efforts and has great merits for us over the years. In consideration of his wonderful record, he was elevated from Trusteeship to Vice-Presidency. He is well liked as a gentleman and a sport.

Sophie and Sam were both ill. We wish them a complete recovery.

To the newlyweds and their families we wish "nachas" and good luck.

HAPPY EVENTS

Rev. and Mrs. Harry Feinberg Blessed with First Grandchild

We heartily congratulate our esteemed directors and untiring coworkers, Rev. Harry and Mrs. Gertrude Feinberg, upon the arrival of their first grandchild, a sonny boy, James Whitney, born to their children, Susan and Barry Markowitz on May 7, 1968.

The Feinbergs are very active in our Institution and are also among the leaders of the "Club Bialystoker Friends." Cantor Feinberg is a Trustee of our Home and Infirmary, and a member of our Administration Comm.

Endowed with a golden voice and the true interpreter of the Yiddish folksong as well as other melodies, Rev. Feinberg entertains us with his hit-performances at our Institutions affairs as well as various parties for our aged residents, to the piano-accompaniments of his gifted daughter, Joyce. He does it voluntarily, as donation to our cause; furthermore, he generously contributes his own funds and raises substantial aid from his friends.

Rev. Feinberg occupies an outstanding position as the annual cantor of the "Flatbush Jewish Center" of Brooklyn, where he officiates on the High Holidays with huge success for the past 7 years.

We wish the Feinbergs good health, good luck and many more "simchos in the family"!

Abraham & Abelson Families Blessed With New Baby

August 9, 1968 was a "lucky day" for the Abrahams and the Abelsons, when the "Stork" delivered to them a "welcome bundle," lovely baby, Laurence Jay.

The sonny boy is the son of our good friends, Lorraine and Maurice Abraham, and grandson of our esteemed Bialystoker kinswoman, Mrs. Sonya Abelson.

He is also the nephew of our dedicated friend, noted physician, Dr. Herman Abelson.

Hailing from Bialystok and tracing their origin to the Goldbergs, a reputable family in our hometown, the Abelsons and their relatives form a glorious clan whom so proudly we hail and so dearly we cherish.

Grandma Sonya is on the staff of the "Forward," world's largest Jewish daily.

We wish the Abrahams, the Abelsons and their families lots of "nachas" and good luck.

BAR MITZVAHS

Stephen Hamburg Celebrated His Bar Mitzvah in Israel

A praiseworthy Bialystoker precedent is set by our esteemed directors, Luba and Jed (Jedidiah) Hamburg, who observed the Bar Mitzvah of their son Stephen (Shabsi) in Tel Aviv, Israel, and thus initiated the maturity of their cherished boy midst the people of Israel in the Holy Land.

The Bar Mitzvah was celebrated on Saturday, August 31, 1968 at the Congregation "Hamerkozi Lazafon," followed by a reception in the "Beth Hamehandes Halls."

Mr. Hamburg, a reputable stockbroker, proudly represents the younger Bialystoker generation and is among the outstanding members of the "Club Bialystoker Friends." With a fine Zionist background from Old Bialystok, he pursues the national ideals also on the American soil. The Hamburgs have implanted love for Israel in the young heart of their Bar Mitzvah boy and have given tangible evidence to such effect by celebrating his happiest day on the blessed soil of our Homeland.

We wish the Bar Mitzvah boy, his parents and the families lots of "nachas" and good luck,

Gail Alynne Gornick Marks Her "Bas Mitzvah" With Great Festivity

A Gala "Bas Mitzvah" Celebration was held in West Los Angeles, Calif. on Saturday, August 17, 1968, when Miss Gail Alynne became initiated into the adult Jewish community upon attainment of maturity.

Gail Alynne is the daughter of our esteemed kinfolk, members and donors, Mr. and Mrs. Sam Gornick of Los Angeles. Sam is known as Gornicki in Old Bialystok.

Sondra Ina Schneider and Robert H. Harris Engaged

We heartily congratulate Miss Sondra Ina Schneider of Cedarhurst, N. Y. upon her engagement to Robert H. Harris, and we extend to her father, Counsellor Philip F. Schneider our warmest "mazol tov" felicitations.

Sondra Ina is also the daughter of the late Frieda K. Schneider of blessed memory. A student at New York University, she completes her academic education prior to entering law school.

Her fiancee, Robert, son of Sylvia and the late Elliot Harris of New York, is the Agency Executive of a leading Eastern life insurance company, and is also completing graduate work for his master's degree in economics.

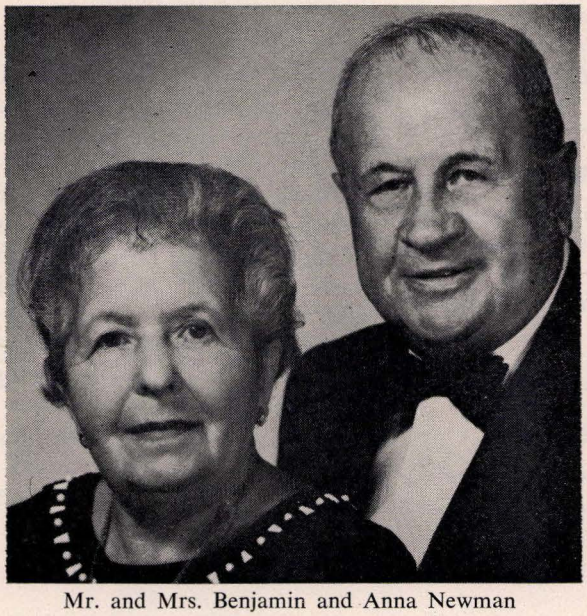
Sondra's Bialystoker family background is deeply rooted in our Landsmanshaft, as well as in our Institution. Her paternal grandmother, Ida Schneider, served many years as Vice-President of our Bialystoker Ladies Auxiliary; her maternal grandparents, Sophie and Solomon Kuriansky, were in their lifetimes active and valuable members of our Home.

Sondra's father, Philip F. Schneider, a prominent lawyer, filled the dignified offices of both Comptroller and Chairman of our Admitting Committee for over a quarter of a century. Her late mother, Frieda, was Hon. President of our Bialystoker Young Women's League.

BENJAMIN AND ANNA NEWMAN

of Paterson, N. J., Mark Their Sixtieth Wedding Anniversary

July 14, 1968 marked off a happy Sunday on the family calendar of our esteemed kinfolk, members and donors, Benjamin and Anna Newman of Paterson, N. J., as they cut their anniversary wedding cake at the home of their son and daughter-in-law, Mr. and Mrs. Chas. Newman of 23 Lauwe Ave., Wayne, in celebration of 6 decades of their harmonious matrimonial life. The gala party, thrown by their family in honor of dear dad and mom, attracted a crowd of 100 relatives and friends.

Mr. and Mrs. Benjamin and Anna Newman

Hailing from Bialystok, where he worked as a baker in such establishments as Avnet, Dubnitsky, on Yurovtzer Street, active in the "bundist" movement with Bentzel Calewitz and other labor pioneers, Ben Newman brought to America his vocational skill along with the ingrained Bialystoker patriotism and progressive labor ideals.

On July 14, 1908, he married Anna Caplan, and they made a very happy couple, lived for many years and are still residing in Paterson, N. J. and they raised a wonderful family of professionals and college-educated children and grandchildren.

Mr. Newman was the proprietor of Newman's Bakery on Temple Street in Paterson until 1927, when he established B. Newman and Son Baker's Supplies at 460 East 16th Street. He retired in 1946.

Ben is among the Pilgrim Fathers of the Bialystoker segment in Paterson, N. J., where he is active in the "Bialystoker Relief Society," and helps them with his generous donations. He is also among the pioneer-founders of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary in New York, as well as among its faithful supporters; he served our cause under the Presidency of Louis Marcus, David Isseks, Philip Rosenthal, etc. Mrs. Newman is his "silent partner" in those communal and social commitments.

The Newmans justly and proudly boast of their dedicated family: son and daughter-in-law, Charles and Henrietta Newman; daughter and son-in-law, Beatrice and Dr. Harry Yolken of Paterson. Another son ,Samuel, died in 1959.

They are also blessed with fine grandchildren: Warren and Frumet Newman of Edison, Marvin Newman, a medical student; Robert Yolken of Paterson and Rosalind Newman of same city, both attending college, and John and Suzanne Newman of Wayne. They also have a great grandchild: Steven Newman, son of Warren and Frumet Newman of Edison.

The Newmans marked their 60th anniversary with charity to our Institution and to many other deserving causes, including the "Bialystoker Relief Society" in Paterson.

On the outset of the new Jewish year 5729 the Newmans bid their family, relatives, friends, Bialystoker kinfolk in Paterson, in New York and everywhere, the officers, directors and members of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, Jews in America, Israel and the world over a very Happy and Prosperous New Year.

We, on the other hand, wish the Newmans many more happy returns in good health, with genuine "nachas" from their family, and we hope that the great "living Bialystoker story" of the Newmans with increase in volume and constantly add new chapters of merit and glory, recording a wonderful account of the life and affairs of a noble Bialystoker couple on the American soil.

Mr. and Mrs. Morris Yellin Lauded for Charity, Service and Merit

We warmly hail our blessed Bialystoker couple, Mr. and Mrs. Morris Yellin of Brooklyn for their warm interest in and generous patronage of our Institution.

Morris Yellin

A prominent manufacturer, highly respected in his trade, Mr. Yellin also devotes his time, means and energy to beneficial service to God and men. A noted philanthropist, he serves as the President of the "Flatbush Jewish Center," one of the finest religious and national units within the Brooklyn Jewish community.

With love for Torah coupled with compassion for fellow-Jews, the Yellins have endowed in their name at the "Flatbush Jewish Center" a special room for senior citizens, where these Jewish oldsters pursue their activities of religious and national nature and enjoy pleasant leisure and pastime in comfort and contentment.

Of Bialystoker descent, Mr. Yellin has a soft spot in his heart for our Institution. He helps us with gifts of merchandise to our annual bazaars with fine donations, and has recently extended a noble grant to our building fund upon the approach of our mutual friend and worthy General Secretary, Izaak Rybal (Rybalowski).

We are fond of our Bialystoker kinsman at the helm of the 'F'latbush Jewish Center" in presidential capacity, and we hope that the Yellins will become ever closer to our Institution and will also assume a leading position in our midst.

With these thoughts in mind, we wish the Yellins and their dear ones a Happy and Prosperous New Year.

IN THE PUBLIC EYE

by AARON CHAIT
Director of Public Relations

During the bygone season we were in close contact with the world around us.

Press Coverage

Weekly press releases featured our work and presented to the wide public our endeavors and accomplishments.

Phone Calls

The telephone wires were vibrating with inquiries and answers to various problems in the sphere of counsel and guidance.

Personal Visits

Visits were paid by our committees to members and friends, inflicted by illness at home or in hospitals, or by grave losses in the families.

Location of Relatives

We were helpful in locating relatives through our files, as well as through the medium of our "Bialystoker Stimme."

Materials for Research

Students of Bialystoker history and writers on Bialystok were assisted with needed material and data.

Our Public Relations Department rendered valuable service in the past few months.

Jack Skorka's Birthday Warmly Celebrated In Our Home

Our Building Engineer and "jack of all trades," Jacob Skorka, marked his birthday on August 20, 1968 at a congenial party that was thrown in his honor by the office and building personnel.

The festive gathering attracted the help, employed in various departments, the nursing staff and the office staff. Prepared by our Executive Housekeeper, Mrs. Bronia Skorka Lewental, the party was a great event, turning a plain working day's afternoon in a holiday feast and fete. The large birthday cake, soda and ice-cream provided a delicious treat to all.

In his greeting, our Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait, congratulated Mr. Skorka, and termed him a "valuable asset to our Home's manpower." He stressed Jack's unmatched dedication and competence, his treatment of the subordinate personnel on the basis of equality and friendship with the real human touch, and above all his joining the employees in teamwork on the job, setting an example of equality in labor and duty, where the *job* is the test of value and merit. We wished him and Mrs. Lewental many more returns, in good health.

George Hogan, Our Expert Elevatorman Hailed on His Birthday

A vote of public recognition was voiced to our gentle and conscientious elevator-man, George Hogan, on his birthday.

It was stressed that George who has so many "ups" and "downs" a day, is not shaken, but demonstrates calmness and retains balance, showing great patience in carrying out his bothersome job with a smile and with a good word on his lips.

We wished George many more happy returns in affiliation with our Home.

Bialystoker Teenager in Africa Lauds Our Publication; Deplores the Death of Our Great Leader, David Sohn

We are herewith releasing a most interesting letter from a young girl of Bialystoker descent, Miss Joyce Buffenstein, residing in Rhodesia, Africa, as a praiseworthy document of Bialystoker loyalty to ancestral roots, and inducement for our younger generation to keep faith with our great common cause.

8 June 1968

Dear Sir,

My name is Joyce Buffenstein. I am the sixteen year old daughter of Sholem Buffenstein. On behalf of my family may I convey my sincere congratulations on your wonderful magazine. Thank you so much for continuing to send the magazine to my father.

Your April edition arrived at "Mount Shalom" our farm, yesterday. It was with great sadness that we read of the passing of the esteemed leader of Bialystoker Jewry David Sohn. May I on behalf of my family be permitted to express my heartfelt sympathy to his relations and many friends.

I am in my last year of highschool. Next year I hope to go to Capetown University to do a B.A. degree.

I know this is a lot to ask but do you think you could possibly put me in touch with teenagers or any boys and girls who are descendants of Bialystokers and would be willing to correspond with me. The great thing we have in common is that our parents, or parents' parents were Bialystokers. I promise to answer all letters without delay.

I am also sure that my father would like to renew old friendships, by corresponding with some of your readers. I have not suggested this to my dad but I am sure it would be a wonderful surprise for him.

Thank you very much for your interesting magazine and for all the joy you bring to ex Bialystokers.

Trusting to hear from you soon,

Yours Sincerely,

JOYCE BUFFENSTEIN

The letter is self-explanatory; no comments are necessary. Bravo, dear Joyce! keep up the good work; we are with you all the way.

David Sohn Memorial Tablet Erected In Our Synagogue by the Family

A large Memorial Tablet in our synagogue, bearing the name of David Sohn with the proper inscription, engraved thereon, was erected in our synagogue by the widow, Mrs. Vera Sohn, the children, William and Naomi Kavee and Bernard and Mildred Spiegel and their families.

The Tablet will be solemnly dedicated at a fitting ceremony. The date will be announced in letters to our membership at the time due.

CALENDAR OF ACTIVITIES FOR THE COMING SEASON

For the information of our readers and in order to enable them proper timing of their social engagements, we herewith list the schedule of our future activities and events:

SUNDAY, OCTOBER 20, 1968 —
2 P.M. Annual Theatre Benefit

SUNDAY, NOVEMBER 3, 1968 —
11 A.M. Dedication Festivities of Our Synagogue

WEDNESDAY, NOVEMBER 13, 1968 —
12 Noon The Ida Aidak Luncheon

SATURDAY EVE. NOVEMBER 30, 1968 —
Opening of our Annual Bazaar
(continued through December 3rd)

SATURDAY EVE. DECEMBER 7, 1968 —
Reopening of the Bazaar

SUNDAY EVE. DECEMBER 8, 1968 —
Closing of the Bazaar

SUNDAY, DECEMBER 15, 1968 —
3 P.M. Our Annual Chanukah Meeting, Concert and Party

EARLY FEBRUARY 1969 —
The Annual Nettie Wagman Luncheon
(exact date will be announced later)

SUNDAY, FEBRUARY 9, 1969 —
The David Sohn First Anniversary of Demise in conjunction with the Bialystoker 26th Memorial Rally

SUNDAY, MARCH 2, 1969 —
The Annual Purim Party and Concert

Please jot down these dates for your record and make proper arrangements to attend and to participate in the above functions and events!

"BRONX LEAGUE" Vibrates With Lively Activities

by Rae Siderman
Financial Secretary

Our regular bi-monthly meetings, every second and fourth Wednesday afternoon, were well attended. We had congenial gatherings, raised funds for the Bialystoker Home for the Aged and Infirmary and also took an active part through our directors, participating in the Institution's Board meetings.

We were fortunate to obtain a comfortable meeting locale at the "Seven Star Restaurant," 13 East Burnside Ave., Bronx, between Walton and Jerome Aves., within easy reach for our membership. We have also enlisted a number of new members.

"Bronx League" has outgrown the regional limits in an expansion to Florida, where we have faithful members, our Hon. President, MRS. BESSIE FUCHSMAN, sister SARAH LAZAROFF and sister SYLVIA COOPER who campaign there for us and send in generous contributions. We voice to them our vote of gratitude.

We commend our Vice-President MRS. RAY KRAMER who defies ill health and attends our meetings by taxi with the help of a neighbor; also our Vice-Pres. MRS. ANNA SCHNEER who comes regularly to the meetings, and sister ESTHER SACHAR who commutes all the way from Brooklyn, never misses a meeting and responds generously to all campaigns.

A vote of thanks is also in order to our members: MOLLIE TANENBAUM, FANNIE WEINSTEIN and HANNAH RICHMAN, dedicated sisters who send in their donations by mail, since unable to attend in person. The writer of these lines, Fin. Secretary, Rae Siderman, approaches them and many others in letters or by phone and procures their aid.

We warmly hail our dedicated benefactors, the noble couple, LOUIS and PAULINE NATHIN who attend our meetings, respond with fine donations and give us in addition a generous yearly contribution .

Our Closing Meeting of the Season was dedicated to the memory of our Founder and First President, Mrs. CELIA BRASCH, and her daughters, DOROTHY SEITZ and FLORENCE PERLMAN. The surviving sisters, Mrs. JEANNETTE COHN and Mrs. CLAIRE K. GLICK helped us make this meeting a memorable occasion, contributed warmly and brought in from their friends. Those who could not attend in person, responded by mail.

A round of applause is in order for our worthy Ambassador, brother RUBIN FISHER who delights us with his timely talks, acting as our guest speaker on various occasions.

We wish a speedy and complete recovery to our dear members: ROSE KRIEGEL, MAY GORDON, TILLIE CHENTON, ELLA KAPLAN, LAURA KAPLAN, JENNIE FISHER, SONIA CHONONOWITZ, BEATRICE LUMER, FANNIE SOLOMON.

We highly commend our Honorary Member, Mrs. ANNA BRONSON who helps us through our Treasurer, sister FANNIE FISHER, and we make honorable mention of our other Honorary Members, CELIA A. PERLMUTTER and REVA POMERANTZ as well as JEANETTE FELDMAN who mail in their donations upon the approach of our Financial Secretary, Mrs. Feldman contributes in blessed memory of her mother, MARY WEINSTEIN.

Credit is also due to our Hon. Members, MOLLIE S. RUBINS and JENNIE JAFFE who raise for us funds and give of their own to our cause upon a call by the Financial Secretary.

Fine display of charity was made by DR. SIDNEY SHAPIRO who donated to us in memory of his beloved mother, JENNIE SHAPIRO, and by brother JACOB BERMAN who contributed in memory of his dear wife, ROSE BERMAN.

Our Get Well Wishes are also addressed to our "Mother of the Year," MARY NATHANSON, FANNIE SHATSKY and Vice-President, RAY KRAMER.

Our Officers work hard to carry on the good work and deserve a round of applause. To our Treasurer, FANNIE FISHER, bravo and cheer for good work.

Special Commendation is expressed to our efficient President, MRS. LILLIAN SHABOTSKY, for leadership and merit over the years and particularly for the hospitality of her home that she set at our disposal to hold meetings, when our regular meeting locale was damaged by a fire.

We also thank our sister, LENA FISHMAN, for accommodating us with her home for the Organization's meeting.

It is with great sadness and grief that we mark the loss of our dear member and co-worker, MRS. ROSE HEIDEMAN. Due to the season of summer vacations, we could not supply a large committee, but the Fin. Secretary along with Mrs. Mollie S. Rubin attended the funeral rites and brought a word of comfort to the misery-stricken family.

Mrs. Heideman's only survivor, darling daughter SYLVIA GINSBURG and her children, will carry on the good work of the deceased. In memory of Mrs. Heideman who was very active in our "Bronx League" a generous donation was contributed to our Bialystoker Home by the Department of Student Personnel and Activity Office of the Bronx Community College, where Mrs. Ginsburg is active. May Mrs. Heideman's soul rest in Heavenly peace!

To all our officers, co-workers and members, to the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary, to Bialysoker kinfolk and to our fellow Jews everywhere, "Bronx League" herewith extends best wishes for a Happy and Prosperous New Year.

From the Desk of the Administrator
Mrs. Ethel Ingberg

TRANSFER AGREEMENT NEGOTIATED WITH BETH ISRAEL MEDICAL CENTER

It is with a great deal of pride that I wish to report the successful conclusion of our negotiations with the Beth Israel Medical Center for a transfer agreement. The meaning of this in terms of the general welfare of our residents cannot be underrated, as a patient who is critically ill or requires emergency hospitalization can now be, transferred to Beth Israel Medical Center with speed and efficiency. We will be working in close cooperation with their medical staff for the resident's well-being. We consider this affiliation with an institution as reputable as the Beth Israel Medical Center a great stride forward for our Home as we are now a facility worthy of their recognition.

Many thanks to Dr. Jacob Migden, our Medical Director and to Mrs. Jean Gellis, our erstwhile director, whose efforts and assistance in concluding these negotiations were so vital to us.

First Time Events In Our Home

Sponsored by our Occupational Therapy Dept. a barbecue was held in the Jacob Ginsburg Pavilion on the 18th floor of our Home on July 4th. We are delighted to report that our residents participated wholeheartedly in this venture. Franks and Hamburgers were served and games and prizes sparked the event. It was most gratifying to see many of our most reluctant residents who normaly say "It's not for me," actually enjoy themselves and participate to win the many prizes that were available for them.

Another successful and thrilling event for our residents was the box-lunch picnic and trip to Central Park. We had 25 residents who participated, many of whom were the "do not feel like going" folks, but once there they enjoyed lunch out and the sight-seeing in Central Park Zoo. For many of them, this picnic was the first in many years and brought back nostalgic memories.

Many thanks go to Miss Jennifer Thule and Mrs. Dodi Pinto for their untiring efforts on behalf of our residents.

State Health Dept. Survey

The annual inspection of our home facilities by the New York State Dept. of Health proved very gratifying. Their team of investigators which spent several days in surveying our Home were very much impressed with the cleanliness and efficiency of our various Departments and their findings rated our institution in tip-top shape. Credit for this evaluation and high rating must go to the untiring work and effort of Jack Skorka and Mrs. Bronia Lewenthal-Skorka whose departments are constantly atuned to the needs of our facility and residents.

Additionally, innovations initiated by our Nursing Supervisor, Mrs. Sylvia Plung, have greatly improved the effectiveness of our nursing service and medical care, and is deserving of much credit.

I should like to express my sincere appreciation to every member of our staff for the efficiency with which they accomplish their tasks .

Installation of Self-Service Elevators Planned

We are presently working toward the completion of negotiations for the installation of self-service elevators in our Home. On the Sabbath and Holidays they will operate automatically as "Shabbos Elevators."

The attainment of this objective has been a long time in coming, and credit for this is due, in large measure, to the great amount of time and effort given to this project by our esteemed and beloved President, Elly Tarlofsky.

Visitors Welcomed

We have frequently been complimented by visitors who comment on the radiance, good cheer and good spirits our residents seem to display. This, we feel, is due to the fact that our staff has been oriented to generate a spirit of friendliness and warmth which is passed on to the resident and effectively comes through to all who visit us.

In conclusion, I wish to note that the success of an institution in achieving its goals for the well-being of its residents can only be brought about by the combined efforts and labors of the staff, officers and directors.

We are fortunate that we have the many friends who give of themselves in time and devotion in the direction of accomplishing our goals, and their past performances cannot help but assure us of our continued success in all our new undertakings.

May the New Year bring with it good health to one and all, to enable us to continue our work on behalf of the needy.

Bialystoker Genius Propels America's Progress

We are happy to report that some Bialystoker folk have made rapid headway in the advancing march of America on the move, and we proudly bring into the limelight two luminaries of Bialystoker descent who became the focus of attention and respect in the field of education and medicine, respectively.

Bialystoker-Born Mrs. Rose Shapiro First Woman President of the New York School System

Like a lightning spread the great news that the noted educator and proud daughter of Bialystoker Parentage, Mrs. Rose Shapiro, has been named President of the Board of Education of the City of New York on May 29, 1968.

Mrs. Shapiro, nee Rubin, hails from Bialystok and is the daughter of our noted kinfolk, Leah and Julius Rubin. She was brought to this Country at the age of 1 year and was educated in New York public schools and college.

A lady of valor and merit, a bright personage and pleasing personality, Mrs. Shapiro ascended the ladder of success, step by step, from membership on the Board of Education, as Mr. Wagner's appointee in 1963, through Chairmanship of the Board's Committee on Community Relations, Vice-Presidency, Acting Presidency, and ultimately to the top-position of Presidency.

During her entire career, Mrs. Shapiro advocated civil rights in education, pioneered courses in sex education and consumer education, fought for equality of races and creeds in the school system, for a ban on the sale of lottery tickets in the vicinity of schools and for the ending of rifle teams and cessation of violence in schools.

Mrs. Rose Shapiro, spouse of Morris Shapiro, a prominent lawyer, sister of Samuel Rubin, head of the American Fund for Israel Culture, mother of two and grandmother of four, has set a sensational precedent. She is the first woman-president in the history of New York's school system and the first and only Bialystoker to attain and to hold such a top-ranking post.

In a reply to our congratulatory message on her election to Presidency, Mrs. Shapiro wrote:

"My parents have instilled in me a great pride in my background and I have great respect and admiration for the job you are doing."

Out of the streets and courtyards of Bialystok came the illustrious President of New York's school system, greatest metropolis in the world, our very own Rose Shapiro whom so dearly we cherish and so proudly we hail, whom we wish good luck and success in her vital pursuits.

Dr. Albert Sabin Receives Italian Award

Dr. Albert Sabin of Cincinnati, Ohio, a world-renowned Jewish-American scientist of Bialystoker descent, was recently awarded a Golden Medal by the Italian Government for his revolutionary discovery of live polio vaccine and its miraculous life-saving effects. The medal was presented to him by the Italian Minister of Health.

Dr. Sabin is the son of our Bialystoker kinfolk, Jacob and Tillie Saperstein-Sabin of Paterson, N. J. The parents were very active in the "Bialystoker Relief Society" of Paterson, N. J., and Mrs. Sabin was the organization's recording secretary for many years. The couple were dedicated members of our Home.

The live polio vaccine saved millions of human lives the world over from the fatal results of this crippling disease.

We congratulate our esteemed kinsman, Dr. Sabin, and wish him continued success in his vital research.

Volunteers Solicited to Help Tend Our Patients

We appeal to our rank and file for voluntary services to help feed our helpless patients in the Infirmary.

Our orderlies and attendants are burdened with manifold responsibilities and can hardly cope with the situation. We can use volunteers to help out, and we ask our members to offer their services for this most humanitarian purpose.

Members and friends who are willing to cooperate with us in this respect, are requested to contact our Administrator, Mrs. Ethel Ingberg and she, in turn, will channel them to the proper staff executives.

---

officers, directors and members for past cooperation and solicited continued support.

They also informed the audience that some directors and members have waved to us their loans to the building fund, while others have turned in the accrued interest, as donations to our Home. In both cases it means an outright gift in our behalf that deserves highest commendation.

Mr. Rybal made an appeal for the "David Sohn Memorial Fund," a special campaign to consecrate the memory of Mr. Sohn by living up to his building fund loan commitment. The intent of the Fund is to clear our debts for the building so that Mr. Sohn's name and memory as initiator of the building fund loan project, remain chaste and pure.

The appeal evoked an enthusiastic response and netted a substantial amount.

A lavish dinner was served and enjoyed by all participants.

The meeting was adjourned with a cordial tone of warm farewell and best wishes for a healthy and enjoyable summer.

Our Treasurer and Spouse, Morris and Doreen Masin Highly Honored at Our Closing Meeting

Presentation of Testimonial Plaque to Morris and Doreen Masin. Standing, l. to r.: Izaak Rybal, Judge Philip Novick, Morris Masin, Elly Tarlofsky, Doreen Masin, Mrs. Becky Kornvein, Mrs. Jean M. W. Gallas and Mrs. Ethel Ingberg.

The finale of our season at the Closing Meeting on Sunday, June 9, 1968, was the epilogue of a fruitful and constructive Bialystoker year, high-lighted by a Testimonial Dinner and Gala Festive Presentation to our new Treasurer and his lovely wife, Morris and Doreen Masin.

A choice crowd of the Masin Family and Guests, of our officers, directors and friends, attended the festivities .

The Meeting was conducted by our Hon. Chairman, Judge Philip Novick, who substituted for the absent Chairman of the Board, Counsellor David J. Goldberg.

In line with a contemporary tragic event in our Country, the assassination of Senator Robert Kennedy, Judge Novick paid public memorial tribute to the great American, with the audience on their feet in an erect position and in solemn silence. Our Bialystoker Cantor, Rev. Harry Feinberg, chanted a memorial prayer. Judge Novick then proceeded with the business of the meeting.

The focal point of the Meeting was the presentation of a magnificent Testimonial Plaque to Mr. Masin by Judge Philip Novick, while our worthy Trustee and Chairlady of the Admitting Committee, Mrs. Jean M. W. Gellis, pinned on a corsage on Mrs. Masin.

Greetings in honor of Mr. Masin were delivered by our General Secretary, Izaak Rybal; Administrator, Mrs. Ethel Ingberg, Public Relations Director, Rabbi Aaron Chait, as well as by our directors: Rubin Bindler, Mrs. Rose Rubin of Paterson, etc.

Mr. Masin responded with a very impressive speech, honored the memory of our matchless Founder, Leader and Executive Director, David Sohn who prevailed upon him to accept treasurership of our Institution, and pledged his continued efforts for our cause. Mr. Masin also announced a very generous donation to our Home that was turned over right on the spot.

In their organizational, and public relations administrative reports, our executive team, Rybal, Ingberg and Chait, announced that they are pursuing the very identical course of the late David Sohn whose spirit lives and will forever dwell among us, and that the season is closing in high spirit with a summary of good work and great achievements. They thanked the

Gala Welcoming Reception for Our President and First Lady

ELLY AND FANNIE TARLOFSKY

Presentation of a Testimonial Plaque to our President and Mrs. E. Tarlofsky. Standing, l. to r.: Judge Philip Novick, E. Tarlofsky, Mrs. Ethel Ingberg, Izaak Rybal and Rabbi Aaron Chait.

Sunday, May 19, 1968, was the significant date of a Bialystoker Roll Call, as a choice crowd of the Tarlofsky family, officers, directors, friends and guests turned out at our auditorium to extend a cordial welcome to our esteemed President and First Lady, Elly and Fannie Tarlofsky, upon return from their winter vacations in Florida.

The Affair was conducted by our Chairman of the Board, Counsellor David J. Goldberg who warmly greeted the Guests of Honor and the audience. An impressive introductory address, featuring the past work and merits of our Guest of Honor, as director, treasurer and vice-president was delivered by our Hon. Chairman of the Board, Judge Philip Novick, who officially installed Mr. Tarlofsky, as our new President.

Greetings were offered by our Controller, Mr. Albert Frolich; Administrator, Mrs. Ethel Ingberg, Director of Public Relations, Rabbi Aaron Chait, as well as by Ms. Nettie Wagman, Vice-President of the Bialystoker Ladies Auxiliary, substituting for the absent President o fthe Organization, Mrs. Bella Stokes.

The culmination peak of the Function was reached, when our Judge Novick presented Mr. Tarlofsky with a magnificent Testimonial Plaque, and when our Vice-President, Mrs. Rose Goldberg, pinned on a beautiful corsage on our First Lady, Mrs. Fannie Tarlofsky.

Mr. Tarlofsky responded with a very warm speech that touched off a glowing flow of sentiment from the spell-bound audience. He quoted episodes from his life, honored the memory of our unparalleled late Founder and Leader, David Sohn who attracted him to our Institution, expressed his enthusiasm for our work and pledged his further efforts to our great cause at the helm of our Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary. Mr. Tarlofsky's moving address was received with an uproar of applause.

Our efficient General Secretary, Izaak Rybal, made an appeal for funds to complete our construction work in the building and the audience answered very warmly, with Mr. Tarlofsky topping the general response. He also turned in his substantial loan to the building fund, as an outright gift to our Institution.

Very fine vocal and music entertainment was provided by our "Bialystoker Cantor with the Golden Voice," Rev. Harry Feinberg, and his gifted daughter Joyce who accompanied dad at the piano.

A lavish dinner was served and immensely enjoyed by all participants.

The Affair left an indelible imprint in the memory of all directors, friends and guests.

THE IMMORTALITY OF DAVID SOHN

Almost eight months have elapsed since that "Black Saturday" of February 10, 1968 when death has taken from us the heaviest toll in silencing the great, warm heart of our Founder, Leader and Executive Director for half a century, David Sohn of blessed memory — and it is with solemn serenity, heads bowed in profound reverence and hearts torn in deep grief, that we now approach the first anniversary of his demise.

Though time is the best healer, nevertheless our wound is still wide open; yet in the grave sorrow over the irreparable loss, we do derive comfort from the fact that we are carrying on the Sohn heritage with loyalty, dignity and pride.

For David Sohn has bequeathed to us the greatest legacy of all: the immortality of his spirit. Though dust has returned to dust, he is spiritually still with us and he animates our work, paves our way and charters our course.

On his death-bed David Sohn took from us the oath of life and continuity along his guideliness, and he parted from us with the soothing conviction that his service and accomplishments were not in vain, but will be advanced and pursued in the spirit of Eternity. We can state with gratifying cognizance and satisfaction that his wishes are being fulfilled.

It was Mr. Sohn's desire to preserve our Bialystoker cultural wealth, the library and archives, as a repository of past glory and merit and fount of faith for posterity, and we complied with his wish. Our library and archives on the premises, catalogued and systematized ,are an invaluable treasure of Bialystoker intellect.

Mr. Sohn conceived and initiated the idea of a Communal Bialystoker Loan Fund Campaign to facilitate the alterations in our building. The device worked wonders, summoning the financial help of Bialystoker kinfolk and our friends everywhere who lent us the money needed for the job. We meet our obligations in a most dignified manner to clear the Institution from debt and to keep up the top-ranking reputation that Mr. Sohn gave us.

Our great leader requested that we keep up the image of our Institution as a replica of Old Bialystok on the American soil, deeply rooted in the yiddish language and in our hometown's traditions. Though one of the finest American agencies for old-age care, we retained the flavor of our domestic origin.

Mr. Sohn charged us with the commitment of continued publication of the "Bialystoker Stimme" in the same spirit, tone and pattern that was established by him 48 years ago, as its Founder and Editor, and we abide by this sacred principle.

The present leaders of our Institution contemplate and work on various projects to perpetuate Mr. Sohn's name and memory in our building in a tangible form and dignified manner, and we trust that the proper monument to the Father of our Institution on the spot and of our kinfolk everywhere will be erected in due time.

We feel, however, that the most effective monument to eternize the name and spirit of Mr. Sohn is the continued pursuit of his idealistic course. With us and through us he will remain the life-propelling dynamo of Yiddish Bialystok for the present time as well as for posterity.

May His soul rest in Peace!

25th Anniversary of Devastated Yiddish Bialystok

The week of August 16 to 23 marked this year the 25th Anniversary of Yiddish Bialystok in ruins, as result of the Nazi regime. A quarter of a century ago, during this very week in the year 1943 the last 60,000 Jews of the Bialystoker Ghetto were annihilated in torture and in murder, while the hometown, site of life, industry, culture and tradition for hundreds of years, went up in flame and smoke.

Bialystoker Jews the world over, including our Institution, observed this anniversary in grim serenity through public memorial meetings, congregational services and private family rites at home.

This 25th anniversary is a solemn reminder of heroism and martyrdom, exercised by the gallant ghetto fighters for their just cause; a rhapsody of Samsonean chivalry in face of life and death, putting national pride above personal safety; a challenge to follow in the footsteps of these torchbearers of Bialystoker ideals who lived nobly, fought bravely and died saintly for the glorification of the name of their hometown and dignity of their kinfolk.

We will try to preserve their great heritage by keeping the Bialystoker flame aglow in our hearts and in our minds for the present and posterity.

David Sohn Memorial Projects in Our Building Under Consideration

At a meeting of our Administration Committee the issue of perpetuating the blessed name of our Founder, Leader and Executive Director, in an appropriate tangible manner and fashion in our building was raised and discussed.

Various proposals of memorial tributes were made and elaborated upon. As a result of these deliberations it was decided to appoint a special committee that should explore ideas and possibilities, formulate statements and submit their suggestions to the Administration Committee upon the commencement of the next season.

It is believed that at the first anniversary of Mr. Sohn's demise a proper memorial device will be realized to the satisfaction of all concerned, of our Institution and of the Bialystoker Landsmanshaft at large.

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5 - 7755—7756 • NEW YORK 2, N.Y.

NEW YORK SEPTEMBER, 1968 (253) No. 303

TIMELY TOPICS

by AARON CHAIT

Our Welcoming Salute to the New Year

Laden with the burden of time bows out the old weary Jewish year 5728 from the scene of our life, and lively, youthfully, vigorously ushers in the new year 5729 with hope and promise of a new and better era.

When a war-torn world takes inventory of strife and misery, prevailing everywhere, we at the Bialystoker Home for the Aged and Infirmary, are fortunate to draw up a balance sheet of gratifying peaceful achievements for the good and welfare of our senior Americans, at large, and our kinfolk and residents, in particular.

Our Bialystoker Home, an old age place with a youthful spirit and fresh look, focuses general attention with the lustre of our renovated and remodeled building. 228 East Broadway, in the heart of New York's Lower East Side, became the address of companionship ,security and comfort for the elderly folk of our gracefully-aging America in the golden years of their hard and weary lives.

Our Bialystoker Infirmary at the Home, accredited by the governmental authorities as one of the finest health-preserving and promoting agencies in the Country, became a motherly lap for those ailing old folks, inflicted with the evils of impaired health and ripe age, who enjoy tender care and highly qualified medical attention and treatment within its confines. A most competent medical and nursing staff, coupled with the most modern equipment against the radiant setting of new, advanced facilities, is the most reliable guarantee of care and cure administered to the best of our ability.

Along with professional know-how comes the cordial concern, the love and compassion that creates the atmosphere of competence and friendship, prevailing at our Home.

We thank our officers, directors, co-workers and the large rank and file of our membership everywhere for their moral and material support of our cause that made it possible to record such gratifying results on the crossroad of years.

With these thoughts in mind, we welcome the new year with hope and trust, and we wish our officers, directors, members, Bialystoker kinfolk and our fellow-Jews everywhere a very Happy and Prosperous New Year.

The New Look of Our Old Age Home

We are welcoming the New Year not only with a bright inner mood, but also with a sparkling new outer appearance, offered by our remodeled Home and Infirmary.

The 10-story edifice at 228 East Broadway outshines the neighborhood buildings with the gleam of renovation, as a site of real decorum and beauty, convenience and comfort. The Home and Infirmary, the rooms, the lounges, the dining areas, the recreation areas, the stainless steel kitchen, the new beautiful furniture, the most modern medical equipment, offices and clinics, the various departments for physio-therapy, occupational therapy, ophtomalogy, dental service, podiatry, etc., the beauty parlor, the open porches and the Dora Cohen Memorial Park, adjacent to the building, capture the eye and the heart of the visitor.

We have largely increased our medical staff personnel and added new doctors in new specialties. We are also in contact with the City hospitals and we benefit from their services.

Of course, all these improvements have raised our budget, but our dedicated co-workers and patronizers help us carry the load and we hope that they will continue to do so in the future, too.

We invite all our readers and friends to visit with us, see and tour our building floor by floor and convince themselves about our attainments. We will be glad to guide our visitors on their tours and to explain everything.

It is with open arms that we are awaiting you, one and all, at the portals of our building for visits that will leave an indelible imprint in your memory.

BIALYSTOKER MATINEE THEATRE PERFORMANCE

Dear Friends:

You are invited to our traditional

ANNUAL THEATRE BENEFIT

on SUNDAY AFTERNOON, OCTOBER 20, 1968

2 o'clock

at the

"ANDERSON YIDDISH THEATRE"

Second Ave. at 4th St., New York

■

Please come to see, hear and enjoy the PREMIERE SHOW OF THE SEASON, humorous musical comedy

"IT'S NEVER LATE FOR HAPPINESS"

with the star-comedian,

MAX PEARLMAN

in team with:

Jacob Jacobs, Miriam Kresyn, Gita Galina, Seymour Rexite, Thelma Mintz, etc.

■

Tickets were mailed to the members and friends, and may also be obtained at the box-office on the day of the performance.

■

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED and INFIRMARY

BIALYSTOKER ANNUAL BAZAAR

OVER 2 WEEKENDS ON OUR PREMISES

■

Opening: SATURDAY EVE., NOV. 30th, 1968 through DECEMBER 3rd

Reopening: SATURDAY EVE., DECEMBER 7th

Closing: SUNDAY EVE., DECEMBER 8th

■

BARGAINS GALORE

STOP ! SHOP ! SAVE !

■

BIALYSTOKER HOME FOR THE AGED and INFIRMARY

228 East Broadway, New York

■

Please help us with merchandise for the Bazaar !

ביאַליסטאָקער מאַטינע טעאַטער־פאָרשטעלונג

★

חשובע פריינט :

איר זייט געלאָדען צו אונזער טראַדיציאָנעלן

יערליכען טעאַטער בענעפיט

זונטאָג בייטאָג, 20טען אָקטאָבער, 1968

2 אזייגער, אין דעם

„אידישען אַנדערסאָן טעאַטער"

סעקאָנד עוועניו און 4טע סט., ניו־יאָרק

◓

קומט, זעט, הערט און האָט פאַרגעניגען פון דעם

פרעמיער ספעקטאַקעל פון סעזאָן

די לוסטיגע מוזיקאַלישע קאָמעדיע

„קיינמאָל ניט שפעט פאַר פרייד"

מיט דעם סטאַר־קאָמיקער

מאַקס פערלמאַן

באַגלייט פון :

דזשיוקאָב דזשוייקאָבס, מרים קרעסין, גיטאַ גאַלינאַ, סימאָר רעכטצייט, טעלמאַ מינץ און אַנד.

◓

ביללעטען זיינען שוין ארויסגעשיקט געוואָרען צו אַלע מיטגלידער און פריינט. מ'קען אָבער אויך באַקומען אין באַקס אָפיס־ אין טאָג פון דער פאָרשטעלונג.

ביאַליסטאָקער מושב זקנים און שפּיטאָל

ביאַליסטאָקער יערליכער באַזאַר

◓

אין לויף פון צוויי וויקענדס אין אונזער בילדינג

דערעפענונג : שבת אָוונט, 30טען נאָוועמבער, 1968

ביז דינסטאָג, 3טען דעצעמבער.

ווידער־דערעפענונג : שבת אָוונט, 7טען דעצעמבער.

שלום פון באַזאַר : זונטאָג אָוונט, 8טען דעצעמבער.

◓

קומט, האַנדלט גרויסע מציאות און העלפט דערמיט אונזער אינסטיטוציע !

ביאַליסטאָקער מושב זקנים און שפּיטאָל

זייט אַזוי גוט און העלפט אַרויס מיט דאָוויישאָנס פון ווואַרע און אַרטיקלען פאַר אונזער באַזאַר !

BIALYSTOKER STIMME

Published by the

BIALYSTOKER CENTER & HOME FOR THE AGED

228 EAST BROADWAY • GRamercy 5 - 7755—7756 • NEW YORK 2, N.Y.

NEW YORK SEPTEMBER, 1968 253 No. 303

Dupl

FOREVER IN OUR MINDS AND HEARTS!

אייביג אין אונזערע געדאנקען און הערצער!

DAVID SOHN

Founder and Executive Director of the Bialystoker Center, Home for the Aged and Infirmary

Born April 20, 1890 - Died Feb. 10, 1968

דוד סאָהן ע"ה

גרינדער און עקזעקוטיוו־דירעקטאָר פון דעם
ביאַליסטאָקער צענטער, מושב זקנים
און שפּיטאָל

געב. 20 אַפּריל, 1890 — געשט. 10 פּעברואַר, 1968